imburgs agblad

oensdag 20 september 1989

71e jaargang nr. 222

SERVICE VAN A-TOT-Z

Overzicht van belangrijke adressen voor de lezers van het Limburgs Dagblad. Zie pagina 6

tgeversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. – Postbus 3100, 6401 DP Heerlen – Telefoon 045-739911 – Hoofdredacteur Ron Brown – Losse nummers ƒ 1.40

Modebijlage Winter 89/90

Morgen in het Limburgs Dagblad een voorproefje van de herfst- en wintermode. De mooie kleuren, de vestjes, de combinaties die nu nog gek lijken, maar over een tijdje het straatbeeld vormen. Zoals de wielerbroek, die na een aarzelende start, toch is geaccepteerd en deze winter in een dikkere stof verkrijgbaar is. De bijlage blikt ook achter de schermen van het postorderbedrijf en de nieuwste trends in de herenondermode passeren de revue. Morgen in de Modebijlage van het Limburgs Dagblad.

Foto: DRIES LINSSEN

Kritiek PvdA/D66 op vergroting van inkomenskloof

Kabinet belooft forse stijging koopkracht

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Vrijwel alle huishoudens zullen in 1990 enkele tientjes per maand meer kunnen uitgeven. De belastingen gaan flink omlaag, en de uitkeringen lopen voor het eerst sinds jaren weer gelijk op met de lonen. De mensen met een sociale uitkering zien hun koopkracht volgend jaar met 1,6 procent stijgen. De hoogste inkomens gaan er maximaal vier procent op vooruit.

Dat staat in de Miljoenennota, het totaal overzicht van de Rijksbegroting voor volgend jaar, die gisteren door het kabinet-Lubbers is gepubliceerd. PvdA en D66 hebben in een eerste reactie kritiek geuit op de vergroting van de inkomensverschillen. Het CDA vindt dat de 'te ver doorgedreven nivellering ten naaste bij is gecorrigeerd'. De VVD is 'verontrust' dat de koopkracht van ambtenaren volgend jaar minder toeneemt dan die van de werknemers in de bedrijven.

Oproep

In de Miljoenennota rekent het kabinet voor dat de werkloosheid in 1990 met 25.000 kan dalen, naar 380.000. Volgens minister De Koning (Sociale Zaken) is er een 'nationale inspanning' nodig om de harde kern van de langdurige werkloosheid aan te pakken.

In zijn laatste Miljoenennota blikt [illegible] terug op de afgelopen regeerperiode. De werkloosheidsbestrijding is de enige doelstelling die niet uit de verf is gekomen. Andere belangrijk doelstellingen zijn wel gehaald: het financieringstekort van de schatkist is gedaald naar vijf procent. Burgers en bedrijven zijn in vergelijking met 1986 niet meer belasting en premie gaan betalen. De successen komen vooral dank zij de onstuimige groei van de economie.

De Tweede Kamerfracties van CDA en VVD concluderen uit de begroting dat het economisch beleid van 'hun' kabinet-Lubbers heeft gewerkt.

Het kabinet-Lubbers doet in de Miljoenennota nauwelijks voorstellen voor nieuw beleid. Dat moeten de demissionaire ministers overlaten aan het nieuwe kabinet, dat op dit moment geformeerd wordt. Het hele milieubeleid maakt daarom pas op de plaats: de maatregelen uit het Nationaal Milieubeleidsplan zijn nauwelijks in de begroting verwerkt. Ook bezuinigingsmaatregelen heeft het demissionaire kabinet niet kunnen treffen.

● Zie verder pag. 17

● *Zware stortbuien hebben gisteren tienduizenden mensen er niet van kunnen weerhouden koningin Beatrix toe te juichen bij haar traditionele rijtoer door Den Haag. De oranjeklanten stonden doorweekt rijen dik langs de route om een glimp van Hare Majesteit op te vangen. Het was zeker niet minder druk dan in veel zonniger voorgaande jaren en Prinsjesdag verliep bovendien probleemloos.*

FOTO: Koningin Beatrix stapt op het Binnenhof uit de Gouden Koets, daarbij geholpen door prins Claus (links). Kroonprins Willem Alexander (onder paraplu) steekt ook al een helpend handje toe.

Geen akkoord over losgeld

Patstelling in Belgische gijzeling

Van onze verslaggever

ESNEUX/TILFF – De drie gangsters die sinds zaterdagavond in Tilff (onder Luik) een moeder en twee kinderen in gijzeling houden hadden hun actie vannacht nog steeds niet beëindigd. In de late middag maakte de procureur-generaal Gillet bekend dat de gijzelnemers niet akkoord zijn gegaan met een losgeld van 30 miljoen Bfr (1,7 miljoen gulden) en een vrije aftocht in ruil voor de onmiddellijke vrijlating van de 41-jarige Marie-Madeleine Bolland en haar dochtertjes Gaëlle (10) en Françoise (12).

De procureur-generaal maakte tijdens een persconferentie bekend dat 'de situatie gespannen is'. Volgens hem zetten de [illegible] laars alles op alles om [illegible] ders er van te [illegible] resultaat [illegible] de dochter [illegible] worden vrijge[illegible] die voorwaarde [illegible] komt er volgens [illegible] rie ne ontsteam [illegible] zaak.

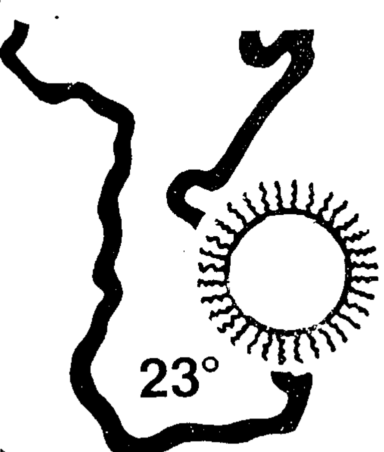
Het gangstertrio dat de moeder en de twee kinderen sinds zaterdagavond in gijzeling houdt, bestaat uit de 28-jarige Fransman Philippe De[illegible]laire die reeds tot twee maal levenslang is veroordeeld en ook gezocht wordt voor zijn gijzeling en overval op de NMB-bank in Valkenburg (april '87). Zijn twee companen zijn naar alle waarschijnlijkheid Alain Lacote (32) en de evenoude Jo Lombardo.

● Zie ook pagina 11

Benefiet op tv

Slechts 5.000 kaartjes verkocht

ROTTERDAM – De organisatie van de benefietwedstrijd ten bate van de slachtoffers en nabestaanden van de SLM-vliegramp op Zanderij deed gisteren nog eens een vertwijfelde oproep aan de Nederlandse voetballiefhebber om vooral de ontmoeting [illegible] lands Elftal bij te wonen. Tot nog toe zijn er slechts vijfduizend kaartjes verkocht. „Een vrijwel lege Kuip is een slechte entourage voor deze bijzondere happening," aldus Hans Schraders van het organisatiecomité. De benefietwedstrijd wordt door de NOS rechtstreeks op tv uitgezonden. De uitzending begint om 20.26 uur op Nederland 3.

ZONNIG

Na het optrekken van de plaatselijke mistbanken wordt het een zonnige dag. Vanmiddag ontstaan wel stapelwolken, maar over het algemeen wordt het een mooie droge nazomerdag. De temperatuur loopt op tot 23 graden en daalt vannacht tot 12 graden. De wind is zwak tot matig uit het zuidzuidwesten. Ook donderdag wordt het vrij zonnig en warm.

Voor actuele informatie betreffende het weer in Limburg kunt u bellen 06-91122346.

VANDAAG:
zon op: 07.22 onder: 19.43
maan op: 21.35 onder: 14.39
MORGEN
zon op: 07.24 onder: 19.41
maan op: 22.29 onder: 15.51

Partijen accepteren voorstellen Lubbers

CDA/PvdA maken ruimte voor D66

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – De PvdA is bereid voor de vorming van een kabinet met CDA en D66 een ministerspost aan D66 af te staan. De fractie heeft dit gisteravond besloten. Eerder op de dag accepteerde de CDA-fractie al de deelname van de Democraten aan een centrum-links kabinet. Volgens de christen-democraten zou de PvdA daar echter een prijs voor moeten betalen.

De fracties van CDA en PvdA bespraken gisteren elk in een urenlang beraad de voorstellen die informateur Lubbers maandag deed inzake de vorming van een centrum-links kabinet, inclusief zetelverdeling, euthanasie en financieel-economisch beleid. D66 komt pas vandaag bijeen om zich te beraden.

Zowel CDA-fractieleider De Vries als zijn PvdA-collega Kok lieten na het beraad van hun fracties weten op hoofdlijnen in te kunnen stemmen met de voorstellen van de informateur. Beide partijen hebben echter nog wel een groot aantal punten waar zij nadere opheldering over wensen.

Kok liet na het fractieberaad weten dat de PvdA bereid is een ministerspost voor D66 af te staan. Hij kondigde aan dat de PvdA voor dat offer wel kwalitatieve compensatie zal verlangen bij de verdeling van de ministersposten.

Wat de euthanasie betreft kan het CDA 'meevoelen' met het argument van Lubbers dat het afzien van nieuwe wetgeving terzake wellicht de enige manier is om meningsverschillen tussen de drie partijen te overbruggen. De Vries maakte duidelijk dat het CDA niet zal instemmen met een versoepeling van het euthanasiebeleid.

Ook Kok is bereid met Lubbers mee te denken ondanks het feit dat de PvdA euthanasie-wetgeving beter vindt, 'om de rechtszekerheid van patiënten te waarborgen en de positie van artsen en verpleegkundigen beter te beschermen'.

Honderden banen in het verschiet

Marley Foam en Davidson op bedrijventerrein Born

Van onze verslaggevers

BORN – Het Engelse bedrijf Marley Foam gaat samen met de Amerikaanse onderneming Davidson op het bedrijventerrein Holtum-Noord in Born een fabriek bouwen voor de produktie van kunststof auto-onderdelen. Marley Foam en Davidson tekenen vandaag het contract voor de vestiging in het pand van de NV Industriebank Liof in Maastricht.

Volgens Gordon Pollard, de salesmanager van Marley Foam die vandaag namens zijn onderneming het contract ondertekent, gaat het nieuwe bedrijf in Born auto-onderdelen zoals instrumentenpanelen, bumpers en spoilers maken. Over het aantal banen wil Pollard tot hedenmiddag verder niets zeggen, maar volgens het Liof is met de komst van het bedrijf op den duur werkgelegenheid gemoeid voor enkele honderden mensen. Potentiële afnemers van de produkten van Marley-Davidson zijn Volvo Born, Ford in het Belgische Genk en autofabrikanten in het Westduitse Ruhrgebied.

De komst van de speciaal voor dit doel opgerichte joint venture Marley-Davidson naar Born is te danken aan een gezamenlijke inspanning van het Liof en het Commissariaat voor Buitenlandse Investeringen in Nederland, een onderdeel van het ministerie van Economische Zaken in Den Haag.

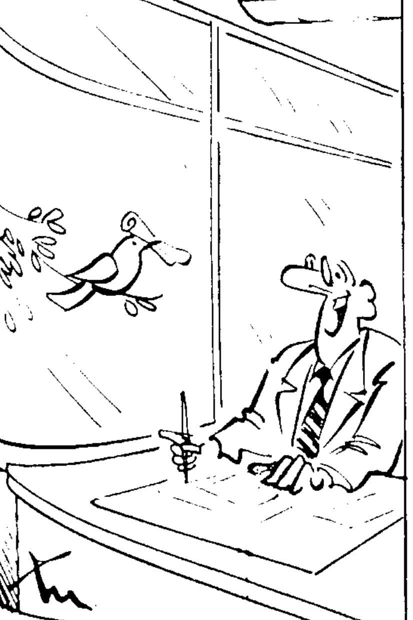
● Zie verder pagina 11

NOB: blokkade Brenner voorbij

RIJSWIJK – Volgens de NOB Wegtransport, ondernemers in het beroepsgoederenvervoer, zou de blokkade van vrachtwagenchauffeurs aan de Oostenrijks-Italiaanse grens vanmorgen worden opgeheven. De NOB maakte gisteravond bekend van haar steunpunt bij de Brenner pas te hebben vernomen dat de Italiaanse vervoerders tot opheffing hebben besloten.

● Zie ook pag. 5

Belastingaanslag postduivenbond

Daar is ie al!

Guido de Moor overleden

Van onze kunstredactie

DEN HAAG – De acteur/regisseur Guido de Moor is gisternacht na een ziekte van enkele maanden op 52-jarige leeftijd in zijn woning in Den Haag overleden. De Moor heeft talloze belangrijke rollen gespeeld, voornamelijk bij de Haagse Comedie, het gezelschap waarvan hij van 1980 tot 1985 artistiek leider was en dat later werd omgevormd tot het Nationale Toneel.

Kortgeleden kreeg hij (voor de 4de maal) de belangrijkste Nederlandse toneelonderscheiding, de Louis d'Or, voor zijn rol in het stuk Hebriana. Hij was toen al zó ziek dat zijn kinderen de prijs in ontvangst moesten nemen.

De Moor zal vrijdag gecremeerd worden, om 14.15 uur in crematorium Ockenburg in Den Haag. In de Koninklijke Schouwburg in Den Haag is gelegenheid tot het tekenen van het condoléance-register, dagelijks van 10.00 tot 15.00 uur en van 20.30 tot 22.00 uur.

Guido de Moor: een groot en indrukwekkend acteur

Guido de Moor was altijd al een goed acteur. Tijdens de laatste jaren van zijn leven werd hij zelfs nog meer dan dat. De letterkundige Halder uit Goed (Haagse Comedie 1983), Mefisto uit Goethes Faust (De Appel, 1985), de fabrikant Hofreiter in Het Wijde Land (Het Publiekstheater 1987), en de laatste rol voor zijn overlijden de oude 'nicht' Martin uit Hebriana (Het Nationale Toneel, 1988) waren indrukwekkende karakterstudies, getekend met een uitzonderlijke intelligentie, precisie en bezieling.

Alles wat De Moor in zijn jongere jaren aan ervaring had opgedaan, leek hij voor deze rollen aan te wenden. Er stond een waarlijk groot acteur op het toneel, vergelijkbaar met het kaliber van zijn leermeester Paul Steenbergen.

Waarom niet eerder, en waarom zo kort? Gevreesd moet worden dat De Moors artistieke leiderschap van de Haagse Comedie remmend op zijn acteurprestaties heeft gewerkt. Toen hij in 1984 besloot om deze verantwoording na dertien lange jaren neer te leggen, deed hij dat niet zonder verbittering. Niet alleen het onbegrip van onder meer de Raad voor de Kunst voor het genre theater waarvoor de Haagse Comedie stond, maar ook de interne strijd hadden hem afgemat. „Straks ben ik 60", zo vertelde hij destijds, „en dan is het op. Ik wil nu nog alleen maar dingen doen waar ik helemaal achter kan staan. De tijd van Paul Steenbergen is voorbij. Je kunt je niet meer als een dictator opstellen. Over alles moet eindeloos gepraat, eindeloos vergaderd worden. Als je niet alleen manager wilt zijn, maar ook zelf wilt blijven spelen en regisseren word je daar op den duur krankzinnig van. Daarom kies ik nu voor het freelance bestaan".

● *Guido de Moor samen met Edda Barends in het stuk 'Bestrafte Liefde', een foto uit 1979.*

Cynisch

De rollen, die hij in zijn laatste grote bloeiperiode speelde, waren zonder uitzondering cynische en gedesillusioneerde karakters. Er zat geen medogen in zijn spel. Hij liet de tragische kant zien, maakte de personages herkenbaar, maar veroordeelde daarbij niet de onsympathieke of zelfs gevaarlijke eigenschappen. Integendeel: hij liet je het defaitisme veroordelen. Hoewel De Moor ook een groot komisch talent had, bande hij bij deze rollen vrijwel elke humor uit het spel. Als goed bedoelende bezoekers hem na afloop van Hebriana complimenteerde met zijn 'leuke rol' van Martin, vond hij dat vreselijk. Zwartgalligheid was niets om 'leuk' over te doen.

Guido de Moor, zoon van de bekende Haagse kunstschilder Christiaan de Moor en een Italiaanse moeder, had alleen in het begin van zijn carrière de wind mee. Als uitgesproken 'mooie jongen' kreeg hij direct na zijn afstuderen aan de Amsterdamse toneelschool jeune premier-rollen te spelen, waarmee hij het in sneltreinvaart tot een bekende Nederlander bracht. Dat zijn dramatische talent een veel grotere veelzijdigheid kende, bleek pas goed in 1966 toen hij onder gastregie van de Duitser Peter Zadek in een legendarisch geworden opvoering van Wedekinds 'Voorjaarsontwaken' een rol van puber speelde. Paul Steenbergen besloot om hem samen met Carel van der Plas en Wim van Rooij klaar te stomen als zijn opvolger.

Teleurstelling

De Moor kwam er in 1980 alleen voor te staan en kreeg teleurstelling op teleurstelling te verwerken. Voor zijn plan om geen kleine zaalproduktie meer uit te brengen, en alle energie voor het bespelen van de grote zaal aan te wenden, kreeg hij onvoldoende steun vanuit het gezelschap. Het verjongen en veranderen van het tableau de la troupe mislukte vrijwel volledig, omdat de oudgedienden van geen wijken wisten en omdat talentvolle afgestudeerden van Theaterscholen geen trek in een groot gezelschap als de Haagse Comedie meer hadden. De Moors poging om artistieke impulsen met het aantrekken van buitenlandse gastregisseurs te bewerkstelligen liep ook al op een mislukking uit.

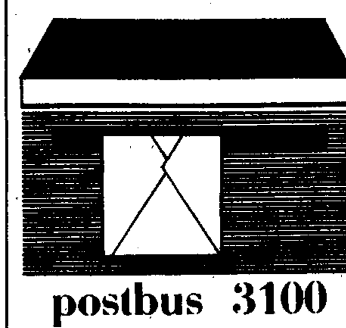
Vastgeroest

In zijn hart deelde De Moor de kritiek dat de Haagse Comedie vastgeroest was. Het verwijt dat de produkties visieloos waren en te weinig engagement toonde, kon hem daarentegen met oprechte woede vervullen. „Ik vind dat je niet hautain ten opzichte van iemand als Shakespeare moet opstellen. Probeer eerst maar eens heel nederig om te doorgronden wat er werkelijk staat, en probeer dat dan vervolgens aan een modern publiek over te brengen", was een typerende uitspraak voor hem. Vanwege deze bescheiden en pretentieloze opstelling is zijn regiewerk misschien wat onderschat gebleven. Amadeus ('80/'81) en Hamlet ('83/'84) waren schitterende voorstellingen, maar de lof betrof vooral de acteurs en niet Guido de Moor die hen toch tot deze prestaties had gestimuleerd.

De Moor trof het niet met het toneelklimaat van de jaren zeventig en tachtig. Aan de andere kant was het ook weer zo dat De Moors energiebron liep op zware uitdagingen. Hij had ze nodig om, zoals hij eerlijk toegaf, zijn neiging tot nonchalance geen kans te geven. Daarom werkte hij het liefst onder regisseurs die hem flink op de huid zaten. En misschien was het zo dat deze moeilijke toneelperiode het beste van zijn leidinggevende capaciteiten naar boven heeft gehaald. Maar het blijft doodzonde dat veel van zijn energie aan bureauwerk en gekibbel is verspild.

eric van der velden

postbus 3100

● Oostduitse vluchtelingen

In uw krant van 13-9-'89 las ik wat de burgemeester van Echt, mr Bert Janssen, allemaal heeft beloofd aan 'een van de eerste Oostduitse vluchtelingen, die zich in Nederland vestigen'. Weerzinwekkend, wanneer men dit stelt tegenover de wijze waarop bijvoorbeeld Tamils in ons land bejegend worden. Met hoeveel maten wordt er gemeten?

In 'De Volkskrant' van 14-9 staan verklaringen afgedrukt van de officiële persagentschappen van de DDR en de Sovjetunie (ADN en Tass), waarvan ik de lezer het volgende wil meegeven:

„Deze (revanchistische) coup uit de Bondsrepubliek is geen toevallige, noch een afzonderlijke aktie. Hij behoort tot de kruistocht van het imperialisme tegen het hele socialisme, waarbij voor de afzonderlijke socialistische broederstaten van Berlijn tot Beijing steeds speciale recepten worden voorgeschreven.

Aan Bonn moet de vraag worden gesteld of zijn zogenaamde politiek voor alle Duitsers zorg te dragen niet tot een moderne versie van de beruchte 'Heim-ins-Reich'-beweging wordt, die mensen uitsluitend als objecten van het revanchisme en het chauvinisme misbruikt. De vernietigende gevolgen en de onzalige menselijke tragedies van zo een politiek en praktijk zouden juist bij de vijftigste verjaardag van het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog niet vergeten mogen worden...."

In dezelfde krant is een sociologisch onderzoeker aan het woord over de DDR-'vluchtelingen' die voorspelt, dat zij „van wie de meesten jonger dan dertig jaar zijn, nog grotere problemen zullen krijgen, omdat zij niet goed hebben nagedacht over de belangrijke stap die zij nu zetten.... Er zijn ook Oostduitsers, die moeite hebben met het snelle leven in het Westen. In grote steden als Hamburg en Frankfurt behoren veel Oostduitse vluchtelingen tot de maatschappelijk ontspoorden en de 'drop-outs'. Anderen, die wèl aan het maatschappelijk leven deelnemen, zoals Hartmut Heubner, klagen over een gebrek aan warmte en een gemis aan echte vriendschap en bereidwilligheid om elkaar te helpen". 'Hier kun je alles zeggen wat je wilt, alleen luistert er niemand naar je. De mensen in Oost-Duitsland helpen elkaar als ze kunnen. Hier mag je blij zijn als de telefonische hulplijn niet in gesprek is'. Mijn conclusie is: het schijnt dat die 'warmte' van het onthaal in Echt geen lang leven beschoren zal zijn, of: het is een grote uitzondering.

ROERMOND — A. Langen.

● Afrekenen

Bij deze willen wij onze dank betuigen aan de schrijver van het artikel: 'Afrekenen', en voor de uitspraken van pater Van Deelen, die Hans Toonen in zijn verhaal aanhaalde. Jarenlang hebben wij, voormalige mijnbeambten, ons afgevraagd hoe het kwam dat onze huisvrouwen zo raar gingen lopen. De meeste liepen op zeer pijnlijke voeten.

Volgens pater Van Deelen zou dat komen omdat zodra een kompel opzichter werd, de vrouw meteen naast de schoenen ging lopen.

Enige zéér gekwetste collega's merkten op dat onze vrouwen wellicht in scherven van wijnflessen hadden getrapt. Flessen wijn die door paters vooral 's avonds genoten. Ik zei hen dat ze met zulke uitspraken voorzichtiger moesten zijn, en herinnerde hen aan een van de eerste lessen van de Mijnschool. De heer Reumkens zaliger gedachtenis zei steeds: „Denk goed na voor je spreekt, tel eerst tot drie." Dat waren wijze lessen. Maar of je een Mijnschool met een Seminarie kunt vergelijken?

LANDGRAAF — F.J. Hartzheim

● Oostduitsers 2

Op donderdag 13-09-'89 las ik een artikel over vluchtelingen uit de DDR.

Het artikel ging over 20 vluchtelingen uit de DDR.

Deze mensen komen voor hun vrijheid naar Nederland. daar heb ik niks op tegen. Wel heb ik me er over verbaasd dat drie metaalbedrijven twintig DDR-mensen werk aan willen bieden, terwijl onze eigen Nederlanders jarenlang van een uitkering afhankelijk zijn omdat ze géén werk vinden of krijgen.

Dit is een ons 'eigen' volk tekort doen.

HEERLEN — E. Heyenrath.

● CDA en VVD

Het is verbijsterend dat het CDA met de PvdA aan tafel is gaan zitten. Ik kan dit niet begrijpen, gezien het uitstekende beleid dat de afgelopen zeven jaar in een CDA-VVD-coalitie is gevoerd. Waarom nu in een klap alles weggooien? Dat zal toch zeker niet de bedoeling van het CDA zijn.

Na een kabinetsperiode met de PvdA moet het CDA niet raar opkijken als een groot aantal kiezers weer terugkeert naar de VVD. Als je campagne voert met de leus 'Verder met Lubbers' is duidelijk dat je de achter ons liggende twee kabinetten-Lubbers bedoelt. Kiezers die op Lubbers gestemd hebben bedoelen dus het beleid van de afgelopen jaren. Deze kiezers denken dus niet aan een beleid samen met de PvdA.

Als het toch gebeurt voorzie ik dat overheidsuitgaven en werkloosheid op de lange termijn toch weer gaan stijgen. Dan kun je na de volgende verkiezingen weer helemaal opnieuw met bezuinigingen beginnen! Dat kun je ten opzichte van de kiezers die CDA en VVD samen een meerderheid geven niet maken.

Aan het CDA de keus. Nu een centrum-links kabinet en straks de verkiezingen verliezen, of nu een verstandige keus voor VVD en straks een hoop ellende besparen.

SITTARD — Léon Everaert

● Supporter

Hierbij een reactie op het ingezonden stuk van de heer Stürtz uit Kerkrade. Ik begrijp niet wat een voetbalsupporter en een 'typische koelpiet' met elkaar gemeen hebben, maar een ding weet ik zeker, de heer S. moet nog erg groen achter zijn oren zijn om het mijnwerkersgilde zo te beledigen. Wat het vooroorlogse voetbal betreft het volgende: Toen was er nog clubliefde en inzet met menige 'koempel' als uitblinker. Het enige verschil tussen toen en nu: Zij werden niet zo in de watten gelegd als de huidige voetbaldiva's.

HOENSBROEK — J.C. Delhaes.

● Fräser wil weg

Naar aanleiding van de publi[...] heden in uw blad: 'Fräser wil [...] bij Roda J.C.', kan ik het niet [...] ten fel uit te halen naar deze sp[...] Nu heeft hij zich door zijn spe[...] de laatste maanden (of weken [...] gezegd) een beetje in de kijke[...] speeld, dank zij Roda en Jan [...] haalde hij het Nederlands elft[...] nu wil hij meteen weg naar een [...] club, terwijl Roda hem een v[...] terde aanbieding presenteert. Dat laatste vindt hij belang[...] dan geld. Laat mij niet lachen[...] neer Fräser! De mentaliteit sta[...] een laag pitje in het voetbalwe[...] je. Ik stel danook de vraag: 'Is [...] JC geen topclub in wording'? Daar schijnt meneer Fräser ni[...] te willen wachten. Wat prest[...] meneer Fräser tegen Volendam [...] 9-1989)? Niets meer en niets m[...] dan de rest van Roda JC.

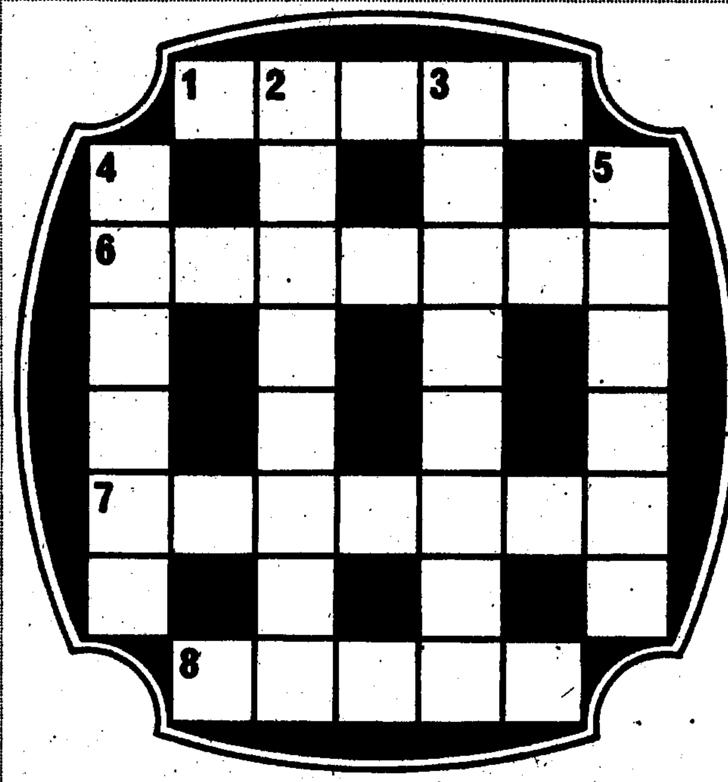
Dat is te begrijpen maar het af[...] van dit soort spelers bij streek[...] jes maakt het voor trainers on[...] lijk een club naar de top te [...] ren. Blikken we terug naar de [...] Boerebach. Ik kan het nog s[...] niet verkroppen, dat deze s[...] voor anderhalf miljoen naar [...] ging. Nu zit deze wondersc[...] voetballer op de bank. Koeman[...] voor twaalf miljoen bij PSV [...] Van deze transacties word ik m[...] lijk. Dat soort zaken maakt de [...] kapot en als ik dan zie en hoor [...] jongens die toevallig drie a [...] wedstrijden goed presteren zij[...] meteen de mond vol hebben [...] topclubs. En meestal krijge[...] koekjes van eigen deeg. Voo[...] den te over, kijk maar naar [...] Hofman, Pierre Vermeulen, [...] Brokamp, Adrie Koster en nog [...] anderen. Ik durf te voorspellen, dat als [...] deze selectie met wat aanvulli[...] de jeugd en deze huidige tr[...] weet vast te houden, dat Rod[...] zeer snel een topclub zal zijn. [...] meneer Fräser daar maar eens [...] nadenken.

HEERLEN — H.J. Ve[...]

Oplossing van gisteren

B	L	A	U	W	K	O	U	S
L	-	-	K	A	M	-	-	A
O	P	-	-	A	-	-	Z	O
N	E	G	E	N	T	I	E	N
D	R	E	G	-	S	N	E	E
-	E	V	-	-	-	R	P	-
E	T	E	N	-	E	I	R	E
P	A	R	M	A	N	T	I	G
I	K	-	-	U	-	-	K	A
E	-	-	E	T	S	-	-	A
-	K	E	R	K	O	R	G	E	L

puzzel van de dag

Horizontaal: 1. zin, lust; 6. korrelig bindmiddel uit de knol van de maniok; 7. aanwezig; 8. scherp gedeelte v.e. mes.

Verticaal: 2. oude Franse gouden mu[...] zeer hoog (b.v. van een tempo); 4. [...] strekte vlakte in Rusland; 5. tak van [...]

sagarmatha

panda en de vakantievoerder

recept

Pittige croissantjes

Benodigdheden voor 12 stuks: 1 pakje diepvries croissantdeeg, 1 ui, 1 el olijfolie, 150 g achterham, 2 el gehakte peterselie, 1 ei.

Pel de ui en snipper ze niet al te fijn en fruit ze daarna in de hete olie. Snipper de ham en roer beide ingrediënten bij de uien. Scheid het ei en roer het losgeklopte eiwit eveneens bij uien, ham en peterselie. Haal de deeg los en snijd elk driehoekje weer in twee driehoekjes. Op elk deeglapje een lepel van het mengsel leggen, de randen met water bestrijken en oprollen. De uiteinden ombuigen. Bestrijk de croissants met opgeklopte eidooier en leg ze op een bakplaat. Laat ze in een hete oven - 200 graden Celsius, stand 4 - in ongeveer 10 minuten goudbruin en gaar koken.

Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad

Directie: mr. F.A.M. van Heijlenoord, K.J. Verwer

Hoofdkantoor: In de Cramer 37, 6411 RS Heerlen. Bank: ABN Bank Heerlen rek.no. 57 75 35 935. Giro: 10 35 100. Tel. abonnementen: 045-739881; advertenties: 045-739886

Rayonkantoren: Brunssum 045-25[...]; Geleen 04490-4[...]; Heerlen-Centrum 045-71[...]; Kerkrade 045-452932/45[...]; Maastricht 043-25[...]; Schaesberg 045-31[...]; Roermond 04750-1[...]; Sittard 04490-1[...]; Valkenburg 04406-1[...]

Fax: redactie 045-73[...]; advertenties 045-73[...]

Telex: redactie; overige afdelingen

Abonnementsprijzen: bij vooruitbetaling te voldoen per kwartaal f [...]; per maand f [...]

Eerste Nederlandse longtransplantatie

NIEUWEGEIN – In het Sint Antonius Ziekenhuis in Nieuwegein is maandag de eerste longtransplantatie in Nederland uitgevoerd. Een ongeveer veertigjarige vrouw kreeg één donorlong geplant. De patiënte maakt het redelijk, maar de directie is zo naars met mededelingen omdat pas op termijn kan worden vastgesteld of de ingreep is geslaagd.

Volgens directeur-geneesheer E. Landheer van het Nieuwegeinse ziekenhuis is deze behandelingsmogelijkheid in principe alleen bestemd voor patiënten die een zo slechte longfunctie hebben dat ze zonder transplantatie binnen een jaar zouden overlijden.

Het Antonius Ziekenhuis heeft al jarenlang een samenwerkingsverband met het Academisch Ziekenhuis Leiden en het Dijkzigt Ziekenhuis in Rotterdam voor wat harttransplantaties betreft.

Omdat de betrokken patiënte er slecht aan toe was hebben de artsen geprobeerd, een transplantatie voor haar te regelen in Parijs, Brussel, Bordeaux, Hannover, Berlijn en enkele Britse ziekenhuizen. De sociale dienst van de gemeente waar ze woont was bereid de transplantatie te betalen en het ziekenfonds zou de voor- en nazorg voor zijn rekening nemen. De buitenlandse centra wezen het verzoek af omdat ze eigen patiënten voorrang wilden geven.

De familie van de vrouw heeft toen de sociale dienst en het ziekenfonds gevraagd of ze ook wilden betalen als de transplantatie in Nieuwegein werd uitgevoerd.

Zij stemden toe en ook staatssecretaris Dees (Volksgezondheid) gaf volgens Landheer zijn fiat, zij het dat de bewindsman zelf geen geld beschikbaar stelde.

Landheer kon nog niet zeggen wat het ziekenhuis doet als zich er meer patiënten voor een longtransplantatie melden. Het blijft zoeken naar financieringsmogelijkheden.

Nog dit jaar presidentsverkiezingen

Hongaars akkoord over meerpartijenstelsel

BOEDAPEST – De Hongaarse communistische partij heeft een akkoord gesloten met de oppositie waarin de grondslag gelegd wordt voor de terugkeer naar een meerpartijenstelsel. Dit heeft het Hongaarse nieuwsagentschap MTI bericht.

Het akkoord vormt de uitkomst van ronde-tafelbesprekingen tussen de partij, negen oppositiegroeperingen en een aantal maatschappelijke organisaties. Zes oppositiegroepen, waaronder het Hongaarse Democratische Forum, hebben het akkoord getekend. De drie overige groeperingen waren niet tevreden met het resultaat van de onderhandelingen.

De overeenkomst omvat een aantal voorstellen voor ingrijpende wijzigingen in het politieke bestel in Hongarije. Zo wordt het verbod op de vorming van nieuwe partijen opgeheven. Het is de bedoeling dat medio volgend jaar voor het eerst sinds 1947 vrije verkiezingen gehouden zullen worden. De wetsvoorstellen worden eind deze maand door het parlement behandeld. Volgens MTI komen dan ook alternatieve voorstellen van de oppositie aan de orde.

Partij en oppositie hebben afgesproken dat er nog dit jaar een nieuwe president zal worden gekozen om de politieke stabiliteit te waarborgen. Maar volgens MTI is men het nog niet over hoe de presidentsverkiezingen moeten worden ingericht.

Centraal Comité bespreekt nationaliteitenkwestie

Gorbatsjov: we kunnen geen anarchie toestaan

MOSKOU – Sovjetpresident Michail Gorbatsjov heeft gisteren in een toespraak tot het Centraal Comité gezegd dat de grenzen van de 15 republieken van de Sovjetunie niet veranderd mogen worden. Verwijzend naar de nationalistisch getinte onlusten die in diverse republieken de kop hebben opgestoken, zei hij: „We kunnen geen anarchie toestaan en al helemaal geen bloedvergieten."

Gisterochtend begon in Moskou een waarschijnlijk drie dagen durende zitting van het Centraal Comité over het toenemende probleem van de verschillende nationaliteiten in de Sovjetunie en over de vraag of de Sovjetrepublieken meer onafhankelijkheid moeten verkrijgen. Het nationaliteitenprobleem wordt algemeen beschouwd als de belangrijkste dreiging voor Gorbatsjovs hervormingsplannen.

„Dit is een ideologische en politieke strijd gaande over enkele sleutelkwesties in onze ontwikkeling," zei Gorbatsjov in een duidelijk verwijzing naar de onderlinge verschillen tussen conservatieve kaderleden en de meer hervormingsgezinden die aandringen op snelle veranderingen. Veel conservatieve kaderleden vinden dat de perestrojka (hervorming) geleid heeft tot een anarchie die de eenheid van het land in gevaar brengt, een opvatting die warm onthaal vindt in sommige kringen van het leger.

Sprekend over het eigenlijke onderwerp van de bijeenkomst, de nationaliteitenkwestie, kreeg Gobatsjov luide bijval van het Centraal Comité toen hij bezwoer niet te zullen toegeven aan pogingen van deelrepublieken om zich los te maken uit de Sovjetunie.

In zijn toespraak, die later voor de Sovjet-televisie werd uitgezonden, noemde hij de 'toetreding' van de Baltische republieken Estland, Letland en Litouwen tot de Sovjetunie in 1940 'ongetwijfeld' een vrijwillige keuze van de betreffende volkeren. Hij noemde de gedwongen deportatie van Duitsers, Krim-Tataren, Turkse Mescheten en nog acht andere volkeren een 'daad van onrechtvaardigheid en onwettigheid'. Er moet alles aan gedaan worden, aldus de Sovjetleider, om 'hun met voeten getreden rechten' te herstellen, maar hij zei niet hoe.

De eerste dag van de vergadering van het Centraal Comité werd grotendeels besteed aan partijkwesties. In zijn openingsrede pleitte Gorbatsjov voor vernieuwing van het partijkader en een nieuw statuut voor de communistische partij.

Partijcongres

Het Centraal Comité ging akkoord met een voorstel van Gorbatsjov het 28e partijcongres met een half jaar te vervroegen. Het congres, dat oorspronkelijk voor februari 1991 op het programma staat, wordt nu in oktober volgend jaar al gehouden. Gorbatsjov liet doorschemeren dat hij het partijcongres wil gebruiken om het Centraal Comité van tegenstanders van zijn hervormingsbeleid te ontdoen en vol te zetten met zijn aanhangers.

● Ook op het Franse eiland Guadeloupe trok de orkaan Hugo een spoor van verwoesting, zoals hier in de haven van Pointe à Pitre.

Orkaan Hugo trekt naar Bahama's: al zeker 25 doden

Van onze correspondente

DEN HAAG – De orkaan Hugo trekt van Puerto Rico verder naar de Bahama's en laat een spoor van vernielingen achter zich. Zeker 25 mensen vonden de dood en meer dan 50.000 werden dakloos door Hugo, die windstoten veroorzaakte van 200 kilometer per uur.

De schade die de orkaan het afgelopen weekeinde op St.Maarten, St.Eustatius en Saba aanrichtte is enorm. Honderden mensen werden dakloos en moesten worden opgevangen in scholen. Voor zover bekend zijn hier geen doden of gewonden. Het leven op de Bovenwindse Eilanden is ontwricht: her en der is de elektriciteit uitgevallen, de scholen zijn gesloten en de kantoren dicht. Inmiddels is men bezig met herstelwerkzaamheden. Een tweede detachement Nederlandse mariniers is vanaf Curaçao met een medisch team onderweg om bijstand te verlenen.

'Rampzalig'

Met Saba en St.Eustatius is nog geen communicatie mogelijk. De chef-staf, kolonel De Bruijn, noemt de situatie daar 'rampzalig'. Het oog van de orkaan Hugo passeerde op betrekkelijk korte afstand ten zuiden langs deze eilanden. In de nasleep zitten enorme tropische regenbuien, zodat de wateroverlast aanzienlijk is. Vele van de wat minder stevig gebouwde huisjes zijn volledig verwoest.

De Antilliaanse regering beschikt over een potje om in de schrijnendste gevallen hulp te bieden. Dit geld werd in Nederland ingezameld na de tropische storm Joan die vorig jaar over Curaçao trok.

Kritiek op tandartsen

UTRECHT – Bij de inspectie van de Volksgezondheid zijn vorig jaar veel klachten binnengekomen over tandartsen. Een deel ervan betreft de hygiënische omstandigheden in de praktijk.

Het jaarverslag-1988 noemt de inspectie het 'triest' dat soms geen van de aanbevolen hygiënische maatregelen ter voorkoming van kruisinfecties is opgevolgd.

Paus positief over bezinningscentrum buiten Auschwitz

VATICAANSTAD – Het Vaticaan staat positief tegenover de bouw van een oecumenisch bezinningscentrum buiten het voormalige concentratiekamp Auschwitz. Ook is de Heilige Stoel bereid financieel bij te dragen aan de bouw van dit centrum, waarin het omstreden Karmelietessenklooster een plaats zal krijgen.

Dit blijkt uit een gisteren uitgegeven verklaring van de commissie voor de religieuze betrekkingen met het jodendom, die is ondertekend door de voorzitter, kardinaal Willebrands. Het is de eerste maal dat het Vaticaan officieel een standpunt over het klooster bekend maakt. „Paus Johannes Paulus II staat zelf positief tegenover een bezinningscentrum," zei mgr Pier Francesco Fumagalli, de secretaris van de commissie, in een toelichting op de verklaring.

Het Vaticaan hoopt dat met de bouw van een bezinningscentrum de 'vertroebelde sfeer' in de joods-christelijke dialoog zal opklaren. In de verklaring wordt niet rechtstreeks over de verplaatsing van het klooster gesproken. Ook wordt geen termijn genoemd waarop een nieuw bezinningscentrum gereed zal zijn.

De tegenstellingen tussen rooms-katholieken en joden bereikten een dieptepunt toen kardinaal Glemp, de primaat van de RK Kerk in Polen, enkele weken geleden tijdens een preek in het Mariabedevaartsoord Czestochowa antisemitische taal bezigde. Glemp heeft inmiddels de verklaring van het Vaticaan over het klooster in Auschwitz van de hand gewezen. Een 'gedwongen' verhuizing van de Karmelietessen is volgens hem 'geen oplossing van het probleem'.

Communisten verscherpen aanvallen op Bonn

Oppositie DDR vraagt officieel om toelating

Van onze correspondent

BONN – In Oost-Duitsland heeft de oppositionele beweging 'Nieuw Forum' officieel toelating gevraagd als politieke groepering. Nieuw Forum ziet zich als een van staat en kerk onafhankelijke beweging, die streeft naar democratische vernieuwing in de DDR. Meer dan 1500 mensen uit alle lagen van de bevolking hebben de laatste dagen hun handtekening gezet onder het oprichtingsdocument.

De oprichters willen een verbeterd socialisme zonder slaafse gehoorzaamheid aan de staat en bevordering door de communistische partij. Het kapitalisme wordt verworpen. De Oostberlijnse strijdster voor burgerrechten, Berbel Boley, had de oprichting vorige week aangekondigd als reactie op de huidige toestand in de DDR, de vertwijfeling onder de bevolking en het ontbreken van enig perspectief.

De vroegere communistische partijfunctionaris Henrich, die ook tot de oprichters behoort, benadrukte dat veel jongere leden van de communistische SED het document hebben ondertekend. De eerder opgerichte groep 'Democratische Doorbraak' kondigde aan over twee jaar te willen meedoen aan de parlementsverkiezingen. De Westduitse CDU en de oppositionele sociaaldemocraten hebben de nieuwe democratische bewegingen hun steun toe gezegd.

In de Oostduitse pers worden de aanvallen op West-Duitsland steeds harder. Het partijblad Neues Deutschland schreef gisteren weer over 'slavenhandel' die de Bondsrepubliek met Oostduitse vluchtelingen zou bedrijven. „Onder aanwending van alle methodes, van psychologische trucs en beloftes worden burgers ertoe overgehaald hun vaderland, de DDR, te verlaten. Het geheel is als een militaire actie voorbereid en zonder scrupules uitgevoerd, conform het karakter van de kapitalistische maatschappij."

De Westduitse ambassade in de Poolse hoofdstad Warschau is sinds gisteren gesloten, nadat meer dan 100 Oostduitse vluchtelingen er hun toevlucht hadden gezocht. In de al weken gesloten diplomatieke vertegenwoordiging in de Tsjechoslowaakse hoofdstad Praag verblijven ongeveer 400 vluchtelingen. De meesten van hen zijn over de ambassademuur geklommen, nadat pogingen om illegaal in Hongarije te komen, waren mislukt. De Oostduitse en Tsjechische grenswachters treden steeds harder op tegen DDR-burgers die zonder geldige papieren proberen via Hongarije naar Oostenrijk te reizen.

De politie in de DDR heeft maandagavond opnieuw talloze personen gearresteerd die aan een gebedsdienst in de Nicolaikerk te Leipzig hadden deelgenomen. De schatting van het aantal gearresteerden loopt uiteen van enige tientallen tot meer dan honderd. Tot de gearresteerden behoort Michael Arnold uit Leipzig, een van de oprichters van het Nieuw Forum. Aan de gebedsdiensten doen de laatste maanden ook DDR-jongeren mee die het land willen verlaten.

● Zie ook pag. 5

Actie voor invoering van hondepenning

DEN HAAG – De Nederlandse Vereniging van Reinigingsdirecteuren (NVRD) wil de invoering van een hondepenning en de algemene verkrijgbaarheid van het hondepoepzakje in de supermarkt. Beide doelstellingen maken deel uit van een actieplan dat de vereniging heeft opgezet ter oplossing van het hondepoepprobleem.

De reinigingsdirecteuren starten de strijd tegen de hondepoep met de overhandiging van het door hen samengestelde Handboek Bestrijding Overlast vandaag in Den Haag aan burgemeester J. Noorland van Dordrecht. Het boekwerk bevat een gedetailleerd actieplan en ontwerpen voor affiches en folders, waarvan de gemeenten gratis gebruik mogen maken. Dordrecht is volgens de NVRD een van de gemeenten, die zich in de afgelopen jaren met kracht heeft ingezet in het hondepoepprobleem op een eigentijdse wijze aan te pakken. Naar schatting zijn er in Nederland ruim anderhalf miljoen honden. Met elkaar produceren deze dieren jaarlijks minimaal 160 miljoen kilo uitwerpselen. Dat is genoeg om er 160 voetbalvelden mee te bedekken met een laag van 2 centimeter.

Frans vliegtuig boven Afrika verdwenen

PARIJS – Een DC-10 van de Franse luchtvaartmaatschappij UTA is gisteren boven Afrika verdwenen. Aan boord bevinden zich 140 passagiers en 14 bemanningsleden. Het toestel, dat van Brazzaville (Congo) op weg was naar Parijs, steeg na een tussenstop om 12.30 plaatselijke tijd (13.30 Nederlandse tijd) op in de Tchadische hoofdstad N'Djamena. Twintig minuten na opstijgen had men voor het laatst radiocontact met de bemanning, zo heeft een woordvoerster van UTA in Parijs bekendgemaakt.

Het laatste contact verliep normaal, aldus de woordvoerster. Het vliegtuig, met vluchtnummer UT 772, werd om 19.10 uur (Franse en Nederlandse tijd) in Parijs verwacht. UTA kocht de DC-10 in 1973, het vliegtuig heeft sindsdien 60.000 vlieguren gemaakt. Op 18 mei 1987 werd het toestel voor het laatst technisch helemaal nagekeken. Vanuit de Senegalese hoofdstad Dakar is een toestel van de Franse luchtmacht opgestegen om deel te nemen in de zoekactie naar de verdwenen DC-10.

Vliegtuigkaper geeft zich over

LAS PALMAS – De gewapende man, die gisteren op het vliegveld van Las Palmas (Gran Canaria) een vliegtuig van de Marokkaanse luchtvaartmaatschappij Royal Air Maroc gekaapt had, heeft zich overgegeven aan de politie. De kaper besloot na drie uur durende onderhandelingen zijn actie op te geven. Bij deze gesprekken was ook de vertegenwoordiger van de Spaanse regering op de Canarische eilanden, Eligio Hernandez, betrokken.

Eerder had de kaper alle zes passagiers vrijgelaten, zodat enkel nog de piloot en de co-piloot aan boord van het vliegtuig, type ATR-42 (correct), achterbleven. Het toestel werd op een binnenlandse vlucht in Marokko gekaapt en de man dwong de piloot koers te zetten naar Las Palmas.

De kaper, die afkomstig is uit de Westelijke Sahara, zou naar Madrid hebben willen vliegen om daar politiek asiel aan te vragen.

Leiders mislukte coup Burkina Faso geëxecuteerd

OUAGADOUGOU – In Burkina Faso is maandag een staatsgreep tegen president Blaise Compaore verijdeld. De twee ministers die de coup leidden zijn gisteren ter dood gebracht door een vuurpeleton, zo heeft minister Oumarou Clement Ouedraogo van coördinatie bekendgemaakt.

Minister van Defensie, Jean-Baptiste Lingani, en minister van Economie, Henri Zongo, werden geëxecuteerd wegens hun rol in de poging president Campoare af te zetten toen hij maandagavond terug kwam van een buitenlandse reis, aldus Ouedraogo. Lingani en Zongo pleegden in 1983 nog samen met de huidige president een staatsgreep waarbij Thomas Sankara aan de macht kwam. Sankara werd op zijn beurt vermoord tijdens een staatsgreep in 1987, waarbij Compaore de leiding van het land overnam.

punt uit

● Illegaal

In Gelderland zijn naar schatting 4.400 illegale woonruimten. De meeste staan op de Veluwe. Dat is gebleken uit een onderzoek van drs A. Bunk van de Vakgroep Wonen van de Landbouwuniversiteit in Wageningen.

● Stijging

De werkloosheid is in de periode juni tot en met augustus met 4.000 gestegen tot een gemiddelde van 392.000. Dit blijkt uit gisteren door het CBS gepubliceerde gegevens over de werkloosheid. De werkloosheid is zowel onder mannen als onder vrouwen met 2.000 toegenomen. De 392.000 geregistreerde werklozen zijn samengesteld uit 240.000 mannen en 152.000 vrouwen.

● Status

Washington zal Hongarije volgende maand de permanente status van meestbegunstigde natie verlenen als beloning voor zijn hervormingspolitiek en als aanmoediging om verder te gaan met zijn plannen ruimte te maken voor de markteconomie. Dit heeft president Bush maandag aangekondigd.

● Nobelprijs

Ex-president Ronald Reagan van de Verenigde Staten en Sovjetleider Michail Gorbatsjov zijn van de kandidatenlijst geschrapt voor de Nobelprijs van de vrede voor dit jaar. Dit heeft het vooraanstaande Noorse dagblad 'Aftenposten' gisteren gemeld. Volgens Aftenposten zijn de Tsjechoslowaakse dissident en voormalig minister van Buitenlandse Zaken Jiri Hajek en de gevangenzittende Zuidafrikaanse zwarte nationalistische leider Nelson Mandela nu kansrijke kandidaten.

● Cel

De 32-jarige ex-PTT-ambtenaar S.P. B. uit Franeker is gisteren door het gerechtshof in Leeuwarden veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf wegens het doorspelen van vertrouwelijke informatie over postagentschappen aan een groep overvallers uit Amsterdam. De Amsterdammers beroofden in het najaar van 1987 twee postagentschappen in Leeuwarden.

● Vergaan

Het Westduitse vissersschip Kugelbake (SH 23) is gisterochtend op ongeveer 25 kilometer voor de kust van Bergen aan Zee vergaan. Alle bemanningsleden zijn tijdig in veiligheid gebracht. De Kugelbake, een voormalig Nederlands schip dat thans is geregistreerd in Sleeswijk-Holstein, kreeg door nog onbekende oorzaak water in de machinekamer.

● Herdenking

Op de plechtige herdenking op 14 mei volgend jaar van het dan precies 50 jaar oude bombardement van Rotterdam zal 'een spreker van wereldformaat' het woord voeren. Het organisatiecomite heeft voorlopig VN secretaris-generaal Perez de Cuellar of de Noorse premier Brundtland op het oog als prominent spreker in de Laurenskerk. Voor het geval zij verhinderd zijn hebben de organisatoren nog andere prominenten op hun lijstje staan.

● Ontucht

De procureur-generaal bij het hof in Amsterdam, R. de Vries, heeft gisteren tegen de 33-jarige W.S. uit Haarlem zes maanden voorwaardelijke celstraf en een alternatieve straf van 240 uur dienstverlening geëist wegens ontucht met geestelijk gehandicapten. De man geeft toe met enkele patiënten van het gezinsvervangend tehuis Velserpolder, waar hij als groepsleider en mentor werkte, in 1987 en 1988 ontucht te hebben gepleegd.

● Terugkeer

Tussen 12 juni en 16 september zijn ruim 41.500 Namibische vluchtelingen vrijwillig teruggekeerd naar hun vaderland. Dit heeft de vertegenwoordiger van het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) in Namibië Nicolas Bwakira, gisteren verklaard.

● ETA

De Spaanse politie heeft gisteren acht personen gearresteerd op de verdenking dat zij lid zijn van de Baskische afscheidingsbeweging ETA. De aanhoudingen zijn een vervolg op politieacties van zondag toen twee vermoedelijke leden van de ETA tijdens een vuurgevecht om het leven kwamen. Sinds het begin van de omvangrijke politie-operatie tegen het zogenaamde 'Commando Araba', dat een onderdeel is van de ETA, zijn nu 35 personen gearresteerd.

Limburgs Dagblad
piccolo's
Voor meer resultaat!

045-719966

In de Cramer 37, Heerlen
Postbus 3100, 6401 DP Heerlen
Postgiro: 1035100
Bank: ABN 57.75.35.935
Fax: 045-739364

Piccolo's en Reuze-Piccolo's kunnen telefonisch worden opgegeven via **045-719966**, schriftelijk aan bovenstaand adres of persoonlijk aan de balie van onze kantoren van 8.30-17.00 uur.

Telefonisch opgeven van advertentieteksten kan -in de regel- tot 12.00 uur **vóór** de dag van plaatsing (ook voor zaterdag).
Schriftelijke opgave is mogelijk via de 1e post op de dag **vóór** plaatsing.
Via de balie van onze **kantoren** geldt een sluitingstijdstip van 10.00 uur **vóór** de dag van plaatsing en voor de krant van zaterdag en maandag op donderdag 17.00 uur.

Piccolo's worden geplaatst over 1 kolom met altijd **één** woord in hoofdletters. Prijs *f* 1,15 per millimeter hoogte.
Rubrieken 'Proficiat' en 'Vermist/gevonden' *f* 0,95 per millimeter hoogte.
Rubrieken 'onroerend goed' *f* 1,40 per millimeter hoogte.
Rubriek 'bedrijven/transakties' *f* 1,50 per millimeter hoogte.

Reuze-Piccolo's worden geplaatst over 1 of 2 kolommen met een keuze uit 4 lettercorpsen met minimaal **één** woord in een grotere letter. Foto's, logo's en illustraties zijn mogelijk.
Prijs *f* 1,55 per millimeter hoogte per kolom.

Voor advertenties op rekening worden **géén** administratiekosten berekend.
Advertenties voor de rubrieken 'Proficiat', 'Vermist/Gevonden', 'Mededelingen', 'Woningruil', 'Kamers aangeb.-gevr.', 'Kontakten/Klubs', 'Huwelijk/Kennismaking', 'Braderieën/Markten' en 'Bingo/Kienen' worden UITSLUITEND tegen kontante betaling of vooruitbetaling via bovenstaand postgiro- of banknummer geaccepteerd, waarbij tevens voor de rubrieken 'Proficiat', 'Huwelijk/Kennismaking' en 'Kontakten/Klubs' legitimatie VERPLICHT is.

Advertenties onder nummer, toeslag *f* 7,50 per plaatsing.
Bewijsnummers op verzoek en tegen betaling.

Alle prijzen zijn exclusief B.T.W.

Wij kunnen geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor schade van welke aard dan ook, ontstaan door niet, niet tijdig of onjuist plaatsen van advertenties. Fouten in telefonisch opgegeven advertenties of fouten ontstaan door onduidelijk handschrift van de opdrachtgever behoeven door ons niet te worden gecompenseerd. Correcties en/of vervalorders worden onder voorbehoud geaccepteerd en uitgevoerd.

Het Limburgs Dagblad wordt dagelijks gelezen door 261.000 personen van 15 jaar en ouder.
(Bron: Cebuco Summo Scanner) 156599

Personeel aangeboden

Voor VAKBEKWAME binnen- en buitenschilderwerkzaamheden: 045-210020.

EENMANSORKEST voor alle gelegenheden. Tel. 04754-83464.

Ervaren POETSHULP heeft nog enkele uren vrij. Tel. 045-217315.

Bekend DANSORKEST (5 man en 1 lady) door omst. boekingen vrij gekomen. Voor info 045-723896.

Personeel gevraagd

Voor Geleen, Puth, Schinnen en Spaubeek vragen wij
Bezorgers m/v
die genegen zijn dagelijks tussen 6.00 en 7.00 uur 's ochtends onze krant te bezorgen.
Melden: Limburgs Dagblad, Markt 3, Geleen.
Tel. 04490-46868.

Het dagblad De Telegraaf zoekt
Agent(e)
voor enige distrikten.
Het werk omvat hoofdzakelijk het begeleiden van bezorg(st)ers. Enige administratieve handelingen moeten worden verricht. Geen complete dagtaak.
Vereisten: rijbewijs, auto, telefoon, cont. eigenschappen.
Heeft u interesse dan kunt u schrift. reageren:
De Telegraaf, Markt 42, 6461 ED Kerkrade.

Voor Itteren
bezorgers m/v
voor werkzaamheden tussen 6.00 - 7.00 uur in de ochtend.
Melden Limburgs Dagblad, Stationsstr. 27, Maastricht.
Tel. 043-254477.

Schoonmaakster
welke zelfst. kan werken voor de avonduren in Hoensbroek
Schriftelijke sollicitaties naar Gebouwenservice de Wisser
Postbus 2568, 6401 DB Heerlen.

Delmach Machine- en staalbouw Ned. B.V. zoekt
- electromonteurs
- pijpfitters
- bankwerker
met ervaring.
Sollicitaties na tel. afspraak. Horselstraat 1, 6361 HC Nuth.
045 - 24 22 85.

Bouw- en architectenbureau GEHLEN-GANS B.V., Tichterweg 125, Brunssum vr. voor Duitsland Ervaren timmerlieden, metselaars en ijzervlechters (handlangers onnodig te soll.), ook colonnes omg. Keulen-Mönchengladbach. Tel. 045-229529 of 229548.

Part-time TAXICHAUFFEURS dag-nacht-weekenddienst, evt. WAO-ers. Julianastr. 6, Brunssum.

Privéhuis Michelle vraagt leuk MEISJE met garantie, loonwerktijden in overleg. Tel. 045-228481.

Vriendelijke BUFFETJUFFROUW, achter bar. Leeft. tot 40, zeer gunstige voorwaarden, voor besloten club Ook zonder erv. inl. na 14 uur, tel. 043-251040. Tevens weg. drukte nog een hostess.

VERKOOPSTER gevr. voor onze Van Melick slagerij Het Loon. Leeft. 16-19 jr. Fulltime, liefst met enige verkooperv. M.A.V.O.-opl. Bent u geïnteresseerd, kom dan even langs of bel voor een afspraak. Slagerij Van Melick Het Loon, Apollolaan 29-30 Heerlen 045-718739.

Bar St. Tropez te Sittard vr. MEISJES. Iedere dag geop. van 21-5 uur. Int. mog. Tel. 04490-15828, na 21 uur 04490-17402.

Mancare,
Gay Escort Service vraagt jongens tot 25 jaar. Aanmelden schriftelijk met foto. Postbus 49, 6190 AA Beek of telefonisch tussen 18.00 en 19.00 uur 04406-16668.

Ervaren BARPERSONEEL gevraagd. Persoonlijk voorstellen woensdagavond va. 20.00 uur. U kunt vragen naar Dhr. Maenen. Bar-Dancing Eldorado.

Gevr. voor direct MACHINIST v. mobiele graafmachine tev. minigrayer. Tel. na 17.00 u. 045-212191

Gevr. SLAGER en leerl. slager, tev. zkn. wij dames die enkele uren p/dag poets-en inpakwerk willen verrichten. Keurslag. Lochtman Einderstr.22, Kerkrade.045/452617

Hago Nedeland BV zoekt voor een object in Vaals SCHOONMAAKSTERS tussen 10.00-14.00 uur. Dagelijks of alleen maandag en vrijdag. Voor meer info: en aanmelden, 045-710561.

Ervaren part-time snackbar-MEDEWERKER (M/V) gevr. Tel. 045-457845.

Gevraagd een ervaren part-time VERKOOPSTER op modisch gebied, leeftijd 23-30 jaar. Modehuis Schaepman Ter Horst, Brandstr. 6, Sittard. Tel. 04490-19953.

Gevr. nette JONGEMAN, voor part-time werk op benzinestation, omg. Heerlen, voor zaterdags of zondags. Tel. 045-425390

Gevr. ervaren TEGELZETTER voor langdurige projecten in Limburg en Duitsland. Soll. na afspr. Bellen na 17.00 u. Tegelzettersbedrijf Martin Dominikowski, Landgraaf. 045-323667.

WINKELJUFFROUW gevr. 18-20 jr. met ervaring Leerling verkoopster. Slagerij Bindels, tel. 045-252366.

Gevr. SLAGERSGEZEL, voor de worstmakerij, bekend met het vak. Slagerij L. Huben, Kerkstraat 79, Brunssum. Tel.045-252733

Personeel gevr. voor de BOSBOUW, min. leeft. 18 jr. en machinist voor houtoogstmachine. Gobo Houthandel, Dorpstr. 27 Jabeek. Inl. na 19.00 uur. Tel. 04492-1550.

Club Pin Up, vraagt nog enkele MEISJES. Tel. 045-272929.

Te huur gevraagd

Familie, 6 volw. en 2 honden zoekt comfort. VAKANTIEHUIS voor de periode van 13 okt. t/m 20 okt. as. Voorkeur voor Zd.-Limburg. Wij zijn serieuze milieubewuste gebruikers. Tel. 05155-1844, na 19.00 uur.

Onroerend goed te huur aangeboden

Te h. luxe gemeub. APPARTEMENT tot juli '90. Tel. 04404-1584

Te h. te Geleen: ETAGE, huursub. mog., *f* 625,- excl. 043-632557.

Te h. per 16-10 as. Bovenwoning in GELEEN. Overnamekosten in onderl. overl. Tel. van 19.00-20.00 uur. 04490-55962.

Te huur aangeboden CAFE te Heerlen (Zeswegen) voor inlichtingen tijdens kantooruren: 045-243900.

Te huur CAFE te Hoensbroek met woning, eigen papieren nodig, vrij van brouwerij, overname van inventaris. Direct te aanvaarden. 045-718143 na 18 uur

Te huur WOONKAMER, eetkamer, 1 slpks., wc, keuken, douche, c.v., tel.- en tv aansl., huursub., evt. garage 045-310706, na 18.00 uur

Gestoff. APP., woonk., slpk., keuken, douche en WC. Te bevr. Anjelierstr. 48, Heerlen. Tel. 045-213308.

Onroerend goed te koop aangeboden

Krijgt uw woning wel voldoende aandacht? U bent er zeker van als u belt met

aquina
Makelaardij o.g., Taxaties, Hypotheek — Adviescentrum
Ruys de Beerenbrouckiaan 28
6411 GB Heerlen
Tel.: (045) 71 55 66
NVM MAKELAAR

Snel en goed uw
huis verkopen?
Jos Storms Onr. Goed.
Past. Vonckenstr. 44,
Geleen. Tel. 04490-42550.
Geen Verkoop! Geen Kosten.

U wilt een huis kopen?
U wilt Uw huis verkopen?
Vraag vrijblijvend info.
Onr. goed maatschappij Jac Stel
Verzekeringen - financieringen - hypotheken.
Schelsberg 132, Heerlen,
Tel. 045-721866.

GEVRAAGD. Ouder woonhuis met tuin. Tot. ca. *f* 100.000,-. 040-448656.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

LANDHUIS te k. 4 slpk. tuin 1200 m2. Trichterweg, vr.pr. *f* 275.000,-. 045-724690

HEERLEN, Benzenraderweg 89, goed onderhouden bovenwoning met grote tuin o.a. ruime woonkamer en 4 slpks. Vr. pr. *f* 85,000,- k.k. Wijman & Partners Vastgoed. Tel. 045-728671.

HEERLEN. Kievietstraat 8, goed onderhoduen tusenwoning, woonkamer, eiken keuken, badkamer met ligbad, 4 slpks. Het pand is voorzien van kunststof kozijnen met dubbel glas. Vr.pr *f* 99.000,- k.k. Wijman & Partners Vastgoed. Tel. 045-728671.

Met spoed gevraagd WOONHUIZEN tot *f* 150.000,-. Directe aankoop is mogelijk. Geen makelaarskosten. Wijman & Partners Vastgoed. Tel. 045-728671.

Kamers aangeboden/gevraagd

Kamer te huur voor student(e) centrum SITTARD: Tel. 04490-26653

HEERLEN-N, ruime kamer met v.w. in vrij huis, huur *f* 350,- p.mnd. 04459-1305.

Te huur KAMER, Holtskuilenstraat 1, Eygelshoven.

Gemeub. KAMERS te huur, Pappersjans 40, Heerlerheide

Bouwmaterialen

DAMOISEAUX Heerlen verkoopt en verhuurt meer dan u denkt! (Verhuur zonder borg). Tel. 045-411930.

Te k. gevr. STEIGERMATERIALEN ook event. restanten. Tel. 04743-2224.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

KANTELDEUREN, roldeuren, sectiedeuren met of zonder afstandsbediening in 23 maten direkt leverbaar. Afstandsbediening computer gestuurd, geschikt voor alle soorten garagedeuren compl. met zender voor uw auto. Fa. Straten, Eijkskensweg 18, Geulle. 043-641044

Reparaties

TV/VIDEO reparatie. Zonder voorrijkosten. Görgens. Tel. 045-314122.

Snelle en VAKKUNDIGE reparaties van al uw T.v.- en Hifi-toestellen zonder voorrijkosten. W.R. Klawitter, Veldhofstr. 34 Eygelshoven. Tel. 045-352727.

Voor al uw koelkast- en DIEPVRIESREPARATIES. Vroko, 045-441566/461658.

Een PICCOLO in het Limburgs Dagblad helpt u op weg naar snel succes. Bel: 045-719966.

Hobby/D.h.z.

SCHUURTJES, tuinhuisjes, kippe- en hondehokken, vele afm., reeds vanaf *f* 195,-; Houtbouw Ubachs, Eygelshovergracht 39, Kerkrade-Vink. tel. 045-460252.

Winkel & Kantoor

Fotocopieerapparaten
Nieuw en gebruikt; 1/2 jaar garantie; vanaf *f* 350,-.
Spoor kantoormachines. Tel. 045-443961. Bocholtz.

Telefax
v.a. *f* 59,- per maand
Autronic 04492-3888.

Verbouwings-opruiming
450 machines moeten weg
kassa's, fax, weegschalen, copiers, schrijf- en rekenmachines, slagerijmachines.
ROLTEX BV, enige erkende dealer van Sharp, Tec, Hermes, Uniwell in het zuiden, showroom 1600 m2, t/o Makro Nuth. Tel. 045-242880. (16 lijnen).

Geldzaken

Meestal 4 uur later geld!
Persoonlijke leningen b.v. *f* 10.000,-, rente 11%!
Lopende leningen geen bezwaar. U krijgt vrijblijvend en deskundig advies van één van onze 95 kredietadviseurs.
Snel:
Wij zijn sneller dan veel andere banken omdat wij bij u in de buurt een kantoor hebben waar u meestal 4 uur later over kontant geld kunt beschikken. Indien gewenst brengt onze buitendienstmedewerker het geld binnen 1 dag bij u thuis
Gemakkelijk:
Geld lenen via ons gaat gemakkelijk. Wij stellen u telefonisch enkele eenvoudige vragen en wij geven u direct advies over uw mogelijkheden voor een passende lening. Bij goedkeuring van uw lening kunt u meestal 4 uur later nog over uw geld beschikken.
Discreet:
Wij helpen u discreet. Geen informatie bij uw werkgever. Geen kredietonderzoek bij u thuis. Uw aanvraag voor een lening kan eenvoudig telefonisch besproken worden.
Openingstijden:
Wij verstrekken geld vanaf half negen 's morgens tot negen uur 's avonds en zaterdag van negen tot 4 uur.
Bel NKB 040-122020
Kredietbemiddelingsbedr. NKB, hertogstr. 38, Eindhoven

SPAARBRIEFBEURS Eindhoven, 040-457080, (tussentijdse) verzilvering, hoogste waarde, discreet, contant, gratis goed advies voor daarna. Boschdijk 363.

Transacties

COMPUTERFORMULIEREN duizend stuks 12 inch, bedrukt *f* 165,- excl. Drukkerij L'Ortye, Kouvenderstr. 35 Hoensbroek 045-212517

Landbouw en Veeteelt

Jonge HENNEN te k. eveneens mestkuikens, regelm. leverb. Vaesrade 43, Nuth. Tel. 045-241284.

Te koop twee PAARDTRAILERS Ablas, 1½ paardstrailer Kumo en 2 paardstrailer Blömert. De Koumen 124 Hoensbroek.

Uit voorraad leverbaar nieuwe en gebruikte machine's voor speciale prijzen. Lely rotorkopeggen; 1 en 2 rijige aardappelvoorraadrooiers; alle type's vaste tandcultivatoren; 2 en 3 balks met en zonder rol of steunwielen; veewagens voor 2 - 4 koeien en 6-8 koeien; tandemas; perfect weidebloters; weidehekken 3/5 mtr. gegalvaniseerd; Voederdrinkbakken op wielen; voorhefinrichting; automatische voederbakken voor kalveren in weide bij te voederen; hooiwagens tevens te gebruiken voor drinkbak of mais te voederen, dit alles gegalvaniseerd o.a. gebruikte machines in zeer goede staat, Lely rotorkopeg 3 en 4 mtr.; kunstmeststrooiers; Lely, Amazone, Vicon en Vicon Penton; 1-2-3 schaarploegen; aardappeltrieurs en transporteurs 6/8 mtr., aardappelloofklappers. Bel direct Jean SPONS. Eysden 04409-3500/2524.

MESTSILO'S. B.E.M. BV Rott 14, 6294 NM Vijlen. Biedt aan. Berijdbare mass. gesloten mestsilo's. Inl. vrijbl Tel. 04455-1871. Fax. 2245. Dag. van 8 t/m 21 uur.

Gebr. MACHINES: Miedema stortbunker, Kuxmann en Wisent 1- en 2-rijige aardappelrooiers, Kemper en PZ 1- en 2-rijige maishakselaars, Vicon en Miedema U-snijders, Holaras voederdoseercontainer, PZ en Fahr frontmaaiers, mengmestverspreiders v. 4000, 4200 en 5000 ltr., Claas veldhakselaar, kipwagen 6 ton, Saxonia zaaimachine 3 mtr. nieuw voor spec. prijs, div. opraapwagens v. 20-36 m3, frontlader voor Renault, driepuntsfrees 2 mtr., Kärcher warmwaterreinigers. Collé Sittard. Tel. 04490-19980.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Gebr. TRACTOREN: Duetz D 7807 C; Deutz D 4006; Deutz Intrac 2003; Belarus BX 80; IHC 423; Fiat 540 vierwiel; Ford Major; John Deere 1120, 1130, 1640 SG2, 2020; Leyland 262 en 702; Massey Ferguson 285; Renault R94; Ursus 335 en 360 Zeotr 6911. Collé Sittard. Tel. 04490-19980.

Auto's

Automarkt Schaesberg
Baanstraat 105 (t.o Draf- Renbaan)
van donderdag 14 t/m maandag 25 september
TOYOTA FIRST CLASS OCCASION
Keuze uit ruim 130 automobielen van diverse merken.
ANWB-keuring en financiering mogelijk.
Mengelers Schaesberg
Telefoon 045-318888.

Auto Landgraaf
Biedt aan jonge occasions met 12 maanden garantie, gratis afleverings beurt en motorkeuringsrapport
* Hoge inruilprijzen
* Garantie in werkplaats
* eigen service-dienst
* Snelle discrete financiering
Maandag t/m zaterdag geopend van 9.30 tot 18.00 uur
Kom vrijblijvend kijken en vergelijken op ons verkoopterrein in en om onze showroom
Auto Landgraaf Heerlerbaan 76, Heerlen.
Telefoon: 045-424268 / 424231

Renault 25 GTX 1e eig., grijs compl. uitv.	1985	*f* 14.750,-
Renault 25 GTD 1e eig., grijs, schuifd.	1985	*f* 14.750,-
Mazda 626 2.0 D, wit	1986	*f* 12.750,-
Volvo 740 GL, LPG, grijs	1985	*f* 18.500,-
Volvo 760 GLE aut., blauw	1984	*f* 16.500,-
Volvo 760 GLE aut., groen	1982	*f* 13.750,-
Volvo 240 Grand Luxe, groen, LPG	1983	*f* 10.250,-
Ford Sierra 2.0 GL, wit, december	1983	*f* 8.900,-
Ford Sierra 1.6 L, LPG, grijs	1983	*f* 8.750,-
Opel Corsa 1.2 S, wit	1983	*f* 7.750,-
BMW 315, wit	1983	*f* 7.750,-
Toyota Tercel 13 DX grijs 30000 km LPG	1983	*f* 6.900,-
Saab 900 GLS, wit	1982	*f* 5.750,-
Skoda 105 L, rood, 20.000 km	1985	*f* 4.000,-

Telefoon: 04492-3234

Te koop gevraagd
Toyota Hi-Ace
d of b van '75 tot '82. Tel. 04765-1338/04740-1925.

Nu halen pas
1 juni 1990 betalen
voor gebruikte auto's niet ouder van 01.01.1986
AX 11 TRE, rood, 1988
Visa 11 RE, wit, 1987
BX 14E, grijs, LPG, 1986
BX 14 RE, wit, 1986
BX 14 RE, rood, 1987
BX 19 digit, grijs, 1986
Citroën Van Roosmalen
Rijksweg 113
Gulpen. 04450-1450.

Nu halen pas
1 juni 1990 betalen
voor gebruikte auto's niet ouder dan 01.01.1986
AX 11 RE 4x '87
Visa Leader '86/'87
Visa 11 RE 2x '86
BX '85/'86/'87
BX 14 RE '83/'85/'86
BX 16 RS '87
Austin Metro '88
Ford Escort '86
Opel Kadett '86
Nissan Cherry 17 diesel '85
Renault LT 25 GTS '85
VW Polo coupé '86
Volvo 340 GL '85
Citroën Van Roosmalen
Wilhelminasingel 58-62
Maastricht. 043-215154.

Ford Escort 1.3 L '84;
Honda Civic 1.3 L '84;
Ford Fiësta 1.1 S '80;
Skoda 105 L '85;
Opel Ascona 1.9 '80.
Inruil mogelijk.
Grote beurt en APK *f* 240,-.
Bovag-autobedrijf
John Osojnik
Tripstr. 24 Eygelshoven.
Tel. 045-460734.

Jurgen AUTOVERHUUR. Langheckweg 32-40, Kerkrade. Tel. 045-463333.

Te k. gevr. INKOOP alle merken auto's, schade geen bezwaar. Tel. 045-416239.

Wij geven het meeste voor Uw AUTO. U belt, wij komen 045-422610 ook 's avonds.

AUTO'S hallo opgelet! Wij betalen *f* 300,-/*f* 20.000,- voor uw auto. 045-411572.

Te koop ALFASUD '79, 5 versn., APK 5-'90. Tel. 04492-4279.

AUDI 100 GL 5E, '82, *f* 5.500,-; Audi 100 GL 5E, '79, *f* 2.250,-; Opel Kadett '80, *f* 3.500,-; Mits. Galant Combi, '84, *f* 7.750,-; Opel Kadett D, '83, *f* 7.000,-; Ford Granada Combi, '80, *f* 3.000,-; Volvo 360 Sedan, '84, *f* 8.500,-; Volvo 340, '82 - '83, v.a. *f* 4.500,-; Opel Ascona '80, *f* 2.750,-. Oirsbekerweg 27, Oirsbeek. 04492-3582

Te k. GEVRAAGD auto's en bedrijfsauto's, schade of defect geen bezwaar, ook sloop. Tel. 045-720200

Autohandel F.v. OPHUIZEN biedt aan: Rocky Daihatsu Soft-top diesel '88, 19.000 km; Porsche 924 Targa gr. met., '81; Mercedes 230 TE, 5 bak, div. optie's '82; Audi 80 CL Turbo diesel '83; Alfa Sud Sprint '81; Opel Kadett, 5 drs. t.'80; Golf Diesel '79; Ford 1.6 '78; Ford Combie 2 ltr. GL, LPG, i.z.g.st., '80; Talbot 1308 Jubile '79; Zastava Yugo '83; VW Polo '79 2x, i.z.g. st.; VW Buggy Ruska Classic; Lada Samara '87; Triumph acclaim HLS '83; Toyota Corolla coupé '77; Audi 80 1e eig. '80; Renault R5 GTL '80; Mercedes 250 LPG '78; Kadett Combi 12 S LPG '80; Kadett '79; BMW 316 t.79; Manta GTE, i.z.g.st voor liefhebber. Inkoop, verkoop, financiering. Diverse inruilers. Akerstr. N. 52C, Hoensbroek. 045-224425. Geop. van 10-19 u. Zat. 10-17 u.

VW GOLF HB '82, *f* 4.750,- Datsun 100, '79, *f* 1.250,-; Mazda 323 '81, *f* 3.750,-; VW Polo '79, LPG, *f* 1.250,- Kadett City '79, *f* 1.750,-; 045-211071. Overbroekerstr.54, Hoensbroek

Fiat Uno 45, rood, bwj. 7-'87, *f* 12.900,-; Fiat Panda 750 L, wit, bwj. 4-'87, *f* 9.450,-; Fiat Regata 85S, groenmet., bwj. 4-'87, *f* 16.500,-; Fiat Uno Van (met ruiten), wit, bwj. 5-'86, *f* 7.700,-. Bastiaans Autobedrijf, Spoorsingel 50, Heerlen. Tel. 045-724140.

FIAT 127 bwj. '80, pr. *f* 850,-. Tel. 045-415528.

Zeer mooie FIËSTA 11S, '79, APK, i.z.g.st. Tel. 04499-3398.

Te k. Ford TAUNUS 2 GL V6, bwj. '79, 4-drs., APK, mot. en mech. goed. Tel. 045-222081.

Ford TAUNUS 16 L '79, nwe. schokb., nwe. koppl., APK, vr.pr. *f* 1.500,-. Tiendstr. 8 Nuth. 045-244984.

TAUNUS 1.6 L, '78, APK 4-'90, l. schade. Demstr. 26, Hoensbroek.

FORD Siërra 1.8 laser, '85, wit, i.z.g.st. XR4 spoiler, alu. velgen, verstraler, moet weg, pr. n.o.t.k. Tel. 04490-18224.

Honda QUINTET 5-bak, sunroof, blauw, APK 6-'90, zeer goed bwj. '81 *f* 2.750,-. Tel. 045-726756.

Mazda 626 1.8 HB GLX 20.000 km, '88; Mazda 626 GLX 1.8 Sedan LPG '88; Mazda 626 2.0 GT Sedan '87; Mazda 626 GLX 2.0 Sedan '83; Mazda 626 1.6 LX Sedan '84 en '85; Madza 626 1.6 DX Sedan '83 autom.; Mazda 626 2.0 SDX coupé '82; Mazda 626 1.6 HB LX '83; Mazda 626 2.0 GLX coupé autom., p.s. '84; Mazda 323 1.6 i GLX Sedan '87; Mazda 323 1.5 GLX Sedan '86 en '88; Mazda 323 1.3 DX Sedan '85 en '82; Mazda 323 1.3 LX Sedan '86; Mazda 323 1.5 HB GLX autom. '87; Mazda 323 1.3 HB GLX '85; Mazda 323 1.5 HB GT '84; Mazda 323 1.3 HB DX 5-drs. '85; Mazda 323 SN 3, 1.3 '81; Ford Escort 1.4 HB CL, ABS '87; Ford Escort 1.3 HB CL '86; Ford Escort 1.6 HB GL 5-drs. '84; Ford Fairmont 4,2 autom. '80; Opel Rekord 2.0 S 4-drs. '80; Nissan Micra 1.0 HB '83; Nissan Sunny 1.3 DX sedan '83; Mitsubishi Colt 1.2 HB EL '84; Honda Accord 1.6 Sedan GL autom. '81; VW Golf 55 kw 1.6 '84; VW Jetta 1.6 2-drs. '87; Volvo 240 Van Diesel Estate '85; Opel Kadett 1.2 N '78; Opel Kadett 1.3 S HB 5-drs '80. Occasions met Mazda-Kroongarantie. Autobedrijf LEYMBORGH BV, Bornerweg 2-8 Limbricht. Tel. 04490-15838.

MERCEDES 200 D, '77, APK, 06-'90, *f* 2.500,-. 045-211071

MERCEDES 280 S, '78, autom., Pullmann, *f* 4.500,- 045-211071

Nissan SUNNY combi, '85, 1e eig., kl. grijs *f* 9.750,-. 045-314489

Opel CORSA 1.3, rood, 2 jr. oud, vr.pr. *f* 13.900,-. Tel. 04493-4064.

Te k. Opel REKORD 1700, bwj. '79, i.g.st., APK 2-'90, *f* 1.400,-. Tel. 045-415105, na 18.00 uur.

Te k. TAUNUS bwj. '79, APK '90, pr.n.o.t.k. Haverterstr. 66, Koningsbosch.

Opel KADETT City 1200, zeer zuinig, vpr. *f* 1.975,-, APK april '90. 045-323830.

Mooie Opel KADETT 5-drs. Berlina, '80, APK 7-'90, pr. *f* 3.650,-. Tel. 045-457145.

KADETT coupé 16S '79; Kadett 12S '79 4-drs, i.z.g. st. APK. Tel. 04499-3398.

Te k. Opel SENATOR 30 E autom., trekh., prachtige auto, vr.pr. *f* 3.250,-, zeer mooi, LPG. 045-224601.

Wegens VERHUIZING te k. Toyota Celica, bwj. '75 en Mazda 616, bwj. '75, autom. en tourcaravan, merk Hobby alles in goede staat, serieuze koper 043-251498.

Te k. OPEL Kadett GLS, bwj. '84, 52.000 km, *f* 10.500,-, i.z.g.st. Tel. 045-426449 (na 18.00 uur).

TOYOTA Carina sport aut., okt. '81, sportw., *f* 3.500,-. Ford Escort, 1980, *f* 2.500,- Tel. 045-254823.

Te k. BMW 316 1800 CC, 4-drs, km.st. 82.000, bwj. '84. Tel. 045-253329.

Datsun CHERRY '82, i.z.g. st. *f* 3.000,-. Tel. 045-422787.

Te k. RENAULT 5 TL, rood, nwe banden, bwj. '81, sportvlg. APK 8-'90, vr.pr. *f* 2.350,-. Tel. 045-426472.

Te k. van 1e eig. witte RENAULT 11 GTL, bwj. '88, luxe "Spring" uitv., km.st. 19.500, als nw. Te bevr. Rumpenerstr 116 Brunssum

RENAULT R4 L '83, APK 09-'90, *f* 1.750,-. 045-223169 na 17 uur

SAAB 900 GLS 5-drs. 1984, nw.st. met veel extra's. Tel. 045-443401.

Te k. Toyota CELICA ST, bwj. '83, tel. 045-460573.

VW Golf 1600 CC Avance, 3-deurs, grijsmetallic, 1987 *f* 18.950,-. Volvo KLIJN, de Koumen 7, Hoensbroek. 045-220055.

VOLVO 343 DL, '83, kl. rood 1e eig., *f* 5.750,-. 045-420650

VOLVO 343 GL, '82, kl. wit, i.z.g.st., *f* 4.750,-. 045-222910

Volvo 340 GL automaat, 1985, 3-drs, do.blauw, *f* 9.850,-. Volvo KLIJN, de Koumen 7, Hoensbroek. 045-220055.

Volvo 340, 5-deurs, automaat, 1987. Volvo KLIJN, de Koumen 7, Hoensbroek. 045-220055.

Volvo 360 GL, 2.0 ltr, injection sedan, grafietmetallic, 1987. Volvo KLIJN, de Koumen 7, Hoensbroek. 045-220055.

Volvo 340 DL sedan 1.4 1987 *f* 9.950,-. Volvo KLIJN, de Koumen 7, Hoensbroek. 045-220055.

Volvo 340, 3-deurs, 1983, *f* 6.850,-. Volvo KLIJN, de Koumen 7, Hoensbroek. 045-220055.

VOLVO 340 automaat, nov. '86, 40.000 km., in z.g.st. van onderhoud, gunstige prijs. Tel. 04490-34411.

Te k. BMW 316, bwj. '82, veel extra's. Tel. 045-422883.

VOLVO 343 DL, bwj. '78, APK 10-'90, *f* 1.200,-. Hommerterweg 105, Hoensbroek. Tel. 045-215832, na 18.00 uur.

INKOOP goede auto's, cont. geld. Joosten, Scharnerweg 3, Maastricht. Tel. 043-634978 of 06.52980787.

In- & export Ankiewicz vrgt. m. spoed alle merken auto's ook Oostblok, defect of schade geen bezw. Cont. geld (ook 's-avonds). 045-727742/723076 gratis afgeh.

Direkt CONTANT geld voor auto's v. bwj. '80 tot '87, ook Mercedes 190 en 200 serie. Tel. 045-414372.

Te k. aang. v. 1e eig. prachtige Audi 80 SC 4-drs. '84; tevens Ford Fiësta 1.1 L rood dec. '84 (nw. mod.); BMW 518 stuurb. bruinm. '83; mooie Fiat Ritmo diesel '83 (nw.mod.); Mercedes 230 coupé autom. '80; Opel Kadett 1.3 S stationcar, zeer mooi, mod. '81. Enkele goedkope inruilers: Opel Ascona LPG '81, VW Golf diesel '79. Opel Kadett stationcar '79. Mazda 323 '81. Bernhardstr. 12, Munstergeleen (ook zondags geopend)

Kadett HB 13 LS '87, '86; Kadett Sedan 13 LS '86; Kadett HB 16 LS 5-drs., '85; Kadett 12 S '84, '81; Corsa TR 12S '85; Corsa 12S '84, '83; Kadett Coupé 12 S '78; Kadett '78. AUTOMOBIELBEDRIJF J. Denneman, Raadhuisstr. 107, Hulsberg.

CAPRI 16 GL '80; Granada 23 GL '80; Golf diesel '78; Datsun Cherry '79 APK *f* 450,-. 04499-3398.

Ford ESCORT 1100 laser bwj.' 85, div. extra's, z.g.a.n. Seat Fura Playa bwj. '85, als nieuw. Tel. 045-326560 na 17.00 uur.

Ford Taunus 1600 GL '81 *f* 2.950,-; Opel Kadett 12 N '80 *f* 3.500,-; Ascona '80 *f* 3.800,-; MANTA '78 *f* 2.200,-; Honda Civic '80 automatic *f* 3.200,-; Honda Prelude '80 *f* 4.900,-; VW Golf D '79 *f* 3.900,-; Datsun Cherry '78 *f* 900,-, Oude Landgraaf 101, Schaesberg -Landgraaf. 045-311078.

Ford Scorpio 2.4 CL i '87; VW Golf 1300 '86; Ford Fiësta 1.1 '87; Ford Siërra 2.0 GL 5-drs. LPG '86; Citroën AX als nw. '88; Citroën 2CV 6 Club '84; Ford Siërra Sedan 4-drs. '87; Opel Kadett Caravan diesel 5-drs '87; Ford Escort 1.1 Bravo '86; Opel Rekord 2.0 '80 *f* 3.000,-; Opel Corsa bwj. '84; Ford Taunus 1600 LPG 4-drs. '82 *f* 4.750,-. Auto's met Bovaggarantie. Inruil en financiering. APK-keuringsstation: Autobedrijf Stan WEBER, Baanstr. 38 Schaesberg. 045-314175.

Gebrs. DOMINIKOWSKI biedt aan: Opel Corsa (E) 1.2 rood t. '88; Opel Kadett (E) 1.8 S champagnemet. '87; Opel Kadett 1.3 LS antraciet '87; Opel Kadett LS groenmet. '85; Kadett 5-drs. rood '83; Kadett SR blauwmet. '82; Kadett 13 S 5-drs. blauwmet. '81; Manta 2.0 GTE bruinmet. '83; Ford Siërra XR 4i roodmetal. '83; Siërra 1.8 laser 5-drs champagnemet. '86; Siërra 2.0 LPG 5-drs. blauwmet. '85; Fiësta 1.1 rood, 11.000 km. '88; Escort XR3i wit div. extra's '83. Inr. gar. financ. mogelijk. Autobedrijf Gebrs. Dominikowski, Kantstraat 48 Ubach o. Worms-Landgraaf Tel. 045-326016

Occasionshow bij Autobedr. JASPER BV van plm. 70 auto's voor U geselekteerd en opgesteld in onze occasionhal zoals bijv.: Peugeot 405 SRI type '88; Peugeot 205 XS type '88; VW Golf 1.3 type '87; Peugeot 305 1.6 gas '85; Mazda 323 HB '87; Volvo 340 autom. '86; Renault 5 SL '87; VW Golf 1.3 '85; Mercedes 230 E, veel access. '88; Peugeot 205 Accent '88; Seat Ibiza GL '88; Peugeot 205 XR '87; Opel Kadett 1.6 i 5-drs. '87; Peugeot 205 Junior '87; Toyota Starlet type '87; Peugeot 309 GL Profil '87; Mercedes 230 E, veel access. '85; Peugeot 309 GLD '87; Opel Kadett GSI, veel access. 30.000 km, type '86; Mitsubishi Colt, gas '86; Peugeot 505 GR '86; Mitsubishi Galant 2.0 GLS '87; Fiat Uno 45 S '87; Peugeot 205 Accent '85 en '86; Ford Escort 1.3 Laser 5-drs. '85; Peugeot 309 GL Profil '86; Renault 9 GTL '83; Peugeot 505 GLD '85; Mitsubishi Galant 1.6 GLX, gas '85; Peugeot 305 GLD '84; VW Golf D '82; Peugeot 305 SR '81 en '82; Ford Granada 2.3 GL gas '82; Taunus 1.6 Bravo '82; Opel Kadett 1.2, gas '81 Alfa Sud 1.5 '82. Verder nog plm. 15 auto's van *f* 1.000 tot *f* 2.500,-. Dit alles alléén bij uw occasion-specialist. Autobedr. Jasper BV, Windrakerberg 29, gem. Sittard. Officieel Peugeotdealer. Tel. 04490-21944.

Te k. Opel MANTA HB '88, inr. statc. plus bestel. mog. 043-470027.

ESCORT 1300 GL, bwj. '81, *f* 6.800,-. Steinderweg 9, Stein.

HONDA Civic, 3-drs., type '81, APK, *f* 1850,-. Tel. 045-720951.

Te koop NISSAN Blue Bird '80, pr. n.o.t.k. Tel. 045-326729.

NISSAN Laurel 2.4 autom., alle extra's, zilvermet., nwe. bnd., APK, enz., enz. Bwj. 8-'80. Vr.pr. *f* 2.250,-. Schaesbergerstr. 136, Terwinselen-Kerkrade West.

Te k. TOYOTA Celeste, bwj. '79, APK gek., tev. aanhangwagen. 04490-27465.

VW SCIROCCO GT APK 8-'90, t.e.a.b., Heemskerkstr. 66. Hrl.-Meezenbroek.

Proficiat!

De allerbeste wensen met jullie verjaardag.
Troutje en Oma. Van de "buurtjes" uit Spanje.

Marietje!
Hartelijk Gefeliciteerd
Huub.

Proficiat
Herman
Met je 58ste verjaard[...]
Van je lieve vrouw Le[...]
Henk, Ron en Wilm[...]

Lieve Ma
Proficiat met je verjaardag
Jos, Christa en Joyce

Reageren op advertenties onder BRIEFNUMMER.
Stuur uw brief (voldoe[...] gefrankeerd) naar h[...] Limburgs Dagblad, Postbus 3100, 6401 [...] Heerlen en vergeet [...] links onder op de enveloppe het numme[...] de advertentie te vermelden.

Te koop, Opel KADETT, stationcar, 5-drs., met lichte schade, bwj. '80, blok 1986. Tel. 045-352786.

Te k. Ford TAUNUS, [...] L, bwj. '79, 4-drs. met tr[...] APK zeer goed, *f* 1.[...] Tel. 045-213456.

Sloopauto's

Te k. gevr. loop-, sloop- en SCHADE-AUTO'S. Ik betaal de hoogste prijs in Limburg. Tel 045-254049.

ROADSTAR vrgt. loop-, sloop- en schade-auto's. Vrijw. RDW. 045-226346.

SLOOP- en schade-auto's. Oud ijzer en metalen. 045-272216/272516 's Avonds.

Te k. gevr. sloop- en SC[...]DEAUTO'S van *f* 100,-[...] *f* 5.000,-. 04490-43481.

SLOOPAUTO'S te koop [...]vraagd. Wij betalen [...] tot *f* 10.000,-. 045-452[...]

Te k. gevr. SCHADE- [...] en loopauto's, in- en [...] koop gebr. auto-onder[...] Tel. 045-411480.

Bedrijfswagens

Fiat Ducato, diesel 1.0, 6.5 m3, 11-'86	*f* 12.[...]
Fiat Ducato diesel, verl. en verh., 10 m3, 8-'85	*f* 12.[...]
Nissan Urvan 9-pers bus, diesel, 2-'85,	*f* 8.[...]
Mazda 9-pers bus, diesel, 6-'85	*f* 12.[...]
Fiat Uno Van (met ruiten), 5-'86	*f* 6.[...]

Exclusief 18,5% BTW.
Bastiaans Autobedrijf BV
Spoorsingel 50, Heerlen. Tel. 045-724140.

Auto onderdelen en accessoires

Bosal uitlaatpotten en pijpen. montagedelen (gealuminiseerd)
2 jaar garantie, grote voorraden.
Auto-Aktief boek '89 gratis af te halen.
KERP B.V.
In de Cramer 31, Heerlen.
Tel. 045-716951

Carrosseriedelen
origineel - imitatie - overzet
Alle Europese- en Japanse automobielen
Geevers Nuth
Tel. 045-244242

Gebruikte en nieuwe ONDERDELEN v. jonge schade-auto's. Deumens Haefland 20 Bruns. 045-254482.

Goede gebruikte on[...]delen voor alle types alle merken. ROBBY auto-onderd. 045-22412[...]

Motoren en scooters

Te k. HONDA CB 650 Z bwj. '80 pr. *f* 3000,-. 045-412202, na 16.00 uur.

Te k. Motor HONDA 250cc, bwj. '81, z.g.[...] *f* 2500,-. Tel. 045-3257[...]

(Brom)fietsen

BROMSCOOTERS v.a. *f* 72,- per maand. Bromfietsspecialist Math Salden, Limbricht.

Grote sortering en nergens goedkoper; Fietsen, onderdelen en banden. Ook voor reparaties. Simon Olthofs Tweewielerspeciaalzaak TYPHOON, Marisstr. 14 Geleen-Zuid. 04490-49237. Donderdag koopavond.

Div. gebr. VESPA'S CIAO, ook gebr. onderdelen, inruil mogel. H. Kruisstr. 65, Grevenbicht. Tel. 04498-57844.

Te koop SNORFIETS met verz., pr. *f* 450,-. Anjerstr. 8 Schinveld. Tel. 045-256719.

Te k. DAMESSPORTFIE[...] Tel. 045-243202

De eerste nieuwe [...] MONT.BIKE, model '90, [...] binnen bij Rens Jans[...] Ganzeweide 54-56 Hee[...] 045-211486.

Te k. VESPA PK 50 slechts 9.000 km., bwj[...] Nummer 2 str. 112, K'ra[...]

Watersport

Te k. stalen MOTORBO[...] 8.30m. lang 2.95m br[...] Mercedes diesel 55 PK, slaapplaatsen, div. ac[...] 04406-13224.

Te k. SURFPLANK 2.90 [...] pr. *f* 900,-. Tel. 045-453[...]

Vakantie

ANWB
Aanbieding v.d. Maand.
Geldig tot eind september. Fietsrek op trekh. voor 3 fietsen: van *f* 390,- voor *f* 350,-. Voor 2 fietsen van *f* 365,- voor *f* 325,-. ANWB, Honigmanstr. 100 Heerlen. Tel. 045-717833.

AKTIE, vak.won. Zeeland 23/9-30/9 en 30/9-7/10 nog vrij. Uw heenreis betalen wij (max. *f* 100,-). 01189-2953.

Een PICCOLO in het Limburgs Dagblad helpt u op weg naar snel succes. Bel: 045-719966.

Caravans

ALPEN-KREUZER 1[...] vouw-wagens in 5 mod[...] met kleurcombinaties b[...] beige-groen en grijs-or[...] Nu met de bekende w[...] korting vanaf *f* 4.3[...] Duurder hoeft niet....V[...] deliger kan niet! Carav[...] 1990. Burstner-Hob[...] Knaus. Nog enkele ove[...] ge modellen met extra [...] ting. Voortenten: Bra[...] Gerjak, Isabella, Trio, W[...] ker. Tevens onderhoud, [...] paratie, remmentest schade-regeling. Carava[...] Import Feijts, Hoofdstra[...] 84 Amstenrade 04492-18[...]

Caravelair en Sprite 1989 [...] verhuur modellen te koop [...] met duizenden guldens k[...] ting op is op. BARTE[...] Caravaning Hommerterw[...] 256, Amstenrade. Te[...] 04492-1870.

Voor Piccolo's zie verder pagina 16

Merendeel burgers wil land niet verlaten

Oppositie DDR krijgt langzaam enige vorm

● *Het komt in de DDR steeds vaker tot openlijke protesten, ook al treedt de staatsveiligheidsdienst hard op tegen 'opstandige elementen'. Begin september eisten een duizental demonstranten in Leipzig het recht vrij naar de Bondsrepubliek te mogen reizen en de afbraak van de Berlijnse Muur.*

ONN – De DDR verkeert in diepste crisis sinds de uw van de Muur. Tussen de n en twee miljoen mensen llen het voorbeeld volgen n de meer dan 20.000 die inddels via de groene Honarse grens naar West-Duitsnd zijn gekomen. Toch wil g steeds een hele grote eerderheid in de eerste areiders- en boerenstaat op uitse bodem blijven als er aar iets verandert.

at zou logischer zijn dan een brede ppositionele beweging om die verderingen af te dwingen? Maar op t punt vormt de DDR een uitzonring binnen het Oostblok. De enimassale oppositionele beweging as die naar de vrije Bondsrepuiek. De communistische SED elp ijverig mee. Elke opposant as in het verleden verzekerd van n enkele reis naar het Westen.

an georganiseerd verzet in het gen land was geen sprake. „De opsitie in de DDR is programmach net zo zoutloos als de partij", commentarieerde een kritische est enige tijd geleden de situatie.

Verandering

aar daarin lijkt verandering te koen. Daarbij spelen drie factoren n rol. In de eerste plaats zijn heel el Oostduitsers nog niet vergeten t het regime dit voorjaar de stemsuitslag bij de gemeenteraadsrkiezingen al te opzichtig heeft rvalst om aan de 99 procent janikkers te komen. In de tweede aats zijn velen geschokt door de koude manier waarop de partij ageerde op het bloedbad onder hinese studenten op het Plein van e Hemelse Vrede en in de derde aats geloven velen dat de tijd voor terne veranderingen nu rijp is. un motto: we willen niet weg, we illen onze DDR veranderen.

aren het voorheen kleine groepen als het 'Nieuwe Forum' van de fycus Hand-Jurgen Fischbeck of de emocratische Doorbraak' van dominee Edelbert Richter, nu hebben e grote evangelische kerk en de eine katholieke kerk zich nadrukelijk gemeld.

ij willen de 16 miljoen achterblijers nieuwe perspectieven bieden. ichter juicht de beginnende bunling toe: „Als we nu niets doen is t te laat. Steeds meer kritische urgers zien in dat ze af moeten van e spontane, ongecoördineerde inviduele acties". Fischbeck: „Wij illen duidelijk maken dat hier ensen leven met nieuwe ideeën en orstellen".

Delen

e meeste oppositionelen geloven og in het socialisme en in de DDR, aar de partij moet haar monopostische aanspraak op de waarheid elen met anderen. Richter: „Als de partij steeds spreekt over haar leidende rol, dan is het toch veel verstandiger dat er een partner voor een dialoog is, zodat de partij die leiding kan bewijzen".

De moedigen staan niet langer meer helemaal alleen. Op de Evangelische Synode in Eisenach sloten de protestantse en katholieke kerk de oppositionele rijen. De voorzitter van de synode, bisschop Werner Leich, zei namens de vijf miljoen Oostduitse protestanten dat „wij nu tekens moeten zien die duidelijk maken dat de noodzakelijke veranderingen worden doorgevoerd". De voorzitter van de Berlijnse bisschoppenconferentie Wanke viel hem bij: „De verantwoordelijke politici worden dringend opgeroepen de oorzaken voor de exodus serieus te onderzoeken en zo snel mogelijk uit de wereld te helpen".

Meer

Leich verlangde nog meer. Hij wil demonstratievrijheid, een andere kieswet, een terugkeergarantie voor DDR-vluchtelingen en onbeperkte reisvrijheid. Beide geestelijken riepen de Oostduitsers op in eigen land te blijven en moedig te strijden voor veranderingen.

De boodschap van Eisenach is niet mis, maar mochten de starre denkers aan de partijtop er niet wakker door zijn geschud, dan is dat in ieder geval wel gebeurd door het appèl van de Oostduitse CDU, tot voor kort een trouwe bondgenoot van de communistische partij die lós van de Westduitse tegenhanger staat.

De Oostduitse leiders beroepen zich er altijd op dat er wel degelijk een meerpartijensysteem in het land bestaat. In het zogenaamde parlement, de Volkskammer, zijn inderdaad een flink aantal partijen vertegenwoordigd. De communistische SED heeft 127 zetels, de Vrije Duitse Vakbond 61, de jongerenorganisatie FDJ 37 en de Vrouwenbond 32, maar er bestaan ook nog partijen zoals de Liberaal-Democratische Partij Duitsland, de tegenhanger van de FDP, met 52 zetels, de Nationaal-Democratische Partij, ook 52 afgevaardigden en de CDU met 52 parlementariers. Deze partijen, verenigd in het Nationale Front, hebben de leidende rol van de communisten erkend en krijgen hun zetelaantal niet naar stemmenaantal, maar volgens een bepaalde verdeelsleutel.

Beweging

Tot nu toe hadden deze groeperingen absoluut niets in te brengen, maar binnen de communistische christen-democraten (145.000 leden) lijkt nu enige beweging te komen. In een open brief zetten vier zeer vooraanstaande DDR-CDU-leden zich in voor een nieuwe kieswet, principieel recht op reizen en een ander mediabeleid. Ook willen ze minstens drie of vier ministers meer dan de ene die hen nu door de communisten is toebedeeld.

Hoewel zij hervormingen zoals in Hongarije of Polen uitsluiten, is hun boodschap 'Verandering in stabiliteit' bijna revolutionair. De vier willen ook niet worden gezien als oppositie binnen de CDU, maar als mensen die vinden dat het de hoogste tijd wordt dat de CDU-top luistert naar de basis. Verder verzetten ze zich tegen het democratisch centralisme, dat de leidende rol van de communisten garandeert.

Ze zijn niet tegen het socialisme, maar ze stellen wel vast dat zonder essentiele hervormingen het socialisme in de DDR ten dode is opgeschreven. Velen binnen die partij denken er zo over, maar 40 jaar collaboratie met de communisten heeft ook zijn sporen achtergelaten.

Na tientallen jaren hoofdzakelijk zwijgen of ageren tot de onvermijdelijke enkele reis naar het Westen volgde, begint zich in de DDR toch iets af te tekenen dat tot een werkelijke oppositie zou kunnen uitgroeien. Een oppositie van mensen die hun land per se niet willen verlaten, maar het communisme een beetje menselijker gezicht willen geven.

hans hoogendijk

Twijfels over onpartijdigheid politie N-Ierland

Van onze correspondent

LONDEN – Is de politie van Noordierland wel onpartijdig? En welke rol speelt het voornamelijk uit vrijwilligers bestaande en door protestanten gedomineerde Ulster Defence Regiment? In de niet aflatende crisis van Noord-Ierland keren deze vragen telkens terug.

Zoals nu door het verdwijnen van een strikt geheim politiedossier, dat niet alleen de namen en gegevens, maar ook de foto's bevat van twaalf personen, verdacht van IRA-activiteiten. Er wordt ernstig rekening mee gehouden dat dit dossier nu terecht is gekomen bij een van de protestantse para-militaire groepen, die sinds jaar en dag direct betrokken zijn bij sectarische moordaanslagen.

UDR

Het dossier met de namen en foto's is verdwenen uit een bureau van de Noordierse politie, de RUC. Behalve de politie kon ook het Ulster Defence Regiment beschikken over deze gegevens. Deze eigen Noordierse militaire organisatie is een onderdeel van de veiligheidsdienst in de kop van het groene eiland. In theorie kunnen Noordieren van alle gezindten zich erbij aansluiten. Maar van de 6300 leden is slechts 3 procent katholiek. Binnen de katholieke minderheid leven namelijk ernstige twijfels over het UDR. Het ontstond na de opheffing van de gehate B-Specials, de uitsluitend uit protestanten bestaande politie-eenheid, die bij het uitbreken van de crisis twintig jaar geleden nog zo'n bedenkelijke rol speelde.

Betrokken

Herhaaldelijk is gebleken dat leden van het Ulster Defence Regiment betrokken zijn geweest bij sectarische geweldsmisdrijven. En nog de vorige week stonden er twee protestantse vrijwilligers van het omstreden verdedigingsregiment terecht wegens moord op twee katholieken. Het is tegen deze achtergrond dat de Anglo-Ierse overeenkomst, het bescheiden maar niet onbelangrijke samenspel tussen de regeringen in Londen en Dublin om de explosieve spanningen in Noord-Ierland te beteugelen, weer op een uiterst laag pitje staat.

Want in de Republiek gebruikt de regering Charles Haughey nu het incident om Londen weer eens flink de les te lezen en aan te dringen op ontmanteling van de controversiële vrijwilligersorganisatie. Over en weer zijn deze regeringen elkaar vaak in de haren gevlogen over stringente bestrijding van de onveranderd bloedige terroristische activiteiten in beide kampen. En niemand gelooft dat dit felle Ierse gekrakeel nu zal leiden tot de val van het Anglo-Ierse akkoord, dat zowel Londen als Dublin hard nodig hebben als gespreksforum voor de Ulster crisis.

Maar de Britten beseffen tegelijkertijd dat in de huidige situatie niets doen spelen met vuur is. En daarom is met spoed een hoge politiefunctionaris naar Noord-Ierland overgevlogen om een diepgaand onderzoek in te stellen naar de verdwijning van de documenten. Ook moet hij proberen vast te stellen of leden van de politie inderdaad onder een hoedje spelen met de elementen binnen het UDR, die hun eigen oorlog voeren tegen de IRA.

De hoge politiecommissaris is de geroutineerde detective hoofdinspecteur John Stevens. Hem wacht eenzelfde taak als in 1982 zijn oud-collega John Stalker, die ter plaatse moest uitzoeken of de Noordierse politie met opzet een hinderlaag had gelegd om zes vermeende IRA-leden dood te schieten. Een geruchtmakend onderzoek dat de grote twijfels over onpartijdigheid bij de politie in Noord-Ierland eerder gevoed dan weggenomen heeft.

Snel

Niemand die verwacht dat John Stevens het er veel beter van af zal brengen. Maar zijn snelle overkomst en start van het onderzoek was het beste dat gedaan kon worden. Het feit dat onder de katholieke minderheid het vertrouwen in de eigen Noordierse politie het nulpunt weer bedenkelijkt is genaderd, acht men onder de gegeven omstandigheden onontkoombaar. Vooral nu in de protestantse meerderheid onder aanvoering van dominee Paisley alweer luidkeels gewaarschuwd wordt tegen mogelijke beperkingen van het UDR. En andere protestantse leiders al bij voorbaat de verdediging lanceren dat die frustraties over het aanhoudende sectarische geweld ook leden van de UDR niet onberoerd kunnen laten.

Vrijspraak voor 'geintje' met dienstplichtige

ARNHEM – De 21-jarige wachtmeester V.d.V. uit Appingedam is gisteren door de Krijgsraad in Arnhem vrijgesproken. De wachtmeester heeft in april van dit jaar in Assen een dienstplichtig militair een touw om zijn nek geslagen, waarna de militair aan de loop van een kanon de hoogte in werd gehesen en zo enige seconden boven de grond bungelde. Hij heeft daarbij psychische schade geleden en is inmiddels met buitengewoon verlof.

De auditeur-militair mr J. Coster van Voorhout had een gevangenisstraf van drie weken voorwaardelijk en een geldboete van 1.500 gulden geëist. De wachtmeester had als instructeur in Assen het commando over een nieuwe lichting dienstplichtige militairen. Als 'geintje' wilde hij één van hen tegen diens zin en zonder diens toestemming aan een kanonsloop 'vastleggen'. Op het commando 'loop omhoog' werd de verbaasde militair de lucht in gehesen. Tijdens de zitting van de krijgsraad kwam niet vast te staan dat V.d.V. dat bevel gegeven had.

Tunnel onder Alpen kan eind maken aan overlast wegtransport

Italiaanse 'wraak' op de Brennerpas

Van onze redactie economie

UTRECHT – Eigenlijk is het de schuld van de Zwitsers dat boze Italiaanse vrachtwagenchauffeurs nu de grenzen met Oostenrijk blokkeren. Tenminste dat meent de werkgeversorganisatie NOB Wegtransport. Sinds vorige week woensdag blokkeren de Italiaanse chauffeurs de grensovergang bij de Brennerpas, omdat ze meer transito-vergunningen willen hebben. Oostenrijk wil die niet geven omdat er nu al 5000 tot 7000 vrachtwagens per dag het land doordenderen op weg naar Italië of terug. De overlast die dat geeft, komt de mensen langs de autowegen de neus uit.

In de visie van NOB Wegtransport zouden dit er 40 procent minder kunnen zijn, ware het niet dat Zwitserland al die vrachtwagens al veel eerder spuugzat was. Daar gelden sinds eind '85 beperkende bepalingen. Zo mogen bijvoorbeeld wagens zwaarder dan 28 ton het land helemaal niet in. In Europa zijn vrachtwagens van 40 ton gebruikelijk. Bovendien mogen vrachtwagens daar 's nachts niet rijden. Het gevolg van de Zwitserse maatregelen is dat het in Oostenrijk sindsdien 40 procent drukker is.

„Maar met enkele duizenden vrachtwagens per dag zou er eigenlijk nog niets aan de hand moeten zijn. Dat is echt niet meer dan er dagelijks op de rondweg om München of op de snelwegen rond Rotterdam zitten. Alhoewel ik moet toegeven dat die vrachtwagens daar minder geluidshinder veroorzaken dan tussen die Oostenrijkse bergen. Daar blijft het geluid tussen de wanden galmen," aldus NOB Wegtransport.

Toegegeven

En juist deze herrie is voor de Oostenrijkers die in de buurt van de 'Transitstrecke', zoals de ongeveer honderd kilometer lange Brennerautoweg tussen de Duitse en Italiaanse grens wordt genoemd, al jaren een doorn in het oog. Die mensen willen eindelijk weer eens rustig slapen in de frisse berglucht in plaats van in de smerige dieselwalmen.

De Oostenrijkse minister van verkeer, R. Streicher, heeft deze zomer toegegeven aan de toenemende druk vanuit de bevolking. Begin juni kondigde hij tot grote woede van werkgeversorganisaties binnen en buiten Oostenrijk en tot grote verrassing van de EG-verkeersministers een nachtelijk rijverbod aan voor vrachtwagens zwaarder dan 7,5 ton.

Volgens NOB Wegtransport zijn de internationale vervoerders de houding van de Oostenrijkers meer dan beu. Zo weigeren de Oostenrijkers bijvoorbeeld hun maximale breedtemaat voor koelwagens aan te passen aan de EG-normen. In Oostenrijk mag een vrachtwagen maximaal 2.50 meter breed zijn en in de EG 2.60 meter. „De douane is daar erg streng in en het komt dan ook regelmatig voor dat een 'te brede' koelwagen aan de grens wordt tegen gehouden. Die wagens moeten dan zo'n 1100 kilometer omrijden."

Reden

De Italiaanse chauffeurs blokkeren nu de Brennerpas, omdat ze door hun quotum doorrijvergunningen van dit kwartaal heen zijn. Jaarlijks krijgen de Italianen 230.000 van die vergunningen, maar deze worden op driemaandelijkse basis verstrekt. Oostenrijk heeft geen behoefte om de resterende vergunningen van dit jaar nu al te verstrekken en vindt dat de Italianen hun vrachtwagens voor de rest van deze maand maar op een trein door Oostenrijk moeten loodsen.

Volgens NOB Wegtransport is een nachtelijk rijverbod geen oplossing voor het achterliggende probleem van de huidige blokkade. Dan zullen al die vrachtwagens zich in een grote stinkende file overdag door Oostenrijk persen. Per trein klinkt wel aardig, maar is volgens een woordvoerder van de NOB onmogelijk, omdat de capaciteit van de Oostenrijkse spoorwegen volstrekt onvoldoende is om die duizenden vrachtwagens per dag te vervoeren. Er zouden dan ook bijna 500 treinen per dag nodig zijn in plaats van de ruim honderd nu. En ook treinen maken in de bergen veel herrie.

Alternatief

Hoe het vrachtverkeer dan wel op een voor alle partijen acceptabele manier kan worden terug gedrongen van de Oostenrijkse wegen, weet de woordvoerder van NOB Wegtransport ook niet. Misschien dat een tunnel onder Oostenrijk door soelaas kan bieden. Volgens de Oostenrijkse milieubeweging zou het niet moeilijk moeten zijn om de benodigde miljarden guldens op tafel te krijgen. Dat geld zou binnen enkele jaren terug verdiend kunnen zijn, omdat de gezamenlijk Europese transportbedrijven nu al jaarlijks zo'n 450 miljoen gulden in het Oostenrijkse laatje brengen aan tolheffingen en aan zogeheten 'Strassenbeitrage'.

Maar het NOB Wegtransport lijkt weinig heil te zien in deze oplossing. „'t Is een idee, maar of het haalbaar is, valt te betwijfelen," aldus de woordvoerder.

SERVICE-VAN A TOT Z

Overzicht van belangrijke adressen voor de lezers van het Limburgs Dagblad

A

AANHANGERS

Nic. Dassen aanhangwagens
Verk., verh., repar., speciaalbouw. Onderd. voor alle merken. Stationsstr. 6, Kerkrade, tel. 045-455088/452501.

Aanhangwagens Jo Knops
100 stuks in voorraad. Tevens alle onderdelen en reparaties. Rijksweg Zuid 195 Sittard. Tel. 04490-12718.

W. Dabekaussen B.V.
043-632510. Levert torsie-assen en aanh.wagenonderd. voor zelfb. + rep. Gunst. prijzen. Punterw. 7 M'tricht.

AANNEMERS

Bouwbedrijf Baburek
Nieuwbouw * verbouwingen * renovatie * hardh. kozijnen * daken * enz. Rezestr. 29, Heerlen, 045-216969.

ANTIEK

Antiekhandel Simons
Grote keuze in Franse en Engelse ant. meubels! Do. koopavond. Dorpstr. 45 Nuth, t.o. kerk, 045-243437.

APK

Garage Sebregts en Co.
Off. APK-keuringsstation 1 en 2, dealer Iveco bedrijfsauto's. Lindelauferge-wande 8, Voerendaal. 045-752888.

Autobedrijf Kwarten V.O.F.
Kastanjel. 148, Hoensbroek. 045-214171. Gratis bij APK-keuring: C.O. + koplampen afstellen en voorkeuring.

Opel Bergsteyn
APK-keuringsstation, Rijksweg 61, Berg en Terblijt, tel. 04406-41700.

ASSURANTIEN

Assurantiekantoor Limburg
voor een juist advies m.b.t. uw financiële zaken. Akerstr. 69, Heerlen, tel. 045-715680.

AUTOACCESSOIRES

Autom. nieuw/gebruikt v. Kessel
Oude Heerlenerweg 12, Sittard, 04490-17548 * Windraak 28c, Sittard, 04490-15280 * Veeweg 7A, Schinnen, 04493-2173.

AUTOBANDEN

Autobanden Bremen B.V.
Autmaterialen, APK-keuringen, accu's, uitlaten. Kampstraat 59, Landgraaf. Tel. 045-311784.

AUTOBEDRIJF

Autobedrijf Rob v. Emmerik
Voltastr. 2, Schaesberg, tel. 045-317593. Meer dan tien jaar service met een grote S. Alle onderhoud En APK.

AUTO-LEASING

Autocentr. Collaris-Europcar
Leasing voor korte en lange termijn. 24-uur-service. Schelsberg 45, Heerlen. 045-720202.

AUTOMATERIALEN

Alle autoluk bi spuitbus
Carshop/automaterialen. Pieterstraat 6, Landgraaf, tel. 045-326148. Dag. geopend.

Limburgse Accu Centrale
Radiateur nw.+rep.+laswerk. Accu's-+Cil.koprevisie+kentekenplaten. Grasbroekerw. 67 Heerlen, 045-724700.

Van Wijnsberge Autotechniek
Voor al uw automat. en gereedsch. Maastricht, Bloemenw. 65. 254525. E. Jasparstr. 28, 432100, Meerssen, St. Josephstr. 24, 643113. Gulpen, Rijksw. 35. 04450-2266. Sittard v. Ostadestr. 4A. 04490-25353. Beek, Heelstr. 4. 04490-78600.

AUTORIJSCHOOL

Chris Adams
ANWB erkende auto- en motorrijschool. Mirbachstraat 14, 6367 CW Voerendaal. Tel. 045-751718.

Sjaak Huisman 045-423728
Na 18.00 uur Peter Schunckstraat 520, Heerlen, kaderschool, rijksgediplomeerd.

Autorijschool Ger Scheyen
BOVAG-erkend, tel. 045-415601, 27 jaar een begrip. J. v. Maerlantstr. 21, 6416 TV Heerlen.

Gerda v. Wersch tel. 045-443638
St.-Nicolaasstr. 15, Simpelveld. Rijksgediplomeerd, sinds 25 jaar aan de top.

Autorijschool Leyten
voor 'n goede rijopleiding. Reeds 25 jr een begrip. Stadhouderstr. 44, Brunssum, 045-251418 en 273111.

Verkeersschool Leo Cremers
ANWB-erk. motor, auto, vrachtauto, bus, aanhangw. Opl. alle chauff.dipl. Reew. 139 Landgraaf. 319474-312558.

Autorijschool Essers
Bovag-erk. rijschool Will Essers. Tevens motor- en vrachtw.opleiding. Mentenlaan 6 Landgraaf. 045-312736.

AUTOSCHADEBEDRIJVEN

Autosch.herstelbedrijf Jo Koenen
Verlengde Klinkertstraat 22, Hoensbroek, tel. 045-215450 Focwa-lid.

Autoschade Hub v. Well
Wijngaardsweg 6 Heerlen-Hoensbroek. Tel. 045-212675. Alle reparaties uitgevoerd met Focwa-garantiebewijs.

AUTO-VERHUUR

Autop Autoverhuur Sittard BV
Verh. van pers.auto's, bestelauto's, busjes, kampeerauto's en autoambulance, leasing, long-rent en groepsvervoer. Geerweg 2A Sittard. 04490-22424. Zandstraat 58 Montfort. 04744-2345.

Autocentr. Collaris-Europcar
Pers.auto's, campers, pers.busjes, bestelauto's en zelfverhuizers. Schelsberg 45, Heerlen, 045-725666.

B

BABY-ARTIKELEN

Babyhuis Petra
Kwaliteit en service en betaalbare prijzen. Adres: Kerkstraat 67 promenade Brunssum. Tel. 045-252269.

BESTRATINGEN

Stratenmakersbedr. Nico Gerards
Voor al uw bestratingswerkzaamheden en vakmanschap. Vrijblijvend prijsopgave en advies. Tel. 045-313956.

Oprit en erfverharding
Gratis prijsopgave. P. Zweiphennig stratenmakersbedrijf. Tel. 04492-5316. b.g.g. 04493-1038.

Sturmans. Tel. 045-423699
Opritten en terrassen in klinkers of sierbestr. Ook tuinaanleg. Vrijbl. prijsopg. Seghemanstr. 1 Kerkrade.

BETONBOORTAANTBORINGEN

Diabo B.V.
Diabo b.v. boort en zaagt in alle beton. Adres: Industrieterrein de Beitel 108 Heerlen. Tel. 045-414151.

BOUWMACHINES

Bouwmachines Damoiseaux
Verkoopt en verhuurt méér dan u denkt! Industrieterrein de Beitel 108 Heerlen. Tel. 045-411930.

Hollanders-Nieuwsma verhuur
Nijverheidsstr. 20. Hoensbroek. 045-218688. Verhuur van materialen en machines voor het maken van een oprit en het bouwen van een huis.

C

CURSUSSEN

Plek Opleidingen Heerlen
Praktijkgerichte avondopleidingen:
* Basis elektronika * Micro elektronika
* Industrieel besturingstechnieken
* P.L.C.-technieken * Computer introduktie en MS-DOS. Tel.: 045-712281.

D

DAKBEDEKKINGEN

Dakservice H. Arndts
* Inspektierapporten/adviezen * onderhoudskontrakten * vernieuwen/repareren v. daken, dakgoten, schoorstenen * isolatie. Desgewenst met bouwfysische berekeningen. Houwerstr. 8, Hoensbroek. 045-219615.

H.J. Crombach b.v.
Techn. isolaties + dakbedekkingen van Besouw, pvc kunstst. dakbedekk. Colmont 100, Ubachsberg, tel. 751818.

Dakdekkersbedr. J. Veldhuizen
Voor al uw dakwerkzaamheden. PVC dakgootbekl. en schoorsteenvegen. Smedestr. 6 Kerkrade. 045-454729.

Kwaliteitdak. Tel. 424050
Voor al uw pannendaken, platte- en leiendaken, lood- en zinkw., isolatie en dakbeschot. Vraag vrijbl. prijsopg.

Zuiddak b.v. Landgraaf
Uitv. bit. dakwerk, shingles en dakterrassen. Verk. dakrollen, isol. en daktegels. Indus.terr. Strijthagen, Amperestr. 5. Tel. 045-314218.

Schins dakdekkers/loodg.bedr.
Palenbergstr. 8, Heerlen, tel. 045-723174. Alle soorten dakw., san. en erkend water- en gastechn. install.

H. Dreessen dakbedekkingsbedr.
Eerste klas dakwerk, incl. Pirelli, 10 jr. schr. gar. Lambertusstr. 29 Brunssum. Tel. 045-252532.

DOE HET ZELVER

Boumans Brunssum
Alles voor de doe-het-zelver. Zagen en schaven op maat. Losse verk. ijzerw. enz, uitgebr. adv. en gratis bezorgen. Ing. Kruisbergstr. 045-252688.

DRUKKERIJEN

Drukkerij Greven B.V.
Voor al uw handels-, reklame- en fam.-drukw. Drukk. Greven bv. 045-252675. Vogelzankweg 224 Landgraaf.

Drukkerij „Lanteern"
Uw adres voor alle fam.-, handels- en verenigingsdrukwerk. Hei-grindelweg 43 (t.o. Groene Ster-terrein), 6414 BC Heerlen. Tel. 045-213105.

Drukkerij Vliegen
Plein 14, 6466 GG Kerkrade-West. Tel. 045-411432. Voor drukwerk wat de aandacht trekt en indruk maakt.

Drukkerij Schreurs
Handels-, fam.- en textieldrukwerk, fotocopie, stickers en kant.boekh. Graverstr. 68 Kerkrade. Tel. 045-413045.

G

GROND STRAATWERKEN

Bosman Sittard 04490-15852*
Handelsstr. 32. Leveringen van zand, grind, teelaarde, tegels, klinkers, bielzen enz. Ook zaterd. geopend.

H

HOUTWAREN

Daemen's Houtwarenfabriek
Natuurgedroogd eiken, beuken, essen, olmen enz. Goedk. stookh. Houtdraaiw. en roolen v. bomen. Te k. gevr. populieren. Mingersborgw. 7. Voerendaal. 045-751253, fax 045-753754.

I

INSTALLATIEBEDRIJVEN

Haas B.V. installatiebedrijf
Past. Erensstraat 30 Landgraaf. Tel 045-313786. C.v. gas, water, sanitair, hogedruk rioolreiniging.

K

KEUKENS

Aldorado / Big Boss
Keukens+sanitair - bouwmarkt. Industriestr. 10. Tel. 045-211685, 6433 JX Hoensbroek.

Tomzon Keukens Sanitair
Ook uw adres voor Svedex kasten. Holdwarsweg 69 Geleen. 04490-42516. Nieuwstr. 25 H'broek. 045-211889.

Goergen BV 04490-31367-31463
Keukens, san., tegels, cv, kastenw., compl. install. door eigen pers. Vakk. verz.. Nijverheidsw. 17-18 Stein.

Van Balkom/Keller-keukens
Al meer dan 50 jr. herkenbare kwaliteit. Vrg.vrijbl. een offerte aan uw Kellerspecialist, Holzstr. 36 Kerkrade. Tel. 045-461127.

Keukenfabriek Brouns Heijnen
Wij maken uw keuken en kasten geheel op maat en eigen ontw. Ook voor renovatie. Vraag geh. vrijbl. offerte. Tel. 045-455633, b.g.g. 750283.

KEHO Keukens. Tel. 045-410669
Kaalheiderst.weg 130 Kerkrade-W. De zaak die alles in de hand heeft. Maatwerk. Waar de klant nog koning is.

Bosch keukenstudio A. Eggen
Akerstraat Noord 160, 6431 HR Hoensbroek. Tel. 045-213027. Levering Bosch inbouwapparatuur.

Vossen Keukens. Lid ANVK
3 jaar voll. garantie en service. Glaspaleis, Kerkplein 45, Eikenderweg 77, Heerlen. Tel. 045-717555.

B en J Keukens 045-242602
Kwaliteitskeukens voor normale prijzen. Tevens alle inbouwapparatuur. Stationsstraat 294 Nuth.

KOZIJNEN

De Gaas BV tel. 045-442726
Bezoek vrijbl. onze showroom met uitsl. in eigen fabriek op maat gefabr. kozijnen. Bocholtzerw. 14, Simpelveld.

KTV VIDEO HIFI

Jo Kreutz
Speciaalzaak in HiFi, KTV, Video. Het vertr. adres voor al uw reparaties. Kerkplein 39 Schaesberg. 045-319815.

L

LOODGIETERS

H. Hoeppermans C.V.
Sanitair, c.v., dakwerk, gas, water, wateronth., rioolontstop. Emmaplein 8 Heerlen. Tel. 045-713265.

LUCHTREINIGING

AVAK Ionisers 045-727277
Verlossen snel en betrouwbaar van schadelijk vervuilde lucht, in huis, kantoor of bedrijfspand. AVAK. H.O. Hrl.

M

MAKELAARDIJ

Leenaers b.v. Lid NVM
Onroerend goedmakelaardij o.a.: aan- en verk., bemidd., ass. en taxaties. Ptr. Romboutsln. 2, Heerlen. 717237.

Roebroek Makelaardij
Bemiddeling aan-/verkoop, huur en verhuur - taxatie - hypotheken. Paraplelweg-Z. 15, HUlsBerg. 04405-1707.

Pickée Makelaardij bv. Lid NVM
Bemiddeling bij koop en verkoop, hypotheken en taxaties van uw onr. goed. Heerlenseweg 22 Landgraaf. 045-326767.

Lenders Onroerend Goed
Makelaardij O.G. Bedrijfsmakelaardij, taxaties. Adres: O.L. Vrouweplein 25 Voerendaal. Tel. 045-750612.

Makelaarskantoor van Wersch
Bemiddeling bij aan- en verkoop taxaties, bemiddeling bij hypotheken. Stationsstr. 54, Kerkrade. 045-452234.

MANEGE

Manege Galop
Rijlessen in groepsverb. en indiv. onder deskund. leiding. Instr. F.N.R.S. Tunnelweg 1, Landgraaf. 045-461872.

MOTORMAAIERS

Kaelen Machines 04450-3573
Verkoop - verhuur - service van Wolf motormaaiers, Stihl bosmaaiers, heggescharen, AS allesmaaiers, Ferrari tuinfrezen, Kärcher HD reinigers, pompen, etc. Rijksweg 44 Gulpen.

N

NAAIMACHINES

Naaimachinehandel H. Wijnen
Geleen, Rijksw.-Z. 112. 04490-468076. Sittard, Rijksw.-N. 3. 04490-23336. M'tricht, Stationsstr. 43, 043-216000. Dealer v. Pfaff, Husqvarna, Toyota. Ook industriemach. Rep. alle merken binnen 24 u.

Veldman naai- en breimachineh.
Heerlen, Nobelstr. 6, 045-716109. Hoensbroek, Kouvenderstr. 68, 045-213538. Geleen, Raadhuisstr. 14, 04490-46480. Anker, Bernina, Husqvarna, Lewenstein. Rep. alle merken, geen voorrijkosten. Roermond, Neerstr. 62, 04750-31012.

P

PARKET

Pegasus Parket Geleen
De vloer met karakter.
Specialist in eiken planken, geborsteld. Dealer Starkett formica vloeren. Rijksweg-Zuid 233, tel. 04490-46675.

A & S Parket en Kurk
* Hout- * Kurk- * Lamel- * Lamett- * Boeren- * Bourgogne-vloeren. * Herstellen, schuren en boenen. Heerlen, Benzenraderweg 69, 045-740380. Maastricht: Boschstraat 81, 043-219717.

Kurkcentrum
De specialist in kurkparket. Akerstraat 32a, Heerlen. Tel. 045-718562. Ma. gesloten * open v.a. 13.00 uur * za. v.a. 9.30 uur.

Boosten Parket Hoensbroek
Alle soorten klassiek en modern parket. Wij borstelen ook best. vloeren. Lev.-voorw. Cons.bond. 5 jr. gar. Weustenraedtstr. 45 Hoensbr. 045-214395.

PARTYSERVICE

Bruls Partyservice 045-311956
Als het echt verzorgd moet zijn, o.a.: hors d'oeuvres, koude buff., Bourg. ham etc. Zowel zakel. als privé. Tevens verh. v. alle partygoods, taps, etc.

Firma Laven en Zoon
Wij verzorgen voor al uw feesten of recepties een piano of vleugel. Dr. Poelsstr. 18 Heerlen. 045-714054.

Klein en Zn. Verhuur Sittard
Tafels, stoelen, snelkoelers, pots, glaswerk enz. Heineken thuistap. H. Luytenstr. 38. Tel. 04490-18655.

LE TRAITEUR partyservice
Voor de compl. verz. op lokatie. Luxe ontbijt., lunch., diners, buffet. 04406-14433. Passage 1-3 Valkenburg.

Catering Service
Restaurateur/traiteur Latten b.v. Thuis en uit serveren al 25 jaar, Munstergeleen. 04490-15841.

R

REIZEN

M.T.S. Reizen 045-271560
Specialist in Amerika/Canada Reizen. Openingstijd.: ma.-vrijd. van 9.00-17.30 u.; za. van 11.00-14.00 u.

RIJWIELEN

Süestra Susteren
Tel. 04499-1379. Fietsen op maat. Ook aangepaste fietsen. Hoofddealer van alle topmerken.

Rijwielzaak Beckers
Barrier 81, 6343 RA Klimmen, tel. 04405-3422. Evt. accessoires + reparatie.

Nijs van Bijnen brommers-rijwielen
Gazelle * Raleigh * Batavus * Sparta * Giant * Peugeot * Vespa * Puch * Honda. Kerkraderweg 21-25, Heerlen-Molenberg. 045-415292.

Raleigh Cycle-Center Helgers
Rumpenerstraat 62-50 Brunssum. 252709. Raleigh Mountainbikes 625,-. Sport- en stadsfietsen + reparaties. Zonder aanbetaling mogelijk.

RIOLERINGEN

N.K. Verweijst 045-213760
Hoofdstr. 382/384 Hoensbroek. Wij ontst. uw riool en afvoer met de modernste app. Tev. dakgootbekl. met onderhoudsvr. alu. plaat in div. kleur.

Babit BV Rioleringswerken
* Rioolontstoppingen * rioolaanleg en vernieuwingen * riool tv-inspektie. Tel. 045-463892. Dag en nacht.

ROLLUIKEN

Laumen rolluiken-zonwering
Beitel 110A, 6422 PB Heerlen, postbus 21099, 6369 ZH Simpelveld, tel. 045-423848/442129.

Venetian Blinds b.v.
zonweringskonstrukties, jalouzieën, markiezen en roll. in alur., staal + pvc. Kipstr. 30-32 Kerkrade. 045-453416.

Mittra-Heroal b.v.
Het vertrouwde adres voor al uw rolluiken of onderdelen, kunststof schroten, service of reparaties. Beitel 4, 6466 GZ Kerkrade. 045-413049.

S

SCHILDERS

J. Jussen Schildersbedrijf
Voor al uw vakbekw. behang- en schilderswerkzaamh. Voor binnen en buiten. Tel. 045-210020. Ook voor part.

SCHOORSTEENVEGERS

Math. Linssen. Tel. 045-241587
Bergerw. 20 Nuth. Onderh. c.v.-verw. Gesp. in Radson en Nefit ketels, gas-, water-install. Erk. schoorst.vegersbedr.

SPORTPRIJZEN REL.GESCHENKEN

Sporthuis Bakkers 04493-1604
Ger de Vlieger, Stationsstr. 9 Schinnen. Bekers * medailles * vaantjes * relatiegesch. * computergraveerinr.

STRAALWERK

G.V.L. Restauratie, 045-226000
Stralen van meubels, autoplaatwerk, velgen, chassis etc. Spec. gevelreiniging, renov., kelderafdichting, voegw., vochtwering. 10 jr. schrift. garantie.

T

TANDTECHNIEK

Hoenhout Tandtechniek
voor alle kunstgebitten reparaties. Klaar terwijl u wacht. Akerstr.-Nrd. 328, Hoensbroek, tel. 045-228211.

TAXATIE

Pickée Makelaardij bv. Lid NVM
Bemiddeling bij koop en verkoop, hypotheken en taxaties van uw onr. goed. Heerlenseweg 22 Landgraaf. 045-326767.

Taxatiekantoor van Wersch
Bemiddeling bij aan- en verkoop taxaties, bemiddeling bij hypotheken. Stationsstr. 54, Kerkrade. 045-452234.

V

VERANDA'S DAKEN

Daemen Kunststoffen
Verandadakplaten, plexiglas of Lexanthermoclear. Hofdwarsweg 7 Geleen. Tel.: 04490-53865.

VERHUIZINGEN

Harreman Verhuizingen
Gespec. internat. erkend verhuiz... Event. opslagruimte. De Koumen ... 6433 KD Hoensbroek, 045-218342.

Moberts Verhuizingen B.V.
Internationaal verhuis- en transport-bedrijf, kantoor- en projektverhuiz... Adres: Kissel 56 Heerlen. 045-7259...

VERWARMINGEN

Veloha-Habets. Tel. 045-4237...
Centr. verwarming onderhoudsdien... Tevens uw adres voor energiezuin... ketels. Vraag vrijblijvend offerte. Pl... straat 5 Terwinselen.

Gesit B.V.
Uw adres voor centrale verwarmi... sanitair, dak- en zinkwerk. Daalstr... Geleen. Tel. 04490-41382.

VIDEOTHEKEN

Danny's Videotheek
Annastraat 37, Geleen, tel. 044... 45755.

Videotheek Kijkdoos
Rijksweg-Nrd. 42, Geleen, tel. 044... 49735. Geopend iedere dag tot 24 uur.

Videotheek The Champ
Ganzeweide 155 Heerlerheide, Ma... Hoensbroek, Kennedylaan 80 Br... sum Noord, Langeberglaan 1 Br... sum-Langeberg, Kerkraderweg... Molenberg-Heerlen, Maria Gorett... Bl'heide-Kerkrade. Nassaustraat ... Roermond.

Videotheek Limburg
Marisstraat 4 Geleen. Tel. 044... 54086. Dagelijks geopend van 12... 23.00 uur.

C.D.-Shop Limburg
Gespecialiseerd in o.a.: hardrock... import. Tel. 04490-54086. Mariss... 4 Geleen.

W

WAND- EN VLOERTEGELS

Tegelstudio BK '87
Kerkstraat 125 Cadier en Keer... 04407-2781. Ontwerp voor ... Bezoek op afspraak kan ook.

WEGENBOUWMACHINES

VAB Vaals, tel. 04454-1903
Verkoop van wegenbouwmach... sen, trilplaten, stampers, kompr... ren, luchthamers, steenbrekers, ... ren, transportbanden, onderdelen.

Z

ZEEFDRUKKERIJ

Sportprijzencentrum Heerlen
Bekers * trofeeën * medailles. ... drukkerij, offset, graveerinr. Gele... 53 Heerlen. Tel. 045-713379.

ZONWERINGEN

Zonweringsbedrijf Saleming
Voor al uw zonweringsprobl. h... wij een oplossing. Belvauer 4... wenhagen. 045-314132.

Jago Zonweringen 045-4142...
Rolluiken en markiezen. Nieuw: ... stof raam met dubb. glas en ... Schaesbergerstr. 104 Kerkrade.

A tot Z

Wenst u informatie over adverteren op deze pagina? Bel: 045-739380

weekstaat
ned. bank

Geldmarkt rustig

MSTERDAM – De geldmarkt de afgelopen week vrij rustig weest. Zoals verwacht kwa- n de voorschotten in reke- g-courant uit in de buurt van f miljard, zoals valt af te leiden de weekstaat van De Neder- dsche Bank. De schatkist be- e per saldo f 6,2 miljard, wat f miljard minder was dan een k eerder.

dmarkthandelaren verwach- dat de komende week de te- ten in de buurt van f 3 miljard echt zullen komen. Belasting- alingen zullen worden over- fen door uitkeringen uit de atkist, waaronder onderwijs- len ter grootte van f 700 mil- n, salarissen rijkspersoneel f 350 miljoen en ABP-gelden ongeveer f 300 miljoen.

Weekstaat

(miljoenen guldens)	11 09 89	verschil t.o.v. 18 09 89
IVA	27.608,2	–
trekkingsrechten in	1.444,9	-7,5
rvepositie in IMF	1.482,8	-21,7
s	11.378,7	+4,6
eringen in goud/ zen	21.444,1	-258,2
schotten rekening- nt	4.951,4	-438,5
r in disconto	864,4	+315,1
ningen	1.552,7	3.444,7
ensvorderingen	10.154,5	-3.584,6
ggingen	2.040,5	-0,0
se rekeningen rm rlandse munten)	1.032,6	+8,7
IVA		
biljetten in omloop	34.835,1	-93,3
kist	6.251,8	-3.579,4
en in Nederland	14,4	+2,3
re ingezetenen	72,8	+0,8
en in buitenland	25,8	-3,5
re niet-ingezetenen	62,7	+7,4
lichtingen in guldens	6.427,5	3.572,4
serverekeningen	1.981,2	–
lichtingen in vreemd	731,3	-41,4
nwaarde toegewezen		
ngsrechten IMF deringsverschillen	1.461,1	-7,6
viezen	27.821,2	123,0
waarderingsrekening	387,7	–
aal en reserves	2.040,6	–
se rekeningen	900,1	-30,2
l goud en deviezen	63.269,7	-295,9
rvan convertibel)	21.444,1	-258,2
ingspercentage	151,78	+11,83

AM verwerkte ors meer afval

TERDAM – De Vuilafvoer schappij VAM heeft vorig jaar 000 ton afval afgevoerd naar verwerkingsbedrijf in het se Wijster. Dat is 80.000 ton dan in 1987. Het afval is af- tig uit 88 gemeenten. Reke- houdend met het feit dat twee enten afvielen is er sprake ge- t van een toeneming van de oer met ruim 11 procent, zo t uit het jaarverslag over 1988. steeds belangrijkere rol speelt e verwerking van afval de pre- e en het hergebruik van stof- De projectvoorbereiding van de tegreerde Afvalverwerkingsin- tie in Wijster heeft goede vor- enen gemaakt. Hier zal met chnieken mechanisch schei- composteren, verbranden met e-opwekking en storten per 00.000 ton afval worden ver- t. In het project wordt nauw sa- ewerkt met het Energiebedrijf elmij.

beurs-
overzicht

mro hoger

TERDAM – De Amro Bank insdag op de Amsterdamse tenbeurs in prijs gestegen t dit fonds maandag de ge- dag uit de notering was in and met de mededelingen werden gedaan over het af- n van de fusie met de Gene- Bank. De beurs beoordeelde amenwerking die daarvoor de plaats komt niet ongun- Bovendien was men ingeno- met de boekwinst die de o behaalt op de herplaatsing en belang van 5 procent in nerale.

pening was al direct wat ho- n later trok de koers nog iets Het slot lag bijna op het te punt van de dag op f wat een winst betekende f,60.

eurs bleef ook deze dag weer rlijk goed liggen. De stem- index sloot 0,8 punt hoger bij een omzet in aandelen 674 miljoen. In de interna- hoek was Hoogovens ge- d. Het staalfonds verliet de f 2 hoger op f 98. Philips f 0,80 beter op f 47,50. Goed ok Aegon, die f 1,30 hoger de op f 114,80.

de kleinere fondsen viel Ver- op, die f 20 vooruitging naar . Van der Giessen-de Noord telde zich van het verlies van vorige dag en trok f 12 aan tot f Hoger waren ook IBB-Kon- Porceleyne Fles en Textiel- Twente. Volker Stevin t van de winst van de vorige nu f 3,70 prijsgeven op f .

obligatiemarkt lag er bij een omzet van f 400 miljoen delijk gestemd bij.

Instir-subsidie alleen voor kleine bedrijven

DEN HAAG – De Instir-regeling, op basis waarvan bedrijven financiële steun kunnen krijgen voor loonkosten verbonden aan onderzoek naar, en ontwikkeling van nieuwe produkten, wordt vanaf 1 oktober alleen op kleinere bedrijven gericht. De subsidie bedraagt 30 procent van maximaal 150.000 gulden.

Minister De Korte (Economische Zaken) heeft dit bekendgemaakt. De Instir bestaat sinds 1984. Elk bedrijf kan er een beroep op doen. De subsidie beloopt 40 procent met een maximum subsidiabel bedrag van 2,5 miljoen gulden aan loonkosten. Door het verlagen van het bedrag aan loonkosten dat nog subsidiabel is, en de verlaging van de subsidie wil de bewindsman de Instir minder aantrekkelijk maken voor grote bedrijven. Daarentegen komen meer kleine ondernemingen voor de regeling in aanmerking.

De Korte heeft voorts besloten om de Instir zo om te bouwen dat het voor grote bedrijven met meerdere vestigingen in ons land niet meer mogelijk is om per vestiging of bedrijfs-onderdeel Instir aan te vragen. Vanaf 1 oktober worden grotere ondernemingen met meerdere vestigingen als één geheel gezien.

Het aantal aanvragen voor Instir is sinds eind 1984 steeds verder gestegen: van 1687 in het eerste half jaar tot 4100 in de periode april-september 1988. Het bij de start van de Instir uitgetrokken subdidiebedrag van 1250 miljoen gulden is 195 miljoen gulden te weinig om aan alle aanvragen te voldoen. Inmiddels is dat bedrag extra ter beschikking gekomen. Er is al 50 miljoen van besteed. De rest gaat in 1990 en 1991 op.

Voor de nieuwe Instir, die vooralsnog een jaar bijft bestaan, heeft De Korte 170 miljoen gulden uitgetrokken. Dat bedrag zal waarschijnlijk pas in 1991 worden uigegeven. Het is binnen de begroting dan ook op een parkeerpost gezet. Overigens kan een volgend kabinet het bedrag ook voor andere zaken dan de nieuwe Instir uitgeven.

Na onderhandelingen met mes op tafel

Vakbonden akkoord met overplaatsing Philips-vestiging

Van onze redactie economie

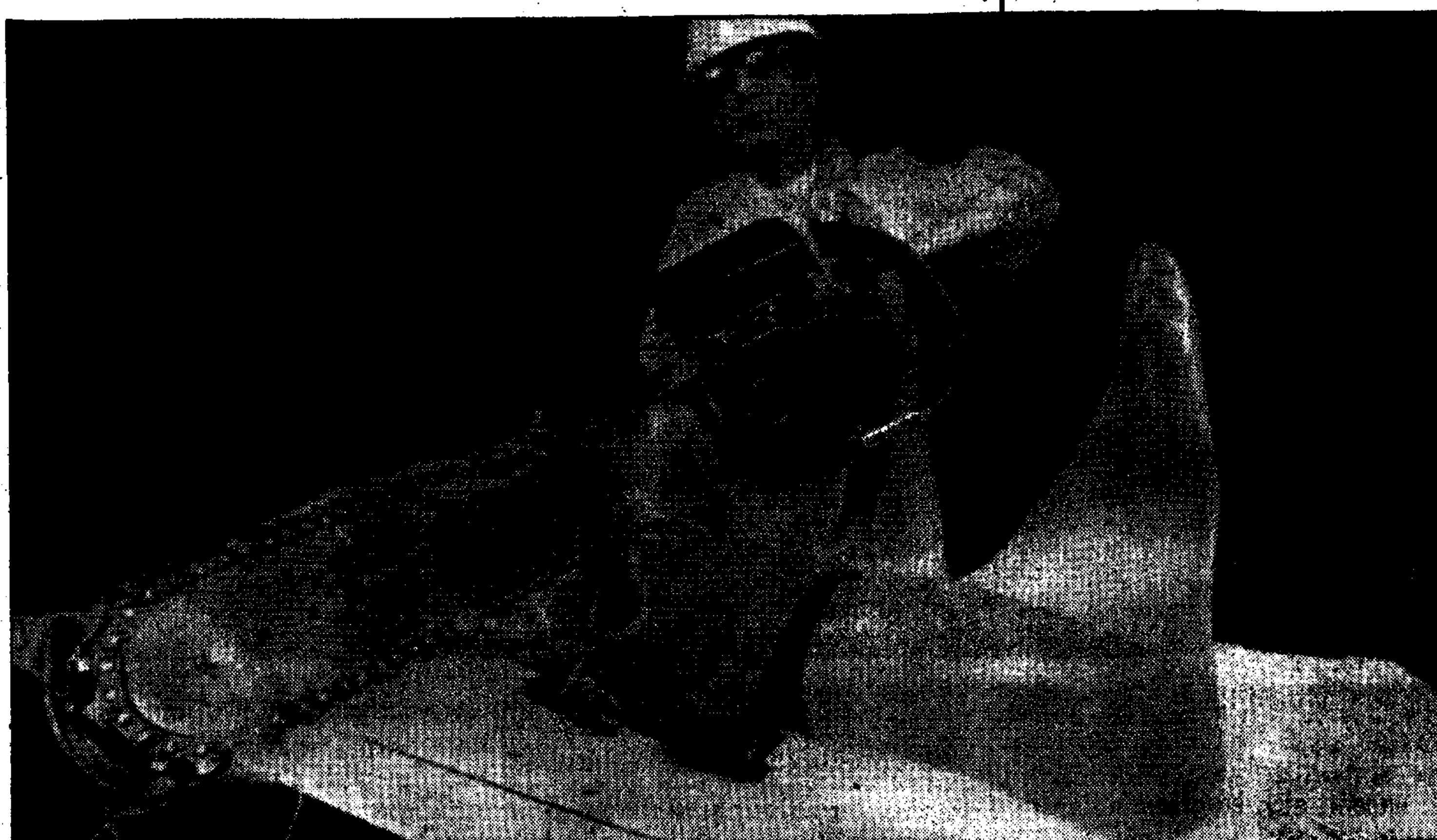
GRONINGEN – De Industriebonden FNV en CNV hebben gistermorgen een principe-overeenkomst bereikt met de directie van Philips over de overplaatsing van de produktie van koffiezetters naar Hoogeveen. De plannen zoals Philips die had gemaakt, worden in grote lijnen uitgevoerd. Dat betekent dat de montage van koffiezetters zo spoedig mogelijk naar Hoogeveen wordt overgeplaatst. Verder zal een onderdeel van Philips waar kunststofprodukten worden gemaakt worden verkocht aan Schuttersveld bv per 1 januari 1990.

Volgens de vakbonden legde Philips tijdens de onderhandelingen die werden gevoerd van maandagmiddag 15.00 uur tot dinsdagmorgen 06.00 uur „een mes op tafel": wanneer de bonden niet akkoord zouden gaan met de plannen van Philips zou het bedrijf stoppen met de produktie van koffiezetters in Nederland en deze verplaatsen naar Mexico. Dat betekent dat de medewerkers van Philips binnen twee maanden hun baan kwijt zouden zijn.

Volgens de bonden heeft Philips dankzij de staking wel enkele concessies gedaan, onder meer in de sfeer van de arbeidsvoorwaarden voor het personeel dat wordt overgenomen door Schuttersveld.

Nadat gistermiddag ook de werknemers akkoord zijn gegaan, is het zeker dat 250 medewerkers van de produktie- en montageafdelingen van koffiezetters van Groningen naar Hoogeveen worden verplaatst. In totaal 129 werknemers van Philips kunnen aan de slag bij Schuttersveld BV. De overeenkomst betekent een verlies van zestig arbeidsplaatsen. Er zal worden voorkomen dat gedwongen ontslagen vallen.

Zaag verliest van vezel

Met een enorme kettingzaag probeert een medewerker van Du Pont duidelijk te maken hoe sterk de Kevlar-vezel van het concern is. Als de kettingzaag wordt losgelaten op een kunstbeen met een Kevlarbroek aan, grijpen de kunstvezels meteen in de ketting, die daardoor vastloopt. Het been loopt geen schrammetje op.

Samenwerkings-overeenkomst EG en Polen

WARSCHAU – Polen en de Europese Gemeenschap hebben een overeenkomst voor samenwerking op economisch gebied ondertekend. Gisteren zetten de Franse minister van buitenlandse zaken, Roland Dumas, en Frans Andriessen, lid van de Europese Commissie voor buitenlandse betrekkingen, namens de EG hun handtekeningen. Voor Polen ondertekende premier Mazowiecki de documenten.

Dumas verklaarde dat hij de nieuwe Poolse regering namens alle landen van de EG „een boodschap van vertrouwen, vriendschap en solidariteit" bracht. De Poolse minister van buitenlandse zaken, Krzysztof Skubiszewski, zei dat de overeenkomst ook een politiek karakter heeft omdat die ertoe bijdraagt de eenwording van Europa te bevorderen.

Derde

Prmeier Mazowiecki liet weten dat zijn land naar de status van geassocieerd EG-lid streeft. Polen is het derde Oostblokland, na Hongarije en Tsjechoslowakije, dat een dergelijke overeenkomst met de EG heeft gesloten. Het akkoord geldt voorlopig voor vijf jaar en voorziet vooral in versoepeling van de handel.

Fasen

Tot eind 1994 zullen in drie fasen de kwantitatieve beperkingen in de handel worden opgeheven. De meeste beperkingen zullen al in het eerste jaar van de overeenkomst worden weggenomen. Leningen of financiële hulp zijn niet in het akkoord opgenomen. Polen verplicht zich zijn markt beter toegankelijk te maken voor ondernemingen uit de EG.

Beleggersavond is al geweest

MAASTRICHT – De informatieavond over aandelenfutures die wij gisteren in deze krant aankondigden, blijkt reeds vorige week donderdag te zijn gehouden. De Financiële Termijnmarkt Amsterdam hield toen in Hotel Maastricht een presentatie over de mogelijkheden van het beleggen in futures op de EOE-aandelenindex. Belangstellenden die de avond hebben gemist, kunnen voor nadere informatie de Financiële Termijnmarkt bellen: 020-5504542.

Regionale bladen tegen plannen grote uitgevers

AMSTERDAM – Een groot aantal regionale bladen heeft informateur Lubbers schriftelijk laten weten tegen het plan van Elsevier, VNU en de Telegraaf voor een commercieel televisie-net te zijn. De bladen vrezen dat de drie uitgevers daardoor een oneerlijke concurrentiepositie op de advertentiemarkt verwerven ten opzichte van de andere dagbladuitgevers „die immers niet de greep op pers- en televisiereclame in een hand verenigen".

Volgens de regionale dagbladondernemingen worden zij door de mogelijke komst van een dergelijk commercieel initiatief voor de keuze gesteld de overeenkomst met de omroep te handhaven of zelf met initiatieven te komen voor een commercieel net. „Dat zou betekenen dat vanuit de dagbladwereld twee of wellicht meer initiatieven worden ondernomen om te komen tot commerciële televisie."

De drie uitgevers moeten van een overeenkomst tussen de pers en de omroep over de exploitatie van de STER worden buitengesloten indien zij betrokken worden bij commerciële televisie, zo vinden de briefschrijvers. Bovendien moet de overheid er dan voor zorg dragen dat exploitanten van commerciële televisiezenders „eenzelfde soort schadevergoedingsregeling in het leven zullen roepen voor personder-nemingen die om welke reden dan ook niet kunnen of willen deelnemen aan commerciële televisie als thans in artikel 133 van de Mediawet is vastgelegd".

De 25 kranten die de brief hebben ondertekend spreken verder hun steun uit aan de brief die de NOS en de NDP onlangs naar Lubbers hebben gestuurd. Daarin spreken de NOS en de gezamenlijke dagbladuitgevers (NDP) ondermeer hun bereidheid uit de STER-exploitatie samen ter hand te nemen en vragen zij toestemming om samen een vierde net te mogen opzetten zodra de introductie van commerciële televisie in Nederland wettelijk mogelijk is. De kranten noemen die voorstellen „de beste oplossing voor de complexe situatie waarin het Nederlandse mediabestel verkeert".

beurs en valuta

Goud en zilver

AMSTERDAM – Voorlopige noteringen goud en zilver op 19-09-1989 om 14.00 uur bij de fa. Drijfhout, alles in kg:
Goud: onbewerkt f 25.350-f 25.850; vorige f 25.550-f 26.050; bewerkt verkoop f 27.450; vorige f 27.650 laten.
Zilver: onbewerkt f 325-f 395 vorige f 325-f 395; bewerkt verkoop f 440 laten, vorige f 440 laten.

Advieskoersen

Amer.dollar	2,15	2,27
Brits pond	3,32	3,57
Can. dollar	1,80	1,92
Duitse mark(100)	110,50	114,50
Iers pond	2,87	3,12
Austr. dollar	1,65	1,77
Jap. yen (10.000)	148,00	153,00
Ital. lire. (10.000)	14,95	16,35
Belg. frank (100)	5,22	5,52
Port. esc. (100)	1,27	1,45
Franse fr. (100)	32,10	34,60
Zwits. fr (100)	128,00	132,50
Zweedse kr. (100)	32,10	34,60
Noorse kr. (100)	29,65	32,15
Deense kr. (100)	27,75	30,25
Oost.schill.(100)	15,70	16,30
Spaanse pes.(100)	1,73	1,88
Griekse dr. (100)	1,20	1,40
Finse mark (100)	48,25	51,25
Joeg. dinar (100)	0,002	0,010

Wisselmarkt Amsterdam

Amer. dollar	2,20625-20875
Brits pond	3,4535-4585
Duitse mark	112,710-760
Franse franc	33,340-390
Belg. franc	5,3835-3885
Zwits. franc	130,225-275
Japanse yen	150,890-990
Ital. lire	15,615-665
Zweedse kroon	33,330-33,380
Deense kroon	28,975-29,025
Noorse kroon	30,895-30,945
Canad. dollar	1,86225-86475
Oost. schill	16,0090-0190
Iers pond	3,0020-3,0120
Spaanse pes	1,8010-8110
Gr. drachme	1,2550-3550
Austr.dollar	1,7075-7175
Hongk.dollar	28,20-28,45
Nieuwz.dollar	1,2975-3075
Antill.gulden	1,2225-2525
Surin. gulden	1,2225-2625
Saudische rial	58,75-59,00
Ecu gulden	2,3330-3380

INDEX Amsterdam ANP CBS

CBS-Koersindex (1983=100)		
algemeen	206,60	209,40
id excl.kon.olie	202,50	203,60
internationals	210,40	211,10
lokale ondernem.	208,60	209,60
id financieel	153,40	154,80
id niet-financ.	263,40	264,10
CBS-Herbeleggingsindex (1983=100)		
algemeen	271,30	272,30
id excl.kon.olie	250,80	252,20
internationals	283,10	284,00
lokale ondernem.	257,90	259,10
id financieel	199,80	201,60
id niet-financ.	314,60	315,40
Stemmingsindex (1987=100)		
algemeen	196,20	197,00
internation	200,00	201,70
lokaal	195,50	196,20
fin.instell	162,80	164,10
alg. banken	156,10	157,60
verzekering	168,40	169,60
niet-financ	206,20	206,60
industrie	196,90	197,60
transp/opsl	238,20	237,40

Avondkoersen Amsterdam

AMSTERDAM - In het telefonisch avondverkeer kwamen dinsdagavond de volgende koersen tot stand (tussen haakjes de laatste notering van vandaag):
Akzo 144,70 (144,70)
Kon. Olie 150,60-151,00 (150,90)
Philips 47,40-47,90 (47,50)
Unilever 158,20-158,70 (158,70)
KLM 53,80-53,90 (53,80)

NEW YORK Dow Jones

NEW YORK – De beursgemiddelden van gisteravond te New York luiden volgens de Dow Jones Index (achtereenvolgens 30 fondsen industrie, 20 spoorwegen en overig transport, 15 nutsbedrijven, gevolgd door het gezamenlijke gemiddelde:

Begin	2689.78	1446.12	216.23	1073.91
Hoogst	2709.35	1459.10	218.06	1082.47
Laagst	2675.91	1438.48	215.42	1068.53
Slot	2687.31	1450.21	216.55	1074.54
Winst/ verlies	– 0.19	+ 8.00	+ 0.06	+ 1.88

beurs van amsterdam

Hoofdfondsen	v.k.	s.k.
AEGON	113,50	114,80
Ahold	132,00	132,10
Akzo	145,40	144,70
A.B.N.	44,00	44,20
Alrenta	165,80	166,30
Amev	57,90	57,50
Amro-Bank	83,70	85,30
Bols	168,50	169,50
Borsumij W.	126,00	127,50
Bührm.Tet.	72,50	72,30
C.S.M.cert.	76,20	75,30
DAF	53,90	53,90
Dordt.Petr.	137,10d	137,00
DSM	127,10	127,00
Elsevier	79,60	79,80
Fokker cert.	50,30	50,30
Gist-Broc. c.	36,10	36,20
Heineken	138,80	140,00
Hoogovens	96,00	98,00
Hunter Dougl.	121,20	120,00
Int.Müller.	97,00	96,70
KBB cert.	87,70	87,50
KLM	54,10	53,80
Kon.Ned.Pap.	54,90	54,80
Kon. Olie	150,80d	150,90
Nat. Nederl.	72,60	73,60
N.M.B.	273,00e	274,50
Nedlloyd	95,90	96,30
Nijv. Cate	97,40	97,30
Océ-v.d.Gr.	324,00	320,00
Pakhoed Hold.	144,90	144,50
Philips	46,70	47,50
Robeco	112,50	112,30
Rodamco	81,40	81,30
Rolinco	112,70	112,50
Rorento	61,80	61,80
Stork VMF	41,40	42,00
Unilever	158,00	158,70
Ver.Bezit VNU	111,30	111,00
VOC	36,50	36,00
Wessanen	83,50	85,10
Wolters-Kluwer	45,10	47,00

Binnenl. aandelen		
Aalberts Ind	60,80	60,00
ACF-Holding	42,40	42,60
Ahrend Gr. c	274,50	274,50
Alg.Bank.Ned	45,00	45,80
Asd.Opt. Tr.	23,40	23,50
Asd Rubber	7,10	7,00
Ant. Verff.	330,00	–
Atag Hold c	99,40	99,50
Aut.Ind.R'dam	114,20	114,40
BAM-Holding	569,00	569,00
Batenburg	93,00	91,70
Beers	149,50	151,00
Begemann	120,50	121,50
Belindo	373,50	373,50
Berkel's P.	6,60	6,60
Blyd.-Will.	31,50	30,40
Boer De, Kon.	426,00	419,00
de Boer Winkelbedr.	64,40	65,20
Boskalis W.	15,30	15,25
Boskalis pr	13,55	13,75
Braat Beheer	51,10	51,10
Breevast	28,30	28,30
Breevast cert.	23,50	24,30
Burgman-H.	3060,00	3300,00b
Calvé-Delft c	1032,00	1030,00
Calvé pref.c	5830,00	5830,00
Center Parcs	63,60	63,70
Centr.Suiker	75,60	75,00
Chamotte Unie	10,30	10,30
Cindu-Key	119,00	120,00
Claimindo	356,00	356,00
Content Beheer	23,20	23,90
Cred.LBN	81,00	81,50
Crown v.G.c	100,50	100,20
Desseaux	249,50	249,80
Dorp-Groep	45,00	44,50
Econosto	346,00	348,00
EMBA	139,30	139,30
Enraf-N.c.	54,50	55,50
Eriks hold.	450,00	450,00
Flexovit Int.	95,00	94,00
Frans Maas c.	89,00	89,00
Furness	137,50	135,50
Gamma Holding	88,00	88,00
Gamma pref	5,90	5,90
Getronics	32,00	32,20
Geveke	43,40	44,50
Giessen-de N.	285,00	297,00
Goudsmit Ed.	415,00	415,00
Grasso's Kon.	114,00	113,00
Grolsch	147,00	148,50
GTI-Holding	194,00	194,50
Hagemeyer	118,00	118,50
HAL Trust B	16,20	16,20
HAL Trust Unit	16,20	16,10
H.B.G.	239,00	239,50
HCS Techn	18,80	19,10
Hein Hold	122,20	122,50
Hoek's Mach.	204,50	203,50
Holec	38,90	39,50
Heineken Hld	122,20	122,50
Holl.Sea S.	1,32	1,32
Holl. Kloos	592,00	592,00
Hoop Eff.bk.	10,20	10,40
Hunter D.pr.	5,80	6,00
ICA Holding	21,00	21,00
IGB Holding	64,00	–
IGB Hold (aang)	–	–
IHC Caland	34,50	34,70
Industr. My	244,00	244,00
Ing.Bur.Kondor	620,00	645,00
Kas-Ass.	51,50	51,50
Kempen Holding	17,40	17,40
Klene's Suik.	1515,00	1515,00
KBB	87,90	87,90
Kon.Sphinx	130,00	130,50
Koppelpoort H.	335,00	335,00
Krasnapolsky	216,00	216,00
Landré & Gl.	57,60	58,00
Macintosh	50,00	50,50
Maxwell Petr.	710,00d	710,00
Medicopharma	79,00	80,50
Melia Int.	6,50	6,50
MHV Amsterdam	20,20	20,20
Moeara Enim	1255,00d	1272,00
M.Enim OB-cert	16200,00d	16300,00
Moolen en Co	32,60	33,20
Mulder Bosk.	77,50	77,30
Multihouse	10,50	10,50
Mynbouwk. W.	435,00	435,00
Naeff	250,00	–
NAGRON	50,00	50,00
NIB	614,00	614,00
NBM-Amstelland	20,40	20,80
NEDAP	381,00	381,50
NKF Hold.cert.	364,00	363,50
Ned.Part.Mij	40,00	40,00
Ned.Springst.	10895,00	–
Norit	968,00	992,00
Nutricia gb	75,00	76,50
Nutricia vb	82,00b	84,00
Oldelft Groep c	184,50	184,00
Omnium Europe	15,70	15,70
Orco Bank c.	71,50	71,50
OTRA	147,50	147,50
Palthe	90,00	96,00
Pirelli Tyre	50,20	49,90
Polynorm	114,00	114,00
Porcel. Fles	172,00b	180,00
Ravast	50,30	50,30
Reesink	78,80	78,80
Riva	61,00	61,00
Riva (cert.)	61,00	61,00
Samas Groep	69,00	68,80
Sanders Beh.	109,90	111,00
Sarakreek	30,80	30,50
Schuitema	1580,00	1575,00a
Schuttersv.	164,00	170,00
Smit Intern.	50,00	51,80
St.Bankiers c.	25,40	25,90
Stad Rotterdam	172,50	172,50
Telegraaf De	460,00	459,00
Text.Twenthe	325,00b	355,00b
Tulip Comp.	54,20	54,10
Tw.Kabel Hold	152,50	152,50
Ubbink	103,80	102,80
Union Fiets.	19,20	19,50
Ver.Glasfabr.	350,00	348,00
Verto	65,20	65,00
Volker Stev.	67,20	64,50
Volmac Softw.	56,80	56,70
Vredestein	16,90	16,80
VRG-Groep	68,50	68,30
Wegener Tyl	194,00	194,00
West Invest	28,00e	28,20
Wolters Kluwer	180,00	188,00
Wyers	48,00	48,00

Beleggingsinstellingen		
Aegon Aand.f.	38,30	38,30
ABN Aand.f.	79,30	79,30
ABN Beleg.f.	60,00	60,50
ALBEFO	53,90	53,90
Aldollar BF $	21,40	21,40
Alg.Fondsenb.	247,50	247,50
Alliance Fd	13,50	13,50
Amba	50,00	–
America Fund	341,00	342,50
Amro A.in F.	93,20	93,20
Amro Neth.F.	81,00	81,50
Amro Eur.F.	77,70	77,00
Amro Obl.Gr.	154,50	154,60
Amvabel	97,00	96,50
AsianTigersFd	65,20	64,60
Bemco Austr.	68,00	67,00
Berendaal	126,00	125,80
Bever Belegg.	26,50	26,50
BOGAMIJ	111,90	111,80
Buizerdlaan	42,80	42,80
Delta Lloyd	43,90	44,00
DP Am. Gr.F.	25,60	25,90
Dp Energy.Res.	41,10	41,10
Eng-Holl.B.T.I	9,80	9,80
EMF rentefonds	66,20	66,20
Eurinvest(1)	110,00	110,00
Eur.Ass. Tr.	8,40	8,40
EOE DuStInF.	330,00	331,00
EurGrFund	63,90	64,50
Hend.Eur.Gr.F.	225,00	226,50
Henderson Spirit	78,00	77,40
Holland Fund	80,30	80,30
Holl.Obl.Fonds	124,00	124,00
Holl.Pac.F.	117,50	118,50
Interbonds	564,00	564,00
Intereff.500	45,40	45,20
Intereff.Warr.	341,80	340,10
Japan Fund	37,00	37,00
MK Int.Vent.	60,70	60,50
Nat.Res.Fund	1620,00	1610,00
NMB Dutch Fund	40,10	40,30
NMB Oblig.F.	35,20	35,20
NMB Rente F.	104,10	104,10
NMB Vast Goed	38,60	38,60
Obam, Belegg.	234,00	233,70
OAMF Rentef.	14,20	14,20
Orcur.Ned.p.	49,80	49,80
Pac.Prop.Sec.f.	51,00	51,00
Pierson Rente	100,90	100,90
Prosp.Int.High.Inc.	9,20	9,20
Rabo Obl.inv.f.	76,10	76,10
Rabo Obl.div.f.	51,20	51,20
Rentalent Bel.	137,50	137,40
Rentotaal NV	31,60	31,60
Rolinco cum.p	101,00	101,00
Sci/Tech	18,60	18,60
Technology F.	20,90	20,90
Tokyo Pac. H.	248,00	248,00
Trans Eur.F.	83,50	83,70
Transpac.F.	565,00	565,00
Uni-Invest	117,80	117,50d
Unico Inv.F.	87,10	87,10
Unifonds	32,90	32,90
VWN	58,30	58,30
Vast Ned	122,70	122,70
Venture F.N.	46,50	46,50
VIB NV	89,10	89,00
WBO Int.	79,40	79,50
Wereldhave NV	211,00	211,00

Buitenlandse obligaties		
8¾ EEG84(1)	102,50	102,50
3½ EngWarL	35,30	35,30
5¾ EIB 65	99,00	99,00

Orig. n.amerik. aandelen		
Allied Signal Ind	38,00	38,00
Amer. Brands	73,20	73,00
Amer. Expres	36,50	37,00
Am.Tel.& Tel.	41,00	42,10
Ameritech	62,50	63,00
Amprovest Cap.	115,00	115,00
Amprovest Inc.	218,00	–
ASARCO Inc.	34,50	34,50
Atl. Richf.	105,00	106,30
BAT Industr.	8,00d	8,10
Bell Atlantic	97,10	97,60
BellCanEnterpr	40,80	40,80
Bell Res.Adlr	1,05	1,10b
Bell South	52,80	53,70
BET Public	3,00	–
Bethl. Steel	22,00	22,60
Boeing Comp.	56,50	57,00
Chevron Corp.	58,75	–
Chrysler	26,10	26,20
Citicorp.	30,50	31,00
Colgate-Palm.	58,50	58,00
Comm. Edison	38,00	37,80
Comp.Gen.El.	470,00	460,00a
Control Data	17,50	18,30
Dai-Ichi Yen	3500,00	3500,00
Dow Chemical	100,50	101,00
Du Pont	119,20	116,00
Eastman Kodak	47,50	47,70
Elders IXL	3,00	2,50
Euroact.Zw.fr.	188,00	188,00
Exxon Corp.	45,10	45,25
First PacInt	0,60	–
Fluor Corp.	33,00	33,60
Ford Motor	52,00	52,00
Gen. Electric	57,00	57,30
Gen. Motors	49,00	49,00
Gillette	44,50	44,80
Goodyear	55,75	55,30
Grace & Co.	37,40	–
Honeywell	81,00	81,50
Int.Bus.Mach.	115,90	116,60
Intern.Flavor	66,75	64,30
Intern. Paper	55,35	55,00a
ITT Corp.	60,60	60,50
K.Benson ®	4950,00	4950,00
Litton Ind.	91,50	91,50
Lockheed	47,60	48,00
Minnesota Mining	74,00	74,00
Mobil Oil	56,50	56,30
News Corp Aus$	15,80	15,90
Nynex	80,60	81,30
Occ.Petr.Corp	29,40	30,00
Pac. Telesis	45,30	45,80
P.& O. ®	7,00	7,00
Pepsico	56,60	56,50
Philip Morris C.	155,75	156,50
Phill. Petr.	26,30	27,00
Polaroid	44,00	44,10
Privatb Dkr	300,90	298,20
Quaker Oats	63,50	–
St.Gobin Ffr	705,00	–
Saralee	59,00	–
Schlumberger	43,00	42,75
Sears Roebuck	44,70	44,30
Sony (yen)	34,50	34,70
Southw. Bell	54,50	55,50
Suzuki (yen)	915,00	–
Tandy Corp.	46,50	47,00
Texaco	51,20	51,00
Texas Instr.	40,60	40,40
The Coastal C.	41,30	41,10
T.I.P Eur.	1,78	1,78
Toshiba Corp.	1260,00	1230,00
Union Carbide	30,60	28,30
Union Pacific	76,50	78,00
Unisys	21,00	20,80
USX Corp	33,80	34,10
US West	69,00	69,80
Warner Lamb.	104,80	104,30
Westinghouse	68,30	68,70
Woolworth	63,00	65,00
Xerox Corp.	65,50	65,50

Certificaten buitenland		
AMAX Inc.	59,00	57,00
Am. Home Prod.	220,50	–
ATT Nedam	88,50	–
ASARCO Inc.	68,50	68,50
Atl. Richf.	231,80	231,80
Boeing Corp.	123,00	123,00
Can. Pacific	46,50	46,50
Chevron Corp.	120,00	–
Chrysler	55,00	54,00
Citicorp.	66,50	66,50
Colgate-Palm.	129,00	130,00
Control Data	34,50	35,00
Dow Chemical	221,00	221,00
Eastman Kodak	104,50	103,00
Exxon Corp.	99,00	99,00
Fluor Corp.	75,00	–
Gen. Electric	124,00	124,00
Gen. Motors	107,00	106,50
Gillette	98,00	98,00
Goodyear	124,00	123,00
Inco	72,50	72,50
I.B.M.	250,50d	250,00
Int. Flavors	147,50	–
ITT Corp.	133,00	131,00
Kroger	39,00	39,00
Lockheed	104,00	103,50
Merck & Co.	158,00	156,00
Minn. Min.	164,00	162,00
Pepsi Co.	125,20	125,00
Philip Morris C.	350,00	348,00
Phill. Petr.	57,10	57,50
Polaroid	91,00	90,00
Procter & G.	281,00	–
Quaker Oats	134,00	–
Schlumberger	95,50	93,60
Sears Roebuck	97,00	95,50
Shell Canada	74,50	72,00
Tandy Corp.	101,00	101,00
Texas Instr.	87,50	87,30
Union Pacific	165,00	165,00
Unisys Corp	44,00	44,00
USX Corp	74,00	73,50
Varity Corp	3,95	–
Westinghouse	150,00	150,00
Woolworth	140,00	141,00
Xerox Corp.	141,00	139,00

Certificaten buitenland		
Deutsche B.	670,00	–
Dresdner B.	347,00	–
Hitachi (500)	1600,00	–
Hoechst	296,00	299,00
Mits.El.(500)	1250,00	–
Nestlé	8450,00	8780,00
Siemens	601,00	–

Warrants		
Akzo	38,50	38,40
AMRO warr.	1,41	1,48
Bogamij	7,00a	6,50a
Falcons Sec.	25,30	25,60
Honda motor co.	1850,00	1845,00
K.L.M. 85-92	268,50	264,90
Philips 85-89	10,00	10,00f
St.Bankiers a	0,70e	0,68
St.Bankiers b	2,19	2,19

slotkoersen/optiebeurs

Euro-obligaties & conv.		
10¼ Aegon 85	102,00	102,00
Aegon warr	12,30	12,30
10½ ABN 87	96,50	96,50
13Amev 85	99,00	99,00
13Amev 85	96,00	96,00
10 Amev85	102,20	102,20
11 Amev 86	96,25	96,25
14¼Amro87	97,50	97,50
13 Amro-Bank82	100,25	100,25
10½ Amro 86	96,75	96,75
10 Amro 87	96,00	96,00
5¾ Amro 86	95,75	95,75
Amro Bank wr	39,00	40,10
Amro zw 86	70,50	70,50
9 BMH ecu 85-92	100,25	100,25
7 BMH 87	97,00	97,00
10⅛EEG-ecu 84	100,25	100,25
9¾EIB-ecu 85	102,50	102,50
12½ HlAirl.F	92,90	92,90
12 NIB(B) 85-90	101,00	101,00
11¼ NGU 83	101,75	101,75
10 NGU 83	100,50	100,50
2¼ NMB 86	82,60	82,60
NMB warrants	92,50	92,00
8¾ Phil. 86	99,75	99,75
6¾ Phil.83	98,25	98,00
11 Rabo 83	102,75	102,75
9 Rabo 85	102,00	102,00
7 Rabo 84	102,50	102,50

Binnenland (niet officieel genoteerd)		
Bredero aand.	28,50	30,00
Bredero cert.	26,80	28,20
11 Bredero	24,00	25,00
LTV Corp.	1,90	1,90
5 Nederh. 68-78	25,50	25,50
RSV. cert	1,51	1,45
7½ RSV 89	85,00	85,00

Parallelmarkt		
Alanheri	28,00e	29,30
Berghuizer	50,00e	49,70
Besouw Van c.	53,50e	53,90
CBI Barin Oce. yen	1920,00	1930,00
Comm.Obl.F.1	101,30	101,30
Comm.Obl.F.2	101,30	101,30
Comm.Obl.F.3	101,50	101,30
De Drie Electr.	38,00	38,50
Dico Intern.	125,00	125,40
DOCdata	25,20e	25,40
Ehco-KLM Kl.	39,00e	39,00
E&L Belegg.1	79,20	79,30
E&L Belegg.2	77,80	77,80
E&L Belegg.3	77,20	77,20
Geld.Pap.c.	74,00	74,00
Gouda Vuurv c	108,00	114,00
Groenendijk	37,90	37,90
Grontmij c.	200,00	202,00
Hes Beheer	230,80	234,70
Highl.Devel.	14,70	–
Homburg cert	4,30	4,20
Infotheek Gr	29,80	30,30
Interview Eur.	8,30	8,40
Inv. Mij Ned.	62,50	62,70
Kuehne+Heitz	44,40	42,00
LCI Comp.Gr.	71,00	72,50
Melle	310,00	313,00
Nedschroef	129,00	133,00
Neways Elec.	12,60	13,20
NOG Bel.fonds	31,10	–
Pie Med.	12,60	12,60
Poolgarant	10,65	10,60
Simac Tech.	22,00	21,80
Text Lite	6,00	6,00f
Verkade Kon.	275,00	295,00
VHS Onr. Goed	19,30	19,40
Weweler	139,80	138,00

OPTIEBEURS

		serie		omzet	v.k.	s.k.
akzo	c	okt	150,00	292	2,00	1,70
akzo	c	jan	140,00	431	10,20b	9,70
akzo	c	jan	150,00	299	5,00	5,00
eoe	c	okt	320,00	1035	5,50	6,10
eoe	c	okt	325,00	658	3,50	3,80
eoe	c	okt	330,00	1073	2,10	2,20
eoe	p	okt	305,00	527	1,50	1,00
eoe	p	okt	315,00	502	3,50	3,20b
eoe	p	okt	320,00	619	6,00	5,10
eoe	p	okt	325,00	717	9,00	8,00
goud	c	nov	440,00	749	0,50a	0,30
hoog	c	okt	95,00	803	4,80	5,70a
hoog	c	okt	100,00	664	2,50	3,20
hoog	c	jan	105,00	337	5,40	6,40
hoog	p	okt	110,00	530	14,50	12,20
klm	c	okt	50,00	558	4,80a	4,50
klm	c	okt	55,00	441	1,30	1,10
klm	c	jan	55,00	293	3,70	3,30
klm	c	apr	55,00	297	5,20a	4,90
klm	c	o91	40,00	310	19,60	19,00
klm	p	okt	55,00	324	1,70	1,80
klm	p	jan	55,00	452	2,70	2,90
klm	p	apr	55,00	402	3,60	3,80
nedl	c	okt	90,00	480	7,40	7,80
nedl	c	okt	92,00	510	6,00	6,20
nedl	c	okt	94,00	1861	4,20	4,60
nedl	p	okt	82,00	450	0,50	0,30
nedl	p	okt	94,00	576	2,00	1,80
nata	c	okt	70,00	556	3,70	4,10
phil	c	okt	40,00	722	7,00	7,50
phil	c	okt	45,00	1754	2,80	3,20
phil	c	okt	50,00	1729	0,60	0,70
phil	c	jan	40,00	448	8,10	8,60
phil	c	jan	45,00	1101	4,30	4,80
phil	c	apr	50,00	560	3,20	3,50
phil	c	o91	56,00	296	5,10	5,20a
phil	c	o92	55,00	900	7,00	7,20
phil	c	o93	30,00	391	21,30	22,20
phil	p	okt	40,00	608	0,10	0,10
phil	p	apr	45,00	295	3,20	2,90
olie	c	okt	150,00	1074	3,90	3,80
olie	c	jan	140,00	470	14,00	14,70
olie	c	jan	150,00	280	7,70	7,70
olie	c	jan	160,00	464	3,60	3,60
olie	c	o91	105,00	441	49,60	49,40
unil	c	okt	150,00	803	9,50	9,80
unil	c	jan	160,00	297	6,20	6,20
unil	c	o91	100,00	303	61,00	61,10b
unil	p	okt	160,00	327	3,50	3,50

a=laten · b=bieden · c=ex-claim · d=ex-dividend · e=gedaan+bieden · f=gedaan+laten · g=bieden+ex-div. · h=laten+ex-div. · k=gedaan+b · l=gedaan+g · vk=slotkoers vorige dag · sk=slotkoers gisteren

ET LIMBURGS DAGBLAD VOOR OOSTELIJK ZUID-LIMBURG IS DE PLAATSELIJKE EN REGIONALE EDITIE VAN HET LIMBURGS DAGBLAD VOOR HET GEBIED OOSTELIJK ZUID-LIMBURG. HOOFDREDACTEUR: RON BROWN.
EF-EDITIEREDACTIE: HANS TOONEN. HOOFDKANTOOR: 6411 RS HEERLEN, IN DE CRAMER 37, TEL. 045-739911. SERVICEKANTOOR: 6411 NM HEERLEN, GEERSTRAAT 5, TEL. 045-717719. RAYONKANTOREN: 6461 ED KERKRADE,
ARKT 42, TEL. 045-455506; 6443 CB BRUNSSUM, RUMPENERSTRAAT 81, TEL. 045-256363; 6371 GV SCHAESBERG, FR. ERENSLAAN 4, TEL. 045-311719.

Koninklijk

● *De uitkeringsgerechtigden-organisatie MZBW (Mensen onder Betaald Werk) uit Kerkrade heeft een brief geschreven aan hare majesteit de koningin. Daarin stelt de organisatie voor een formateur aan te wijzen, teneinde een coalitie samen te stellen die uitkeringsgerechtigden meer zou moeten laten meeprofiteren van de welvaart. Een dergelijke coalitie moet onder meer ook zorg gaan dragen voor een verhoging van de uitkeringen. Om te beginnen met vijftig gulden per maand, zo oppert de organisatie.*
De mensen die de laatste zeven jaar de meeste klappen hebben opgevangen, moeten nu eens als volwaardige Nederlandse staatsburgers worden behandeld en een fiks deel van de welvaartskoek krijgen toebedeeld in plaats van het afval," zo schrijft MZBW-voorzitter Frans Jacobs in de brief aan koningin Beatrix. De heer Jacobs wacht nog op koninklijk antwoord.

Naar Rome

● *Van Soestdijk naar Rome is, althans in deze kolom, een kleine stap. Gewoon kwestie van typen. Maar goed, dit terzijde.*
Veel belangrijker is de reis die zangkoor St.-Caecilia van Heksenberg-Heerlen positief gereageerd heeft op een vererende uitnodiging om volgende maand in Rome in de San Clementekerk een eucharistieviering op te luisteren. Het koor en zijn dirigent Fred Piepers vertrekken vrijdag 13 oktober naar de Italiaanse hoofdstad. Tijdens het verblijf in Rome zingt St.-Caecilia ook een lied bij de wekelijkse audiëntie van Paus Johannes Paulus.
Bij de sluiting van het Gerardus-octaaf op zondag 8 oktober zal het koor in de Gerardus Majellakerk te Heksenberg het Romeprogramma ten gehore brengen vanaf 10.00 uur. Voor wie alvast het programma wil weten: 'Domine Pacem da Nobis, Come O Jesu, come to me, Let us break bread together, Steal a way en Tollite Hostias.

Op de bon

● *En nu weer snel terug naar Brunssum. Niet te snel, anders heb je ook een bon. Want gistermiddag heeft de Brunssumse politie snelheidscontroles gehouden op de Trichterweg, de Karel Doormannstraat en de Akerstraat. Ongeveer 40 automobilisten zijn bekeurd. Dat gebeurde vanuit de radarwagen van de Brunssumse politie, van waaruit het kenteken van de hardrijders werd genoteerd.*
De hoogste snelheid die gemeten werd, bedroeg 94 kilometer per uur, waar maar vijftig gereden mocht worden.

Mormonen

● *En dan door naar Heerlen voor nog wat kerkelijk nieuws. In de kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen aan het Burgemeester de Hesselleplein – in de volksmond de Mormoonse kerk genoemd – is zaterdag 23 september open huis van elf tot vijf uur. Belangstellenden kunnen er kennis maken met de Mormoonse kerkgemeenschap in Zuid-Limburg, die bestaat uit Amerikanen en Nederlanders. In de middaguren kan men naar een koor luisteren.*

Op de koffie

● *Dat kan komende zondag weer. Want dan wordt er in het Corneliushuis in Heerlerheide het traditionele koffieconcert gehouden. Na de mis van 11.00 uur geeft de koninklijke fanfare St. Joseph onder leiding van dirigent Jan Diederen de toon aan. Net als in die vervlogen tijden toen pelgrims tijdens de Cornelius-octaaf naar deze kerk togen, wordt er tijdens dit koffieconcert koffie met pruimenvla uitgeserveerd.*
Gratis, wel te verstaan.

Uit de bocht

Van onze verslaggever

HEERLEN – De politie van Heerlen heeft gisternacht na een achtervolging in Hoensbroek een negentienjarige Heerlenaar aangehouden, nadat deze in zijn auto op de vlucht was geslagen.

De jongeman zag op een gegeven moment in zijn achteruitkijkspiegel een patrouille naderen en gaf vol gas.

Door de hoge snelheid vloog hij even later uit de bocht, waarna hij een boom en een lichtmast omver reed.

Bij arrestatie bleek de jongeman geen rijbewijs te hebben. Ook had hij te diep in het glaasje gekeken en was de auto niet verzekerd.

Vandalen bedreigen vrouw met revolver

Van onze verslaggever

BRUNSSUM – Een Brunssumse vrouw is in de nacht van maandag op dinsdag bedreigd met een revolver. Dat gebeurde toen zij in de nacht omstreeks drie uur een opmerking maakte aan het adres van drie jonge plaatsgenoten, die bezig waren een fiets te vernielen.

De vrouw maakte de opmerking vanuit het slaapkamerraam van haar woning in de Brunssumse wijk Rozengaard, nadat zij wakker was geworden van het kabaal dat het drietal – 18, 22 en 23 jaar – maakte. Een van de drie trok daarop een revolver en richtte die op de vrouw.

De gealarmeerde politie nam het trio mee naar het bureau, waar zij nog steeds zijn opgesloten. Inmiddels is de revolver achter de struiken aan de Heugerstraat door de politie gevonden.

De Brunssumse politie wil ook graag in contact komen met de eigenaar van de fiets die door het drietal werd vernield. Het betreft een groene damesfiets van het merk Rivel, met handremmen en versnelling. Politie Brunssum, ☎ 252555.

● *De gewonde Kerkraadse mevrouw krijgt onmiddellijk zorgzame hulp*
Foto: JEROEN KUIT

Kerkraadse gewond bij ongeluk Echt

Van onze verslaggever

ECHT – De regen was gistermorgen de oorzaak van twee ongevallen in Echt waarbij drie gewonden vielen. Twee wagens kwamen door de gladde wegen in een slip terecht.
Bestuurder G.T. (35) uit Sittard reed met een taxibus even voor 9.00 uur over de Echterboschbaan richting Koningsbosch. Nabij de kruising met de Annendaalderweg raakte hij in een bocht naar links in een slip, sloeg enkele malen over de kop en botste vervolgens frontaal tegen een personenwagen die bestuurd werd door de 56-jarige mevrouw H.P. uit Kerkrade.

Zowel H.P. als haar passagiere L.N. (59) uit Kerkrade raakten gewond. L.N. raakte bekneld en moest door de brandweer van Roermond en Echt uit haar benarde positie worden bevrijd.
Ook de 29-jarige Roermondenaar B.R. die in het taxibusje zat, raakte gewond. De drie werden met botbreuken opgenomen in het ziekenhuis van Roermond.

Een klein uurtje eerder was de 25-jarige P.L. uit Amby op de A2 richting Eindhoven in een slip geraakt na een inhaalmanoeuvre. De wagen botste tegen de vangrail, draaide 180 graden om zijn as en kwam daarna tegen de vangrail tot stilstand. Er vielen hier geen gewonden.

Buurt boos over niet afwachten uitslag bodemonderzoek

Heerlen wil per se kampje bij Passart

Van onze verslaggever

HEERLEN — Ondanks het feit dat resultaten van een bodemonderzoek van een terrein aan de Terweijerweg in de Heerlense wijk Passart nog niet is afgerond, wil de gemeente Heerlen deze plek toch al aanwijzen als woonwagenkampje voor vijf woonwagens. Over dit doordrukken van de gemeente zijn de buurtbewoners die daar geen subkampje willen, zeer ontstemd.
Die bewoners, verenigd in het Actiecomité Passart, beweren dat de grond van dit gebied ernstig vervuild is. Ze hebben dat gisteren uitvoerig gemeld aan het Waterzuiveringschap Roer en Overmaas, de Waterleiding Maatschappij Limburg, het Bureau Bodembeheer van de provincie Limburg en de basisgezondheidsdienst in de regio.

Op 4 juli heeft de Heerlense gemeenteraad al een voorbereidingsbesluit genomen voor het gebied. Nu stellen burgemeester en wethouders de gemeenteraad voor een besluit te nemen, waardoor het terrein definitief wordt aangewezen als kampje met vijf standplaatsen. Die ruimte is nodig, omdat op een kampje in de wijk Heerlerbaan te veel woonwagens staan. Daardoor zijn daar al problemen gerezen.
Gisteren heeft het college besloten door te gaan met de procedure om het kampje aan de Terweijerweg te realiseren. Het college is van mening dat, als mocht blijken uit het onderzoek dat het terrein inderdaad vervuild is, altijd nog het standpunt gewijzigd kan worden. „Er kan namelijk pas echt tot realisering van de standplaatsen worden overgegaan als er een zogenoemde 'schone grondverklaring' is afgegeven en daarvoor is dat onderzoek dan toch nodig," aldus een woordvoerster van de gemeente Heerlen.

Het actiecomité van de wijk Passart is van mening dat de grond vervuild is door een riool-bufferbassin dat op die plek te vinden is. Volgens het comité wordt het bassin veel te vaak en in te grote hoeveelheden gebruikt. Het comité heeft hierover naar eigen zeggen het waterzuiveringschap Roer- en Overmaas ingeseind, alsook een aantal andere instanties dat zich bezighoudt met het milieu.

Vanavond komt de commissie Stadsonwikkeling bijeen om onder andere over het aanwijzingsbesluit voor het subkampje te praten. Ook alle commissieleden hebben van het comité een uitgebreide documentatiemap gekregen over de bezwaren die men heeft.
„Wij verwachten dan ook zonder meer dat er de nodige vragen zullen worden gesteld, maar wij hebben ook begrepen dat andere instanties die wij hebben ingeseind, zich ermee gaan bemoeien en dat is wellicht nog belangrijker."

De verantwoordelijke wethouder H. Savelsbergh verklaarde eerder deze week. „Niemand vindt het leuk een woonwagencentrum in zijn buurt te krijgen. Logisch dat er bezwaren worden ingediend, maar we moeten nu eenmaal een knoop doorhakken. De problemen op de Heerlerbaan nopen ons daartoe."

Stroomstoring in Sittard

SITTARD – De straatverlichting langs onder andere de Steenweg, de Rijksweg Noord en omgeving in Sittard is gisteravond door een stroomstoring enige tijd uitgevallen. Dat gebeurde overigens niet tegelijkertijd, hetgeen de dienstdoende storingsmonteur opmerkelijk noemde. Wat precies de oorzaak is geweest, kon hij nog niet zeggen.
„Dat zullen we vandaag onderzoeken. In elk geval was telkens het euvel binnen tien minuten verholpen."

Fietsendief ingerekend

Van onze verslaggever

HEERLEN – De politie van Heerlen heeft begin deze week een 31-jarige man uit Hoensbroek aangehouden, nadat hij op heterdaad was betrapt bij het stelen van een fiets aan de Klompstraat.
Aangezien de man de laatste weken meerdere malen voor het stelen van fietsen was aangehouden, werd hij ingerekend.

● *De trots orgelcommissie. Vlnr: Jeu Lemmens, pastoor Arnold Borghands, Theo Pické en Zef Jongen. Twee andere 'orgelherbouwers' ontbreken, namelijk Jo van der Meulen en Jan Mooren.*
Foto: MARCEL VAN HOORN

Van onze verslaggever

SCHAESBERG – Een 'keizer' te rijk. Dat is het Eikske op het orgel, dat afkomstig is uit de kapel van de Vroedvrouwenschool in Heerlen, maar dat nu in volle glorie is opgebouwd in de St. Michaelkerk van Schaesberg. Komend weekeinde zal – tijdens de viering van het 40-jarig bestaan van de H. Michael-parochie – het orgel, dat vanwege zijn indrukwekkende pijpen bekend staat als de 'keizer onder de orgels' door deken Van Galen van het dekenaat Landgraaf worden ingezegend.

Door toedoen van de deken besloot het bestuur van de Vroedvrouwenschool het orgel af te staan aan de parochie. Na verloop van tijd zal de vroedvrouwenschool namelijk worden samengevoegd met het ziekenhuis in Kerkrade en dan ook naar de klankstad verhuizen. De kapel wordt al niet meer gebruikt.
Het prachtige orgel uit die kapel, Opus 207, telt 1200 pijpen. Het werd gebouwd door de orgelbouwers Verschueren te Heythuysen. De St. Michaelparochie kreeg deze 'keizer onder de instrumenten' pro deo van het bestuur van de instelling.

Zondag voorafgaande aan de mis van half elf zegent de deken het instrument in. Daarna wordt de mis opgedragen tijdens welke het orgel voor het eerst zal klinken. Het koor van de kerk en het Gregoriaans Koor voeren de 'Messe in C' van Anton Bruckner uit. Na de mis is er in basisschool De Wendelwiek een receptie van het kerkbestuur en een gezellig samenzijn van de parochiegemeenschap. Overigens wordt er zaterdag ook al feest gevierd en wel vanaf 14.00 uur op de speelplaats van de basisschool met een 'Vlaamse kermis' en vanaf 21 uur een feestavond.

De kerk van het Eikske werd in 1956 ingewijd. Michiel Tummers was de eerse pastoor. In 1961 werd hij opgevolgd door pastoor Ed Miedema. Herhaaldelijk kwam de parochie in het nieuws door de afwijkende meningen die Miedema er op nahield. Hij kwam in conflict met bisschop Moors en moest opstappen. Hij begon toen een streekparochie die de naam Eikske kreeg. Sinds 1981 is pastoor Arnold Borghans de geestelijke leider van de 2.200 zielen tellende parochie.

Lucas Vaessen wethouder in Simpelveld

Van onze verslaggever

SIMPELVELD – De coalitie in de gemeenteraad van Simpelveld heeft het raadslid Lucas Vaessen (52) uit Bocholtz voorgedragen als opvolger van wethouder Schrijvers. De negen raadsleden zijn unaniem akkoord met de kandidaatstelling van Vaessen.

De wachtgeldregeling, het struikelblok van de zes leden van de oppositie om te kiezen voor Vaessen, is voor de coalitie geen bezwaar. Wethouder Frijns: „Het gaat om 16.000 gulden, te verdelen over twee jaar. Dat is voor een gemeente van 12.000 inwoners een te verwaarlozen bedrag. Bovendien komt Simpelveld ongeloofwaardig over als de keuze op iemand van de oppositie valt."
Bocholtzenaar Schrijvers zal zijn functie als wethouder met ingang van 27 september neerleggen. Vaessen is actief in het verenigingsleven te Bochtolz. Hij is onder andere voorzitter van de landelijke rijvereniging Sportvrienden, bestuurslid van het Rode Kruis en lid van het Streekgewest.

Vaessen over zijn uitverkiezing: „Het is een hele eer, maar tegelijkertijd een uitdaging. Niemand moet echter denken dat ik het na die tijdelijke periode van negen maanden voor gezien houd. Als het mij bevalt wil ik best nog vier jaar wethouder zijn."

De officiële benoeming van Vaessen tot wethouder is tijdens de raadsvergadering op donderdag 28 september.

'Getuigen durven zich niet te melden uit angst voor represailles'

Politie mismoedig over oplossen moord op Yvonne Plasmans

Van onze verslaggever

LANDGRAAF – De moordenaar van Yvonne Plasmans zou morgen achter slot en grendel kunnen zitten.
Tenminste, wanneer bepaalde lieden, die weten wie de lugubere moord op zijn geweten heeft of in ieder geval belangrijke gegevens over zijn identiteit kunnen verschaffen, hun angst voor represailles zouden overwinnen... en vandaag bij de politie in Landgraaf zouden aankloppen.

Dekken

„Ik weet zeker dat er mensen zijn, die meer over de zaak 'Plasmans' weten. Zelfs zoveel dat het zou kunnen leiden tot de arrestatie van de dader. Ze durven hun mond echter niet open te doen uit angst voor represailles. Zoiets frustreert mij natuurlijk als politieman. Maar het is evengoed begrijpelijk. Zeker als je ziet hoe in deze regio snel en koelbloedig met mensen wordt afgerekend."

Rechercheur Luijpen van het Landgraafse politiekorps is ervan overtuigd dat de moordenaar van Yvonne Plasmans wordt 'gedekt' door mensen die eerder als belangrijke getuigen in het onderzoek naar de moord op de 25-jarige schoonheidsspecialiste werden opgeroepen.

Riskant

„Sommige mensen die Yvonne voor de moord hebben gezien of weten met welke personen ze geregeld contact had, ontkennen iets te weten of hullen zich gewoon in stilzwijgen. Ze willen geen moeilijkheden. Aan hoge beloningen (10 mille voor de gouden tip) hebben ze geen boodschap. Enkelen van hen verkeren in het 'milieu' en beseffen dat ze voor een paar duizend gulden hun leven op het spel zetten. En dat riskeren ze niet."

In gedachten droomt Luijpen, die van meet af aan bij het onderzoek betrokken is en na ontbinding van het Recherche Bijstandsteam (RBT) alleen met de zaak 'Plasmans' achterbleef, vervolgens even weg naar Duitsland.

„Aan de overkant weten ze wel hoe ze dat moeten aanpakken. Daar nemen ze getuigen in 'Untersuchungshaft'. Op een gegeven moment ga je dan wel eieren voor je geld kiezen: of een poos brommen of uitpakken.

In Nederland worden getuigen door de wet beschermd. Wanneer ze eenmaal een verklaring onder ede hebben afgelegd, ook al zie je de leugen in hun ogen, is de kous af. Als politieman kun je dan niets meer ondernemen totdat je het tegendeel bewijst."
Luijpen klinkt nog mismoediger, wanneer hem gevraagd wordt of hij denkt dat de moord, inmiddels al bijna drie maanden geleden, ooit nog opgelost zal worden. „Het onderzoek zit muurvast. Tussen de dag waarop Yvonne voor het laatst gezien werd (15 juni) en de dag waarop haar lichaam in de bossen van Rimburg werd gevonden (26 juni) zit een enorm gat.

Er zijn mensen die ons meer kunnen vertellen over datgene wat met Yvonne is gebeurd, na die vijftiende juni. Ons rest niets anders dan wachten op de komst of het telefoontje van een van hen."

richard willems

†

Na een leven, getekend door liefde, eenvoud en hulpvaardigheid, is na een geduldig gedragen ziekte, toch nog onverwacht van ons heengegaan, in de leeftijd van 71 jaar, mijn lieve echtgenote, onze zorgzame moeder, schoonmoeder, oma, zus, schoonzus, tante en nicht

Truus Kessels

echtgenote van

Gerard Knoben

Geleen: **G. Knoben**
Schilde (B.): **José van Tiggelen-Knoben**
Jan van Tiggelen
Bob, Charlotte
Auckland (Nieuw Zeeland): **Harry Knoben**
Ria Knoben-Schuffelen
Roland, Eric
Obbicht: **Joke Dubbelman-Knoben**
Cor Dubbelman
Jeroen, Joep
Familie Kessels
Familie Knoben

6165 XK Geleen, 18 september 1989
van Ostadestraat 23

De plechtige eucharistieviering zal gehouden worden op zaterdag 23 september om 10.30 uur in de Verrijzeniskerk aan de Potterstraat te Geleen, waarna de crematie plaats zal vinden in het crematorium Nedermaas, Vouershof 1 te Geleen.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren vanaf 10.00 uur.
De avondmis, mede tot intentie, zal gehouden worden op vrijdag 22 september om 19.00 uur in voornoemde kerk.
Er is gelegenheid tot afscheidnemen in het uitvaartcentrum van Dela, Vouershof 1 te Geleen, donderdag van 18.00 tot 19.00 uur.
Wilt u, indien wij vergeten zijn u een kennisgeving te zenden, deze annonce als zodanig beschouwen.

Enige en algemene kennisgeving

†

Na een moedig en waardig gedragen lijden, heeft in wijsheid de dood aanvaard en is heden van ons heengegaan, voorzien van de h. sacramenten, mijn lieve man, onze goede en zorgzame vader, schoonvader, groot- en overgrootvader

Heinrich van Schaik

weduwnaar van

Elisabeth Margaretha Jansen

echtgenoot van

Antoinetta Claessen

op de leeftijd van 88 jaar.

A. van Schaik-Claessen
kinderen, kleinkinderen,
achterkleinkinderen

15 september 1989
Pres. Kennedysingel 24, 6137 AL Sittard

Overeenkomstig de uitdrukkelijke wens van de overledene heeft de uitvaartdienst en crematieplechtigheid in besloten kring plaatsgevonden.

Enige en algemene kennisgeving

†

De bomen komen uit de grond
en uit de stam hun twijgen
en iedereen vindt het heel gewoon
dat zij weer bladeren krijgen.

We zien ze vallen naar de grond
en dan opnieuw weer groeien
zo heeft de aarde ons geleerd
dat al wat sterft zal bloeien.

Toon Hermans

Na een leven dat getekend werd door eenvoud, goedheid, zorgzaamheid, eerlijkheid en liefde voor allen, is van ons toch nog plotseling afscheid moeten nemen, mijn lieve man, pap en opa

Wim Thewessen

echtgenoot van

Jeanne Bessems

Pap werd 71 jaar.

De bedroefde familie:
Valkenburg: **Jeanne Thewessen-Bessems**
Bocholtz: **Jeanne en Jean**
Dunja - Ingmar
Munstergeleen: **Léon en Hennie**
Dave - Bjorn - Joyce
Lelystad: **Miep en Harry**
Schimmert: **Peter**
Familie Thewessen
Familie Bessems

Valkenburg, 18 september 1989
Corr.adres: Heckerbeekweg 10,
6301 EN Valkenburg

De plechtige uitvaartdienst zal plaatsvinden op vrijdag 22 september a.s. om 14.00 uur in de parochiekerk van O.L.Vrouw van Altijddurende Bijstand, waarna de begrafenis zal plaatshebben op de Cauberg te Valkenburg.
Daar wij overtuigd zijn van uw medeleven is er geen condoleren.
Voor de zielerust van de overledene zal donderdag a.s. om 19.00 uur een avondmis gehouden worden in voornoemde kerk.
De overledene is opgebaard in mortuarium Smeets, Spoorlaan 29 te Valkenburg.
Bezoekuren dagelijks van 19.30 tot 20.30 uur.

Enige en algemene kennisgeving

Na een liefdevolle verzorging in Huize St. Joseph te Heel, hebben wij geheel onverwacht afscheid moeten nemen van onze broer, zwager, oom en neef

Peter Meulenberg

Hij overleed in de leeftijd van 77 jaar.

Ubachsberg: **A. Meulenberg**
L. Meulenberg-Peeters
Neven en nichten

Heel, 18 september 1989
Huize St. Joseph, Rector Driessenstraat 2
Corr.adres: Kerkstraat 78
6367 JG Ubachsberg-Voerendaal

De uitvaartdienst zal plaatsvinden op vrijdag 22 september om 10.30 uur in de kapel van Huize St. Joseph te Heel, waarna de begrafenis op de algemene begraafplaats te Heel. Samenkomst in de kapel.
Daar wij overtuigd zijn van uw medeleven, is er geen condoleren.
Peter is opgebaard in het mortuarium van Huize St. Joseph te Heel.
Donderdag om 18.45 uur rozenkransgebed met aansluitend avondmis in de H. Bernarduskerk te Ubachsberg.

---

†

Intens geleefd
zoveel vreugde en verdriet
samen met ons beleefd.
Tot aan de laatste drempel
zijn wij met u gegaan
en toen...
hield de tijd op te bestaan.

Wetend en aanvaardend dat zij door de Heer werd geroepen is heden van ons heengegaan, voorzien van het h. sacrament der zieken, in huize Oosterbeemd te Valkenburg, in de leeftijd van ruim 92 jaar, onze goede en zorgzame moeder, schoonmoeder, groot- en overgrootmoeder, tante en nicht

Maria Christina Cuijpers-Crutsen

echtgenote van wijlen

Gerard Mathijs Cuijpers

Margraten: **P. Cuijpers †**
M. Cuijpers-Eijssen
Schin op Geul: **M. Smeets-Cuijpers**
A. Smeets
Wijlre: **G. Cuijpers**
A. Cuijpers-Kevers
Schin op Geul: **H. Cuijpers**
E. Cuijpers-Eijssen
Bergen: **A. Cuijpers**
T. Cuijpers-Eijssen
Oirsbeek: **L. Cuijpers**
M. Cuijpers-Brouwers
Nuth: **M. Cuijpers**
E. Cuijpers-Rasing
Klein- en achterkleinkinderen
Familie Cuijpers
Familie Crutsen

Valkenburg a/d Geul, 17 september 1989
Corr.adres: Engwegen 6, 6305 PM Schin op Geul

De plechtige eucharistieviering, gevolgd door de begrafenis zal plaatshebben op vrijdag 22 september as. om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Mauritius te Schin op Geul.
Daar wij overtuigd zijn van uw medeleven is er geen condoleren.
De overledene ligt opgebaard in mortuarium Smeets, Spoorlaan 29 te Valkenburg a/d Geul.
Bezoekuren van 18.00 uur 19.00 uur.
Tot intentie van de overledene zal op donderdag 21 september om 19.00 uur een avonddienst gehouden worden in voornoemde kerk.
Zij die geen gewone kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Enige en algemene kennisgeving

†

Nooit klagend, nooit vragend
haar lasten in stilte dragend
haar handen hebben voor ons gewerkt
haar hart heeft voor ons geklopt
haar ogen hebben ons tot het laatst gezocht

Na een werkzaam en liefdevol leven voor het gezin, dat alles voor haar betekende, is na een kortstondige ziekte zacht en kalm van ons heengegaan, gesterkt door de h.h. sacramenten, in de leeftijd van 71 jaar, mijn lieve vrouw, onze goede en zorgzame moeder, schoonmoeder, oma, overgrootmoeder, zus, schoonzus, tante en nicht

Mina Laenen

echtgenote van

Emil Przibylla

Heerlen: **Emil Przibylla**
Geleen: **Els Przibylla**
Sandra en Joop, Kyra, Tim
Patrick
Nancy
Nieuwstadt: **Finy en Piet Meban-Przibylla**
Maurice en Kandra
Richard en Nicol
Heerlen: **Marga en Ton Pellemek-Przibylla**
Vivian en René
Heerlen: **Mia en José Przibylla-Wouters**
Marlou
Eddy en Ellen
Jülich (D): **Anita en Peter Jarisch-Przibylla**
Familie Laenen
Familie Przibylla

6413 HA Heerlen, 18 september 1989
Lodewijkstraat 28

De plechtige eucharistieviering zal worden gehouden op zaterdag 23 september om 12.00 uur in de parochiekerk H. Cornelius te Heerlerheide, waarna om 13.30 uur de crematieplechtigheid zal plaatsvinden in het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10.
Samenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.
Rozenkransgebed vrijdag om 18.45 uur, aansluitend om 19.00 uur de avondmis zal plaatsvinden in voornoemde kerk.
De dierbare overledene is opgebaard in het Uitvaartcentrum Dela in Heerlen, Grasbroekerweg 20.
Gelegenheid tot afscheid nemen dagelijks van 18.00 tot 19.00 uur.

---

†

Bedroefd, maar dankbaar voor datgene wat zij met haar liefdevolle zorg en haar goedheid voor ons heeft betekend, delen wij u mede, dat na een liefdevolle verzorging in Kapelhof, God tot Zich heeft geroepen, onze lieve moeder, schoonmoeder, groot- en overgrootmoeder, schoonzus, tante en nicht

Cornelia Janssen

weduwe van

Antoon Krewinkel

Zij overleed in de leeftijd van 83 jaar.

Kerkrade: **Karel Krewinkel**
Tiny Krewinkel-Bosmans
Nijmegen: **Jos Krewinkel**
Loes Krewinkel-Oostdijk
Frank
Kerkrade: **Miriam Krewinkel**
Familie Janssen
Familie Krewinkel

Kerkrade, Kapelhof, 18 september 1989
Corr.adres: Bockstraat 42, 6461 VX Kerkrade

De plechtige eucharistieviering zal plaatsvinden op vrijdag 22 september as. om 12.00 uur in de parochiekerk St. Catharina te Kerkrade-Holz, waarna aansluitend crematie in het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10.
Bijeenkomst in voornoemde kerk. Er is geen condoleren.
Voor vervoer van de kerk naar het crematorium is gezorgd.
Donderdag 21 september zal de overledene bijzonder worden herdacht tijdens de avondmis van 18.30 uur in bovengenoemde kerk.
De overledene is opgebaard in het streekmortuarium, gelegen op het terrein van de Lückerheideklinïek, St. Pieterstraat 145 te Kerkrade-Chèvremont.
Gelegenheid tot afscheid nemen van 18.00 tot 19.30 uur.
Wilt u, indien wij vergeten zijn u een kennisgeving te zenden, deze aankondiging als zodanig beschouwen.

---

†

Met grote droefheid geven wij u kennis, dat geheel onverwacht van ons is heengegaan, op de leeftijd van 82 jaar, onze dierbare broer, oom en neef

Sjef Peerboom

weduwnaar van

Carolina van der Kooij

Familie Peerboom
Familie van der Kooij

Gulpen, 17 september 1989
Corr.adres: Prinses Ireneweg 16, 6271 JB Gulpen

De plechtige uitvaartdienst zal plaatsvinden op vrijdag 22 september as. om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Petrus te Gulpen, waarna begrafenis op het r.k. kerkhof aldaar.
Daar wij overtuigd zijn van uw medeleven is er geen condoleren.
Samenkomst in de kerk.
Rozenkransgebed, aansluitend avondmis, waarin de overledene herdacht zal worden, donderdag 21 september om 18.40 uur in voornoemde kerk.
De dierbare overledene ligt opgebaard in de rouwkapel Sjalom, Hillesheagerweg 11 te Mechelen, alwaar gelegenheid tot afscheid nemen dagelijks van 11.00 tot 12.00 uur en van 17.00 tot 19.00 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieve deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

---

†

Dankbaar voor het vele goede dat zij ons tijdens haar leven heeft gegeven, hebben wij heden afscheid genomen van onze dierbare en goede zuster, behuwd zuster, tante, oud-tante en nicht

Leonie Palmen

Meermalen gesterkt door het heilig sacrament der zieken, in de gezegende ouderdom van 89 jaar.

Hoensbroek: **Martha Palmen**
Hoensbroek: **Rosa Palmen-Tummers**
Haar neven en nichten

19 september 1989
Overbroekerstraat 29, 6433 EJ Hoensbroek

De plechtige eucharistieviering zal plaatshebben op zaterdag 23 september om 14 uur, in de Christus Koningkerk te Hoensbroek-Zuid, gevolgd door de begrafenis op de centrale begraafplaats aan de Randweg.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid tot schriftelijke condoléances.
Vrijdag as. om 19 uur, avondwake in voornoemde kerk.
Leonie is opgebaard in een der rouwkamers van De Universele, Hoofdstraat 100, Hoensbroek. Gelegenheid tot afscheidnemen dagelijks van 14 tot 15 uur en van 19 tot 20 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Enige en algemene kennisgeving

†

"Hij geeft het zijn beminden
in de slaap."

In de vroege uren van zaterdag 16 september heeft de Heer tot Zich geroepen, onze dierbare

Magdalena Rentenaar-Hofer

Zij was in haar [illegible] levensjaar en in het 62ste jaar van een gelukkig huwelijk [illegible]
[illegible] 19 september in de Bernardinuskapel te Heerlen en in besloten familiekring, hebben wij haar ter ruste gelegd op de begraafplaats te Imstenrade.

C. Rentenaar
kinderen, kleinkinderen
en achterkleinkind

19 september 1989
Mariabad 155, 6411 MH Heerlen

Dankbaar voor het vele goede dat wij van hem mochten ondervinden, is heden na een kortstondige ziekte, zacht en kalm van ons heengegaan, mijn dierbare man, vader, schoonvader, grootvader, overgrootvader, broer, zwager, oom en neef, in de leeftijd van bijna 78 jaar

Hendrik Frijters

echtgenoot van

Annie Nicolai

Hoensbroek: **A. Frijters-Nicolai**
Heerlen: **Familie Jacobs-Frijters**
Heerlen: **Familie Beer-Frijters**
en al zijn kleinkinderen en achterkleinkinderen

6431 TW Hoensbroek, 19 september 1989
Prof. Lorentzstraat 13

Daar wij overtuigd zijn van uw medeleven, liever geen bezoek aan huis.
De crematie vindt plaats op vrijdag 22 september a.s. om 11.30 uur in het crematorium te Heerlen, Imstenraderweg 10.
Gelegenheid tot afscheidnemen dagelijks in een der rouwkamers van het uitvaartcentrum, Hoofdstraat 100 te Hoensbroek, van 14.00 - 15.00 en van 19.00 - 20.00 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

---

†

Met droefheid geven wij kennis, dat geheel onverwacht van ons is heengegaan, mijn lieve man, onze zorgzame vader, schoonvader, zwager, oom en neef

Eddy Marshal

echtgenoot van

Tiny Menten

Hij overleed op 61-jarige leeftijd, gesterkt door het h. oliesel.
Wij bevelen hem in uw gebed aan.

Heksenberg: **Tiny Marshal-Menten**
Heerlen: **Monique en Ton**
Spaubeek: **Max en Marianne**
Familie Marshal
Familie Menten

6414 XZ Heerlen, 19 september 1989
Vinkenstraat 167

De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op zaterdag 23 september as. om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Gerardus Majella te Heksenberg, waarna de begrafenis zal plaatsvinden op de begraafplaats te Heerlerheide.
Bijeenkomst in de kerk.
Daar wij overtuigd zijn van uw medeleven, is er geen condoleren.
Het rozenkransgebed, tot intentie van Eddy, wordt gebeden op vrijdag 22 september om 18.45 uur in voornoemde parochiekerk, aansluitend avondmis.
Gelegenheid tot afscheid nemen in de rouwkamer van Lindeman Uitvaartcentra, Spoorsingel 4 te Heerlen, dagelijks van 19.00 tot 19.30 uur.
Voor vervoer kerk-begraafplaats v.v. is gezorgd.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

---

†

Na een liefdevolle verzorging in de Hambosklniek te Kerkrade is toch nog onverwacht van ons heengegaan onze lieve moeder, oma, tante en nicht

Lena Körver

weduwe van

Mathias Joseph Nijsten

Zij overleed in de leeftijd van 80 jaar.

Kerkrade: **T. Nelissen-Nijsten**
Marleen
Kerkrade: **A. Nijsten**
Familie Körver
Familie Nijsten

Hambosklniek, 19 september 1989
Corr.adres: Antoniusstraat 21, 6462 RV Kerkrade

De plechtige eucharistieviering zal plaatsvinden op vrijdag 22 september as. om 14.00 uur in de parochiekerk H. Antonius van Padua te Kerkrade-Bleijerheide, waarna aansluitend begrafenis op de algemene begraafplaats Voorterstraat, aldaar.
Bijeenkomst in voornoemde kerk. Er is geen condoleren.
Donderdag 21 september zal de overledene bijzonder worden herdacht tijdens de avondmis van 19.00 uur in bovengenoemde kerk.
De overledene is opgebaard in het streekmortuarium, gelegen op het terrein van de Lückerheidekliniek, St. Pieterstraat 145 te Kerkrade-Chèvremont.
Gelegenheid tot afscheid nemen van 18.00 tot 19.30 uur.
Wilt u, indien wij vergeten zijn u een kennisgeving te zenden, deze aankondiging als zodanig beschouwen.

Voor uw zeer gewaardeerde blijken van deelneming, ons betoond bij het overlijden en de begrafenis van onze broer en zwager

Alex Solarski

betuigen wij u onze oprechte dank.

Familie Solarski
Familie van der Loo

Brunssum, september 1989
De zeswekendienst zal worden gehouden op zaterdag 23 september as. om 19.15 uur in de parochiekerk O.L. Vrouw van de H. Rozenkrans te Brunssum.

---

†

Geheel onverwacht hebben wij heden afscheid moeten nemen van onze dierbare broer, schoonbroer, oom en neef

Toon Römkens

Hij overleed, voorzien van de h.h. sacramenten, op de leeftijd van 49 jaar in het St.-Gregoriusziekenhuis te Brunssum.

De bedroefde familie:
Porthcawl (Wales): **Mia en Harry Coulter-Römkens**
Sheridan, Rachelle, Conrad
Waubach: **Hein en Tiny Römkens-Verlaan**
Koen, Tessa
Waubach: **Pascal Römkens**
Diana van Trigt
Familie Römkens

Waubach, 19 september 1989
Don Boscolaan 8
Corr.adres; Rechtstraat 15, 6374 XH Landgraaf

De dierbare overledene wordt bijzonder herdacht in de avondmis van vrijdag 22 september om 19.00 uur in de St.-Jozefkerk te Waubach, voorafgegaan om 18.40 uur rozenkransgebed.
Zaterdag 23 september wordt in voornoemde kerk om 10.30 uur de uitvaartdienst opgedragen, gevolgd door de begrafenis op het kerkhof nabij de kerk.
Samenkomst in de kerk.
Gelegenheid tot schriftelijke condoleance vanaf 10.10 uur.
Onze dierbare overledene is opgebaard in de rouwkamer te Nieuwenhagen, Beuteweg 32.
Bezoektijd dagelijks tussen 18.00 en 18.15 uur.
Zij die onverhoopt geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze als zodanig te willen beschouwen.

OVERLEDEN

† **Monseigneur Joseph W.L. Damen,** 80 jaar. Corr.adres: Dr. N. Crousen Joep Nicolasstraat 300, 6041 JZ Roermond. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden zaterdag 23 september om 13.00 uur in de Kapel in 't Zand te Roermond.

† **Sjeng Raaijmakers,** 88 jaar, weduwnaar van Catharina Sevriens. Corr.adres: Kerkenkampstraat 22, 6049 BL Herten. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden donderdag 21 september om 11.00 uur in de H. Hartkerk te Roermond.

† **Toos Zijlstra,** 73 jaar, echtgenote van Klaas Zijlstra, Spoorlaan Nrd 123, 6042 AA Roermond. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden vrijdag 22 september om 11.00 uur in de H. Hartkerk te Roermond.

† **Harrie van de Lisdonk,** 85 jaar, echtgenoot van Annie Vergoossen, Maasbrachterweg 46, 6101 XX Echt. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op zaterdag 23 september om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Landricus te echt.

† **Maria Hawinkels,** 78 jaar, weduwe van Graad Nacken. Corr.adres: Kapl. Hermkensstraat 18, 6065 BW Montfort. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op vrijdag 22 september om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Catharina te Montfort.

† **Piet Sijben,** 58 jaar. Corr.adres: Houtkempke 4a, 6077 AK St. Odiliënberg. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden op donderdag 21 september om 14.00 uur in de parochiekerk van de H.H. Wiro, Plechelmus en Otgerus te St. Odiliënberg.

Een jaar is snel gegaan
Zolang geleden al
en toch zo dichtbij de pijn
en nog steeds, waarom?

Op 21 september is het al een jaar geleden dat

Ed Dohmen

mijn lieve man, onze fijne pap, mijn goede zoon plotseling bij ons werd weggenomen.
Bedroefd, omdat hij er niet meer is [illegible] die hij achterliet, herdenken wij hem in de eerste jaardienst die gehouden wordt op zaterdag 23 september as. 's avonds om 19.00 uur in de Blijde Boodschapkerk Rolduckerveld te Kerkrade.

Mia Dohmen-Thelen
Tes en Pascal
Ed en Anja
Ma Dohmen

Dankbetuiging

De grote belangstelling, de vele troostrijke brieven, bloemen en h. missen bij het heengaan van mijn echtgenoot, onze vader, schoonvader en opa

Mathieu Hubert Linssen

hebben ons getroffen. Al deze blijken van medeleven en de wetenschap dat hij door zovelen werd geacht, hebben ons gesterkt dit verlies te dragen.

Mevr. P.J. Linssen-Sijstermans
kinderen, klein- en achterkleinkinderen

De plechtige zeswekendienst zal plaatsvinden op zaterdag 23 september as. om 19.00 uur, in de parochiekerk van O.L. Vrouw van de Berg Carmel te Leenhof.

Voor de vele blijken van medeleven ons betoond na het overlijden en bij de uitvaartplechtigheid van mijn lieve man, onze fantastische vader en schoonvader

Jo Moors

betuigen wij u onze oprechte dank.

Nelly Moors-Conjaerts
Marjo en Paul, Jolanda en
Roy, Pascal

Heerlen, september 1989
De zeswekendienst zal worden gehouden op zaterdag 23 september as. om 19.00 uur in de parochiekerk van het H. Hart van Jezus te Schandelen-Heerlen.

Zijn stoel is leeg
Zijn stem is stil
Wij zeggen Heer
het was Uw wil

De plechtige eerste jaardienst voor mijn man, onze goede vader, schoonvader en opa

Fer v.d. Laar

zal gehouden worden op zaterdag 23 september as. om 19.00 uur in de parochiekerk St. Vincentius à Paulo te Rumpen-Brunssum.

Mevr. A. v.d. Laar-Habets
Kinderen en kleinkinderen

Diverse produkten aan eind levenscyclus

Zorgen over toekomst Philips in Limburg

Van onze redactie economie

HEERLEN – Districtsbestuurders van de industriebonden FNV en CNV in Limburg maken zich zorgen over de toekomst van de Philips-vestigingen in deze provincie. Terwijl Philips dezer dagen in Groningen reorganiseert en in Eindhoven een afdeling sluit, beginnen de vakbondsmensen zich af te vragen of het concern misschien ook reorganisatieplannen koestert voor een of enkele van de in Limburg gevestigde bedrijven.

Frans van der Smissen van de Industriebond FNV ziet de donkere wolken zich met name boven de Heerlense Philipsvestiging samenpakken. Philips maakt er moderne LCD's (liquid crystal displays) en elektronische onderdelen voor audio-visuele en medische apparatuur. „Verschillende van die produkten beginnen hun aantrekkelijkheid voor de markt te verliezen," aldus Van der Smissen.

Hij vreest dat Philips nog te weinig ondernomen heeft om tijdig op de produktie van moderne onderdelen over te schakelen. Driekwart van het produktassortiment nadert volgens de vakbondsman het einde van de levenscyclus. En de produktie van LCD's biedt slechts gedeeltelijk een oplossing.

Zijn collega Bert Visser van de CNV onderschrijft die opvatting. „Ik ben wel bezorgd, maar nog niet verontrust. Er zijn nog geen aanwijzingen dat er in deze provincie iets staat te gebeuren, maar de leden zijn wel bang voor afslankingen." Verwijzend naar de reorganisaties elders in het land: „Als je het ver weg hoort rommelen, kan het hier ook gaan onweren."

FNV-er Van der Smissen vindt het overigens typerend dat de produktie van radiobuizen, die Philips Heerlen vorig jaar wegens gebrek aan vooruitzichten heeft overgedragen aan Richardson Electronics Ltd, onder de vleugels van de nieuwe eigenaar opeens uitstekend kan gedijen. „Door de veelheid aan activiteiten kan Philips soms blijkbaar niet voldoende rendement uit een produkt halen, waar gespecialiseerde bedrijven dat wel kunnen."

Bij afwezigheid van directeur Klomp reageert hoofd personeelszaken M. de Jong namens Philips Heerlen. „Ik begrijp die ongerustheid niet. We hebben regelmatig contact met de bonden." Op de uitlatingen van de vakbondslieden dat het tijd wordt om modernere artikelen in produktie te nemen, wil hij niet ingaan. „Philips Heerlen heeft nu 900 werknemers en over enkele jaren ook nog."

Roermond

Ook bij Philips in Roermond dreigen volgens Van der Smissen problemen. De produktie van weerstanden gaat daar naar zijn indruk nog altijd niet efficiënt genoeg. Er spelen veel problemen op kwalitatief en kwantitatief gebied," aldus de bestuurder, die bang is dat binnenkort het geduld van de Philips-hoofddirectie opraakt.

Tegelijk gaat ook bij de vestiging in Weert niet alles van een leien dakje, weet Van der Smissen. De directie heeft het afgelopen jaar getracht de fabriek in Weert (800 werknemers) geschikt te maken voor de produktie van alle speciale gloeilampen voor de Europese markt. Van der Smissen heeft de indruk dat de nieuwe activiteiten slechts moeizaam in de gloeilampenfabriek kunnen worden ingepast.

Bij veel werknemers blijkt overigens nog onvrede te heersen over de recente invoering van het werken in het weekend. Het nieuwe werkrooster dat na veel problemen pas in november gande vond in de eigen van de Industriebond, zal waarschijnlijk eind dit jaar opnieuw ter discussie komen.

FNV geeft voorkeur aan vrouwen

HEERLEN – Bij Philips in Heerlen wordt de ondervertegenwoordiging van vrouwen in het interne overleg aangepakt. Op de kieslijst van de komende ondernemingsraadverkiezingen prijken twee vrouwen op verkiesbare plaatsen. De plaatselijke FNV-afdeling en haar leden hebben de beide vrouwen op de nummers 1 en 2 gezet. De verkiezingen zijn volgende maand.

De stem van de vrouwen moet beter worden gehoord, zegt OR-lid en COR-lid Jacques Snijders in de Philips Koerier. Ook al was de voorkeursbehandeling van de twee vrouwen best wel even slikken voor een aantal mannelijke OR-leden. Want mannen met jaren ervaring in het interne overleg, zoals Jacques Snijders zelf, moesten genoegen nemen met een lagere plaats op de verkiezingslijst.

Rekenkamer doorgelicht

MAASTRICHT – Wat is eigenlijk de economische functie van de controle-instellingen van de centrale overheid en met name van de Algemene Rekenkamer? Een aantal vooraanstaande economen uit Oostenrijk, België, Italië en Nederland buigt zich van 2 tot 4 oktober over deze en andere probleemstellingen tijdens een door de Rijksuniversiteit Limburg georganiseerd congres. Een viertal professoren laat enkele nieuwe economische theorieën los op de Rekenkamer. Het congres wordt gehouden in de feestzaal van het oud-Gouvernement in Maastricht.

Van Bommel-van Damprijs voor Freark van der Wal

VENLO – De tweejaarlijkse Van Bommel-Van Damprijs voor beeldende kunst is toegekend aan Freark van der Wal (34) uit Zurich. De prijs is bedoeld als waardering en aanmoediging van jonge kunstenaars en bestaat uit een tentoonstelling in het Museum Van Bommel-Van Dam in Venlo en een bedrag van 3.500 gulden.

Het werk van Van der Wal is van 24 september tot 29 oktober in het Venlose museum te zien.

De winnaar is opgeleid aan de Academie Minerva in Groningen. Vijf jaar geleden toonde hij zijn werk voor het eerst, in Museum 't Coopmanshûs in Franeker, en vervolgens op de Triennale Noord-Nederland en in De Galerie, beide in Leeuwarden. Uitgangspunt voor zijn werk vormt de waarneming van de eigen omgeving.

Rijkspolitie Limburg vraagt hulp PTT

Babbellijnen brengen alarmnummer in gevaar

Van onze verslaggever

HEERLEN – De Rijkspolitie Limburg gaat de PTT nogmaals adviseren er voor te zorgen dat bedrijven en instellingen in de provincie niet alle 06-lijnen voor het personeel afsluiten. De politie is bang dat als bedrijven massaal hun 06-nummers gaan afsluiten, ook het alarmnummer 06-11 van de politie in noodgevallen niet meer bereikbaar is.

Een half jaar geleden deed de Rijkspolitie Limburg al eens een verzoek aan de PTT er voor te zorgen dat het alarmnummer van de politie bereikbaar zou blijven. Steeds vaker blokkeren bedrijven en instellingen de 06-nummers voor het personeel omdat er voor duizenden guldens gebeld wordt naar sexnummers, contactboxen en babbellijnen(de 06-3 nummers). Bij een ongeval is het dan echter ook niet meer mogelijk het alarmnummer 06-11 van de politie te bellen.

In Groningen heeft dit al enkele malen tot gevaarlijke situaties geleid. De Groninger politie heeft dan ook eerder deze week in een brief aan bedrijven in Groningen en Drenthe voor dergelijke problemen gewaarschuwd. Volgens een woordvoerder van de Rijkspolitie Limburg is het echter voor de PTT vrij eenvoudig de telefooncentrales van bedrijven en instellingen zo aan te passen dat wel het alarmnummer gebeld kan worden, maar niet de nummers die na 06 met een 3 beginnen.

Page ondertekent milieuconvenant

GENNEP – De Papierfabriek Gennep (Page) tekent in oktober een milieu-overeenkomst met de provincie Limburg. Page legt zich in die convenant vast op een vermindering van de stroom te storten papierpulp, terwijl de provincie belooft de stortmogelijkheden voor het afval te handhaven.

Page onderschrijft in de convenant een stapsgewijze vermindering met tenminste 60 procent van de hoeveelheid papierpulp die wordt gestort. Het bedrijf krijgt daar zeven jaar de tijd voor, waarbij rekening wordt gehouden met produktie-uitbreidingen en een eventuele andere samenstelling van het te verwerken oud papier. De papierfabriek belooft daarnaast verder te zoeken naar betere mogelijkheden om het papierpulp opnieuw te gebruiken.

De provincie garandeert in de convenant dat het gedeelte van de afvalstroom dat niet voor hergebruik geschikt is, ook in de toekomst gestort kan worden. Over de wijze van storten, de kosten ervan en de zekerheid voor de komende zeven jaren voert de papierfabrikant overleg met het streekgewest Westelijke Mijnstreek. Het streekgewest beheert de regionale stortplaats, bestaande uit de groeves Houben en Bruls.

● *Een politieagent in burger controleerde gisteren de auto van een journalist op de aanwezigheid van politieradio-afluisterapparatuur. Zonder succes.*

Tilff: wachten op een onzichtbare ontknoping

Van onze verslaggever

ESNEUX/TILFF – Eerst hadden ze alleen maar dat bijenmuseum in de kern van het dorp waar zo nu en dan een verdwaalde toerist op af kwam. En toen was het maart 1988. De Ourthe trad buiten haar oevers. Een kwestie van dweilen met de kraan open. Tot eind vorige week was dat een gebeurtenis waar deze bijna-Luikenaren nog steeds met vreemdelingen over praatten. En nu heeft Tilff dan de twijfelachtige eer de Franse top-crimineel Philippe Delaire binnen haar grenzen te hebben: de gangster die er in twee dagen in is geslaagd de ontvoerder van de voormalige premier Vanden Boeynants, Patrick Haemers, te ontdoen van de titel 'volksvijand nummer 1'. De oh zo gevreesde Philippe Delaire: geen buitenstaander die hem ziet. Maar hij is er wel.

Op een steenworp afstand van dezelfde Ourthe, in het huis aan de plaatselijke Avenue des Ardennes op nummer 5, houdt hij samen met twee andere gangsters een moeder en twee kinderen in gijzeling. Het zou een mooi groot huis zijn waar het zich allemaal afspeelt, vertellen omstanders. Een laan met mooie volle bomen waardoor het toch al zwakke zonlicht niet kan schijnen. „Dat duistere, dat maakt me bang," zegt een meisje uit de buurt.

Maar zelf kunnen we dat allemaal niet waarnemen. Want niet alleen de taferelen die zich in het huis afspelen zijn voor de buitenwacht onzichtbaar. Zelfs een inkijk in de Avenue des Ardennes is volledig aan het gezichtsveld van de uit alle landen toegestroomde pers onttrokken. Die heeft een ongetwijfeld veilige, maar onwerkbare 'hoek' toegewezen gekregen in de Boulevard Lieutenant, loodrecht liggend op de Avenue waar zij uitzicht heeft op een steile helling waar zich de commandopost, de manschappen en het materieel bevindt, dat wordt ingezet bij een eventuele bevrijdingsactie.

Het is elf uur 's ochtends als daar leden van de Speciale Interventie Eenheid (Dyane) van de Rijkswachtgroep voor de zoveelste keer hun 'vioolkisten' met daarin welkicht volautomatische machinegeweren van de linkerkant naar de rechterkant van de weg brengen. De 'zwaar-gepantserde' leden van dit Belgische keurkorps lopen even later over straat met een boterham in hun hand of lopen een eindje weg met een plunjezak op hun schouders. Niemand weet waarom. Maar achter het rood/witte lint klikken de fotocamera's en snorren de filmcamera's.

Afgeluisterd

Twee meisjes die bij Françaises en Gaëlle in de klas zitten en zich in de 'persstraat' bevinden, worden door de Nederlandse en Waalse televisie geïnterviewd. Ze vinden het allemaal heel erg. Van blijkbaar minder onschuldige aard was echter het bericht dat de RTBF eerder in de vroege ochtenduren de ether instuurde. Een radiobericht, waarschijnlijk afgeluisterd van de politieradio, bevat de mededeling dat de gijzelnemers een losgeld hebben geëist van 40 miljoen Belgische francs. Want van de officiële woordvoerder kan zo'n bericht niet afkomstig zijn. Die bestaat namelijk niet. En andere justitiële autoriteiten komen de pers zo nu en dan wel iets vertellen maar ze zeggen niets.

Gevolg van het RTBF-bericht is overigens dat twee rechercheurs in de schots en scheef aan de Ourthe geparkeerde auto's op zoek gaan naar politie-scanners. Een weinig succesvolle actie overigens. En de commissaris geeft uiteindelijk toe dat 'het best eens zou kunnen dat Delaire zelf over een scanner beschikt'.

Lunch

Het is kwart over drie als de burgemeester van Tilff de pers tegemoet komt. Hij zegt dat het losgeld is aangeboden en dat de twee pakketjes, waarvan wij dachten dat het de lunch was, een hele tijd voor de voordeur op nummer 5 zouden hebben gelegen. De gangsters hebben het laten liggen: 30 miljoen Belgische francs. Ze gingen niet akkoord met de eis van de onderhandelaars om de twee kinderen meteen vrij te laten.

Onderwijl cirkelen er enkele helicopters boven Tilff, rijden een Bordeaux-rode Renault, een sneeuwwitte Audi en een gitzwarte Mercedes diezelfde steile Boulevard Lieutenant de ene keer een stukje op en dan weer eens een keertje af. Benzinetanks van de auto's worden bijgevuld. De inventiviteit van de cameralieden lijkt tijdelijk uitgeput: ze filmen en fotograferen nú elkaar.

Jos van den Camp

● *Aan de Boulevard Lieutenant is een pershoek ingericht. Maar het opvangen van een glimp van het huis aan de Avenue des Ardennes is zelfs onmogelijk. De informatieverstrekking verloopt uitermate gebrekkig. Het wachten is op een ontknoping die wellicht aan ieders oog voorbij zal gaan.*

Officier eist in hoger beroep eveneens drie jaar

Hof buigt zich over fraudezaak Volvo Car

DEN BOSCH – Het gerechtshof in Den Bosch heeft zich gistermiddag uitvoerig gebogen over het hoger beroep in de fraudezaak bij Volvo Car in Born. Er waren negen getuigen opgeroepen, onder wie de echtgenote van de verdachte, de 41-jarige G.N. uit Maasmechelen. De man is vorig jaar in Maastricht veroordeeld tot 18 maanden gevangenisstraf na een eis van drie jaar.

De rechtbank in Maastricht achtte destijds bewezen dat de verdachte zich met 400.000 gulden had verrijkt door het invoeren van valse facturen in de computeradministratie voor debiteuren. Hij zou dit geld hebben laten storten op de Duitse bankrekening van een in Nederland werkende Duitse kennis. Doordat het filiaal van de Kreissparbank in Aken argwaan kreeg, kwam de zaak aan het rollen.

Ook de procureur-generaal in den Bosch, mr J. Jansen, is er van overtuigd dat de ontkennende verdachte de fraude wel degelijk heeft uitgevoerd. Hij baseert zich daarbij op de verklaringen van de verdachte zelf, die op 28 november 1988 tegenover de rijkspolitie zou hebben verklaard bij de zaak betrokken te zijn geweest. Hij zou toen zelfs gezegd hebben dat als de verbalisanten hem wat steviger hadden aangepakt, hij zeker bekend zou hebben. Ook de getuigenverklaringen van de vijf administratieve medewerkers, die door de procureur-generaal waren opgeroepen, wijzen in de richting van de verdachte, evenals de uitkomst van het interne onderzoek dat door de boekhoudkundige dienst van Volvo Car destijds was uitgevoerd. Volgens de procureur-generaal was er dan ook geen twijfel mogelijk aan de schuld van de verdachte. Hij eiste drie jaar gevangenisstraf, in navolging van de officier van justitie van de rechtbank in Maastricht.

Verdediger J. Römkens uit Heerlen dacht er echter heel anders over. Hij meende dat het interne onderzoek van Volvo Cars als nietig moest worden afgedaan omdat het was uitgevoerd onder leiding van het hoofd van de afdeling waar de beklaagde destijds had gewerkt, een man die zelf als belanghebbende diende te worden gezien en bovendien eventueel ook de fraude zelf zou hebben kunnen plegen.

Ook de verklaring van de Duitse kastelein diende niet te worden geloofd, omdat deze man zelf een ernstig strafregister had. Het stond bovendien vast dat er een andere verklaring was van een zekere B. die ook geld naar Duitsland had laten overmaken en die toen gezegd zou hebben niet te begrijpen dat de huidige verdachte bij de zaak betrokken zou zijn.

De verklaringen dat N. met geld gesmeten zou hebben in het café van de Duitse getuige werden tegengesproken door de echtgenote van N., die stelde dat ze zelden in het café kwamen, zeker nadat het echtpaar een huis had gekregen. De verdediger kon bovendien een boekhoudkundig bewijs overleggen waaruit bleek dat de verdachte nooit meer dan redelijk met zijn geld was omgegaan en zeker geen vreemde uitgaven had verricht.

De verdediging betoogde dat uit de getuigenverklaringen duidelijk was geworden dat minstens twintig anderen bij het bedrijf eveneens de fraude zouden hebben kunnen plegen. Bovendien was volgens hem vastgesteld dat de vervalste facturen niet via de terminal van de verdachte waren ingevoerd. Advocaat Römkens eiste derhalve vrijspraak en onmiddellijke invrijheidstelling.

Uitspraak op 3 oktober.

● *Het industrieterrein Holtum-Noord in Born, waar binnenkort een fabriek voor auto-onderdelen verrijst.* Foto: PETER ROOZEN

Verlaging grondprijs werpt vruchten af

Vervolg van pagina 1

BORN – Voor Born blijkt 1989 het jaar te zijn waarin eindelijk de grote lappen grond op het industrieterrein Holtum-Noord aan de man gebracht kunnen worden. In een paar maanden tijd is de nog beschikbare industriegrond geslonken van 35 naar 28 ha. Achtereenvolgens melden het chemieconcern Du Pont, het metaalrecyclingbedrijf Wertz en de Nederlandse Wegtankermaatschappij hun komst naar de Westelijke Mijnstreek.

Onlangs verlaagde de gemeente de grondprijs naar 45 gulden per vierkante meter. Die beslissing blijkt meteen vruchten af te werpen. Leden van de Bornse gemeenteraad reageerden gisteravond verrast toen de naam Marley-Davidson werd voorgelegd. De raadsleden wisten alleen dat er onderhandeld werd en dat de onderhandelingen over de komst in een beslissend stadium verkeerden.

Netwerk uitgebreid

Frans Maas op overnamepad

VENLO – Het internationale expeditiebedrijf Frans Maas heeft een belang genomen van 75 procent in Roadspeed, een expeditiebedrijf met vestigingen in Groot-Brittannië en Ierland. Verder vinden besprekingen plaats met BVT Transportgroep in Dordrecht over een totale overneming. De twee ondernemingen hebben samen een omzet van 100 miljoen gulden per jaar en 275 medewerkers, aldus Frans Maas.

BVT heeft buiten Nederland vestigingen of deelnemingen in België, Frankrijk, Portugal, Italië, Zwitserland, Groot-Brittannië en Zweden. Het is de bedoeling dat zowel Roadspeed als BVT zelfstandig zullen blijven doorwerken binnen Frans Maas, dat de beheersmaatschappij is van 40 bedrijven met meer dan 110 eigen vestigingen in 14 landen.

Onderbeen afgerukt

MAASTRICHT – Een vallend anker met een gewicht van 750 kilo heeft de 40-jarige V. uit Tongeren het onderbeen afgerukt tijdens werkzaamheden in de scheepsreparatiewerf Maasdok in de Maastrichtse Beatrixhaven. Het ongeval gebeurde gistermiddag rond half vier, toen het anker van een schip in reparatie plotseling een val maakte van drieënhalve meter en op de man terecht kwam. In zorgwekkende toestand werd het slachtoffer overgebracht naar het Academisch Ziekenhuis Maastricht. De Arbeidsinspectie stelt een nader onderzoek in naar het ongeval.

EUREGIO

21 t/m 25 september
Bendplatz Aken

MAAS-RHEIN WIRTSCHAFTSSCHAU '89

Meer dan 400 exposanten uit de euregio Aken en de buurlanden Nederland en België accentueren hier het regionale karakter. In 15 beurshallen is een adequate doorsnee vertegenwoordigd van het euregionale produkten-aanbod.
De thematische zwaartepunten, zoals: sport, vrijetijd en gezondheid; mode, huis en handwerk; auto, sport, caravan; bouw immobiliën en huistechniek, of het speciale thema "Europa à la Carte", garanderen een omvangrijke voorlichting en informatie voor de hele familie. Naast de economische aspekten komt ook het amusement aan de orde.
Voor de organisator was het van groot belang, de beurs in een verheven atmosfeer te presenteren. Behalve de ruime, luchtige Calypso-tenten is er ook een parkachtig landschap tussen de hallen gerealiseerd. Waar anders een ietwat trieste parkeerplaats ligt, is voor 5 dagen een passend dekor aangebracht.
Veel instituten, organisaties, verenigingen en media benutten deze kans voor een direkt contact met de burger/consument.
Aanwezig zijn o.a.: Radio-Tele-Luxemburg uit Keulen, de Belgische Rundfunk en de Grenzecho uit Eupen, de WDR met een grote informatiestand en een eigen cultuurprogramma, Radio Aktivität, Aachener Volkszeitung, Aachener Nachrichten, Limburgs Dagblad enz. De bezoeker wordt dus niet alleen goed vermaakt, maar ook, wat de pers betreft, uitgebreid geïnformeerd.
Informatie is in ieder geval een trefwoord op deze beurs. Tenslotte willen meer dan 400 exposanten alles tonen, wat er op hun eigen vakgebied op de aktuele markt is. Marskramers zijn er niet. Uitgenodigd zijn gerenommeerde firma's uit de regio, die hun klanten daadwerkelijk iets te bieden hebben.
Door de thematische indeling krijgt de bezoeker een snel en compleet overzicht over het aanbod op de aktuele markt. Men kan testen, zich laten voorlichten en vooral vergelijken. Verder wordt elke beursdag thematisch benadrukt. Elke dag heeft een ander motto: Jeugd, senioren, milieu, natuur, vrijetijd.
De bezoeker doet er goed aan, zich te laten verrassen door de sprankelende veelvoud van de EUREGIO. Als culinair uitstapje is aan te bevelen: Een bezoek aan het speciale thema "Europa à la Carte". Ongeveer 40 gastronomische bedrijven, brouwerijen, wijnhandel en delikatessenwinkels nodigen u uit voor een gourmet-reisje door Europa.

[T]echnisch onderwijs in eigen land moet worden hervormd

[Z]weden bespreken in Limburg knelpunten

[M]ASTRICHT – Een 40-tal Zweedse ingenieurs komt vrijdag [na]ar Limburg voor een conferentie in het MECC. De Zweden [pra]ten in Maastricht in het weekeinde over de hervorming van [het] technisch onderwijs in eigen land. Voor maandag staat een [bez]oek aan de autofabriek van Volvo Car in Born op het pro[gra]mma. Maastricht is als plaats voor de bijeenkomst uitge[kozen om]dat de conferentie nadrukkelijk in verband met de [Eu]ropese eenwording staat.

[Met] de hervorming van het tech[nisc]h onderwijs willen de Zweden [het] bestel zoveel mogelijk aanpas[sen] aan de normen die in de lidsta[ten] van de Europese Gemeenschap [geb]ruikelijk zijn. Volgens B. Snaar, [afd]elingshoofd ontwikkelingsmanage[men]t van de gemeente Gøteborg en [een] van de organisatoren van de [con]ferentie, wordt in Zweden met [een] zekere angst gekeken naar de [hui]dige ontwikkelingen in de EG.

[Men] vreest een toenemende vlucht [van] Zweedse ingenieurs naar EG-[lan]daten, met name Nederland en de Bondsrepubliek. „We weten niet wat ons te wachten staat omdat we geen lid van de EG zijn. Er is nu al een tekort aan bekwame technici. Ze gaan naar researchcentra van Europese industrieën," aldus Snaar, die tevens in de onderwijsraad van Gøteborg zit.

Aan de conferentie in Maastricht nemen vertegenwoordigers van hogescholen, universiteiten, industrieën en overheidsinstellingen uit Zweden deel. De discussie gaat vooral over de harmonisatie van het technisch onderwijs in Zweden met dat in de EG, onder meer door een verlenging van de studieduur.

Bij Volvo in Born krijgen de congresgangers een toelichting op het Nederlandse technische onderwijs in het algemeen en de bedrijfsopleidingen bij het autoconcern in het bijzonder. Zo heeft Volvo een opleidingsprogramma voor 1990 in petto, dat bedoeld is voor 3.000 werknemers in de produktiesector.

Isoleren

Volgens mede-organisator Snaar is Zweden min of meer gedwongen om met de eenwording van de Europese markt mee te doen. „Het is slecht voor ons als we ons isoleren.

Op de een of andere manier moeten we ons aanpassen aan de EG. We zijn voor de export immers van de gemeenschap afhankelijk."

[M]eevaller voor pensioenfonds ABP

[B]rede herwaardering een jaar uitgesteld

[DE]N HAAG – Het kabinet heeft een [gre]ep in de kas van verzekeraars en [pen]sioenfondsen met een jaar uitge[ste]ld. Oorspronkelijk wilde de mi[nis]tersploeg door een aantal fiscale [ma]atregelen met ingang van 1 ja[nua]ri aanstaande 290 miljoen gul[den] van verzekeraars en pensioen[fon]dsen binnenhalen. De operatie [sta]at bekend als 'brede herwaarde[rin]g'.

[H]oewel de betrokken wetsvoor[ste]llen, na advies van de Raad van [Sta]te, in juni door de ministerraad [wo]rden afgehandeld en naar de Ka[me]r gezonden, staat het nu wel vast [da]t de brede herwaardering niet [me]er op 1 januari kan ingaan. Op Fi[na]nciën ziet men nu 1 januari 1991 [als] datum waarop verzekeraars en [pe]nsioenfondsen aangeslagen kun[ne]n worden.

[Vo]or onder andere het overheids[pe]nsioenfonds ABP betekent het [uit]stel een flinke meevaller. In de brede herwaardering zouden vermogensoverschotten bij pensioenfondsen worden afgeroomd. Met name worden overwinsten belast die groter zijn dan 15 procent van de pensioenverplichtingen op basis van opgebouwde rechten.

Bij verzekeraars wil het kabinet de fiscale behandeling van enkele produkten (lijfrente-verzekeringen, kapitaal-verzekeringen en fiscale oudedagreserve) wijzigen en daarnaast de zogenoemde egalisatiereserve aanpakken. Die reserve is bedoeld om wisselvalligheden bij bijvoorbeeld renten, sterfte of andere calamiteiten op te vangen.

Een apart wetsvoorstel dat de effecten van de brede herwaardering voor de loonbelastingen, vermogensbelasting en de successsierechten regelt, zal ook pas met ingang van 1 januari 1991 kracht van wet krijgen. Dit wetsvoorstel moet overigens nog bij de Kamer worden ingediend.

Recent zijn banken een actie begonnen om klanten hun hypotheek om te laten zetten in een fiscaal voordeliger spaarhypotheek. Daarbij werd er vanwege de brede herwaardering op aangedrongen deze operatie nog voor 1 januari 1990 af te ronden. Het kabinet heeft zich er voorts bij neergelegd dat het reeds bij de Kamer ingediende wetsvoorstel 'Siemons' niet meer voor 1991 kracht van wet krijgt. Dit wetsvoorstel regelt de mogelijkheid om frauderende belastingplichtigen nog voordat de definitieve belastingaanslag is vastgesteld, een boete op te leggen. Voorts wordt het mogelijk om een dergelijke belastingplichtige ook nadat de belastingaanslag definitief is vastgesteld, een navordering te doen toekomen op basis van nieuw gebleken feiten. Het wetsvoorstel had volgend jaar 115 miljoen gulden aan belastingen en 60 miljoen gulden aan sociale premies extra moeten opleveren.

Op basis van reeds vaststaande belastingmaatregelen (vooral door de operatie-Oort) krijgt de overheid komend jaar vijf miljard gulden minder aan belastingen binnen dan dit jaar. Door een tiental wettelijke maatregelen die het kabinet al bij de Kamer heeft ingediend of nog zal indienen, moet dit negatieve saldo tot 3200 miljoen gulden beperkt worden. In 1991 zal het negatieve saldo tot 2400 miljoen gulden gedaald zijn.

Dieren vaak op spoorweg

Van onze correspondent

HEERLEN – Spoorlijnen blijken in de praktijk niet alleen benut te worden voor het treinverkeer. Ook dieren gebruiken de spoorbaan als verbindingsweg. De Nederlandse Spoorwegen onderzoeken momenteel of er voorzieningen dienen te komen om het dieren gemakkelijker te maken zich over grotere afstanden langs de spoorbaan te verplaatsen.

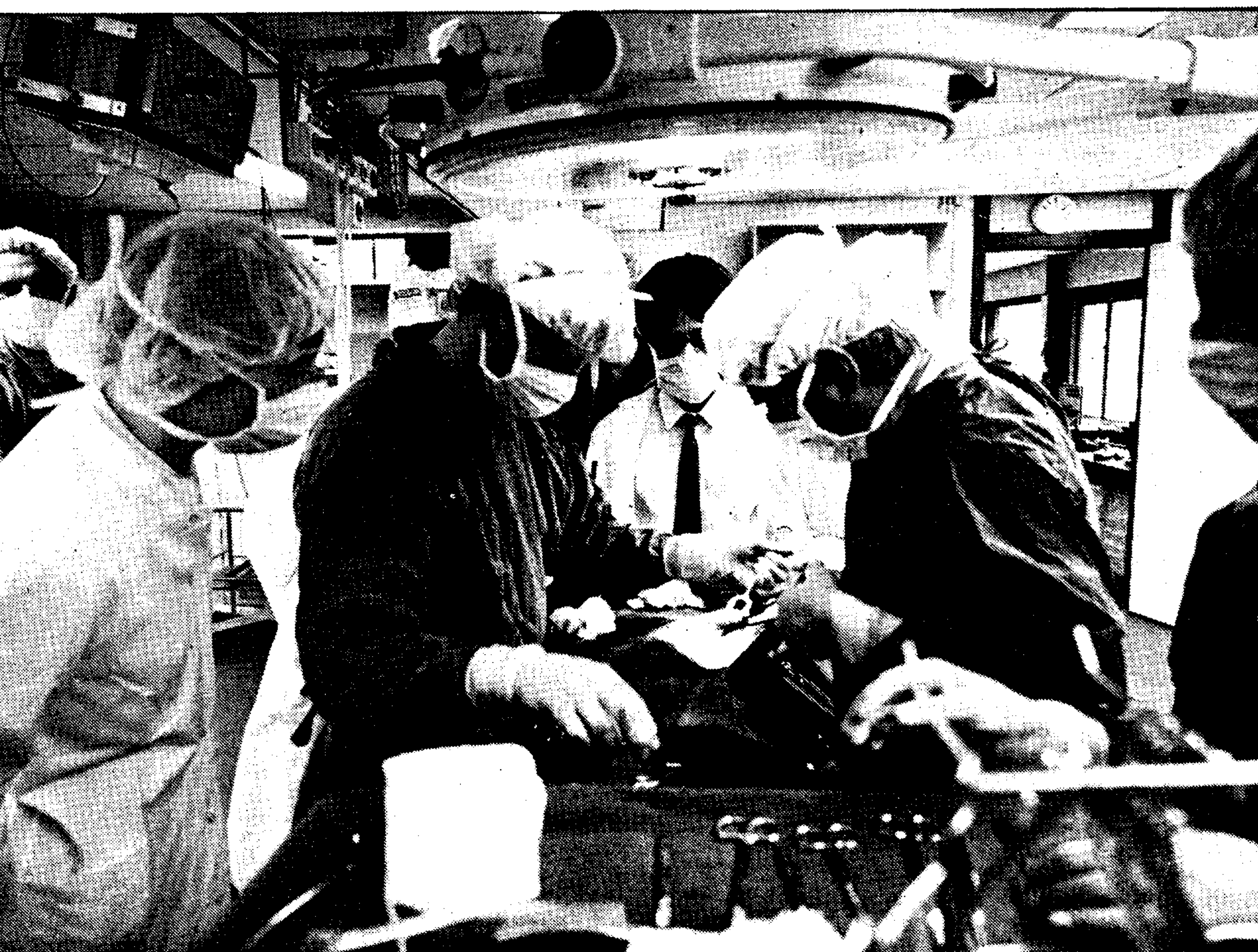
Dit zijn de resultaten van een studie in opdracht van NS en de Stichting Natuur en Milieu over het gebruik van het spoor door dieren. Daarbij gaat het niet om buiten gebruik gestelde rails en dwarsliggers, maar om de vaak druk gebruikte spoorbanen.

NS-directeur T. Regtuijt onthulde dit gistermiddag bij de overdracht van de Borkense baan aan de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten en Het Geldersch Landschap. Deze overdracht van de tien jaar niet meer gebruikte spoorlijn, door de rust en de ligging een Winterswijks paradijs voor dier en plant geworden, is een cadeautje in het kader van het 150-jarig bestaan van de NS.

Belgische koeien vergiftigd door eten van struiken

MAASTRICHT – Drie koeien van een veehouder uit de Belgische grensplaats Kanne blijken vergiftigd te zijn door het in grote hoeveelheden verorberen van afval van een soort taxus, die als sierhaag wordt gebruikt en ook wel dienst doet als omheining van weilanden. De koeien werden dood in het weiland aangetroffen. De ontboden veearts heeft de dieren onderzocht en aan de hand van de maaginhoud de doodsoorzaak vastgesteld.

Van opzettelijke vergiftiging kan in elk geval niet worden gesproken, aldus een woordvoerder van de Rijkswacht in Riemst. Wel meende hij dat de veehouder voor dit soort schade verzekerd is.

● *Hartpatiënten hebben, zeker na een operatie, veel vragen. Antwoorden kunnen ze krijgen tijdens een uniek congres dat in Heerlen wordt gehouden.* Archieffoto: PETER DEJONG

'Mens en hart' in Stadsschouwburg

Hartpatiënt centraal op congres in Heerlen

Van onze verslaggeefster

HEERLEN – De Stadsschouwburg van Heerlen is zaterdag 7 oktober het decor van het voor Nederlandse begrippen unieke patiëntencongres 'Mens en Hart'. De patiënt staat centraal tijdens dit evenement dat ook tot doel heeft de arts en de patiënt dichter bij elkaar te brengen. De hele dag worden de hart- en vaatpatiënten op ongedwongen wijze geïnformeerd. Het initiatief tot dit congres is genomen door cardioloog J. Kragten van het De Weverziekenhuis in Heerlen en zijn collega klinisch psycholoog L. Maas in samenwerking met de Belangenvereniging voor Hart- en Vaatpatiënten.

De samenwerking tussen de cardioloog en de klinisch psycholoog is niet vreemd te noemen. Het gebeurt steeds vaker dat hartpatiënten doorverwezen worden. „Dat vond vroeger maar incidenteel plaats. Tegenwoordig is het haast normaal dat de psycholoog de helpende hand biedt," zegt cardioloog Kragten.

Heel bewust is de farmaceutische industrie benaderd om zich in de richting van de patiënten te presenteren tijdens deze bijzondere bijeenkomst, waar een jaar aan gewerkt is. Ondanks de strenge ethische regels die er zijn. „Naar de arts toe wordt een heleboel reclame gemaakt. Maar de patiënt zelf weet vaak van niets. Kan op een zestienmaal gevouwen bijsluiter lezen, bovendien voor velen onbegrijpelijk geschreven, wat het medicijn precies voorstelt. Tijdens het congres kunnen de mensen de farmaceutische industrie zelf vragen stellen," legt de cardioloog uit.

Bezoekers van het congres zullen volgens de organisatoren niet de indruk krijgen 'een markt te bezoeken'. Vandaar dat gekozen is voor een ongedwongen sfeer en voldoende ruimte. „Geen lezingen die uren duren. Een toneelstuk met een boodschap spreekt meer aan. We hebben er ook bewust voor gekozen om in kleine groepjes sessies te houden. Het stellen van vragen gaat de meeste hart- en vaatpatiënten dan een stuk gemakkelijker af", vertelt de heer Kragten. De meest uiteenlopende onderwerpen worden tijdens de sessies aan de orde gesteld.

De 28 firma's en instellingen presenteren zich in de zogenaamde infotuin, waar ook de jubilerende Hartstichting aanwezig is. De hele dag bemannen onder andere een psycholoog, cardioloog, thoraxchirurg, maatschappelijk werk en diëtist een vraagbaak, waar bezoekers terecht kunnen.

Naast de reguliere gezondheidszorg wordt ook aandacht besteed aan alternatieve geneeskunst en chelatietherapie.

Het congres wordt op zaterdag 7 oktober om 10 uur geopend door drs H. Bruning, voorzitter van de Provinciale Raad voor de Volksgezondheid in Limburg. Na een inleiding door prof. dr P. Brombacher houdt W. Hornman een voordracht die de titel 'Ik houd mijn hart vast' kreeg. Door leden van de Toneelacademie in Maastricht is speciaal voor deze dag het stuk 'Hartveroverend' gemaakt.

Van 12 tot 13.15 uur staat een gezamenlijk lunch op het programma.

Tot vier uur kunnen de bezoekers deelnemen aan sessies die gehouden worden in het St. Bernardinus College. Van 16.30 uur tot 17.15 uur is een forumdiscussie gepland. Tijdens het diner, van 18 tot 19.30 uur, speelt de groep Just Friends. Het avondprogramma, dat duurt tot 21.30 uur, wordt verzorgd door Willem Duys, compleet met viskom, Ton Jorna en het duo Um en Um.

Voor mensen die zich 's middags graag terug willen trekken, zijn ruimtes beschikbaar.

Deelname kost 20 gulden per persoon of 35 gulden per paar. Inschrijven is nog op beperkte schaal mogelijk bij de receptie van het de Weverziekenhuis of bij mevrouw G. Vogels ☎ 04759-2363.

Extra treinen naar Valkenburg voor schutters

HEERLEN — In verband met de grote drukte die komende zondag verwacht wordt tijdens het Europese Schuttersfeest in Valkenburg zal de NS extra stoptreinen inzetten vanaf Heerlen en Maastricht. Uit Heerlen vertrekken er naast de gewone treinen ook treinen naar Valkenburg om 12.11 en 12.55. Vanuit Maastricht rijden drie extra treinen, om 12.05, 12.38 en 13.23. Na afloop van het schuttersfeest vertrekken de treinen naar Heerlen om 15.07, 15.44, 16.27, 17.07, 17.44 en 18.27. Naar Maastricht rijden de treinen terug om 15.19, 15.51, 16.55, 17.30, 18.05 en 18.42.

Provincie tevreden over MECC

MAASTRICHT – Het Maastrichts Expositie- en Congrescentrum (MECC) heeft in 1988 145.359 bezoekers aan beurzen en 210.000 deelnemers aan evenementen geteld. Daarnaast waren er 45.415 congresmandagen. Die cijfers staan in een terugblik bij de provinciale rekening 1988. Daarin laat de provincie zich erg tevreden uit de gang van zaken bij het MECC, dat in januari vorig jaar de deuren opende.

De resultaten over 1988 worden zeer gunstig genoemd. Door de komst van het MECC, zo staat er, is het voorzieningenpakket op het gebied van het congrestoerisme aanzienlijk uitgebreid en het internationale karakter van de stad Maastricht versterkt. In de bijlage worden niet de financiële resultaten gemeld. Het MECC sloot 1988 af met een tekort van circa drie miljoen gulden, en daarin is de bijdrage van de gemeente Maastricht al verwerkt. Maastricht heeft zich verplicht jaarlijks maximaal circa 6 miljoen gulden aan het exploitatietekort mee te betalen.

officiële mededeling

GEMEENTE SCHINNEN

BEKENDMAKING

De burgemeester van Schinnen maakt ingevolge het bepaalde in artikel 31 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening bekend, dat het door de gemeenteraad op 25 september 1986 vastgestelde en door Gedeputeerde Staten van Limburg op 24 april 1987 nr. BP 44765 goedgekeurde bestemmingsplan „Sweikhuizen" ingevolge het Koninklijk Besluit van 29 juli 1989 nr. 89.018382, onherroepelijk is geworden.

Het bestemmingsplan ligt vanaf maandag 25 september 1989 voor een ieder ter gemeentesecretarie, afd. Ruimtelijke Ordening, ter inzage.

Schinnen, 20 september 1989

De burgemeester voornoemd,
F.I.J. Loefen

'Hospiti' voor Lou Horbach

MAASTRICHT – In het kader van zijn afscheid als algemeen secretaris van de Kamer van Koophandel voor Maastricht op 1 oktober aanstaande, heeft drs Lou (L.J.C.) Horbach gisteren uit handen van burgemeester Philip Houben van Maastricht de bundel 'Hospiti' in ontvangst genomen. Het boek Hospiti is een onderscheiding van de stad Maastricht voor personen die zich voor deze gemeente op bijzondere wijze verdienstelijk hebben gemaakt.

De heer Horbach (62), afkomstig uit Roermond, heeft zich tijdens zijn loopbaan in tal van functies ingezet voor het regionale en provinciale bedrijfsleven. Voorts was hij van 1970 tot 1980 lid van de Eerste Kamer.

● *Drs Lou Horbach neemt de bundel in ontvangst.* Foto: WIDDERSHOVEN

bioscopen

● **HEERLEN**

Royal: See no evil, hear no evil, dag. 14.30 16.30 18.45 en 21 uur. **Rivoli:** Lock up, dag. 15 18 en 20.30 uur. **Maxim:** Dead calm, dag. 14.30 18.30 en 20.30 uur. **H5:** Lethal Weapon 2, dag. 14.30 19 en 21.30 uur. K-9, dag. 14.15 19 en 21.15 uur. Roadhouse, dag. 14 18.30 en 21 uur. Three Fugitives, dag. 19 en 21 uur, do ook 14 uur. Beaches, dag. 14 19 en 21 uur. Platvoet en zijn vriendjes, wo 14 en 15.30 uur.

● **SCHAESBERG**

Autokino: License to kill, vr t/m wo 20.15 uur.

● **MAASTRICHT**

Mabi: See no evil, hear no evil, do 21 uur, wo 14.30 en 21 uur. Lock up, ma t/m do 21.30 uur. Taran en de toverketel, wo 14.30 uur. The adventures of the Baron Münchhausen, do 21 uur, wo 14.30 en 21 uur. License to kill, do 21.15 uur, wo 14.30 en 21.15 uur. **Cinema-Palace:** Lethal Weapon 2, dag. 18.30 en 21.30 uur, wo ook 14.30 uur. Roadhouse, dag. 18.30 en 21.30 uur, wo ook 14.30 uur. Beaches, dag. 18.30 en 21.30 uur. Platvoet en zijn vriendjes, wo 14 en 15.30 uur. **Lumière:** Bagdad café, dag. 20 en 22 uur. Loos, dag. 21 uur.

● **GELEEN**

Roxy: Lock Up, vr t/m wo 20.30 uur. **Studio Anders:** Lethal weapon 2, vr t/m wo 20.30 uur.

● **SITTARD**

Forum: See no evil, hear no evil, ma t/m do 20.30 uur. Roadhause, ma t/m do 20.30 uur.

exposities

● **HEERLEN**

Galerie Signe, Werk van Marion Le Blanc en Hans Lemmen. T/m 8/10, open wo t/m zo 14-17 uur. **Thermenmuseum,** Coriovallumstraat 9. Thermen en badgebruiken in de Romeinse tijd. T/m 1/10, open di t/m vr 10-17 uur, za en zo 14-17 uur. **Welterhof.** Werk van Marlies Nieskens en Thea Pagen. T/m 3/10, open dag. 9-21 uur. **Limburgse Volkssterrenwacht,** Schaapskooiweg 95. Van vuurpijl tot ruimteschip. Vanaf 3/9, open di t/m vr en zo 13-17 uur, di en vr ook 19.30-22 uur. **Kasteel Ter Worm.** Werk van Jacqueline Klinkers en Ru de Vries. Za 23 (14-19 uur) en zo 24/9 (10-19 uur). **NMB**, Bongerd 13. Werk van H. Smit-van Rijn. T/m 26/10, open door de week 9-16 uur. **ABP,** Oude Lindestraat. Werk van Appie Drielsma. Open 24/9 14-17 uur. **Filmhuis**, Akerstraat 88. Werk van Andrew Davies. Van 22/9 t/m 24/10, open vr t/m di vanaf 20.30 uur.

● **HOENSBROEK**

Galerij Ipomal, Kerkberg 2. Werk van Manfred Hürlimann. T/m 24/9, open wo, do, za en zo 13-17 uur, vr 13-20 uur. **Fotogalerie 68**, poortgebouw kasteel. Foto's van Rob Ferencík. T/m 15/10, open ma t/m vr 10-12 en 13.30-17 uur, za en zo 13.30-17 uur. **Bibliotheek,** Pastoor Schleidenstraat 39. Werk van Jan Steen. T/m 15/11. **ABN**. Foto's van marina de Roon. T/m 15/11, open werkdagen 9-16 uur.

● **BRUNSSUM**

Brikke-oave, Werk van José Fijnaut en Maria Stams. T/m 1/10, open ma t/m vr 14-17 en 19-21 uur, zo 14-17 uur.

● **VOERENDAAL**

Gemeentehuis. Werk van Jos Weijmer. T/m 30/9, open werkdag. 8.30 -12.30 en di ook 13.30-16.30 uur.

● **LANDGRAAF**

Ipomal, Kerkberg 2. Werk van Manfred Hürlimann. T/m 24/9, open wo t/m zo 13-20 uur.

● **NUTH**

Bibliotheek, Beckerstraat 10. Foto's van Maria Paas. T/m 27/9, open ma, di, wo en vr 14.30 t/m 18 uur, wo 10.30 t/m 12 uur, vr 18.30 t/m 20 uur.

● **SITTARD**

Venster 86, Steenweg 86. Werk van Rien van Leeuwen. T/m 24/9, open wo t/m za 12-17 uur. **Kritzraedthuis,** Rosmolenstraat 2. Limburg in beeld. T/m 1/10. open di t/m vr 10-17 uur, za en zo 14-17 uur. **Den tempel,** Gruizenstraat 27. Kunstenaarsportretten van Henk Thijs. T/m 1/10, open di en vr 10-17 uur, za en zo 14-17 uur. **Galerie Zabawa,** Ophoven 183. Werk van Lei Molin. T/m 2/10, open wo t/m vr 16-20 uur, zo 14-17 uur. **Galerie Michel,** Steenweg 44. Werk van Lou Thissen. T/m 9/10, open wo t/m zo 14-17 uur, za vanaf 11 uur, zo tot 21 uur. **De Stadsschouwburg**. Werk van Saskia Hendriks. T/m 2/11, open tijdens openingstijden kassa. **Maaslandziekenhuis**. Werk van Corneille. T/m 31/10.

● **LIMBRICHT**

Volkskundig centrum, Allee 1a. Oudheden opgepoetst, 125 jaar Limburgs Geschied-en Oudheidkundig Genootschap. T/m 1/10, open za zo 14-17 uur, di t/m vr 13-17 uur. **Galerie Voorburght,** kasteel Limbricht. Ex libris. T/m 28/9, open van di t/m zo 10-23 uur.

● **SUSTEREN**

Galerie Artanne, Pissumerweg 1. Werk van Frans Malschaert. T/m 28/10, open do 17-21 uur, vr 11-15 uur, zo 15-17 uur.

● **ROERMOND**

Gemeentemuseum, Andersonweg 4. Friese Expressionisten. Van 22/9 t/m 29/10, open di t/m vr 11-17 uur, za zo 14-17 uur. **Galerie Wansink,** Neerstraat 76. Werk van Giotta. Van 24/9 t/m 22/10, open wo t/m za 11-17 uur, zo 14-17 uur.

● **HERKENBOSCH**

Art gallery Spreuwenberg, Hoofdstraat 27. Werk van Christien Kintzen en Suzanne Gielen. Van 17/9 t/m 20/9, open 14-17 uur.

Regioredactie Oostelijk Zuid-Limburg

Voor klachten over bezorging
☎ **045-739881**

Kantoor Heerlen
☎ 045-739284
Wim Dragstra
☎ 045-710317
Emile Hollman
☎ 045-422345
Hans Rooijakkers
☎ 045-714876
Hans Toonen, chef
☎ 045-425335
Richard Willems
☎ 04406-15890
Kantoor Kerkrade
☎ 045-455506
Joos Philippens
☎ 04455-2161

Van Maastricht tot Kerkrade in bevrijdingstijd

Limburgs panorama op oorlogsexpositie

Van onze verslaggever

MAASTRICHT/HEERLEN – Een geschilderd panorama van het Zuidlimburgse land in bevrijdingstijd, 80 meter lang en vier meter hoog: het pièce de résistance op de tentoonstelling 'Van bezetting tot bevrijding' in de Maastrichtse Eurohal. Zuid-Limburg in doorsnee, van Maastricht met de gesprongen Servaasbrug, een stukje Valkenburg, voorts een typisch Limburgs gehucht, de Staatsmijnen bij Heerlen en een gedeelte van Kerkrade met de tunnel De Bril. Tenslotte staat, maar dan los van het immense doek als apart decor de brandende stad Aken, gebombardeerd door de geallieerden. Schepper van dit oeuvre is de 52-jarige Maastrichtse kunstschilder Harrie Stallenberg en zijn echtgenote Matti Koetse.

Spion

Tot 1 januari kan de bezoeker er voorts kennis nemen van diverse soorten oorlogsmateriaal, zoals een gedeelte van een baileybrug, van legerjeeps, een pipercup-verkenningsvliegtuig, in de tijd van de bevrijding door de Maastrichtse bevolking 'd'n dreuvige' genoemd – en ander oorlogstuig, voor deze gelegenheid geleend van de gigantische collectie van de Veghelse zakenman Jan Driessen (70). Deze oudverzetsman kwam tegen het einde van de oorlog in contact met de 101ste Air Born division. Tegen het einde van de oorlog spioneerde hij meerdere malen in Maastricht voor de geallieerden; tenslotte wist hij in de bevrijdingstijd op de Wilhelminasingel de laatste SD'ers te arresteren.

Een galerie van oorlogsfoto's uit heel Zuid-Limburg verzameld door oorlogsdocumentalist John Gouverne uit Son, vormt de verbinding tussen de onderdelen van de expositie. De foto's zijn voor een groot deel afkomstig van particulieren uit diverse plaatsen zoals Kerkrade, Brunssum, Maastricht, Sittard enzovoorts. Medewerking aan de expositie verlenen verder de voormalige stoottroepen, wapenbroeders en oud-mariniers. De organisatie is in handen van oud-directeur Carel Keuls van Keuls Techniek in Heerlen/Roermond en John Gouverne uit Son (N.Br.) Gastheer is drs.A.Witlox.

● *Het zware oorlogsmaterieel arriveert, onder toezicht van Eurohal-'beheerder' Carel Keuls (vooraan midden), in Maastricht.* Foto: WIDDERSHOVEN

Tot eind december is de bevrijdingsexpositie in de Eurohal te bezichtigen (entree ƒ 5). Half oktober zal de expositie worden uitgebreid met een afdeling over de slag om Stalingrad, het keerpunt in de Tweede Wereldoorlog. Voor dat doel is de heer Driessen al tweemaal naar Rusland gereisd en heeft daar unieke materialen ter beschikking gekregen. De federatie van Russische oorlogsveteranen heeft 'con amo medewerking verleend.

Overigens is er inmiddels rolle oorlogsmaterieel, dat voor e deel door het Amerikaanse le werd gebruikt om Zuid-Limbu in 1944 te bevrijden, in Ma tricht gearriveerd om deze te toonstelling uit te breiden. E zestiental voertuigen, deels tankuitvoering en deels voorzi van geschutsinstallaties, is o dergebracht in de grote renba hal. Er hoort een zogenoem 'Long Tong' bij, een Amerikaa 155 mm-kanon. Een Sherma tank zal zich een van de kome de dagen bij dit 'gezelschap' vo gen.

Er staat nog meer op het pr gramma. Half oktober zal ook slag om Stalingrad in beeld wo den gebracht. De organisator willen de tentoonstelling een volledig mogelijke indruk lat geven van wat er zich tussen 19 en 1945 heeft afgespeeld. 'Stali grad' betekende een keerpunt de Tweede Wereldoorlog daarom wordt ook dit element de tentoonstelling ingebouwd.

Mager

De belangstelling van het p bliek voor de oorlogsexpositie de Eurohal is nog minimaal. G middeld komt per dag een vi tigtal bezoekers, voor het mere deel oudere mensen die de oo log zelf hebben meegemaak Hun enthousiasme over wat hu geboden wordt, doet de orga satoren het beste hopen voor d komende maanden. Te wein publiciteit wordt een van de r denen genoemd voor de tege vallende belangstelling; ook d talrijke evenementen rond herdenking van de bevrijding, d duur van de expositie tot ein december en de te verwacht aanvullingen kunnen volgens d organisatie menige belangst lende hebben doen besluiten h bezoek nog even uit te stellen.

Een pleister op de wonde is we licht dat de gemeente Maastric de hal gratis ter beschikkin heeft gesteld. De organisat hoeft slechts het verbruik a energie te vergoeden. Zoals b kend staan de opstallen te ko aangeboden. Driessen is een va de gegadigden, zo heeft mak laardij Zadelhoff al eerder beve tigd.

● *Rioolrecht fors omhoog* ● *Sporthal uitbreiden met 'cultuur'*

Nuth krap in bouwgrond

Van onze verslaggever

NUTH – In de kern van Nuth is een groot tekort aan bouwgrond. En daarover maakt het college van Nuth zich grote zorgen. In de begroting van 1990 stelt men dan ook voor het gebied 'Op de Gemeente' gelegen tussen de Pastorijstraat en de Eykenderweg als woongebied aan te pakken. De kans is overigens wel aanwezig dat het sportcomplex van SV Minor op termijn moet verdwijnen voor woningbouw. In tegenstelling tot Nuth zijn in de kernen van Vaesrade en Wijnandsrade geen uitbreidingsmogelijkheden voor woningbouw voorhanden. Een diepgaande studie is noodzakelijk om in beide dorpen nieuwe plannen te realiseren.

De grootste tegenvaller voor de inwoners van de gemeente Nuth is een drastische verhoging van het rioolrecht. Ter uitvoering van het rioolkostendekkingsplan is er tien jaar op rij een gemiddelde verhoging op 30 gulden te verwachten. Nu bedraagt het rioolrecht 50 gulden per jaar, rond de eeuwwisseling is de jaarlijkse bijdrage 330 gulden. Voor volgend jaar moet er op voor ƒ 925.000 riolering worden vernieuwd c.q. opgeknapt. Grootste knelpunten zijn de vergroting van het riool aan de Hulsbergse Jonkheer van de Maessenstraat, het opheffen van de bergingstekorten in Arensgenhout (ƒ 75.000, Swier/Brommelen (ƒ 150.000) plus het opheffen van het open riool (ƒ 200.000).

Verder stelt het college in zijn begroting voor de sporthal uit te breiden met een cultureel centrum aan de Leeuwerikstraat/Eykenderweg in Nuth. De uitbreiding bestaat uit de bouw van een zaal met een capaciteit van 350 zitplaatsen en een aantal nevenruimten zoals podium, was- en kleedlokalen, grote en kleine berging alsmede twee vergaderruimten. Een koppeling van de sporthal met het cultureel centrum heeft volgens het college vele voordelen: aanwezigheid van kantine/buffetruimte, centrale garderobe, ruime parkeergelegenheid, technische installatie, toiletruimten en de mogelijkheid tot een gecombineerde exploitatie. De kosten van de uitbreiding worden begroot op ƒ 1.2 miljoen. Het college stelt voor jaarlijks 80.000 gulden voor dit project beschikbaar te stellen. Voorwaarde is dat het Trefcentrum aan de Wilhelminastraat in Nuth gesloopt moet worden.

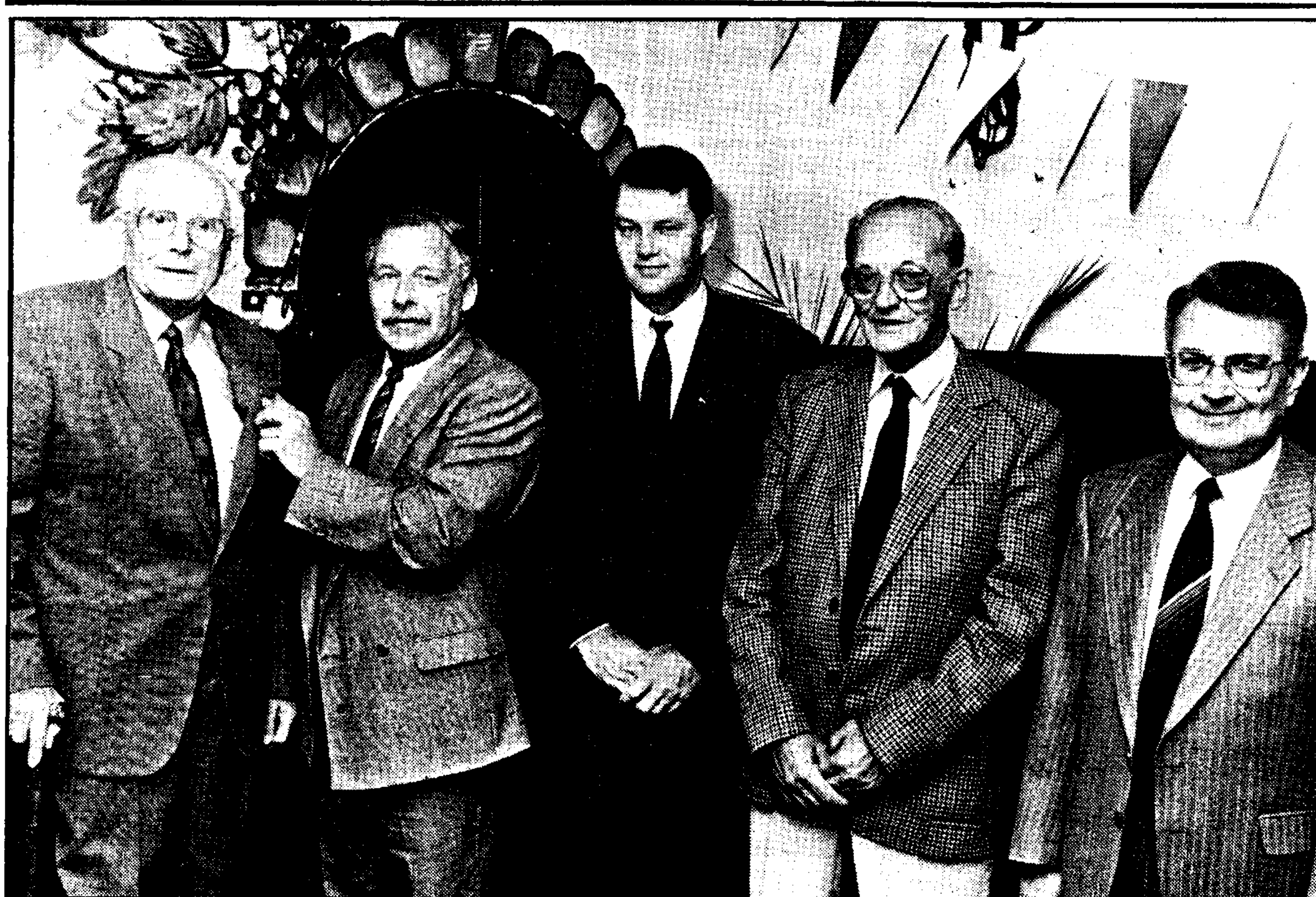
Kosten

Nuth heeft van de provincie vernomen dat de nieuwe spoorbrug ('IJzeren Brug') in juli 1990 klaar is. De rechtstreekse zorg en verantwoordelijkheid voor de verdere afwikkeling van het plan berust bij de Nederlandse Spoorwegen en de provincie, die beide de totale kosten voor hun rekening nemen.

Het aantal opvangplaatsen voor asielzoekers krijgt ook volgend jaar alle aandacht in Nuth. De landelijke norm is twee promille van het inwoneraantal. Voor Nuth betekent dat het beschikbaar stellen van opvangplaatsen voor 34 asielzoekers. Tot dusver zijn er dertien asielzoekers gehuisvest. Het streefgetal in 1990 is 20.

Voorzichtig

Over de financiën van de gemeente houdt het college zich wat neutraal. De ontwikkeling is 'niet ongunstig'. In totaal geeft de gemeente Nuth in 1990 bij een sluitende begroting ruim 28 miljoen gulden uit. Het Rijk neemt 74 procent van dat bedrag (21 miljoen) voor zijn rekening. Uit eigen inkomsten brengt Nuth ƒ 4.3 miljoen bijeen en de resterende 10% komen uit andere middelen waaronder dividend Limagas, rente uit leningen en aanwending reserves. De inwoners van Nuth dragen voor 1/7 deel bij aan de totale kosten.

● *FNV-bondsbestuurslid Hans Hofstede (tweede van links) overhandigt de jubileumspelden aan de heren Baanders, Dekker, Van de Bos en Moonen.* Foto: WIM KÜSTERS.

Acht gehuchten ruim twee uur zonder licht

SIBBE – Acht gehuchten op het plateau en in het Gulpdal hebben maandagavond tussen zeven uur en kwart over negen zonder stroom gezeten. Gedupeerd waren enkele honderden woningen in Sibbe, IJzeren, Scheulder, Ingber, Euverem, Landsrade, Crapoel en Pesaken. De storing lag aan een defect in de transformator aan de Knipstraat te Wijlre waarop negentien kleinere stations zijn aangesloten.

In de transformator was een schakelaar uitgevallen, maar technici van de PLEM konden aanvankelijk niet vinden wat daarvan de oorzaak was. Om de mensen niet te lang zonder stroom te laten zitten, werd een provisorische aansluiting gelegd. Pas dinsdagmorgen werd het defect gevonden: een kapotte printplaat.

Volgens een woordvoerder van de PLEM komt een dergelijk defect maar zelden voor. De schade voor de electriciteitsmaatschappij bedraagt rond f 1.000. Hoeveel schade de gebruikers naast het ongemak mogelijk hebben opgelopen valt niet te zeggen. Schade zal er zeker zijn temeer omdat ook bedrijven zoals de Forellenkwekerij en de magazijnen van de Gulpener brouwerij gedupeerd werden.

FNV-jubilarissen

● De Dienstenbond FNV, afdeling Heerlen, huldigde begin deze week in café 'Oud Heerlen' een aantal jubilarissen. Na een kort welkomstwoord door afdelingsvoorzitter Janssen werd een minuut stilte gevraagd voor de heer **Jochum Strating**, die enkele maanden geleden is overleden. Strating, die 60 jaar lid van de dienstenbond FNV is geweest, werd postuum gehuldigd. De gouden speld met saffier nam mevrouw Strating in ontvangst. Dezelfde onderscheiding kregen ook de heren **O. Dekker** (65 jaar lid) en **E. Baanders** (60 jaar lid). De heren **R. van de Bos** en **W. Moonen** namen de zilveren erespeld in ontvangst in verband met hun 25-jarig lidmaatschap. De heer **K. de Blauw** (25 jaar lid) ontbrak wegens vakantie.

per persoon

Geslaagd

●**Karla Steins** uit Schimmert is aan de katholieke Universiteit in Nijmegen geslaagd voor het doctoraal examen tandheelkunde.

Onder invloed tegen lichtmast

Verdachte blijft vrolijk na vonnis

Van onze correspondent

MAASTRICHT – „Dat ben ik helemaal," zo reageerde een inwoner van Kerkrade toen de officier van justitie zijn personalia voorlas. De verdachte reed verleden jaar onder invloed zonder rijbewijs in een onverzekerde auto. Hij reed tegen een lichtmast aan en bloedonderzoek wees een alcoholpromillage aan van 1,33. Gisteren moest deze olijke verdachte voor de politierechter in Maastricht verschijnen.

Deze veroordeelde hem tot een boete van achthonderd gulden voor rijden onder invloed en drie maanden onvoorwaardelijke ontzegging van de rijbevoegdheid. Twee weken onvoorwaardelijke gevangenisstraf voor het rijden zonder rijbewijs en vierhonderd gulden storting in het waarborgfonds voor het onverzekerd rijden en verbeurdverklaring van de in beslag genomen auto.

Voor de verdachte was dit al de derde keer dat hij zonder rijbewijs reed. „Toen had ik een wijfie en die heeft plots haar boeltje gepakt. Toen ben ik gaan stappen", aldus de Kerkradenaar. De aanwezigen in de rechtzaal konden hun lach met moeite onderdrukken. De verdachte zag dat de griffier even moest glimlachen en hij sprak haar hier op aan: „Wat bent u stiekum aan het lachen?" Op zijn vraag kreeg hij geen antwoord.

Tijdens de aanhouding door de politie verklaarde de verdachte dat hij laveloos was geweest en na enkele uren weer was gaan drinken.

Officier van justitie mr Van Buchem eiste voor alle feiten 1.300 gulden boete, zes maanden onvoorwaardelijke ontzegging van de rijbevoegdheid, twee weken onvoorwaardelijke gevangenisstraf en verbeurdverklaring van de auto. Toen de verdachte zijn vonnis hoorde, haalde hij zijn schouders op. Met de woorden 'prima' en 'houd je' verliet hij de rechtzaal.

Tv-documentair over bevrijding van Maastricht

Van RTV-redactie

MAASTRICHT – In het NO televisieprogramma 'Van g west tot gewest', is vanavo om 19.10 uur op Nederland een reportage over de herde king van de bevrijding va Maastricht te zien. De Li burgse hoofdstad was op september 1944 de eerste N derlandse stad die bevri werd. Elke vijf jaar wordt d bevrijding feestelijk herdac en keren oudstrijders en bevr ders van 'toen' terug naar h Limburgse land.

Ook wordt bekeken of Nede landers nog klompen dragen. het een puur toeristische tre pleister of wordt de klomp no veel gedragen? In 'Van gewe tot gewest' alles over de 'ho ten schoen'. Na een speurtoc in het Polygoon-archief maa de redactie tenslotte nog een r portage van de Tricotagef briek Van Hasselt in Groni gen.

Paniek na volpomp

Scheur in wand van tankschip

Van onze verslaggever

STEIN – Even brak er paniek gisterochtend toen bleek dat pas met benzine volgepompt ta schip in de benzolhaven van D in Stein lekte. DSM-medewerk riepen de hulp in van de bedr brandweer, rijkspolitie te water het korps 'controleurs gevaarli stoffen'.

Duikers ontdekten echter snel het slechts om een scheur in wand onder de waterspiegel g en dat er nauwelijks benzine in kanaal stroomde. Volgens de lieucontroleurs is er geen enk sprake van vervuiling.

Overigens bleek het schip met naam Anvi, afkomstig uit Be geschikt en goedgekeurd voor transport van alle gevaarlijke st fen. Na reparatie kon het giste tegen de avond zijn reis vervolg

Tasjesdief

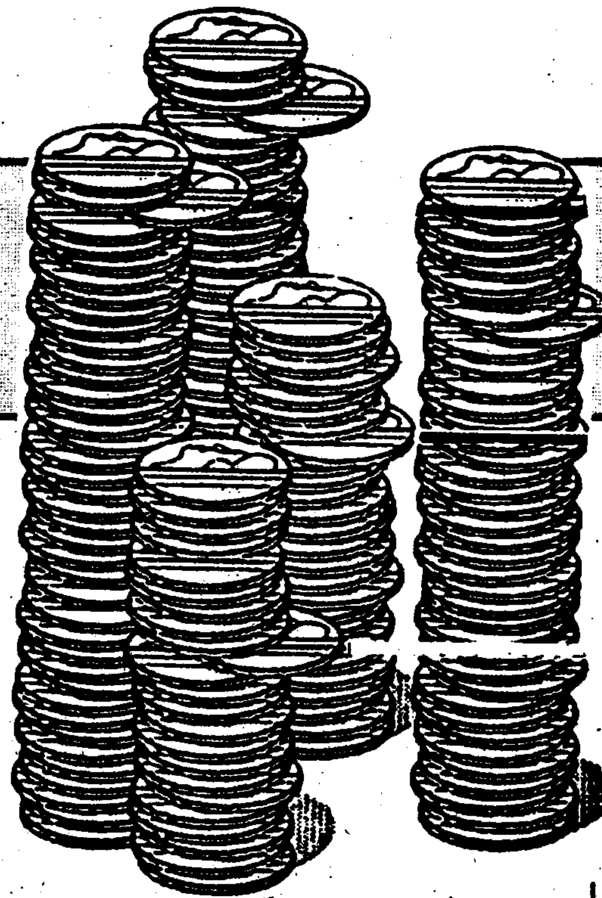
MAASTRICHT – Met een kracht ruk lukte het de duopassagier v een bromfiets gistermiddag de jarige mevrouw R. in Maastri haar boodschappentas af te nem toen zij over het trottoir van Maastrichter Heidestraat in de ri ting van de Bredestraat liep.

In de tas bevonden zich enkele p soonlijke eigendommen en een b drag van 230 gulden. Bromfietser passagier verdwenen in de richti van het Vrijthof

imburgs agblad

ensdag 20 september 1989 ●

MILJOENENNOTA '89/90

Dat arme, rijke Nederland

● *Een groot deel van de Nederlanders geniet van de herwonnen welvaart. Zij gaan vaker en verder op reis en schaffen steeds meer duurzame artikelen aan.*

oor C. A. DE KAM, profes- r aan de Rijksuniversiteit Groningen in economie n de publieke sector, en FRANS NYPELS)

Heel Nederland onst van de bedrijvigeid. De afzet van de ndernemingen groeit n 1989 met 60 miljard ulden. De uitvoer eemt met 35 miljard oe, de binnenlandse erkopen stijgen met 5 miljard. Onze ondernemers heroveren in e jaren zeventig verloen markten, doordat e loonkosten per eeneid produkt in de jaen tachtig niet zijn geegen. Voor volgend ar zijn de vooruitzichen bijna even florisant.

e binnenlandse aankopen wor- n gedaan door de consumen- , door investerende onderne- ngen en door de overheid. Dit r besteden de Nederlandse nsumenten samen 13 miljard lden meer. Volgend jaar groeit consumptie zelfs met bijna 16 ljard gulden. Een groot deel de Nederlanders geniet van herwonnen welvaart. Zij gaan er en verder op vakantie en schaffen veel duurzame arti- n aan, zoals meubelen, com- discs, wasdrogers en auto's. nnemers en fabrikanten van chines beleven gouden tijden. investeringen blijven specta- air groeien, dit jaar met 10 ljard gulden. In 1990 halveert groei van de investeringen tot miljard, omdat er veel minder uwe huizen in aanbouw wor- genomen. Ondanks het zui- beleid van minister Ruding en ook de overheidsbeste- gen nog wat toe. Voor de aan- p van schoolkrijtjes, oorlogs- en zo meer, besteedt de rheid zowel in 1989 als in 1990 een miljard gulden extra.

se winsten

r de hogere afzet in binnen- buitenland groeit de produk- van de bedrijven in de periode 88-1990 met 4 procent per jaar. derland beleeft een hoogcon- nctuur. Dat blijkt het duide- kst uit de fors gestegen win- n van de grote vennootschap- n. Binnen enkele jaren is de brengst van de vennoot- schapsbelasting daardoor geste- n tot bijna 20 miljard gulden. nister Ruding zou in zijn han- den moeten wrijven. Maar hij eeft blijk van gemengde gevoe- ns. Hij beseft drommels goed dat de winsten van vennooot- schappen een instabiele inkom- enbron voor de overheid zijn. kommerd merkt de bewinds- man daarom in de vandaag ver- chenen Miljoenennota 1990 op t de afhankelijkheid van de overheidsfinanciën van de gas- ten, die de afgelopen jaren met miljard gulden zijn gedaald, te zijn ingewisseld voor een nieuwe afhankelijkheid van het bedrijfsleven. Gaat het even wat slechter met de bedrijfswinsten, bijvoorbeeld door kostenstijgingen of een tegenvallende afzet, dan betekent dat meteen een gevoelige aderlating voor de schatkist. Dat risico in niet denkbeeldig.

Om de sterk groeiende produktie te kunnen draaien, heeft het bedrijfsleven veel nieuwe werknemers nodig. Sinds 1984 zijn er ruim een half miljoen banen bijgekomen. Veel nieuwkomers op de arbeidsmarkt nemen een deeltijdbaan. Desondanks heeft premier Lubbers zijn karwei niet afgemaakt. De in de verkiezingscampagne van 1986 beloofde daling van de werkloosheid met 200.000 personen is maar voor de helft gehaald.

Volgend jaar telt Nederland nog altijd ruim een half miljoen werkzoekenden. De verklaring luidt dat onverwacht veel mensen betaald werk wilden hebben. Niet alleen nogal wat gehuwde vrouwen zeiden de keuken vaarwel, er spoelden ook veel meer immigranten de grens over. Op dat onverwacht hoge arbeidsaanbod hadden de statistici niet gerekend.

In het voorwoord van de Rapportage Arbeidsmarkt 1989 geeft minister De Koning van Sociale Zaken nog een andere verklaring waarom het kabinet de werkloosheid niet tot beneden een half miljoen personen heeft weten terug te dringen. Een groot aantal, vaak langdurig werklozen heeft te weinig scholing en werkervaring om onmiddellijk bij het produktieproces te kunnen worden ingeschakeld. Deze mensen wonen in een beperkt aantal grotere steden, geconcentreerd in enkele probleemwijken. Naarmate de welvaart in de rest van Nederland groeit, hoopt zich daar sociale conflictstof op. Een topje van die ijsberg werd bij de afgelopen verkiezingen zichtbaar door de zetelwinst van Janmaats Centrumdemocraten.

Omdat de nationale produktie zo uitbundig groeit, neemt het inkomen dat werknemers en kapitaalverschaffers verdienen flink toe. De aandeelhouders en andere bezitters van produktiemiddelen eigenen zich dit en het volgend jaar 22 cent van elke in de bedrijven verdiende gulden toe. Als aandeel van de werknemers resteert dus 78 cent van elke in het bedrijfsleven verdiende gulden. Bij het maken van die verdelingssom hebben de Haagse rekenmeesters aangenomen dat de vakbeweging ook in 1990 akkoord gaat met een in verhouding geringe verbetering van de CAO-lonen.

Tijdbom

Maar er tikt een tijdbom in die rekensom. De achterban van de meeste vakbonden vindt het nu welletjes. Door de betrachte loonmatiging is het aandeel van de kapitaalverschaffers in de jaren tachtig meer dan verdubbeld, van 9 tot 22 cent per in de bedrijven verdiende gulden. Bovendien is binnen de bedrijven alleen gematigd door de mensen met een CAO. Het hogere kader en vooral de directie hebben veel meer salarisverhogingen getoucheerd dan de mensen op de werkvloer. Het is tijd voor een ander loonbeleid, vinden toonaangevende bij de Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV) aangesloten bonden.

Hoe begrijpelijk dit sentiment ook is, als de CAO-lonen echt op drift raken, nekt dat de economie. Het betekent ook de doodsteek voor de solidariteit met de vier miljoen uitkeringsontvangers. Bovendien raakt de schatkist lek, omdat de opbrengst van de vennoootschapsbelasting met miljarden guldens inzakt.
Door forse loonstijgingen zouden de Nederlandse exporteurs weer een stuk van het de afgelopen jaren heroverde marktaandeel verliezen. Buitenlandse ondernemers kunnen bovendien met meer succes hun goedkoper wordende produkten op de Nederlandse markt kwijt. Dalende afzet en dalende winsten van het Nederlandse bedrijfsleven leiden onherroepelijk tot lagere investeringen en vervolgens tot verlies van banen. Dat is de harde les van de afgelopen twintig jaar.

Een forse stijging van de CAO-lonen zet alle mensen met een uitkering op toenemende achterstand, omdat de koppeling van hun uitkering aan de CAO-lonen onbetaalbaar wordt, tenzij de belastingen en premies omhoog gaan. Dat laatste is funest. Daardoor stijgen de arbeidskosten (netto loon, plus loonbelasting, plus premies) en dat versterkt de nadelige gevolgen door de oorspronkelijke verhoging van de CAO-lonen.

Winstdeling

In de gisteren verschenen Miljoenennota 1990 wijst minister Ruding er nadrukkelijk op dat de Nederlandse belastingtarieven, ondanks de komende verlaging door de Oort-operatie, nog steeds tot de hoogste van de wereld behoren. Als Haagse politici om de koppeling van de uitkeringen aan de CAO-lonen te financieren daar nog een paar procenten bovenop leggen, kan dat investeerders, bedrijven en hooggeschoolde werknemers de grens over jagen. Dat risico neemt toe, naarmate in de loop van de jaren negentig de grenzen binnen Europa vervagen. Niet alleen de loonbelasting en de sociale premies zijn hier hoog, ook onze BTW-tarieven moeten volgens Ruding de komende jaren omlaag. Anders reizen de Nederlandse consumenten massaal naar West-Duitsland om hun meubels en auto's bij onze oosterburen aan te schaffen.

Toch hebben werknemers in vele florerende ondernemingen natuurlijk groot gelijk dat ze mee willen delen in de rijkelijk vloeiende winsten. Dat kan ook. Want er is een vorm van loonsverhoging die de nationale economie geen schade berokkent en die de gewenste koppeling van alle vier miljoen uitkeringen aan de CAO-lonen niet in gevaar brengt. Dat is winstdeling. Daarbij wordt de loonsverhoging afhankelijk gemaakt van de omvang van de ondernemingswinst. In vette jaren delen alle werknemers en niet, zoals nu, alleen de managers in het gunstige bedrijfsresultaat. Gaat het minder goed dan merken niet alleen de aandeelhouders en de managers dat in hun portemonnee, maar lijden alle werknemers inkomensverlies.

Het is opmerkelijk, dat niemand in Nederland dit alternatief van winstafhankelijke loonsverhogingen serieus schijnt te nemen. De FNV accepteert niet dat bij dit systeem de lonen in sommige sterke bedrijfstakken veel meer zullen stijgen dan in zwakkere sectoren. De top van de FNV verdedigt het sociaal-democratische erfgoed van de loonsolidariteit tussen werknemers in sterke en zwakke bedrijfstakken: allemaal even veel er bij. Dit traditionele standpunt van de vakbondstop ligt in toenemende mate onder vuur, omdat een aantal aangesloten bonden de ketenen van de loonsolidariteit niet langer wenst te torsen. Bij de loononderhandelingen van het komende jaar willen zij er een maximaal resultaat voor de leden uitslepen. Daarin past niet om een deel van de beschikbare loonruimte in te zetten voor verdere arbeidsduurverkorting. Hoe sterk de FNV-top zich daar, naar buiten toe, ook voor maakt.

Zolang gedifferentieerde winstafhankelijke beloningen nog toekomstmuziek zijn, tikt de tijdbom. Dat maakt de door Haagse cijferaars voor 1990 veronderstelde stijging van de CAO-lonen met gemiddeld 2,5 procent kwestieus. Zij zijn zich dat ook bewust. In de Macro Economische Verkenning 1990, dat is het vandaag door het Centraal Planbureau (CPB) gepubliceerde spoorboekje voor de Nederlandse economie, wordt herhaaldelijk gezinspeeld op de mogelijkheid van een komende loonexplosie.

Bezorgd rekenen de CPB-economen voor dat 1 procent extra verhoging van de CAO-lonen na vier jaar leidt tot een stijging van de werkloosheid met 26.000 personen. Bovendien stijgt het peil van belastingen en sociale premies met bijna 1 procent van het nationale inkomen, om de uitkeringen te kunnen blijven koppelen aan de CAO-lonen.

'Geheim'

Het vandaag geopenbaarde stapeltje regeringsdocumenten bevat een goed verstopt geheim: ondanks de veronderstelde gematigde stijging van de CAO-lonen zal de koopkracht in 1990 fors toenemen, zelfs al wordt het leven vermoedelijk 2 procent duurder. De meeste werknemers krijgen namelijk ook een loonsverhoging door promotie, een extra periodiek of prestatietoeslagen. De fameuze 'modale' werknemer, die inclusief kinderbijslag (voor twee kinderen) netto 2550 gulden in de maand heeft, ziet zijn koopkracht volgend jaar zo met 130 gulden per maand toenemen. Van hun hogere brutoloon houden de werknemers volgend jaar veel meer over door de verlaging van de sociale premies, maar vooral door Oort.

Vanaf 1 januari wordt de loon- en inkomstenbelasting vereenvoudigd. Bovendien wordt het tarief gestroomlijnd en verlaagd. Samen betekenen de genoemde lastenverlichtingen voor de modale man een reële inkomensverbetering van 130 gulden per maand, ook al gaat het bruto CAO-loon (2,5 procent) nauwelijks meer omhoog dan de kosten van levensonderhoud (2 procent).

Die koopkrachtverbetering voor de gemiddelde werknemer zal kleiner zijn als hij door Oort bepaalde aftrekposten kwijt raakt. Vier van elke tien modale werknemers, blijkt uit cijfers in de nota Inkomensbeleid 1990, verliezen een of meer aftrekposten, zoals beroepskosten en ziektekosten. In deze gevallen hangt de koopkrachtverandering sterk af van de persoonlijke omstandigheden en daarmee wordt in de gebruikelijke koopkrachtplaatjes geen rekening gehouden. Desondanks staat het vast dat de overgrote meerderheid van de ruim 1 miljoen werknemers, die ongeveer het modale loon verdienen, er door Oort behoorlijk op vooruit gaan.

Ambtenaren

De modale ambtenaar, die netto hetzelfde heeft als zijn collega in het bedrijfsleven (2550 gulden per maand), ziet zijn koopkracht in 1990 aanzienlijk minder stijgen 65 gulden per maand. Het demissionaire kabinet stelt namelijk voor om de bruto-salarissen van het overheidspersoneel met slechts 1 procent te verhogen. Ambtenaren die goed functioneren of die schaars zijn op de arbeidsmarkt, hebben daarnaast aanspraak op wat extra's. Dat extraatje zit niet in de koopkrachtplaatjes, omdat het zo sterk afhangt van de persoonlijke omstandigheden. Hoewel er geen aparte cijfers worden gepubliceerd voor werknemers in de gepremieerde en gesubsidieerde sector (buschauffeurs, verpleegsters en bejaardenverzorgsters), zal de koopkracht van deze groep ongeveer in de pas blijven met die van de ambtenaren.

Werknemers die het minimumloon of iets meer verdienen, inclusief kinderbijslag voor twee kinderen is dat 1900 tot 2000 gulden per maand, zien hun koopkracht in 1990 met ongeveer twee tientjes per maand omhoog gaan. Ook voor mensen met een uitkering op het minimumniveau ligt er ongeveer 20 gulden koopkrachtverbetering per maand in het verschiet.

De positie van de middengroepen en de hoge inkomens is heel wat rianter. Zij verdienen netto ongeveer 4000 per maand en krijgen er tien maal zoveel bij als de minima: ongeveer 220 gulden per maand. Maar zij maken ook vaker gebruik van aftrekposten die op 1 januari geheel of gedeeltelijk sneuvelen. Afhankelijk van de persoonlijke omstandigheden zal dat koopkracht kosten. De ambtelijke collega, die maandelijks eveneens 4000 gulden op zijn girorekening krijgt, zal er volgend jaar netto 175 gulden per maand bij krijgen, als hij tenminste geen gebruik maakt van fiscale aftrekposten die bij Oort verdwijnen.
Voor inkomenstrekkers die bruto een ton of meer per jaar verdienen, dat is netto rond 4300 gulden per maand of meer, maakt het CPB geen koopkrachtplaatjes. Zij plegen jaarlijks met hun werkgever een individuele loonsverhoging af te spreken en van de uitkomst van dat gesprek hebben Haagse rekenmeesters geen weet. Alleen door Oort neemt de koopkracht van deze groep echter al met 150 tot 200 gulden per maand toe. Op de ijle top van de inkomenspiramide vertoeven 4000 belastingbetalers die meer dan twee ton bruto verdienen. Alleen door Oort stijgt hun koopkracht volgend jaar al met 8 procent of meer. Dat komt door de verlaging van het toptarief tot 60 procent.

Groter

De vloed van inkomenscijfers toont onweerlegbaar aan dat het inmiddels demissionaire kabinet-Lubbers in ieder geval één karwei wèl heeft afgemaakt. De inkomensverschillen in Nederland worden volgend jaar opnieuw groter. Daarmee wordt de in 1983 uitgestippelde lijn doorgetrokken naar de jaren negentig. Inmiddels kunnen de meeste Nederlanders in 1990 de buikriem twee gaatjes losser zetten. De produktie bloeit en de consumenten vieren feest. Er is maar één verliezer: ons milieu.
De grootste produktiegroei wordt gerealiseerd in de chemie en de verkoop van zware vrachtwagens bereikt nieuwe toppen. De welvarende consumenten maken steeds meer afval en zij worden nog mobieler. De autoverkopen zitten weer in de lift en het Centraal Planbureau voorspelt een sterke groei van het aantal vliegvakanties. Arm, rijk Nederland.

Caravans/Kamperen

Te koop gevr. SPEEDBOTEN, motorboten en rubberboten. Tel tussen 9.00-18.00 uur 04492-1934.

CARAVANSTALLING vanaf ƒ 175,- per jr. Bartels Caravaning Hommerterweg 256, Amstenrade. 04492-1870.

JAARSTALLING (afgesloten) voor caravans, boten e.d. te Sittard, ƒ 150,- plus BTW. Tel. 04492-2601.

Van maandag t/m vrijdag, van 8.30 tot 17.00 uur, kunt u uw PICCOLO telefonisch opgeven. Tel. 045-719966.

Kontakten/Klubs

Babbelbox
Bel de enige échte Babbelbox 50 ct p.m.
06-320.330.02

Bobby's Gay Box
Dollen met 9 jongens die maar eén gedachte hebben. 50 c/m
06-320.323.01

Babbellijn
's Nachts alleen voor volwassenen 50 ct. p.m.
06-320.330.03

Relax-line 06-320.320.07
Add. prod. 50 ct/min. GRATIS porno poster.

TELESERVICE

Escortservice Diana
tel. 045-215113 met Ina en vriendinnen.

Privéhuis Diana
tel. 045-213142 met leuke meisjes voor u te verwennen. Kom eens kijken Trichterweg 126, Brunssum iedere dag v.a. 11.00 t/m 01.00 uur.

Donna-Maria 045-227734
045-229718 met haar vriendinnen. Tev. ass. gevr.

Riversideclub
E9- afslag Echt, Ohé en Laak. Dijk 2, Ohé en Laak, 100 meter voorbij camping de Maasterp. Tel. 04755-1854. Creditcards accepted.

Privehuis Michelle
wie ons niet kent is nog nooit echt verwend
045-228481/045-229680.

Gezellige dames
charmant, discreet, bezoeken u thuis of in hotel.
Tel. 045-311895.

1. Groot Feest!!
Flirt-box 06-320.330.01 (50 cpm)

Nieuw Club Hof van Ede Nieuw
Ook escort. Sittard, Putstraat 85a. 04490-10218 b.g.g. 51882. Tev. meisjes gevr. Int. mog. Gar. loon. Van maandag t/m donderdag t/m 2 uur. Vrijdag en zaterdag t/m 4 uur.

06-GAYCAFE LIMBURG 50 ct/min
06-320.327.55

Club Doma SM
Live uit Club Doma!! 06-320.323.50 50cpm

Videoclub
v.a. ƒ 20,- meisje aanw. Tel. 045-718067. Ass. gevr. Het Record paaltitten is van ons.

Club Merci
Rijksweg Zuid 241, Geleen Tel. 04490-45814 Kim is weer terug.

de meisjes van
Club Bubbles
Rijksweg Zuid 131, Geleen. tel. 04490-42313. tev. meisjes gevraagd.

3 charmante meisjes verwachten u in
Club 28
v.a. 15.00 uur. Rijksweg 28, Linne. Tel. 04740-6563.

Nieuw Noenda
en assistente, ook SM en slavin. Ook zaterdag 04492-5605.

SM Maniac
2 strenge, hete meesteressen. Lesbische SM-sex. 06-320.324.12. 50 c/m.

Supergirls
bij madame Butterfly. Tevens sympathiek meisje gevr. Open vanaf 17 uur. Hommert 24, Valkenburg.

Lia schikt als ze net uit bad de kamer inkomt en daar

2 onverwachte
Mannen ziet. Als de handdoek valt dan... 06-320.323.84 (50 ct.pm)

Homo. De jongen in het sportslipje en de brutale handen van een
Dominante
Donkere man
06-320.323.86 (50 ct.pm)

Op hoge hakjes kwam ze op prachtbenen voor
Lifesex
Toen de zwarte lingerie..... en daarna.....
06-320.323.85 (50ct.pm)

Met een vals aanbod
Lokken
ze Loes als danseres. 2 kerels keuren haar en ze wordt...naaktdanseres...
06-320.326.93 (50 ct.pm)

Mirjan & Katja Lesbisch Duo
06-320.323.63
50 ct. p.m.

Love
gehele middag of avond onbeperkt relaxen met 12 sexy meisjes voor ƒ 200,- all-in. Tevens ca. 50 priveadressen. Geop. ma t/m za 12-01 uur. Balthasar Florisstr. 37 HS A'dam. 020-762176 voor club en thuis ontv. Meisjes dames en echtp. gevr. vast loon ƒ 1.000,- p/w

Escort Marlie
045-451033.

Jiva's
Onderwerping!!
Oosterse sexlessen, extra lang lekker!! les 45
06-320.323.51 50 c.p.m.

Die rooie lampjes..... Daar raak ik zo opgewonden van!! Daarom ben ik in de bisnis gegaan!!
De Sexbom
06-320.327.11 - 50 c.p/m.

De nationale
B.Z.S lijn was op TV! Bel zelf life de dame: 013-321395.

Contactbureau
L'Amour, dames, trio, p-r., heren, kamerh., enz. Heerlen. 045-225237

"De Jachthut"
Haanrade-K'rade, Grensstr. 23, Elke, Regina, Heidi, Heike, Areane, Rita. ma-zo v. 20-04 uur. 045-463943. Tev. meisjes gevr.

SCHOOL MEISJE
06-320.324.35 / 50 c.p.m.

GRATIS
Hete Live Telefoonsex
06-320.329.91 / 50 c.p.m.

Nobel escortservice
045-459597.

Escortservice all-in
045-326191

Thai Privé
Voor sport-, Franse en originele Thaise bodymassage. Ma-vrij 11.00 tot 24.00 u. Suffolkweg 13, Weert. Tel. 04950-42966.

Gezellig
en discreet relaxen bij elegante dame? Bel 09-32.11.357633 v.a. 12 u.

Voor als het iets meer moet zijn ....? bel dan de
eropbox
06-320.325.36 niet halfvol maar volle sex!! 50 c.p/m.

Uit je dak gaan? belust op sex? zin in een lekker meisje misschien zit ze op de
smotzbox
06-320.325.14 - 50 c.p.m.

Als je vreemd gaat op je eigen box... dat heet
Boxest
06-320.325.16 - 50 c.p.m. doe 't op jouw manier!!

Bij mannen moet 'ie groot zijn en bij vrouwen juist klein wat 'n onzin!! als je 't maar lekker doet!! met z'n tienen op de box!! 50 c.p.m.
06-320.325.20

De meester verbiedt Hannah om het thuis te doen. 'Hoe maakt hij, dat ze het
Onmogelijk
Kan vergeten.
06-320.326.92 (50 ct.pm)

'n knul die van
Zwaarbehaarde
mannen houdt gaat door 't lint. Deze ja, je hoort het.. Home 06-320.326.91-50 cp

Je vindt snel een fijn paar op de Box voor
Ruilsex
06-320.326.88, en wil je echt genieten bel de XL Box voor extra grote sexmaten voor dames en heren . XL 06-320.326.99 (50cpm).

Als die vreemde sist...Ik hou van je...ondergaat Mieke het
Onverwachte
in het park, en ze wil meer.... 06-320.326.90 (50 ct.pm)

op de Bisex-box
vinden eerlijke mensen elkaar die weten dat er meer te koop is dan mannetje-vrouwtje... 06-320.326.38 (50 ct.pm)

Gita's angstigste dromen is
Naakt
over straat te lopen. Hoe spannend is 't als haar man 't zo wil...
06-320.321.30 (50 ct.pm)

Sex Royal
06. nr. voor 50 cent p.m.
320.320.24.

MEISJES DROMEN
06-320.329.93 / 50 c.pm

Nimf Debbie
alle gaatjes gevuld 50 ct/min. 06
320.320.14

Tieners
JONG GELEERD 50ct/min. 06-
320.321.10
GRATIS PORNO PAKKET

sex party box
talk prod. 50ct/min. 06-
320.323.06
Geniet van die jonge meiden Speciaal inbel no. voor hete DAMES tegen laag tarief 010-4951473

Relax-Line
Add.prod. 50 ct/min. 06-
320.320.06
GRATIS porno poster

Topsex
18 jaar, 2 handen vol maar 2 kwartjes p.m. 06-
320*325*25

06 - 50 ct p/m
Loes
320*322*30
Pervers
320*324*00
Sex Buro
320*324*01
Lesbi 28
320*320*28
Sexi 68
320*320*68
Hardlesbi
Rijpe Sex
Maar 2 kwartjes p.m. 06
320*323*24
** 06-320.321.03 **
Retina Sexbox ƒ 50,- all in
ƒ 0,50 pm

Mindy's
Masturbatielijn
06-320.320.86 (50 ct. p.m.)

Satisfaction
06-320.320.43 (50 c.p.m)

Mike belt jou terug
06-320.331.63 (50 c.p.m.)

Teenage sex
06-320.331.73 (50 c.p.m.)

Rijpe vrouwen
Tante Ria 40 jr 50 cpm 06-
320*323*45
320*323*45

Aangerand door....
Lady Bizar
50 ct. pm. 06*
320*324*68

Best in Town!!
Boys voor heren, privé en escort, 040-517097.

Hardsex
keihard de lekkerste 50 cpm 06-
320.325.35

Als je net zo lekker bent als dat je kletst... nou, kom me dan maar verwennen!
"Box 34"
06-320.325.34/50 ct.p.m.

Tienersex op 't schoolplein!! 06-320.320.13/50 ct.p.m.
"Calcutta"
schoolpleinsex met z'n tienen!!

Dame zoekt gave knul, meisje wil contact met ervaren heer, ze vinden het op
de generatiebox
06-320.326.27 (50 ct.pm)

Sexsuperbox
zijn die hete praters die best willen, maar op de Heetste Box daar doen ze 't na het praatje.SexSuperBox 06-320.324.30 Heetste Box 06-320.328.29 50 cent p.m.

Alweer die Wip-in box in gesprek... en da's de box om wat te versieren...wat een mazzel, dat er op de
LijfSex Box
ook een paar vrije schatjes zijn, de Wip-in op 06-320.324.60, de LijfSexbox 06-320.324.20-50 cpm

Homo. Het windt John en Frank enorm op, als 2 heren viakbij toekijken en
Commanderen.
06-320.321.33 (50 ct.pm)

Bisex
De dame geniet intens met 2 heren. En de mannen.... wisselen???
06-320.326.70 (50 ct. p/m.)

Love Buro
voor uw broodnodige trek 06.320.324.69 50 ct. p/m.

Wilt U mij echt ontmoeten!!
Dat kan nu ook!!
06-320.324.94 - 50 ct.p/m
Ma.-zat. 11-24 uur. zond 15-24 uur.

Privé Yvonne
Kapelweg 4 Kerkrade 045-425100 nieuwe aanw.

Contactburo
Yvonne bemid. v. dames, trio pr. Vrangendael 154, Sittard. Tegenover Fortuna Stadion. 04490-23203.

Stoeipoesje zkt sexcontact
sex-contact-lijn
06-320.320.33 (50cpm)
Direct snel sex-contact LIVE-Afspreek-lijn!! 50 cm
06-320.320.55
Ook zin in TRIO-SEX 50 cm Erotische-afsprakenlijn
06-320.325.80
Sex met m'n TANTE luister naar Chantal & Cindy 50 cm
06-320.326.01
Op zoek naar meiden HETEVROUWEN-lijn 50cm
06-320.326.33

Jonge meisjes rijpe vrouwen en hete grieten. Ze willen snel sex-contact Bel de
Tippelbox
06-320.326.66 (50 cpm)

HOMO: Snelle homo-contacten. Bel Gay-date 50cm
06-320.330.18

Tippellijn
06-320.330.66 Jonge meisjes zoeken sexcontact 50cm
Dat is SPANNEND! Flirten versieren & afspreken 50cm
06-320.330.77

Club Margo
Privé met 6 meisjes. Dag en nacht geopend. SM en trio mogelijk. Rijksweg-Zuid 131B, Geleen. 04490-48448. Meisjes gevr.

Contactburo
Lucie, voor bemiddeling v. adressen. Bel Geleen: 04490-50921

Anita
Privé en escort, ook zat. Tel. 045-352543.

Escort-Service
van 21.00 tot 05.00 uur. Tel. 04490-19534.

Nieuw! Joy Escort
Wie ons niet kent is nog nooit echt verwend. Van ma. t/m zat. 14-02 uur. Tel. 045-411766, tev. leuk en vlot meisje gevraagd.

Bar. St. Tropez
Net iets anders! Iedere dag geopend van 21-5 uur. Putstraat 40, Sittard.

Angela
en haar meisjes, tot 8.00 u. Privé en escort. Tevens meisjes gevr. 045-228975.

Gun jezelf eens wat! En neem een meisje van
Exclusief
ze zijn allen jong, sexy en lief. Ze verwachten jou in pikante lingerie, maandag t/m vrijdag van 11.00 tot 23.00 uur. Escort ook mogelijk. Industriestr. 13, Kerkrade-West. Tel. 045-422685, tev. meisjes gevraagd.

"Stephany"
Welkom heren. Nieuw in Noorbeek, de Planck. Een huis vol super Sexy gastd. verwelk. u. Heeft u intense verlangens, wij openen nieuwe gangen. Open sex striptease. Body tot body vrijen strelen. "Room service" in ons gezellig huis. 100% hyg., goed betrouwb. Dit alles voor een toffe prijs. Durft u 't aan, kom dan langs Schilberg 26, 1 km v.grensoverg. de Planck. Open v. m.dag t/m vr.dag van 12 tot 24 uur.

Privé L'amour
Veronique, Pascalle, Beatrice, Nora. 045-225237

Sta je op springen?... wij ook!! wij willen dat jij ons belt!! wij zijn erg heet!! 06-320.325.33/ 50 ct.p.m.
"De Beurtlijn"

Een paaltje werpen? elke seconde telt!! dit is waanzinnig!! hier tussen de honden geen brood van!! 06-320.322.77/ 50 ct.p.m.

2 Knullen laten Andrea voelen wat ze willen. Ze leert 't op en onder de tafel.
Trio
06-320.330.17 (50 ct p/m.)

Theo en Jenny gaan uit de kleren voor bizarre
Life-act
De kettingen voo soft S.M. 06-320.326.71 (50 ct./p.m.)

Een kale zolder. Kaarslicht. Een jong paar knielt voor de meester
Life gehoorzamen ze zijn bevelen.
06-320.329.23 (50 ct.pm)

Lifesex
Een nieuw paar. "Ontkleedt u zich maar vast" Dan nog dit meisje erbij. Lesbi met haar??..of eh,...
06-320.329.24 (50 ct.pm)

Jong stel wil
Lifesex
Maar de opnamen blijft als ze zich ontkleden. Extra opwindend als hij hen... controleert.
06-320.330.09 (50 ct.pm)

Naturistenbox
Voor blote zonaanbidders. Voor mensen die zich durven te laten zien en... te laten gaan
06-320.327.88 (50 ct.pm)

een life-sexpaar
Hoorde zichzelf op de lijn. Direct wilden ze nog heter. Nu dus als trio. Jaa, jij ook
06-320.321.22 (50 ct.pm)

Nee, nog heter kan niet denk je als je ze op de
Orgiebox
zo bezig hoort... en toch... Op de Sexbox? Vooral die meisjes. Je twijfelt wie 't heetst zijn: De orgiebox op 06-320.324.40 ? of De Sexbox 06-320.322.22 (50 cpm)

Rosie-zweeplijn
De hete gevoelens van mannen, meisjes en vrouwen die hier echt niet buiten kunnen om te ....
06-320.330.51 (50 ct./p.m.)

S.M. Als de grendel knarst is er geen uitweg meer voor Helga. Dan...de
Overgave
in 't leren tuig.
06-320.330.61 (50 ct.pm)

Rosie-Lesbilijn. Nieuwe
Lifeacts
met nieuwe dames en meisjes. En... nieuwe spelletjes. 06-320.330.52 (50ct.p/m)

Als Narda 18 wordt is er niet een
Veilig
voor haar. De gasman, de leraar, de dokter,...jij....
06-320.326.72 (50 ct. p/m.)

Als Anky diep bukt geniet mevrouw van 't uitzicht "En straks beleden je me met alleen je
Slipje
aan" 06-320.330.19 / 50cpm

Terwijl ze 't life doet fluistert ze haar lekkerste wens ... voor haar
hoogtepunt
06-320.326.73 (50 ct.p./m.)

Als Lisa bij de schooljuffrouw is ontdekken ze samen die hete
Opwinding
in de donkere nacht.
06-320.329.25 (50 ct./p.m.)

Hans is 1.80 lang, blond er zongebruind
Overdag
op de trimbaan, 's nachts met die oudere vriend...
06-320.329.22 (50 ct. p/m.

Zoekt U een ser. relatie. Bel dan 045-211948. Huw.rel. bem.buro "LEVENSGELUK"

Goed uitziende DAME 48 jr., lengte 1.66 m. zkt. zeer goed uitz. Heer plm. 1.80 m. leeft. 49-55 jr. Beslist uit goed milieu. Doel: huwelijk. Br.m.foto op erew. retour o. nr. B-2031 L.D. Postbus 3100, 6401 DP Heerlen.

Opleidingen

Uw collectie wordt een creatie door onze presentatie
Cozimo
Mannequin, Dressmen, Modellenburo.
Inschrijven voor onze cursus kan vanaf nu, tevens in Heerlen, Nuth, Heel en Maasmechelen (B). Inlichtingen: 045-229478

Studiebegeleiding, bijles of conversatieles. Educatief centrum de HORIZON. Inl. 045-741102 b.g.g. 045-210541.

Baby en Kleuter

Te k. KINDERWAGEN (voor de winter), z.g.a.nw., ƒ 200,-. Tel. 045-312909, na 14.00 uur.

Te koop AUTOKINDERZITJE Storchenmühlen. Tel. 045-219214.

Kunst en Antiek

Te k. gevraagd ANTIEKE meubels, kleingoed enz. Tel. 09-3212261156.

2-deurs KAST ƒ 950,-; antieke keukenkast ƒ 495,-; klein antiek bureau ƒ 200,-. Tel. 045-463589.

Bel de Vakman

Verstopte afvoer of riolering
R.R.S.
Betaling alleen bij succes!!
Heerlen, Kerkrade, Brunssum en Maastricht
Districtskantoor Limburg:
Kapellerlaan 103, Roermond. Tel. 04750-11311.
Bel gratis 06-099.13.13.

Afvoer verstopt
Babit bv rioleringswerken
Tel. 045-463892.

Afvoerproblemen?
Babit bv rioleringswerken
Tel. 045-463892

Allround Dakdekkersbedrijf
H. Arndts Dakservice
Tel. 045-219615.

NEW LOOK BV Schaesberg. Gevelreiniging, uitkappen, voegen, steigerverhuur. Tel. 045-312154 of 045-312709.

STOELMATTERIJ vern. rieten en biezen stoelen met gar. Bel. 045-418820.

OPRITTEN en terrassen in klinkers of sierbestrating. Vr. pr.opg. Tuinaanleg 045-423699.

Voor al uw NIEUWBOUW en verbouwingen: Bouwbedrijf Baburek. Tel. 045-216969.

DAKDEKKERSBEDRIJF De Nok, voor al uw dakdekwerkzaamheden, met de langste schriftelijke garantie. Bel voor vrijblijvende offerte. Tel. 045-224459/753008.

Diepvries- en KOELKASTREPARATIE zonder voorrijkosten: bel Geleen. 04490-45230. Service binnen 24 u.

Timmerbedrijf Van Loon voor al uw TIMMERWERKEN. Tel. 04490-54551.

Zonnebanken/Zonnehemels

Zonnehemels
Grootste sortering div. uitvoeringen reeds vanaf ƒ 899,-. Nu 4x gebogen hemel met 10 snelbruinlampen, ventilator, compleet met statief nu ƒ 1.198,-. Erkend Riho-dealer. Ook reeds vanaf ƒ 10,- p.wk.
Van Erp, Limbrichterstraat 1, Sittard, 04490-13531
Hoofdstraat 12, Kerkrade, 045-456999.

Wonen/Tafel

Exclusiv

Kastenwanden exact voor U op maat gemaakt door: Uw EXCLUSIV adviseur
Rentenaar Interieur
Ten Esschen 26, Heerlen bij tennishal (ma en di gesl.)

Zwaar eiken BANKSTEL vpr ƒ 975,-; zwaar eiken dressoirkast vpr. ƒ 975,-; massief eiken salontafel vpr. ƒ 375,-. Tel. 045-323930.

Te koop DIEPVRIEZER, tev. rollen dakleer met linnen, plus aanhangwagen. Tel. 04490-27465.

SLAAPKAMER wit compl. ƒ 650,-; eethoek ƒ 250,-; bankstel ƒ 150,-; wandmeubel ƒ 300,-, eiken. Kouvenderstr. 208, Hoensbroek.

IJSKAST ƒ 95,-; gasforn. ƒ 125,-; diepvries ƒ 190,-; gaspl. ƒ 75,-. 045-725595.

KEUKENS laag in prijs met garantie. R/J Handelsonderneming, Stationstr. 294, Nuth. Tel. 045-242602.

Te k. LEEFHOEK 3 en 2 zits m. wol bekl. pr. ƒ 400,-; eeth. best. uit ronde tafel en 4 stoelen pr. ƒ 200,-. 045-422411, na 18.00 uur.

Te k.: 2 DIVANBEDDEN met binnenveringmatrassen, i.z. g.st. Tel. 045-717176.

Van maandag t/m vrijdag, van 8.30 tot 17.00 uur, kunt u uw PICCOLO telefonisch opgeven. Tel. 045-719966.

(Huis)dieren

YORKSHIRE-terriertjes. Walem 11A Schin op Geul. Tel. 04459-1237.

Hondekapsalon Charel knipt en TRIMT alle rassen, ook Bouviers. Kerkrade 423400.

Te k. BOUVIER 3 jr met stamb., blond, reu, goed waaks. Tel 04490-37470.

Nestje AIREDALE terrierpups, met stamb. Tel. 04746-3153.

Te k. kleine en grote KEZEN. Tel. 045-214859.

Wegegevlogen 12-09 tamme DWERGPAPEGAAI, t.b.t.b. Tel. 045-710531.

Te koop BOBTAIL, 4½ mnd. weg. omstand. Tel. 045-215901.

Te k. gevr. alle soorten papagaaien, worden afgehaald. Tel. 043-214305.

Te koop DWERGPOEDELS klein soort. 04750-16590.

TV/Video

KLEUREN TV grote sortering vanaf ƒ 75,-. Radio TV van Voorst, Ganzeweide 48 Heerlerheide. 045-213679.

Literatuur

Te k. Spectrum DIERENENCYCLOPEDIE, 16 dig., vaste pr. ƒ 750,-. Tel. 045-273945.

Muziek

STALMEIER MUSIC
de muziekspecialist
HOOFDSTRAAT 32 TEL 045-214252 HOENSBROEK
(Bij de Markt)
Een vertrouwd adres voor: Keyboards, orgels, synthesizers blaas- en slaginstrumenten, gitaren, versterkers, orkestapparatuur, accordeons, midispecialisatie enz. enz. Altijd leuke aanbiedingen en occasions.
Koop bij de man die het ook bedienen kan!!!

PIANO'S huur met koop-recht van ƒ 65,- tot ƒ 200,-, p.m. Gratis transport. Alle merken gebruikte piano's ƒ 450,- per jaar. Van Urk, Westersingel 42, R'dam 010-4363500.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Te k. KEYBOARD, Yamaha, type PSR 6300, i.z.g.st., extra voorzien van bijpassend statief, ƒ 3.795,-. Inl. 045-712028. Werkdagen tussen 08.00-09.00 uur.

Te k. electr. ORGEL met ingeb. ritme-box. M. Solina B 316 st, z.g.a.n. Nw.pr. ƒ 4345,-. Vr.pr. ƒ 3000,-. Tel. 045-325748.

ORGEL Solina B 200, 2 manualen, basped., ritmic, ƒ 550,-. Tel. 045-727735.

Kachels/Verwarming

KACHELS, keuze uit 200 st. Jac. Kohlen, Rijksweg N. 104, Sittard. 04490-13228.

Kachels, nieuw en gereviseerd, grote keus. De KACHELSMID, de beste en de goedkoopste: Walem 21, Klimmen. Tel. 04459-1638.

Huish. artikelen

Voor een KOELKAST, diepvries, wasautomaat of kookplato. Het juiste adres "Vriesko" Sittarderweg 138, H'len Tel. 045-727342.

In/om de tuin

HOUTHANDEL Landgraaf voor al uw tuinschermen, planken, palen, balken, kepers, panlatten, stookhout enz. Buizerdweg 8, Industrieterrein Abdissenbosch Landgraaf 045-318518.

Houth. IMPREG, In de Cramer 104, Hrl., 045-751687 voor uw druk geïmpregneerde en groen geïmpregneerde planken, palen, schermen, nwe. en gebr. biels, rolborders enz. Bezorgen mogelijk

Tegels en klinkers voor opritten en terras of tuinpad, in vele maten en uitvoeringen. CREUGERS beton, Economiestr. 46, Hoensbroek (bij Herschi). Tel. 045-213877.

Te k. 1 ste soort GRASZODEN ƒ 3,50 p.m2 afgehaald, boven de 50 mtr. gratis thuisbez., ook gehele tuinaanl. goedkoop, ook voor straatwerk. Tel. 045-323178

Te koop gevraagd

Wij komen OVERAL dringend gevr. damespockets, stuiverromans, flodderboekjes, sexbladen en pornoboekjes. 09-3287786810.

Inkoop GOUD enz. tegen contant geld. Vereveld, Saroleastraat 80 A, Heerlen. Tel. 045-714666.

TANDEM aanhanger met of zonder huif. Tel. 045-229594.

GOUD, zilv., munt, postz. etc. Cont. bet. vrijbl. tax. Groenstr. 109 (verl. naar stat. Lutterade) Geleen.

KLEUREN TV's en video's defect geen bezwaar. Tel. 045-728130.

Wij vragen KLEUREN TV's, def. geen bezw. Video's; stereo torens; dames bromer; ski's; ski-schoenen en zware eiken eethoek. Tel. 04406-12975.

Huw./Kennism.

Nieuw: ALLEENSTAANDENCLUB Eldorado, iedere woensdagavond dansavond va. 20.00 uur met D.J. Geleive bewijs van alleenstaand mee te nemen, zonder legitimatie geen toegang. Uw clubpas ligt klaar. Bongerd 5, Spaubeek. Tel. 04493-4193.

Met een PICCOLO in het Limburgs Dagblad raakt u uw oude spulletjes 't snelst kwijt. Piccolo's doen vaak wonderen.... Probeer maar! Tel. 045-719966.

Als u ons voor 12 uur 's morgens belt, staat uw PICCOLO de volgende dag al in het Limburgs Dagblad. Tel. 045-719966.

Diversen

Gebit gebroken
Klaar terwijl u wacht. Hoonhout
Akerstr. N 328, Hoensbroek
Tel. 045-228211.

GEBIT gebroken? Klaar terwijl u wacht. Borsboom & Moers, Streeperstr. 29, Schaesberg. 045-315921.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Door jonge masseuze ONTSPANNINGSMASSAGE m. leuk gesprek en drankje. Eens geweest blijft komen. 045-3534..

De massage van VENIQUE is een blijft uniek 045-228481.

Te k. A.B. Dick OFFSET DUPLICATOR (druk) model 357A. Te bez. 18.00 uur. 045-41383..

43 mln voor PNL-beleid

ERLEN – In 1990 is opnieuw ,7 miljoen beschikbaar voor regionale beleid in het kader de perspectievennota Zuid-burg (PNL). Volgend jaar t de derde PNL-periode 6 tot en met 1990) af, waar-e tegelijk het beleid inzake de spectievennota Zuid-Lim-g wordt afgesloten. Dat ijft de minister van Econo-che Zaken in de gisteren ver-enen begroting voor 1990.

Limburgse overheid en het rijfsleven hebben de afgelo-tijd herhaaldelijk een beroep 'Den Haag' gedaan om het L-beleid nog enkele jaren rt te zetten. Volgens Heerlens rgemeester Van Zeil had de un nog tot en met 1994 moeten rden voortgezet om Oostelijk id-Limburg er weer bovenop helpen.

de subsidiepot voor het nu ende jaar (oorspronkelijk ook ,7 miljoen) heeft het ministe-een bedrag van ƒ 27,7 miljoen evoegd dat nog over was uit 8.

CDA wil in formatie 'punten op de i zetten'

PvdA/D66 tegen grotere inkomensverschillen

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – PvdA en D66 vinden het „onaanvaardbaar" dat de inkomensverschillen volgend jaar groter zullen worden. De twee partijen vinden dat bij de formatie van een nieuw kabinet afspraken gemaakt moeten worden over een meer gelijkwaardige ontwikkeling van de inkomens. Maar het CDA, de grootste partij in de centrum-linkse regeringscoalitie, is redelijk tevreden over de inkomenspolitiek die het kabinet-Lubbers in de Miljoennota uitstippelt.

Dat blijkt uit de reacties van CDA, PvdA en D66 op de gisteren gepubliceerde Miljoenennota. De VVD toont zich redelijk tevreden met de laatste Miljoenennota van het CDA/VVD-kabinet.

De liberalen zijn wel verontrust over het feit dat de ambtenaren minder in koopkracht stijgen dan de werknemers in de bedrijven.

De VVD fulmineert in haar reactie alvast tegen een mogelijk centrum-links kabinet. De liberalen zijn het oneens met het door CDA, PvdA en D66 bepleite herstel van de koppeling tussen lonen en uitkeringen. De VVD wijst op het grote aantal uitkeringsgerechtigden, en de toeneming van de uitgaven aan de sociale zekerheid. De liberalen pleiten verder voor meer belastingverlaging.

Volgens het GPV is daar echter geen geld voor. Voorrang moet worden gegeven aan overheidstaken bij politie en gezondheidszorg, en aan terugdringing van het financieringstekort. Het GPV vindt dat er snel een eind moet komen aan de demissionaire peride van het kabinet. De RPF noemt de Miljoenennota een „epiloog: het hoofdstuk van de kabinetten Lubbers 1 en 2 (CDA/VVD) wordt afgesloten." De Troonrede is te optimistisch over de bestrijding van de criminaliteit, aldus de RPF.

Groen Links noemt de begroting „een allesbehalve sober pleidooi voor voortzetting van het beleid. Is dit het onderhandelingsaanbod van de heer Lubbers voor de formatie? Dan zijn wij benieuwd naar de reactie van de toekomstige coalitiepartners," aldus Groen links. Groen Links ergert zich aan het feit dat „de tweedeling scherper wordt" en er nauwelijks concrete maatregelen worden genomen in de strijd tegen de milieuverontreiniging.

Matiging

CDA en VVD prijzen in hun reactie het economisch herstel dat de afgelopen jaren heeft ingezet. Het CDA wil in de kabinetsformatie wel „punten op de i zetten". Het milieubeleid en de aanpak van de langdurige werkloosheid vergen extra aandacht, maar het zal „passen en meten worden" om daar voldoende geld voor uit te trekken. Het CDA hamert in haar reactie op het belang van financieel solide afspraken tussen de nieuwe coalitiepartners. Met de bonden en werkgevers moet een sociaal akkoord worden afgesloten over loonmatiging en bestrijding van de werkloosheid.

Het CDA verdedigt uitgebreid de vergroting van de inkomensverschillen, die voortvloeit uit de kabinetsplannen. Volgens het CDA is dat een correctie op te ver doorgedreven nivellering. „Bij een terughoudende loonontwikkeling moet het mogelijk zijn in de volgende kabinetsperiode weer een meer gelijkwaardige koopkrachtontwikkeling te realiseren," aldus het CDA.

'Doorschuiven'

PvdA en D66 storen zich enorm aan de ongelijke inkomensontwikkeling. Beide partijen willen dat in de kabinetsformatie aan de orde stellen. De linkse partijen pleiten voor een sociaal akkoord met de bonden en werkgevers. Alleen zo kan er een loongolf worden voorkomen, aldus D66. Kritiek is er van PvdA-zijde op de „onnodig omvangrijke belastingverlaging," waardoor geen geld is voor overheidsinvesteringen. Ook menen de socialisten dat de Miljoenennota een te rooskleurig beeld schetst van de financiële positie van de overheid. Het demissionaire kabinet schuift grote financiële problemen door naar de toekomst, aldus de PvdA.

Demissionair

commentaar

Een demissionair kabinet kan eigenlijk geen beleid uitstippelen; dat zou het moeten overlaten aan de opvolgende regering. En aangezien de totstandkoming van een centrum-links kabinet geenszins denkbeeldig is, past het de Troonrede en Miljoenennota inhoudelijk met enige reserve te bekijken.

In financieel en economisch opzicht is het ons land gedurende het afgelopen jaar niet slecht gegaan en heeft het herstelbeleid ontegenzeggelijk vruchten afgeworpen. Ook voor de nabije toekomst voorspelt het CPB een betrekkelijk gunstige ontwikkeling. Deze gang van zaken opent voor de zittende politici in zekere zin de mogelijkheid om sterker dan tot dusver het geval is geweest concrete aandacht te schenken aan de puur sociale aspecten van het staatshuishoudelijke beleid. Er is sprake van groeiende welvaart; welnu, wat is er dan tegen om de verdrukten in onze samenleving – en dat zijn er nogal wat – op gepaste wijze daarvan mee te laten profiteren? Dat is uiteraard tevens een punt dat aan de orde komt bij de vorming van dat centrum-links kabinet.

Minister De Koning heeft de natie opgeroepen een nationale inspanning te leveren om de (langdurige) werkloosheid met succes te lijf te gaan. Van ons wordt dus solidariteit gevraagd, of anders uitgedrukt: alomvattend begrip voor beheersing van de loonkosten en een evenwichtige inkomensverdeling. Het is evenwel nog onduidelijk wat er van die koppeling terecht komt.

Extra aandacht vraagt tevens Het Milieu. Het demissionaire kabinet Lubbers II maakt op dit punt een pas op de plaats, maar gegeven de droevige omstandigheid dat aan milieu, natuur en landschap steeds grotere schade wordt berokkend, kan langer uitstel van de bestrijding niet gedoogd worden. En het kan ook niet ontkend worden dat juist de algehele welvaart waarvan Miljoenennota en Troonrede gewag maken, voor een belangrijk deel bereikt is en gehandhaafd wordt ten koste van dat milieu.

De nu komende regering zal minstens de begroting op dit punt aanzienlijk moeten bijstellen, waarbij het nu al duidelijk is dat van de hele burgerij offers gevraagd zullen worden. De bereidheid daartoe lijkt gelukkig aanwezig. We zeggen 'lijkt', want de vraag is of die bereidheid blijft als het echt geld gaat kosten.

F.S.

Opmerkelijke punten uit Miljoenennota

(Vervolg van pagina 1)

politieke stilte kost al met al 'n 790 miljoen gulden. Ex-minister Deetman (Onderwijs) kon or het eerst sinds jaren een inloze begroting" presente-. De Raad van State, het be-grijkste adviesorgaan, vindt rigens dat de ministers nog te gaan met hun uitspraken er het beleid dat de komende en moet worden gevoerd.

merkelijke punten uit de Mil-nennota zijn:

- de gasprijs voor de burgers gaat op 1 januari omhoog met 4,4 cent naar 40,9 cent per m3 (exclusief BTW);
- de huren gaan per 1 juli met drie procent omhoog;
- met ingang van het schooljaar 1990-1991 wordt het lesgeld met ƒ 100 verhoogd;
- de bijstandsuitkeringen voor jongeren tussen 18 en 27 jaar gaan omlaag met maximaal 55 procent;
- de kinderbijslag stijgt op 1 januari met 1 procent;
- de sociale uitkeringen gaan op 1 januari met 1 procent omhoog;
- voor verbetering van de arbeidsvoorwaarden van ambtenaren en trendvolgers is bijna twee procent beschikbaar;
- er komt een nieuwe, goedkopere, uitgave van de stuiver om de huidige dure messingmunt te vervangen;
- minister Bukman trekt 143 miljoen extra uit voor de opvang van asielzoekers.

Jubeljaar

Het kabinet steekt in de Miljoenennota en de bijbehorende rekensommen de loftrompet over de economisch successen die de afgelopen jaren zijn geboekt. Het jaar 1989 is in mening opzicht een jubeljaar geworden. De economie groeide met 4,25 procent. Een dergelijke fabuleuze groei zal volgend jaar niet worden herhaald: het Centraal Planbureau voorspelt een groei van 2,75 procent. Nederland profiteert volop van de groei van de wereldhandel: invoer en uitvoer stijgen met elk zes procent. De prijzen zullen volgend jaar harder oplopen: de inflatie gaat van 1,75 naar 2,25 procent.

De economische groei zorgt in 1990 voor 85.000 nieuwe banen. Omdat het aantal mensen dat wil werken nog steeds toeneemt, zal de werkloosheid slechts met 25.000 dalen. Het Planbureau waarschuwt bovendien voor de gevolgen van looneisen op de werkgelegenheid. Het CPB neemt aan dat de cao-lonen in 1990 met 2,5 procent zullen stijgen, maar elk procent extra loonstijging levert 26.000 werklozen op.

Het kabinet hoopt er op dat de omvangrijke belastingverlaging de bonden volgend jaar van looneisen zal kunnen weerhouden. Er wordt 4,75 miljard uitgetrokken voor verlaging en vereenvoudiging van de belastingen. In principe gaat iedereen er daardoor op vooruit. Maar belastingbetalers die vroeger veel profiteerden van de aftrekposten, kunnen er op achteruit gaan.

Gasprijs ruim 10 pct omhoog

n onze parlementaire redactie

N HAAG – De gasprijs voor inverbruikers gaat op 1 janua-met 4,4 cent per kubieke meter hoog tot 40,9 cent. Inclusief W betekent dit een stijging tot cent per m3. Naar verwach-g zal de prijs op 1 juli 1990 er dalen tot 40,5 cent (exclu-f BTW).

nister De Koning (Sociale Za-) schrijft dit in de nota Inko-sbeleid 1990. In de begroting nomische Zaken maakt mi-ter De Korte geen melding de gasprijsverhoging. Hij is de eerst verantwoordelijke windsman.

prijsverhoging is verwerkt in voor 1990 voorspelde inflatie 2 tot 2,5 procent. De prijsver-ging op zich betekent een opkrachtdaling van gemid-d 0,25 procent, aldus De Ko-g. Deze daling is al verwerkt de algemene koopkracht-atjes.

gasprijsverhoging is toe te rijven aan stijgende prijzen huisbrandolie (waaraan de prijs is gekoppeld) en een op-ende dollarkoers (prijzen van worden in dollars berekend).

Kabinet wijst kritiek Raad van State af

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Het demissionaire kabinet is te ver gegaan bij het doen van beleidsmatige uitspraken in de Miljoenennota. Dit schrijft de Raad van State in zijn advies over de begrotingsstukken voor volgend jaar. De raad stelt dat de Miljoenennota 1990 een bijzonder karakter moet dragen, nu het kabinet demissionair is en de formatie van een volgend kabinet al is begonnen. De raad constateert dat het kabinet terecht terughoudend is geweest bij het doen van nieuwe beleidsvoorstellen.

Die terughoudendheid is echter niet terug te vinden bij het doen van nieuwe beleidsmatige uitspraken die niet uitmonden in voorstellen en overigens ook niet noodzakelijk zijn als toelichting op de begroting voor 1990, aldus de raad. „De raad heeft de indruk dat aan zo'n wenselijke terughoudendheid niet steeds de hand is gehouden," aldus het advies.

In het advies geeft de raad een aantal voorbeelden om zijn stellingen te staven. Zo wordt gewezen op uitspraken dat er gestreefd moet worden naar een lager BTW-tarief. Volgens de Raad van State gaat het kabinet er ten onrechte vanuit dat de belastingtarieven omlaag kunnen door te proberen meer mensen belasting te laten betalen.

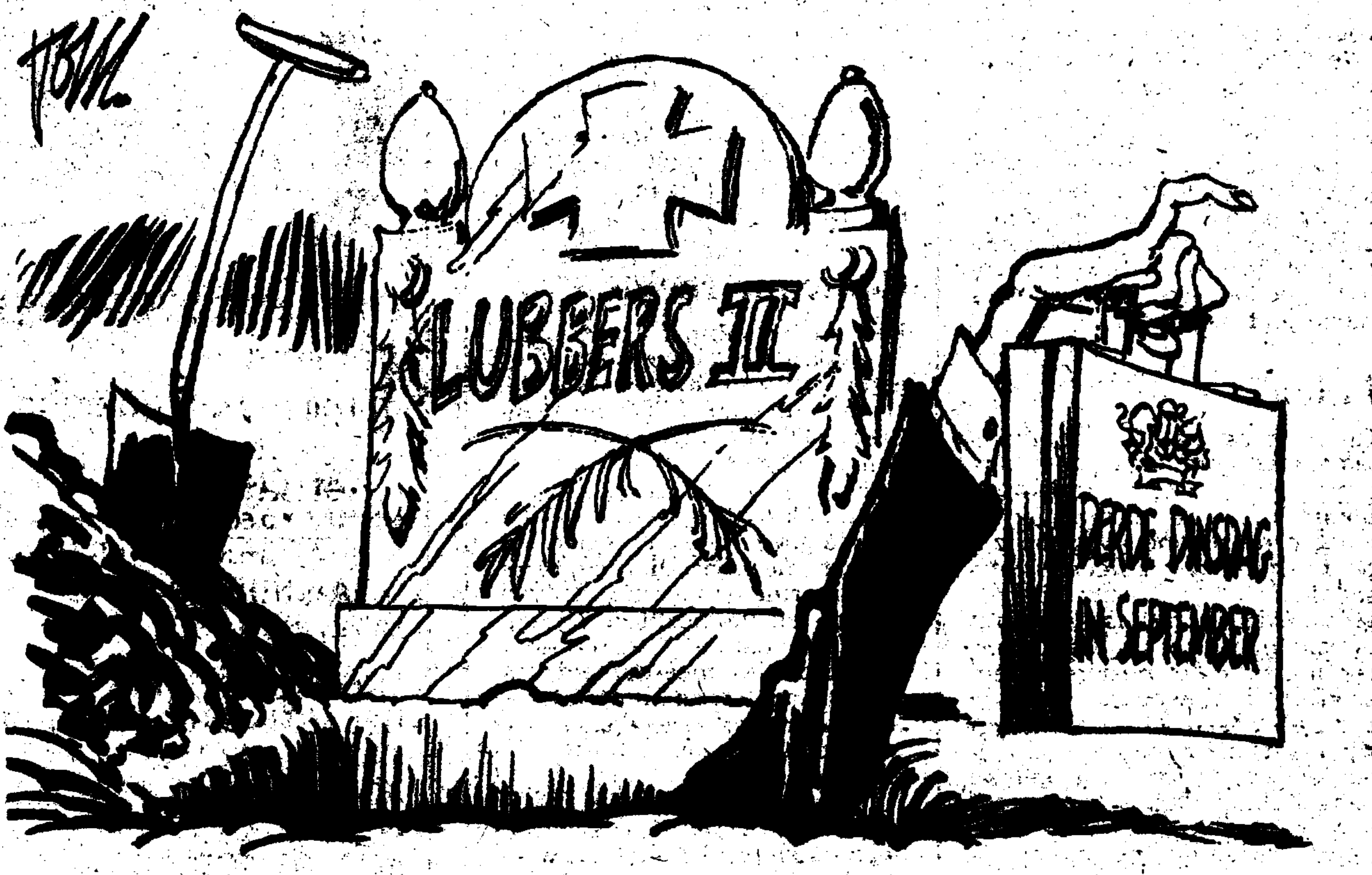
De raad uit verder kritiek op geformuleerde uitgangspunten voor verdere vermindering van het financieringstekort, een daling van collectieve lastendruk en de koppeling tussen lonen, uitkeringen, en ambtenaren- en trendvolgerssalarissen.

De stelling van het kabinet dat men onverkort moet blijven streven naar realisering van de doelstellingen uit het regeerakkoord, wijst de Raad van State als „te vergaand" van de hand. Nu het kabinet demissionair is, kan niet meer gesteld worden dat het regeerakkoord voor de periode 1986-1990 onverkort blijft gelden, aldus de raad.

Namens het kabinet heeft minister Ruding (Financiën) in een brief aan de Raad van State de kritiek afgewezen. Volgens hem was het alleen de bedoeling enkele beschouwingen aan belangrijke, toekomstige, en welhaast zekere problemen te wijden.

Compensatie regionale WIR nog tot 1990

HEERLEN – Zuid-Limburg kan nog tot en met volgend jaar profiteren van een potje voor speciale projecten. In 1984 werd als compensatie voor het afschaffen van de Bijzondere Regionale Toeslag in de WIR een eenmalig bedrag van ƒ 250 miljoen vrijgemaakt voor het noorden van het land en Zuid-Limburg. Tot nu toe is daarvan in totaal slechts ƒ 183,6 miljoen uitgegeven. Het nog resterende bedrag van ƒ 66,4 miljoen kan nog tot en met volgend jaar aan projecten worden besteed. Dat schrijft het ministerie van Economische Zaken in de begroting voor volgend jaar.

Vergroting loonkloof voor FNV 'onaanvaardbaar'

Koppeling blijft zeer punt

Van onze redactie economie

DEN HAAG – De reacties van de sociale partners op de Miljoenennota variëren van „volstrekt onvoldoende" en „onaanvaardbaar op enkele punten" van de zijde van de vakcentrales tot kritische kanttekeningen van werkgeversorganisaties. Het groter worden van de afstand tussen lonen in de marktsector en die van ambtenaren, trendvolgers en uitkeringsgerechtigden is voor de grootste vakcentrale FNV „onaanvaardbaar". De werkgeversorganisaties VNO en NCW waarschuwen juist voor een verdergaande 'koppeling' van lonen en uitkeringen en kritiseren het kabinet over het stopzetten van het saneringsproces van de overheidsbestedingen.

De twee organisaties van werkgevers, VNO en NCW, benadrukken in hun commentaren de weliswaar gunstige economische situatie, maar het is wel „welvaart met een waarschuwing," aldus het VNO. „De gezonde economie „is niet dank zij, maar eerder ondanks een nog steeds tekortschietende begrotingsdiscipline van de rijksoverheid," zegt het NCW.

Beide organisaties waarschuwen voor het kwetsbaarder maken van die overheidsfinanciën, onder meer door toezeggingen van een automatische koppeling van inkomens van ambtenaren, trendvolgers en uitkeringsgerechtigden aan de lonen in de marktsector.

Naast kritiek ook aanmoedigingen van de werkgevers. Als belangrijkste maatregel om de structuur van de Nederlandse economie verder te versterken, zien de werkgevers in de eerste plaats het verlagen van de lastendruk voor burgers en bedrijven. In plaats van de voorgenomen lastenverlaging van ƒ 3 miljard door de zogenaamde 'Oort-operatie', zou volgens het VNO tegen het einde van de komende kabinetsperiode een belastingverlaging van ten minste ƒ 9 miljard moeten zijn gerealiseerd. In het VNO-commentaar wordt tenslotte gewezen op „het nationaal belang" van een voortgaande loonkostenmaatregel.

'Onvoldoende'

De FNV vindt de toezeggingen van het demissionaire kabinet op het gebied van de 'koppeling' door het toepassen van de Wet Aanpassings Mechanisme met ingang van 1 januari onvoldoende. Zelfs met terugwerkende kracht tot 1 juli van dit jaar is weliswaar „noodzakelijk, maar nog lang niet voldoende." Het opnieuw vergroten van de inkomensafstanden is voor de grootste vakcentrale „onaanvaardbaar". De christelijke centrale CNV zegt wel tevreden te zijn over het kabinetsvoornemen, maar wenst toch de terugwerkende kracht op korte termijn te regelen.

Ook de belastingverlaging in het kader van de Oort-operatie moet van de centrale gewijzigd worden, omdat voor de werkenden in 1990 wel een forse koopkrachtverbetering wordt verwacht, maar er in de daaropvolgende jaren sprake is van een veel geringere stijging. Omdat de groei van de werkgelegenheid en ook de daling van de werkloosheid volgens de CPB-cijfers nogal tegenvallen moet arbeidstijdverkorting verder worden doorgevoerd en meer aandacht worden besteed aan specifieke groepen. De FNV wil over nieuwe werkgelegenheid tot kaderafspraken komen met overheid en werkgevers.

Het CNV vindt bovendien dat de overheid als grootste werkgever een belangrijke bijdrage moet leveren aan het bestrijden van de langdurige werkloosheid. Met een daling van die langdurige werkloosheid van 20.000 personen per jaar, zoals het CPB voorspelt, is die langdurige werkloosheid over tientallen jaren nog niet opgelost. Het CNV kiest voor een doelstelling van 50.000 personen per jaar.

De invloed van de loonontwikkeling op de werkgelegenheid doet zich vooral gelden in het midden- en kleinbedrijf, zo stellen de organisaties van ondernemers KNOV en NCOV. Volgens de voorspellingen van het Centraal Plan Bureau zijn de vooruitzichten op winst voor het midden- en kleinbedrijf voor de komende jaren wat minder rooskleurig dan het bedrijfsleven in het algemeen. „Lastenverzwaring is daarom uit den boze," aldus het KNOV.

n onze parlementaire redactie

HAAG (GPD) - „Het afgelo-jaar is zoveel beleid ontwik-, dat de mensen van Verkeer Waterstaat de komende jaren wat hebben te doen." Die lusie trok mevrouw Nelie -Kroes bij de presentatie de laatste onder haar verant-rdelijkheid opgestelde be-ting. Bij het aantreden van volgend kabinet trekt zij de ieke deur definitief achter dicht.

hoofdmoot van het in het af-pen jaar door Verkeer en Wa-aat ontwikkeld beleid is tregelen te nemen de auto-ilist uit de auto en in bus of te krijgen en tegelijk daar-de verstedelijkte gebieden aar te maken en het milieu erstellen. „Als we nu niets zullen de wachttijden in het eer over de weg verviervou-". In haar begroting her-ze nog eens alle reeds be-gemaakte maatregelen om doelstelling te bereiken.

jaar 1990 wordt voor de ver-veiligheid het jaar van de

In het geweer tegen 'duivelse plannen' vanuit Bonn

Automobilist moet auto uit en in bus of trein

waarheid. Smit-Kroes denkt dat het streven het jaarlijkse dodental met 200 te verminderen (1380 in 1988) en het aantal gewonden met 1500 te doen dalen, wordt gehaald. De aandacht van de overheid blijft gericht op de handhaving van de maximumsnelheden. Op de begroting van Verkeer en Waterstaat is 24 miljoen gulden gereserveerd voor de aanpak van onveilige situaties op de rijkswegen. Ook controleacties tegen het rijden onder invloed worden uit dit bedrag betaald.

Uiterlijk in 1992 zal de vrijstellingstermijn voor de verplichte autokeuring, de APK, worden verlegd van drie naar vier jaar. De technische conditie van de huidige nieuwe auto's staat verlenging van de vrijstellingstermijn toe. De APK-keuring heeft inmiddels tot resultaat gehad, dat de wrakken van de weg zijn verdwenen.

Jaarlijks wordt 325 miljoen gulden extra beschikbaar gesteld voor de financiering van urgente projecten in de uitvoeringsprogramma's voor weg, water en rail. Uitgangspunt is dat die projecten worden gefinancierd die de bereikbaarheid verbeteren zonder de leefbaarheid aan te tasten. Een belangrijk deel van dit geld gaat naar het openbaar vervoer. Projecten die reizigers uit de file halen, krijgen hierbij voorrang.

De Westduitse overheid heeft nog geen definitieve beslissing genomen om per 1 januari 1990 voor de Nederlandse vrachtwagens extra belasting te heffen voor het gebruik van de Duitse wegen. Mocht een dergelijk besluit alsnog worden genomen, dan zal de Nederlandse overheid de transportbedrijven die hierdoor worden getroffen compenseren. Dit zal naar schatting een bedrag van 30 miljoen gulden vergen.

Op het moment dat Bonn de beslissing neemt, zal de Nederlandse regering „de duivelse plannen van onze oosterburen" aanvechten zowel bij de Europese Commissie in Brussel als bij de Europese Hof in Luxemburg. Minister Smit-Kroes zei, dat het ongehoord is, dat Bonn het streven naar open grenzen in Europa met het besluit extra wegenbelasting te gaan heffen geweld aan doet.

De invoering van het rekeningrijden ligt volgens Smit-Kroes op schema. Eind 1992-begin 1993 zullen uitgebreide proeven worden genomen met het in te voeren systeem. Dit betekent alleen, dat het systeem op bruikbaarheid wordt getoetst en niet dat de gecontroleerde automobilist al de rekening thuis gestuurd krijgt. Slaagt de proef, dan kan het rekeningrijden in 1994 worden ingevoerd.

Dit jaar nog zal Smit-Kroes een wetsontwerp naar de Tweede Kamer zenden waarin het vervoer van gevaarlijke stoffen wordt geregeld. Verkeer en Waterstaat blijft er op gespitst dat men internationaal een lijn trekt bij de indeling en verpakking van gevaarlijke stoffen.

Ter verkleining van financiële en economische risico's

Ruding kiest duidelijk voor coalitie met VVD

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Dr. H. Ruding, sinds eind 1982 minister van Financiën, wil er eigenlijk niet aan. „U hebt het gevraagd. Ik wil beslist geen verkooppraatje houden." Toch is hij bereid de successen van het CDA/VVD-beleid op een rijtje te zetten. „We hebben meer groei in de economie bereikt en daarmee een basis gelegd voor herstel van de werkgelegenheid. We lopen in de EG voorop bij het scheppen van meer banen. Dat is geen financieel punt, maar wel enorm belangrijk."

Daarnaast is volgens de bewindsman „bewezen" dat een flinke economische groei en een sterke stijging van de werkgelegenheid tegelijk niet een sanering van de overheidsfinanciën konden worden bereikt. „Ik herinner mij de eindeloze verhalen van Den Uyl nog over het gevaar van vraaguitval. Hoort u dat woord nog? Onzin natuurlijk. Er zou een recessie komen. Nou, die is er niet."

Op financieel terrein wijst Ruding op de halvering van het financieringstekort van 10 naar 5 procent. Ondanks een enorme terugval in gasbaten voor de overheid. Verder, „en dat is ondergewaardeerd", noemt Ruding de daling van de rijksuitgaven als deel van het nationaal inkomen van 70 naar 60 procent. „Dat is niet mis, ook al hebben we er zeven jaar over gedaan."

Ruding zou Ruding niet zijn, als hij een positief verhaal niet zou voorzien van een waarschuwing. „We hebben veel bereikt, maar we zijn er nog niet. Ik heb grote zorgen over de staat van euforie waarin Den Haag verkeert. Het gevoel dat de sluizen weer opengezet kunnen worden, terwijl de staatsschuld en de rentelasten stijgen en de uitgavendiscipline nog niet goed is. In de Miljoenennota noemen we 1990 niet voor niets een tussenstop."

Falen

Op de vraag waar het beleid gefaald heeft, mijmert Ruding: „Internationaal niet, financieringstekort niet, de lastendruk is dankzij de plannen-Oort op z'n pootjes terecht gekomen, staatsschuld niet." Dan toch: „De begrotingsdiscipline is absoluut onvoldoende, ook bij de Kamerleden. Daar moet meer gebeuren, zowel bij de rijksbegroting als de sociale fondsen, waar grote gaten zijn ontstaan door enkele gerechtelijke uitspraken over gelijke behandeling." Ook is de minister nog „ongelukkig" over de hoge rente. „Dat zit mij niet lekker, zowel uit eigenbelang als minister van Financiën als vanuit de belangen van de derde-wereldlanden met hun hoge schulden."

Amper twee jaar in functie sprak Ruding in oktober 1984 (de datum weet hij zonder mankeren te produceren) over Tante Truus en de Jan Salie-geest in ons land. Is er sindsdien veel verbeterd?

„Ten dele wel en ten dele niet. Een voorbeeld. In en om Amsterdam bestaat een grote vraag naar arbeid. De werkloosheid in de stad is hoog. Toch krijg je Amsterdammers niet naar Schiphol om daar te werken. Of Hagenaars voorbij Loosduinen om te gaan werken in het Westland. Sociaal en economisch is dat slecht. Je hebt een harde verzorgingsstaat nodig met sancties in de uitkeringssfeer."

Ook over de gewenste loonontwikkeling heeft Ruding een uitgesproken mening. Hij wil niet millimeteren, maar hij acht een loonstijging van 3 tot 4 procent „heel slecht". Hogere werkloosheid, hogere uitkeringen, een lagere groei, minder belastinginkomsten en de koppeling tussen lonen en uitkeringen vormen Rudings schrikbeeld.

Maar een minister van Financiën staat vrij machteloos tegenover een forse loonstijging. Loonwetten wil het kabinet natuurlijk niet. „Je bent dus aangewezen op oproepen en overtuigingskracht. In het verleden hebben we afspraken gemaakt over loonmatiging in ruil voor lagere lasten. Dat is ook gebeurd. We hebben dus recht van spreken." Ruding zegt dan ook een duidelijk voorstander te zijn van nieuwe afspraken met sociale partners. Of dat centraal of decentraal moet gebeuren, laat hij aan „de collega's" in het kabinet.

Naast de angst voor te hoge loonstijgingen vreest Ruding de ontwikkelingen in de VS, waar de begrotingstekorten nog steeds toenemen met alle gevaren vandien voor de wereldeconomie. Een andere zorg vormt het regeerakkoord voor een volgend kabinet. „Ik hoop dat daarin niet afgegaan wordt op de zeer gunstige scenario's uit de verkiezingsprogramma's.

Hernieuwde uitgavenoverschrijdingen vormen een volgend pijnpunt. Regelingen zonder financieel maximum zijn de schatkistbewaarder een gruwel. Het parlement zal het volgens hem eindelijk moeten aandurven maatregelen te nemen, waardoor het gebruik van de regelingen wordt beperkt."

Centrum-rechts

Een nieuw kabinet komt eraan en Ruding kiest onverholen voor een centrum-rechtse coalitie, bestaande uit CDA, VVD en, eventueel, D66. „Dat is financieel-economisch beter. Ik wil zo'n verklaring wel geven," klinkt het resoluut. De kans op „het bereiken van de goede doelen" is dan het grootst, meent Ruding op basis van ervaring en na het lezen van de diverse verkiezingsprogramma's. „Ik voel me gesteund door de duidelijke meerderheid van de CDA-achterban en de fractie. Kijk maar naar onze eerste keuze voor een te vormen kabinet."

Hij heeft zich eerdere uitspraken over de PvdA (alle successen van het herstelbeleid zullen dan wegspoelen) te nuanceren: „Dat is wat extreem," klinkt het nu. Desondanks somt Ruding drie zaken op die naar zijn mening minder goed zullen gaan lopen: de overheidsuitgaven worden te veel omhoog gejaagd, de belastingdruk gaat omhoog en de voortzetting van het herstelbeleid, met alle effecten op de werkgelegenheid, komt in gevaar.

Volgt wederom een voorbeeld. „Het CPB ziet een ruimte van drie miljard gulden voor verdere lastenverlaging. Alle politieke partijen hebben die ruimte al ingepikt om leuke dingen voor de mensen te doen. De lasten moeten omlaag. Ik kies dan, gezien Europa '92, voor een BTW-verlaging. Ik maak me zo bezorgd over de eiland-mentaliteit. De Nederlanders zitten met z'n allen achter de duinen en denken het centrum van de wereld te vormen."

„Stel dat wij de collectieve lastendruk op hetzelfde peil willen houden, dat is toch wel het minste. Zelfs dan zul je de belastingtarieven moeten verlagen, omdat bij een economische groei de lastendruk automatisch omhoog gaat. Veel mensen missen die sprong."

Dit exposé leidt Ruding tot de constatering dat D66 „op belastinggebied veel dichter bij ons staat dan bij de PvdA." Tevens vormt het voor hem een van de hoofdredenen om met de VVD door te gaan in een coalitie. De liberalen willen immers de lastendruk en de belastingen verder verminderen.

Het verhaal lijkt tegen de PvdA gericht. Toch wil Ruding wel toegeven dat er beweging zit in het PvdA-standpunt over de halvering van de belastingverlaging in 1990. De socialisten zijn tijdens de verkiezingscampagne al „door de pomp gegaan": het voornemen te tornen aan de aftrek van hypotheekrente is binnen één dag verlaten. „Mijn doel is niet de problemen te vergroten. Ik juich die beweging toe. Ik ben ook niet gek. Maar of het voldoende is moet nog blijken." In één adem volgt wel een waarschuwing aan het adres van de eigen partij: „De teksten in de Miljoenennota over het gewenste beleid zijn tamelijk stevig. Die zijn door negen CDA-bewindslieden gesteund. Of dat effect heeft moeten we afwachten. Het steunt mijn betoog. Ik zal die lijn ook duidelijk blijven uitdragen binnen mijn partij."

Ballonnen

Blijft de vraag of Ruding deel wil uitmaken van een volgend kabinet. De minister tovert een brede grijns op het gezicht, de pijp verhuist naar de andere mondhoek.

„Ik heb op de dag van de verkiezingen besloten mij daarover niet meer uit te laten." Ook de stelling dat een Onno Ruding als schatkistbewaarder prima zou passen in een CDA-PvdA-kabinet vermurwt hem niet. Die opmerkingen vindt hij „heel vriendelijk, maar ik ga er verder niet op in."

DR. ONNO RUDING

...de Nederlanders zitten met z'n allen achter de duinen en denken het centrum van de wereld te vormen...

Goedkope stuiver in de maak

DEN HAAG – Financiën zoekt naar een goedkope stuiver. Het aanmaken van de huidige messing stuiver kost in verhouding te veel geld. De nieuwe stuiver moet volgend jaar op de markt komen. De nieuwe munt kan naast de oude stuiver blijven circuleren. Dit blijkt uit de begroting Staatsmuntbedrijf 1990. Voor volgend jaar is naast de invoering van de nieuwe stuiver, de uitgifte van een nieuw zilveren vijftig gulden stuk voorzien ter gelegenheid van 100 jaar vorstinnen-regering in Nederland.

's Rijks Munt slaat volgend jaar ongeveer 148,5 miljoen munten waarvan 145,5 miljoen voor ons land, 2 miljoen voor de Antillen en 1 miljoen voor Aruba. De totale waarde van de muntenberg is ongeveer 190 miljoen gulden.

Met 45 miljoen stuks is de dure stuiver de meest geslagen munt. Van het vijf gulden stuk zullen er komend jaar 20 miljoen geslagen worden. Zoals bekend verdwijnt deze munt razendsnel uit de circulatie, omdat het een geliefd verzamelaarsobject is.

LOON- EN INKOMSTENBELASTING	43.400
VENNOOTSCHAPSBELASTING	21.300
VERMOGENSBELASTING	1.210
DIVIDENDBELASTING	2.740
DIVERSEN	1.510
OMZETBELASTING	36.900
BELASTING RECHTSVERKEER	3.010
TABAKSACCIJNS	1.970
ACCIJNS OP ALCOHOLISCHE DRANKEN	1.715
ACCIJNS OP OLIE	5.130
ANDERE ACCIJNZEN	405
BVB AUTO'S en MOTORFIETSEN	2.790
MOTORRIJTUIGENBELASTING	3.595
INVOERRECHTEN	2.725

Voortzetting van tijdelijke VUT-maatregel

Loonruimte van 2 pct voor de ambtenaren

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Het kabinet stelt slechts 2 procent loonruimte voor ambtenaren beschikbaar. Hiervan krijgen alle ambtenaren 1 procent direct in hun loonschalen verwerkt. De overige 1 procent wil het kabinet bestemmen voor onder andere verhoging van de beloning vanaf tweemaal modaal en hoger. Tevens krijgen de ministeries de mogelijkheid extra loonsverhogingen of periodieken te geven aan die ambtenaren die meer dan hun best hebben gedaan. Een kwart procent wil het kabinet inzetten voor de bevordering van de werkgelegenheid bij de overheid.

In de brief die minister Van Dijk (Binnenlandse Zaken) aan de centrales van de bonden van overheidspersoneel heeft geschreven, zegt hij dat wordt gestreefd naar een zo gelijkwaardig mogelijke loonontwikkeling van de ambtenaren met de werknemers in het bedrijfsleven.

„Een dergelijke ontwikkeling mag echter niet strijden met het beleid gericht op gematigde loonontwikkeling in de marktsector. Over het voor de verdere versterking van de economie en de verbetering van de werkgelegenheidssituatie noodzakelijke matigingsbeleid is het kabinet van plan binnenkort najaarsoverleg te voeren met de werkgevers- en werknemersorganisaties," aldus de brief. Minister Van Dijk heeft de ambtenarenbonden voor een eerste overlegronde uitgenodigd op 4 oktober.

Trendvolgers

Voor de 'trendvolgers', de semi-ambtenaren in bijvoorbeeld ziekenhuizen en welzijnswerk, stelt het kabinet vergelijkbare inkomensverbeteringen in het verschiet. Minister De Koning (Sociale Zaken) heeft 500 miljoen beschikbaar. Daaruit betaalt hij een algemene inkomensverbetering van 1,55 procent, maakt hij ruimte (een kwart procent) voor incidentele loonsverhogingen, bijvoorbeeld bij promoties. De Koning trekt ook nog een klein bedrag uit voor bestrijding van knelpunten in het aantrekken van personeel.

Ook minister Van Dijk vraagt de ambtenarenbonden speciale aandacht voor de moeilijke situatie van de overheid als het gaat om het aantrekken van hoog opgeleid personeel. Boven de loonruimte van 2 procent komt nog de gebruikelijke incidentele verhoging die voor het burgerlijk rijkspersoneel 0.75 procent bedraagt.

De minister zegt, dat door de lage beloning die voor dergelijke mensen bij de overheid bestaat, het moeilijk concurreren is met het bedrijfsleven, dat hun zonder moeite meer betaalt. In het licht van het streven naar verbetering van de kwaliteit van het openbaar bestuur wil het kabinet voor moeilijk vervulbare functies die liggen vanaf het inkomen van tweemaal modaal, een belangrijk deel (een half procent) van de loonsom beschikbaar stellen.

Een kwart procent van de loonsom wil het kabinet inzetten voor de bevordering van werkg[...] legenheid bij de overheid vo[...] minderheids- en kwetsbare gr[...]pen. Bovendien wil het kabin[...] 23 miljoen gulden toevoegen a[...] het fonds van waaruit de verb[...]tering van de jeugdsalariss[...] wordt betaald. Een bedrag v[...] 100 miljoen gulden moet word[...] besteed aan de nadelen van [...] belastingoperatie Oort, waarv[...] met name militairen en de zo[...]noemde interim-ambtenaren [...]delige inkomenseffecten he[...]ben.

Een kwart van de loonsom ga[...] naar de ministeries om hardw[...]kende ambtenaren extra te ku[...]nen belonen. Uit dit bedrag mo[...]ten ook nog de kosten die voor[...]vloeien uit de instelling van h[...] weduwnaarspensioen worde[...] betaald.

VUT

Het kabinet wil de tijdelij[...] VUT-maatregel, waarbij amb[...]naren op 60-jarige leeftijd ku[...]nen vertrekken, in 1990 voortz[...]ten. De bonden wordt voorg[...]steld 60-jarigen ook gebruik te [...]ten maken van de deeltijd-VU[...]regeling, waarbij ze nog halve d[...]gen blijven werken. Minist[...] Van Dijk wijst er op, dat de pla[...]sen die zijn vrijgekomen door [...] VUT nog onvoldoende zijn op[...]vuld met nieuwe ambtenaren [...] etnische minderheden en ande[...] voor de arbeidsmarkt moeilij[...] groepen. Wel moet bij die opv[...]ling worden gekeken naar h[...] opleidingsniveau.

De in 1987 ingevoerde afsl[...]kingsoperatie bij de rijksov[...]heid vergt volgens het kabin[...] een langere tijd dan 1990. [...] ambtenarenbonden wordt vo[...]gesteld deze afslankingsmaat[...]gel ook in 1990 en 1991 voort[...]zetten. Op een paar procenten [...] is de afslankingsoperatie [...]haald. Op 31 december 1988 h[...] de rijksoverheid 156.448 mens[...] in dienst. De toegestane beg[...]tingssterkte was 162.629. Was [...] geen afslanking geweest, d[...] zouden er 171.200 mensen [...] dienst zijn geweest. De totale b[...]sparing van de afslanking [...] werd ingezet op ruim een milja[...] gulden, is tot nu toe op 50 m[...]joen gulden na gehaald.

Financieringstekort in 1990 op 5 procent

Kabinet bereikt doel middels kunstgrepen

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Het tekort op de rijksbegroting en de belastingdruk zijn gunstiger uitgekomen dan het kabinet hoopte, toen het in 1986 aantrad. De werkloosheid is echter minder gedaald dan premier Lubbers in 1986 verwachtte. Toen sprak hij van een daling van 200.000 werklozen, hetgeen lang niet is gehaald. Dit blijkt uit de Miljoenennota voor 1990, de laatste van dit (demissionaire) kabinet.

Het financieringstekort komt uit op 5 procent in 1990. Bij de start van het kabinet werd afgesproken dat het tekort terug moest tot 5,25 procent. De vijf procent werd alleen bereikt door een veel grotere economische groei dan oorspronkelijk werd verwacht. In guldens gemeten ligt het tekort volgend jaar zelfs 300 miljoen hoger dan in 1986.

Lastendruk

De collectieve lastendruk zal volgend jaar circa 52 procent zijn. Dat is precies het niveau van 1986, toen het kabinet begon. Uit de Miljoenennota blijkt echter dat de stabilisatie van de lastendruk alleen mogelijk was door de operatie-Oort: een forse belastingverlaging die met ingang van 1990 wordt doorgevoerd.

In de Miljoenennota kiest het kabinet voor een verdere daling van het financieringstekort met tenminste 2 procent over de komende vier jaar. Bij meevallende economische groei of meevallende gasbaten moet het tekort zelfs meer omlaag, zo wordt gesteld. Indien de groei tegenvalt mag dat niet betekenen dat het tekort minder daalt.

Het kabinet erkent dat het financieringstekort en de collectieve lastendruk lager hadden kunnen uitvallen als de rijksuitgaven beter beheerst waren. Sinds eind 1986 heeft het kabinet 15,6 miljard gulden meer uitgegeven dan toen werd afgesproken. Daarvan is 5,6 miljard gulden opgevangen door echte bezuinigingen. Voor het overige zijn extra belastinginkomsten, die veroorzaakt werden door een hogere economische groei, gebruikt om de gaten te dichten.

Premies

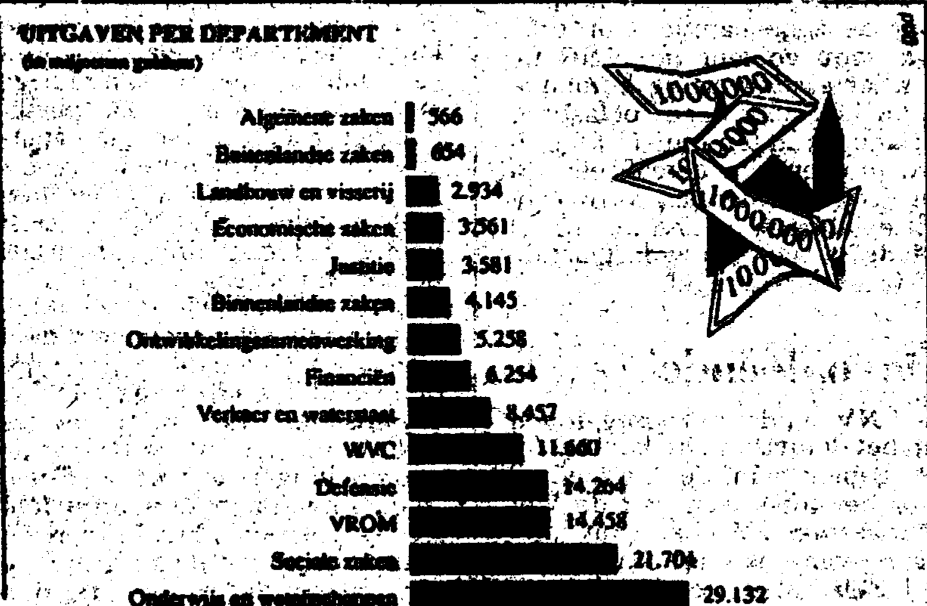
Ook bij de sociale fondsen zijn de uitgaven uit de hand gelopen. Talrijke besparingen werden niet gehaald of de opbrengsten vielen tegen. Gerechtelijke uitspraken inzake gelijke behandeling in de sociale zekerheid zorgden voor extra uitgaven van 2,2 miljard gulden. Sinds eind 1986 is 6,3 miljard gulden meer aan sociale zekerheid uitgegeven dan toen was afgesproken. Dit heeft zich vertaald in hogere premies.

In de Miljoenennota wordt keihard gekozen voor een verdere verlaging van de collectieve lastendruk. Als mogelijkheden daartoe worden een BTW-verlaging of een verlaging van belastingtarieven genoemd. Dit zal gefinancierd moeten worden uit de economische groei en een beperking van overheidsuitgaven, met name subsidies.

Kwetsbaar

Het kabinet stelt dat de sanering van de overheidsuitgaven desondanks gestaag vordert. Er wordt in de Miljoenennota op gewezen dat het aandeel van de rijksuitgaven in het nationaal inkomen is gedaald van ruim 70 naar 60 procent. Desondanks wordt het beslag van de rijksuitgaven op het nationaal inkomen nog te groot genoemd. De kwetsbaarheid van de overheidsfinanciën voor onverhoopt tegenvallende ontwikkelingen kan alles wat er tot nu toe in financieel-economisch opzicht is bereikt doen wegspoelen, zo wordt gesteld.

In de nota wordt de nadruk gelegd op maatregelen om de inactieven, 50 procent van de bevolking tussen 15 en 64 jaar, aan het werk te krijgen. Maatregelen rond ziekteverzuim, arbeidsongeschiktheid en VUT (die onbetaalbaar wordt) zijn nodig. Bovendien kunnen zo belastingen en premies dalen.

Defensie moet tot 1994 uitgaven met 1,7 miljard korten

DEN HAAG – Defensie moet de uitgaven tot 1994 verminderen met een totaalbedrag van 1,7 miljard gulden. Voor het tienjarenplan, dat tot 1998 loopt, wordt een vermindering van het budget met 4,6 miljard gulden verwacht.

Behalve door de beperking van de groei tot 1 procent per jaar moet er nog meer vertimmerd worden binnen de defensiebegroting. Zo blijken de uitgaven voor personeel en materieel hoger uit te vallen dan in het tienjarenplan was voorzien. Voor de periode 1990-1994 gaat het daarbij om ongeveer 300 miljoen. Daarnaast moet nog eens 200 miljoen worden vrijgemaakt, met name voor meer hulp aan NAVO-bondgenoten met minder ontwikkelde defensie-industrieën.

Een structurele korting op personele en materiële exploitatie levert, samen met vermindering van de exploitatiekosten van de krijgsmachtdelen, een besparing van 300 miljoen gulden op. Voor de resterende 1,4 miljard is in de eerste plaats gekeken naar projecten waarvoor pas na 1990 verplichting[...] worden aangegaan. Een besluit over [...] voorbeeld de ve[...]vanging van de o[...]derzeeboten van [...] Zwaardvis-klasse [...] uitgesteld. Zo is [...] en met 1994 een b[...]drag van ruim 9[...] miljoen uit de pla[...]nen verwijderd. U[...]stel van de oprich[...]ting van de Gro[...] Geleide Wapens N[...]derland en minde[...] aankoop van F-[...] vliegtuigen om v[...]desverliezen op [...]vangen levert [...] overige 500 miljo[...] op.

... onze parlementaire redactie

...N HAAG – Ruim 115.000 jon...n tussen 18 en 27 jaar die een ...andsuitkering hebben, moe...rekenen op een forse daling ...hun inkomen die kan oplo... tot 55 procent. Minister De ...ing kondigt dit aan in de ... Inkomensbeleid, onderdeel ...zijn begroting.

...ens de bewindsman moeten ...bijstandsuitkeringen van de ...okken groep jongeren met ...ng van 1 januari omlaag. ... hen die niet voldoen aan de ...dat zij in het voorafgaande ... minstens een half jaar heb... gewerkt, daalt de bijstands...ering tot het niveau van de ...en van levensonderhoud ... studerenden die een uitke... krijgen op basis van de Wet ...ieffinanciering.

De Koning: bijstand moet omlaag

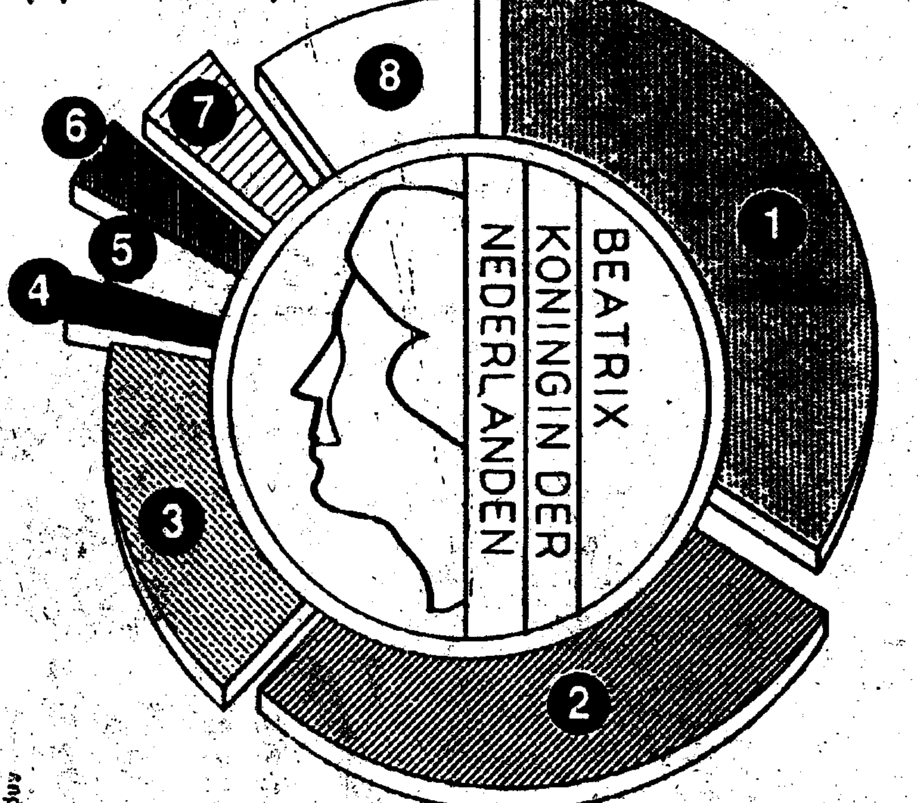
Jongeren tot 55% achteruit

Voor de jongeren die in het voorafgaande jaar wel minstens een half jaar gewerkt hebben, wordt de bijstandsuitkering omgezet in een uitkering op basis van de al eerder gepubliceerde wet Inkomensvoorziening voor jongere werkloze werknemers (IJW). Deze uitkering kan men maximaal twee jaar genieten.

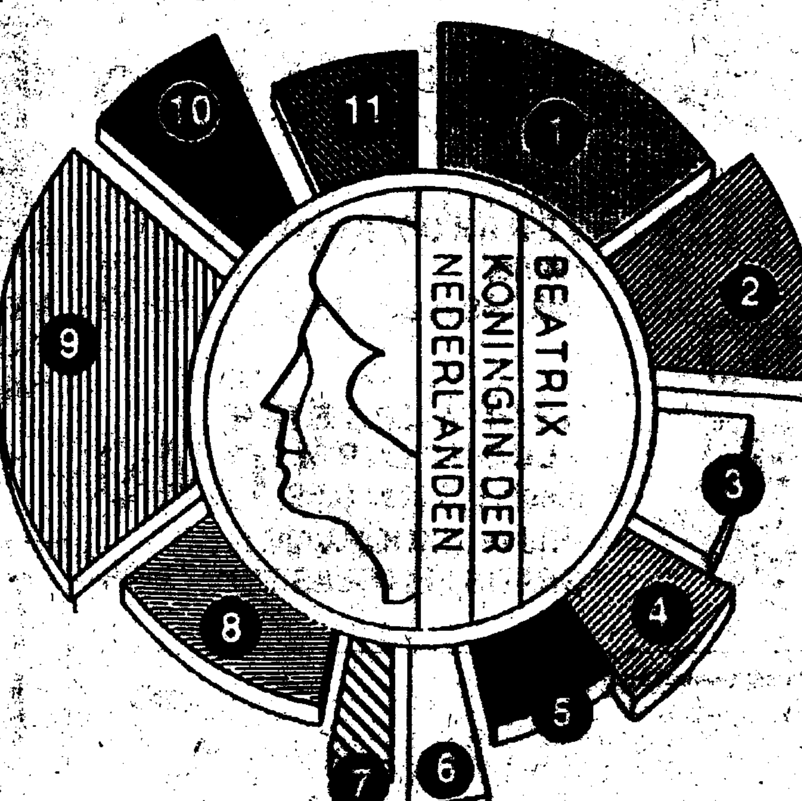
Uit cijfers van De Koning blijkt dat de plannen een inkomensdaling voor jongeren veroorzaken uiteenlopend van 3,3 procent (echtpaar zonder kinderen) tot 55 procent (thuiswonende jongeren ouder dan 23 jaar). De voornemens betekenen blijvend een besparing van 485 miljoen gulden.

In 1990 is dat bedrag 150 miljoen.

De plannen maken onderdeel uit van besparingen op de sociale zekerheid die volgend jaar 510 miljoen gulden belopen, oplopend tot 1150 miljoen gulden in de toekomst. Andere onderdelen zijn: invoering van het jeugd werkgarantieplan (JWG) waardoor schoolverlaters die langer dan een half jaar zonder werk zitten een baan blij de overheid krijgen en dus geen uitkering, het geven van loonkostensubsidie aan werkgevers om werklozen in dienst te nemen hetgeen uitkeringsgelden bespaart, terugvorderen van ten onrechte verstrekte bijstandsuitkeringen, en het plaatsen van meer gehandicapten in bedrijven onder druk van de Wet arbeid gehandicapte werknemers.

1. LOON- en INKOMSTENBELASTING 34
2. OMZETBELASTING 28
3. VENNOOTSCHAPSBELASTING 16
4. BELASTINGEN RECHTSVERKEER 2
5. TABAK- en ALCOHOLACCIJNS 3
6. MOTORRIJTUIGENBELASTING 3
7. AARDGASBATEN 4
8. DIVERSEN 10

1. ONDERWIJS en WETENSCHAPPEN 15
2. SOCIALE ZAKEN en WERKGELEGENHEID 11
3. VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING en MILIEU 7
4. DEFENSIE 7
5. WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID en CULTUUR 6
6. VERKEER en WATERSTAAT 4
7. ONTWIKKELINGSSAMENWERKING 3
8. ANDERE DEPARTEMENTEN 11
9. NATIONALE SCHULD 22
10. PROVINCIE- en GEMEENTEFONDS 7
11. DIVERSEN 7

Spanningen op energiemarkt

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Er zullen op termijn nieuwe spanningen op de energiemarkt ontstaan met alle kansen op prijsverhogingen vandien. Minister De Korte (Economische Zaken) schrijft dit in zijn begroting. De bewindsman wijst voorts op een verdere liberalisatie van de energiemarkt door Europa '92. Daarnaast spelen de toenemende milieuproblemen een grote rol op de energiemarkt.

Komend jaar zal het oliegebruik in de wereld weer uitstijgen boven het niveau van 1979, de tweede oliecrisis. De overcapaciteit bij de olieproduktie van de OPEC-landen zal dan snel verdwijnen. Aangezien 75 procent van de wereldolievoorraad in OPEC-landen te vinden is, zal het belang van deze landen weer toenemen en daarmee hun macht op de wereldmarkt. Schoksgewijze prijsverhogingen zijn dan niet uit te sluiten.

Ook ten aanzien van de gasmarkt is De Korte somber. Gebruiks- en milieuvoordelen zullen zorgen voor een toenemende vraag. De produktiecapaciteit kan zich echter niet zo snel aanpassen. Bovendien zijn forse investeringen nodig om aan die toenemende vraag te voldoen. Zonder een gecoördineerde en evenwichtige benadering van de gasmarkt dringen ook hier grote prijsschokken.

Gezien het milieubelang voorziet De Korte slechts een licht stijgende vraag naar kolen. Aangezien de wereldvoorraden groot genoeg zijn kan een extra vraag gemakkelijk worden opgevangen, zo meent hij. De prijs van deze brandstof zal dan ook stabiel blijven. De Korte houdt vast aan kernenergie als mogelijke energiebron. Hij wijst echter op nog lopende studies naar de veiligheid van die centrales. Om energiebesparing te bevorderen wil De Korte normen gaan opstellen voor energieverbruik van wasmachines, wasdrogers, koel- en vriesapparatuur.

WIR-uitgaven dalen nu snel

DEN HAAG – Met ingang van 1992 zal de rijksoverheid geen geld meer kwijt zijn aan de WIR: de investeringssteun voor bedrijven die met ingang van 29 februari 1988 werd stopgezet. Dit blijkt uit de WIR-begroting voor 1990.

Sinds het besluit om de WIR te staken dalen de uitgaven voor dit beleidsonderdeel snel, zo blijkt uit de begroting. Werd in 1988 nog 4771 miljoen gulden aan WIR uitgekeerd, in 1990 zal dat nog maar 1236 miljoen zijn. Een jaar later worden de WIR-uitgaven geschat op 450 miljoen gulden.

De WIR werd begin 1988 stopgezet wegens de voortdurende overschrijdingen van de geplande uitgaven. WIR-aanspraken worden verrekend met te betalen belastingen. Dat geschiedt vaak pas jaren nadat het boekjaar van een onderneming is afgesloten.

Snelle loonstijgingen geven aanleiding tot bezorgdheid

CPB voorspelt lichte terugval economie

Van onze parlementaire redactie

...N HAAG - De hoogconjunctuur van de afgelopen jaren ...t in 1990 enigszins in. Van een recessie kan echter niet ...sproken worden, zo blijkt uit de door het Centraal Planbureau (CPB), de rekenmeesters van het kabinet, opgestel... macro-economische verkenning 1990 (MEV).

... economische groei zal van ... procent dit jaar terugzakken ... 2,75 procent in 1990, aldus ... CPB. Deze ontwikkeling gaat ...aard met een stijging van de ...n en de prijzen. De CAO-lo... zullen, exclusief incidentele ...oging voor promoties en ...elijke, met 2,5 procent stij... Dat is een procent meer dan ...onstijging dit jaar. De inci...tele loonstijging schat het ...bureau op 1,75 procent. De inflatie zal oplopen van 1,5 procent dit jaar naar 2,25 procent in 1990.

Het CPB voorspelt dat iedereen er in 1990 in koopkracht op vooruit gaat. Maar de snelle loonstijgingen baren het Planbureau zorgen. De belastingverlaging (het 'plan-Oort') zou de werknemers tot loonmatiging moeten bewegen. Maar, aldus het CPB, „de grote baanzekerheid van zittende werknemers geeft weinig prikkels om te matigen ten gunste van werkzoekenden." Het feit dat langdurig werklozen moeilijk inzetbaar zijn, is een andere oorzaak voor de loonstijging.

De stijgende loonkosten verklaren volgens het Planbureau ook voor een groot deel de aanwakkerende inflatie: een half tot een procent inflatie is een gevolg van de loonsverhogingen.

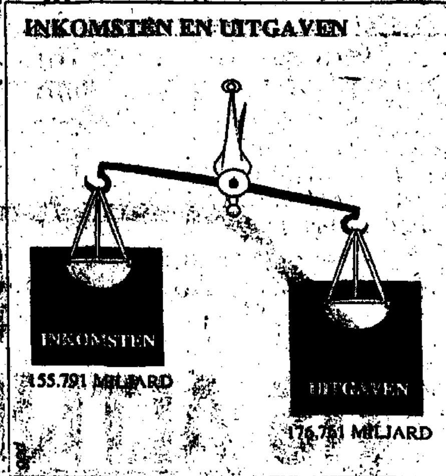
De bedrijfsinvesteringen zullen komend jaar met 4 procent toenemen. dat komt door de gunstige afzetverwachtingen, processen produktievernieuwing alsmede een hoge bezettingsgraad. De produktie in de bedrijven zal volgend jaar toenemen met 3,25 procent; een groei die iets lager ligt dan dit jaar. Ook de arbeidsproduktiviteit blijft stijgen: met 1,75 procent in 1990 (dit jaar 2,5 procent).

Het CPB verwacht volgend jaar 85.000 nieuw banen in het bedrijfsleven. In het 'jubeljaar' 1989 kwamen er 115.000 nieuwe banen bij. Maar het aantal mensen dat wil werken groeit ook iets minder hard dan voorzien. Daardoor kan het aantal werklozen met 25.000 dalen tot gemiddeld 380.000 in 1990. Dat aantal is berekend volgens de nieuwe telling die eind 1988 werd doorgevoerd. Wordt de oude definitie gehanteerd, dan komt de werkloosheid in 1990 uit op 540.000.

De export neemt in 1990 met 6,25 procent toe. De invoer stijgt met zes procent. Door deze ontwikkeling neemt het overschot op de betalingsbalans toe tot 11 miljard gulden.

Naast onzekerheid over de internationale economische ontwikkeling die van grote invloed kan zijn op onze economie, wijst het CPB vooral op de loonontwikkeling als risicofactor. Een hogere loonstijging dan nu voorzien is niet uit te sluiten, meent het Planbureau. Deze heeft echter schadelijke gevolgen voor de werkgelegenheid, zeker bij een koppeling tussen lonen, uitkeringen, ambtenaren- en trendvolgerssalarissen. Een procent extra loonstijging levert dan binnen vier jaar 26.000 werklozen extra op. Over acht jaar gemeten is dat aantal 63.000.

Een ander knelpunt is de beheersing van overheidsuitgaven, aldus het CPB. Men wijst vooral op een opwaartse druk die kan ontstaan bij voorzieningen als gezondheids- en bejaardenzorg, waar budgetten niet aan maxima zijn gekoppeld maar aan gebleken behoefte.

Optimisme over koopkracht '90

Van onze parlementaire redactie

...N HAAG – Het kabinet gaat er vanuit dat, ondanks de ...gende prijzen, de koopkracht van vrijwel iedereen vol...nd jaar gelijk zal blijven of zelfs licht kan toenemen. ...or de sociale minima en de modale ambtenaar wordt een ...betering van de koopkracht met 1,6 procent in het ver...iet gesteld. De werknemer die twee keer modaal ver...t, gaat er meer dan vier procent op vooruit. De modale ...rknemer in het bedrijfsleven krijgt in 1990, ijs en weder ...nende, 3,2 procent extra te besteden.

...gemiddelde 'plaatje' voor 1990 ziet er als volgt uit:

...iale minima: +1,6 procent:

...enverdieners:
...knemer minimumloon +1,2 procent;
...knemer modaal +3,2 procent;
...knemer 2x modaal +3,1 procent;
...btenaar modaal +0,9 procent;
...tenaar 2x modaal +2,1 procent.

...everdieners:
...daal + minimumloon +3,1 procent;
...modaal + minimumloon +4,0 procent.

...e cijfers zijn exclusief de opslag voor promoties, en andere inci...tele loonsverhogingen.

... vooruitzichten werkelijkheid worden, blijkt op z'n vroegst eind ...ari, wanneer de eerste loonstrookjes worden uitgedeeld. Want ... zijn de cijfers van het ministerie van Sociale Zaken op zoveel ...zand gebaseerd als in dit jaar. De oorzaak daarvoor moet gezocht ...en in het tegelijkertijd aanwakkeren van de inflatie, het dreigen ... een loongolf, en fikse veranderingen in het belastingsysteem.

...rwachte inflatie 2,5%

...het eerst sinds jaren zullen de prijzen in 1990 weer flink gaan ...gen. De eerste prognoses wijzen op een inflatie van maar liefst 2,5 ...cent. Algemeen wordt aangenomen dat de vakbonden er tijdens ... CAO-onderhandelingen in zullen slagen die rekening bij de werk...ers te deponeren. Het kabinet rekent er op dat de CAO-lonen met ... procent zullen stijgen. Het is overigens nog zeer de vraag of de ...den het daar bij zullen laten, of dat er hogere inkomensverbete...gen geëist zullen worden.

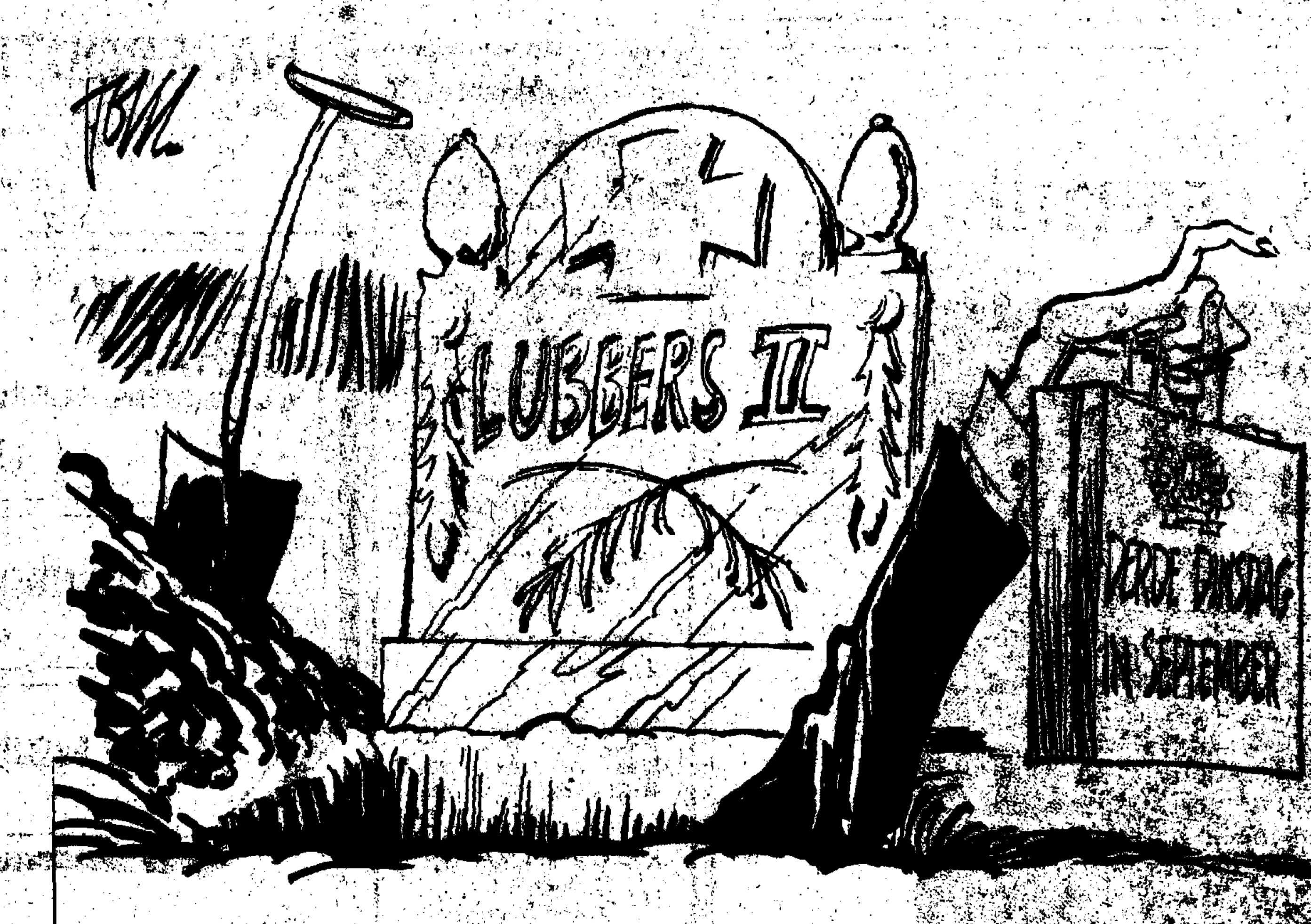
...prijsstijgingen hollen de koopkracht van vooral de minima en de ...btenaren uit. Zij zijn afhankelijk van de kop bij het zittende over... Voor het eerst sinds jaren is het kabinet bereid de koppeling tus... lonen en uitkeringen weer even te herstellen. Het kabinet stelt ...om een verhoging van de uitkeringen en ambtenarensalarissen ... één procent voor. Maar omdat de belastingen omlaag gaan, hoe... ze voor hun koopkracht niet te vrezen, meent het kabinet.

...erde factor die roet in de prachtige inkomenstabellen kan gooi... is de belastingvereenvoudiging, het 'plan-Oort'. De belastingen ... voor iedereen flink omlaag, maar tegelijk komt een einde aan ... groot aantal aftrekposten. Mensen die veel kosten voor de belas...en konden aftrekken, raken die mogelijkheid kwijt. Dat kan aar... in de papieren lopen.

...rekposten

... kabinet gaat er voor het gemak van uit dat mensen op het mini... door de ... niets merken van het verdwijnen van de ...kposten. ... werknemer zou er door de operatie grosso ...do driekwart procent bij inschieten, de topsalarissen van vier keer ...daal worden geacht vijf procent in te leveren door het verdwijnen ... de aftrekposten.

...t omdat die situatie voor iedereen verschillend is, kunnen de in...mensgevolgen in 1990 drastisch afwijken van de officiële plaatjes.

Bedrijfsleven speelt goed in op uitdagingen

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG - Het gaat goed met het Nederlandse bedrijfsleven. Er wordt adequaat ingespeeld op de toenemende technologische vernieuwing en de toenemende concurrentie waarmee de economische opgang gepaard gaat. Bedrijven zien ook steeds meer in dat Nederland als afzetmarkt te klein wordt en dat men zich op het buitenland moet richten. De golf van fusies, overnames en samenwerkingsverbanden zijn daar het bewijs van.

Minister De Korte schrijft dit in zijn begroting. Volgens de bewindsman zal het overheidsbeleid erop gericht moeten zijn het vermogen van bedrijven om zich aan te passen aan wisselende omstandigheden te steunen. Dat streven komt in vier vormen tot uiting: het stimuleren van de marktgerichtheid van bedrijfsleven, het inbrengen van bedrijfsbelangen bij overheidsbesluiten, het geven van impulsen voor internationale samenwerking, het ingrijpen waar economische kansen onvoldoende worden gebruikt.

De Korte stelt dat een louter nationaal gericht beleid tot het verleden behoort. De internationalisering maakt dat onontkoombaar. De overheid moet zich er dan ook op richten een hechte basis voor het bedrijfsleven te scheppen van waaruit men de internationale concurrentie aankan. Dat beleid zal uit moeten gaan van kostenmatiging waarbij matiging van loonkosten essentieel is.

Uit de begroting blijkt dat de bewindsman de Instir (innovatie stimuleringsregeling) nog een jaar wil voortzetten.

Om harde kern van werkloosheid aan te pakken

De Koning roept op tot 'nationale inspanning'

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Er is een 'nationale inspanning' van alle betrokkenen nodig om de harde kern van de werkloosheid daadwerkelijk aan te pakken. Werkloosheid is immers niet langer een kwantitatief probleem, maar een kwalitatief. En daarmee veel moeilijker aan te pakken. Alleen door een breed pakket van maatregelen waarbij inkomens, arbeidsmarkt, arbeidsomstandigheden en emancipatie op elkaar worden afgestemd is er een kans van slagen. De overheid kan dat niet alleen. Andere partijen zullen mede het beleid moeten uitzetten. Alleen zo is een maatschappelijk evenwichtige groei te bereiken.

Minister De Koning (Sociale Zaken) zegt dit in zijn begroting. De bewindsman schrijft dat economische groei weliswaar banen oplevert maar dat dit niet genoeg is. Het gaat er tevens om dat alle groepen in de samenleving op reële wijze meedelen in de welvaart of daar uitzicht op krijgen. Werd het beleid de afgelopen jaren vooral gericht op schoolverlaters en werklozen met een relatief goede opleiding, nu zal gekeken moeten worden naar degenen die tot nu toe minder kans bleken te hebben, een baan te vinden.

De Koning stelt dat loonkostenbeheersing, werkgelegenheidsbevordering en een evenwichtige inkomensontwikkeling in de collectieve sector ook voor de toekomst richtinggevend moeten zijn. Om een koppeling tussen lonen, uitkeringen en salarissen bij de overheid mogelijk te maken zal de inzet van werkgevers en vakbonden op het terrein van loonkostenbeheersing en werkloosheidsbestrijding een belangrijk referentiepunt vormen, aldus de minister. Het gaat dan om vragen als: hoe kunnen wij overeenstemming bereiken zonder dwang en zijn er voldoende mogelijkheden om een evenwichtige loon- en kostenbeheersing vast te houden.

De bewindsman spreekt over een 'contracterende overheid': een overheid die met anderen overeenstemming tracht te bereiken over het noodzakelijke sociaal-economisch beleid en daarover heldere en controleerbare afspraken maakt. De andere partijen zijn niet alleen uitvoerend maar in beleidbepalende zin 'mede-verantwoordelijk', aldus De Koning. „Maatschappelijk evenwichtige groei naar een werkelijk actieve samenleving is een ambitieuze maar op deze wijze zeker geen onbereikbare doelstelling," meent de bewindsman.

Accent

Het beleid om werklozen aan werk te helpen wordt onverkort voortgezet, zo geeft De Koning aan. Er wordt, zoals eerder al bekend was, wel meer geld voor uitgetrokken: 1547 miljoen tegen 1306 miljoen in 1989. In het beleid wordt het accent verlegd naar vrouwen en etnische minderheden. Via loonkostensubsidies en het aanbieden van werkervaringsplaatsen wil De Koning volgend jaar 49.000 mensen helpen, 15.000 meer dan dit jaar. Scholing is er voor 130.000 mensen, 26.000 meer dan dit jaar.

Allen, die iets te vorderen hebben van- of schuldig zijn aan de beneficiar aanvaarde nalatenschap van de heer **Johannes Hubertus Ritzen**, laatst gewoond hebbend Molenstraat 4b, Valkenburg a.d. Geul, overleden te Valkenburg a.d. Geul op 7 juli 1989, worden verzocht hiervan vóór 15 oktober a.s. opgave te doen aan **notaris mr. P.A.H. Eurlings**, Heerlerweg 1, 6367 AA Voerendaal.

Forse verhoging bijdrage opvang asielzoekers

onze parlementaire redactie

N HAAG – Voor ontwikke-ssamenwerking is in 1990 zes ard gulden beschikbaar, on-eer een half miljard meer dan 1989. Dat komt overeen met erhalf procent van het netto onaal inkomen, een percen- dat Nederland jaarlijks uit-t voor ontwikkelingssamen-king. In de begroting voor 0 is 226 miljoen gulden uitge-ken voor de opvang van lzoekers. Dat is 143 miljoen r dan in het nu lopende jaar.

r de opvang van asielzoekers in eerste instantie de minis-es van WVC en Justitie ver-woordelijk. Beide departe-nten kunnen ook voor de kos- van opvang van eenmaal in Nederland toegelaten vluchtelingen bij Ontwikkelingssamenwerking declaraties indienen. Minister Bukman (Ontwikkelingssamenwerking) meent overigens dat de kosten voor opvang van asielzoekers eigenlijk niet op zijn begroting thuishoren.

Het extra geld waarop Ontwikkelingssamenwerking in 1990 dankzij de stijging van het nationaal inkomen aanspraak maakt, komt voor het grootste deel ten goede aan multinationale financieringsinstellingen, zoals de Wereldbank, medefinanciering van particuliere projecten en noodhulp.
Voor de drie sectorprogramma's (plattelandsontwikkeling, industriële ontwikkeling en Training, Onderwijs en Onderzoek) is, inclusief de noodhulp, in 1990 een bedrag van 1,4 miljard gulden beschikbaar, bijna 100 miljoen meer dan in de begroting voor 1989.
Voor de tien programmalanden en vier regioprogramma's staat bijna 1,5 miljard op de begroting, een lichte stijging ten opzichte van 1989. Voor de hulpverlening via multilaterale kanalen is ruim 1,1 miljard beschikbaar, 121 miljoen meer dan in 1989. De Nederlandse Antillen en Aruba staan voor een hulpbedrag van 310 miljoen gulden geboekt.

Miljoenennota waarschuwt voor overmatige heffingen

Milieubeleid: 'even' pas op de plaats

Van onze parlementaire redactie

EN HAAG – Het milieubeleid maakt voorlopig noodgedwongen pas op de plaats. Gezien de demissionaire status n het kabinet kunnen de kosten van het in mei uitgeachte nationaal milieubeleidsplan (NMP) niet in de beoting worden verwerkt. Vandaar dat minister Nijpels ch in zijn begroting beperkt tot het aankondigen van aatregelen uit het NMP die geen (extra) geld kosten.
et ministerie van Milieubeheer heeft wel al aanvullende grotingsvoorstellen in de pen. Maar het wachten is op de binetsformatie en de parlementaire behandeling van het ilieubeleidsplan, dat voorziet in een stijging van de miu-uitgaven met 6,7 miljard in 1994.

Terwijl de begroting Milieubeheer zwijgt over de financiering van het NMP, bevat de Miljoenennota de krachtige waarschuwing dat het „eenzijdig overmatig verhogen van heffingen de economische bedrijvigheid in Nederland schade kan toebrengen." In het nationaal milieubeleidsplan vormen heffingen juist een belangrijke financieringsbron. Het kabinet laat in de Miljoenennota echter weten dat „internationale regelgeving de voorkeur heeft boven een systeem van heffingen en subsidies. Een stelsel van subsidies kan tot niet onaanzienlijke welvaartsverliezen leiden."
En als milieuheffingen „onontkoombaar" zijn, „blijft de concurrentiepostitie het beste gewaarborgd, als getracht wordt de verhoging van de milieuheffingen te compenseren door een daling van de lastendruk elders," aldus de Miljoenennota.

Bescheiden

Voorlopig stijgen de uitgaven voor het milieubeleid in 1990 met slechts 46 miljoen, zodat in ieder geval een bescheiden begin gemaakt kan worden met de voorbereidingen van de uitvoering van het NMP. Dat bedrag is door interne verschuivingen op de begroting voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer vrijgekomen. Met ingang van 1991 moet uitgereden mest direct worden ondergewerkt.

In het milieuprogramma 1990-1993 zijn tal van maatregelen uit het NMP overgenomen. Met de landbouw en de veevoerderindustrie zullen afspraken worden gemaakt om de hoeveelheid stikstof in veevoer terug te dringen. Landbouwbedrijven worden gestimuleerd een mineralenboekhouding bij te houden. De uitstoot van mestverwerking en -bewerkingsbedrijven wordt vóór 1991 aan banden gelegd.

Maatregelen

Om de effecten van de verzuring terug te dringen wordt het onderhoud aan monumenten geïntensiveerd. Gebrandschilderde ramen worden beschermd tegen zure regen met extra glas.
In 1991 wordt wettelijk vastgelegd wat de uitstoot van met gas gestookte verwarmingsketels en combi-ketels (gas en warm water) mag zijn. De normen voor de uitstoot van ... en elektriciteitscentrales worden aangescherpt. Daarnaast worden er normen opgesteld voor het energieverbruik van een groot aantal elektrische toestellen.

Voorts zal eind 1990 de export van Nederlands chemisch afval met 70 tot 90 procent teruggebracht zijn. De inzameling van groente-, tuin- en fruitafval wordt uitgebreid en verbeterd. De inzameling van afgewerkte olie wordt nog dit jaar geperfectioneerd.

em op onlogische en tijdrovende leerwegen

Kwaliteit en inhoud onderwijs centraal

Van onze parlementsredactie

N HAAG – De kwaliteit en de oud van het onderwijs zèlf en centraal staan in de jaren entig, in plaats van financiële kelen of wetgevingsprojec-. Dat is de rode draad in de on-wijsbegroting 1990. Belang-e thema's zijn het minderhe-beleid, de herwaardering van leraarschap en de aansluiting het onderwijs op de arbeids-kt.

kgevers- en werknemersor-isaties worden actiever be-ken bij de invulling van het opleidingen voor beroepson-wijs. Er komt een actieplan het verschijnsel van 'drop-outs' terug te dringen. Daarbij wordt voorlichting over school- en beroepskeuze wellicht verplicht gesteld, zodat kinderen vanaf 15 jaar een 'leerroute' kunnen opstellen. De bedoeling is een halt toe te roepen aan onlogische en tijdverslindende leerwegen die teveel beslag leggen op de beperkte onderwijsvoorzieningen.

Voor de culturele minderheden zal het onderwijs in de Nederlandse taal verbeterd worden. Extra aandacht komt er ook de eerste opvang van leerplichtige immigranten. Op regionaal niveau komen er extra voorzieningen voor probleemgroepen als leerlingen met grote achterstanden, hardnekkige spijbelaars en zeer jonge schoolverlaters.
Het beroep van leraar moet zijn oude aantrekkingskracht herwinnen. Door scholen vanaf 1990 grotere beleidsvrijheid te geven kan er weer een promotie- en een loopbaanbeleid gevoerd worden. De bonusmaatregel voor studenten die een eerste-graadsopleiding afronden in een vak waar men met een tekort aan leraren kampt, wordt uitgebreid. Als de student daadwerkelijk docent wordt, krijgt hij een beloning ter hoogte van het collegegeld.

Veranderingen

Verder staat de onderwijswereld in 1990 een groot aantal veranderingen te wachten. Vanaf 1990 worden scholen voor basis- en voortgezet onderwijs (gefaseerd) steeds zelfstandiger, zodat men een eigen personeelsbeleid kan voeren. In de begroting wordt gemikt op invoering van de basisvorming in 1990. Dat betekent dat alle leerlingen in de eerste drie jaar van het voortgezet onderwijs, ongeacht het schooltype, een min of meer uniform lesprogramma wordt voorgeschoteld. In datzelfde jaar moet de vernieuwing van het Lager Beroeps Onderwijs gestalte krijgen, wordt het aantal examenvakken in het voortgezet onderwijs uitgebreid met één vak en wordt wiskunde A verplicht.
De gewraakte bezuiniging op de kleine scholen van vorig jaar (100 miljoen) is voor de helft doorgeschoven naar 1990.

Met meer bos beter milieu

N HAAG – Met meer bossen kans op een beter milieu. In begroting stelt minister s (Landbouw) dat dit onder r betreft de inzet van bos r de bescherming van water-raden, de beteugeling van erosie van de bodem, de nindering van het broei-effect, verhoging van de bin-landse houtproduktie en te- de vermindering van de zaak om tropisch hout te orteren.

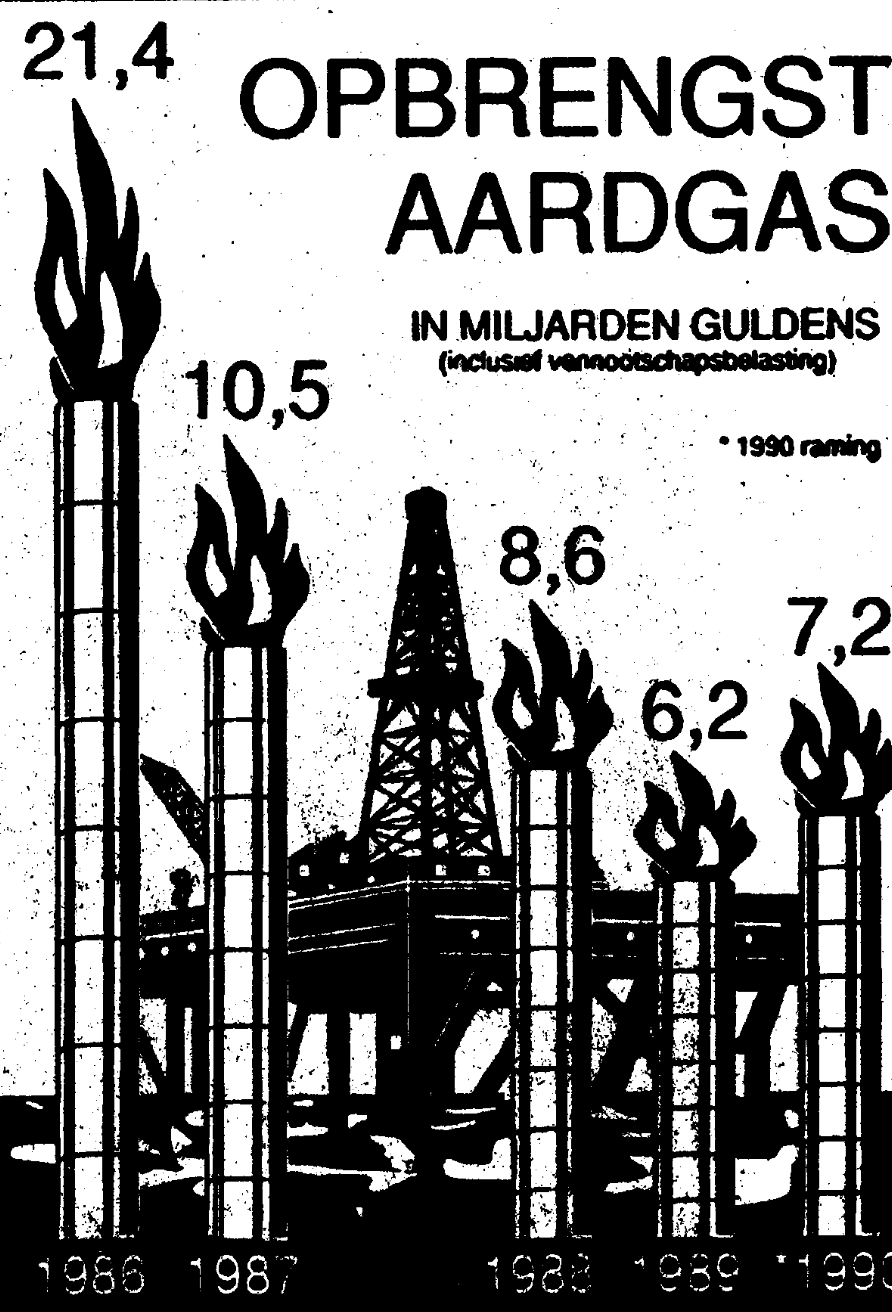
ens de minister krijgt de luchtrecreatie in toenemen-ate te maken met verstoring erontreiniging van lucht, wa-n bodem. Bekeken wordt of mogelijk is bodemonderzoek erplichten voordat subsidie dt verleend voor aankoop of chting van recreatiegebie-.

n binnen de steden is be-ijk. Het komende begro-jaar zullen de ministeries Landbouw en van Volks-vesting, Ruimtelijke Orde- en Milieubeheer activiteiten eiden om gemeenten en ge-ntelijke (groen)diensten te ersteunen bij de opstelling een gemeentelijke beleidsvi-p stedelijk groen.

Geen duidelijkheid voor marechaussee

HAAG – Er be-nog steeds geen elijkheid over ekomst van de nklijke Mare-ssee. In het ka-van Europa zon-Grenzen komen an de oostgrens marechaussees . Het zwaarte- ligt in Limburg.

Het ministerie van Defensie meldt in de begroting voor volgend jaar dat er van de 325 marechaussees 70 op Schiphol zullen worden gestationeerd. Over het lot van de overige 255 marechaussees moeten nog nadere besluiten worden genomen. Er wordt over gedacht om er 55 in te zetten voor toezicht in havens en op vliegvelden. De resterende 200 marechaussees zouden belast kunnen worden met vreemdelingentoezicht om de negatieve gevolgen van het opheffen van de persoonscontrole te compenseren. Daarover zijn inmiddels onderhandelingen begonnen met het ministerie van Justitie.

Huurverhoging van 3 procent

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – De jaarlijkse huurverhoging in 1990 bedraagt 3 procent. De huurprijs van zeer goedkope, doch kwalitatief goede woningen mag volgend jaar met 2 tot 4 procent extra stijgen. De aanvangshuren voor nieuwbouw zullen iets sneller omhoog gaan dan voorheen. Dat blijkt uit de begroting Volkshuisvesting 1990. Daarin wordt opnieuw voorrang gegeven aan de stadsvernieuwing en het handhaven van de individuele huursubsidie.

De grondprijs voor de sociale huursector wordt vrijgegeven. Voortaan zal de grondprijs uitkomst zijn van onderhandelingen tussen de gemeente (verkoper) en woningbouwvereniging (koper). Om scherpe stijging van de grondprijs (en dus de huurprijs) te voorkomen stelt het Rijk wel een maximumprijs vast. De uitgaven voor Volkshuisvesting dalen in 1990 met ruim 1 miljard tot 12,5 miljard. Vooral op post bouwsubsidies wordt bezuinigd.

In de grote steden blijft de bouw van licht- en ongesubsidieerde woningen sterk achter. Daarom moeten bouwprogramma's op nieuwe bouwlokaties in grote steden en stadsgewesten voortaan voor tenminste 50 procent uit licht- en ongesubsidieerde woningen bestaan. Anders worden niet langer bouwsubsidies verstrekt. Ook in de stadsvernieuwing wordt het aandeel van de sociale huursector teruggedrongen ten gunste van sociale koopsector en de ongesubsideerde woningen.

In totaal worden in 1990 naar schatting 85.000 nieuwe woningen gebouwd. Voor isolatieprogramma's wordt 70 miljoen uitgetrokken. Dat geld is wordt geput uit een accijnsverhoging van de huisbrandolie, die doorwerkt in de aardgasprijs.

Geld voor wandel- en fietspaden

DEN HAAG – Het ministerie van Landbouw en Visserij stelt extra geld beschikbaar om wandel - en fietspaden aan te leggen in de Oostelijke en Westelijke Mijnstreek. Volgens het ministerie is er in deze delen van Limburg een tekort aan recreatievoorzieningen. Ook wordt er geld vrijgemaakt voor de aanleg van passantenplaatsen langs de Maas in Arcen en Thorn. Het ministerie heeft voor Limburg in totaal 1,7 miljoen gereserveerd. Daar kan nog wat bijkomen omdat in beginsel ook het informatiecentrum Gulpen in het Nationaal Landschap Mergelland voor een bijdrage in aanmerking komt.

Lesgeld naar 1133 gulden

DEN HAAG – „Pijnloos", noemt ex-minister Deetman zijn onderwijsbegroting voor 1990. Voor de 200 miljoen gulden die de onderwijswereld in 1990 moet ophoesten, heeft hij grotendeels dekking gevonden in rekenkundige foefjes en optische trucs. „De maatregelen kunnen eigenlijk niet als echte ombuigingen worden aangemerkt," zegt Deetman zelf.

Een deel van de bezuinigingen wordt opgevangen door de verhoging van het lesgeld met 10 procent, naar 1133 gulden. Deze wettelijk vastgelegde prijsverhoging vindt elke drie jaar plaats. Ook de cursusgelden gaan omhoog.
De grote instellingen voor Hoger Beroeps Onderwijs (HBO) krijgen een korting te verwerken van 20 miljoen. Dat betreft alleen de uitgaven voor niet materiële zaken. Het budget voor de personele uitgaven in het HBO stijgt wel evenredig met de toenemende onderwijsdeelname. Daarvoor krijgt het HBO er in 1990 100 miljoen bij.

Omdat de belangstelling voor het onderwijs ook in de komende jaren zal groeien, wordt er tot 1994 een bedrag van 1,5 miljard aan de onderwijsbegroting toegevoegd. Daarnaast krijgt onderwijs er elk jaar nog eens 300 miljoen gulden bij om de vergrijzing van het onderwijzend personeel mee te bekostigen.

Geldgebrek bij justitie

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG – Minister Korthals Altes (Justitie) meent dat „de toekomst van de justitiebegroting bepaald niet zonder zorg tegemoet kan worden gezien." De financiële problemen bij Justitie moeten tijdens de kabinetsformatie aan de orde worden gesteld, zo schrijft de minister in de Memorie van Toelichting.

Zo is extra geld voor politie en justitie om het milieubeleid te ondersteunen nog niet definitief toegewezen. Ook voor bepaalde kosten die voortvloeien uit het Akkoord van Schengen (vrij personenverkeer tussen de Benelux, Frankrijk en de Bondsrepubliek) is nog geen dekking voorzien.
Daarnaast, zo geeft Korthals Altes toe, zijn er in de justitiebegroting risico's ingebouwd. Zo is ervan uitgegaan dat de beveiligingskosten voor de luchthaven Schiphol niet langer door Justitie hoeven te worden betaald. De gelden voor het onderhoud van het grote aantal gebouwen van Justitie zijn krap bemeten en de uitgaven voor rechtshulp zijn moeilijk beheersbaar.

Tijdens de kabinetsformatie moet eveneens aandacht worden besteed aan de verbetering van de huisvesting van de rechterlijke organisatie. Ook dient een besluit te worden genomen over verdere uitbreiding van de cellen in gevangenissen en huizen van bewaring.
Zorgen heeft de minister ook over het toenemende beroep dat andere departementen op Justitie doen voor wetgevende teksten. Justitie wordt steeds vaker ingeschakeld om te adviseren over techniek en inhoud van wetgeving, handhaafbaarheid en over verenigbaarheid met internationaal en EG-recht.
Korthals Altes beschouwt die advisering „als een van de kerntaken van mijn ministerie," maar wijst op de beperkte mankracht die hem ter beschikking staat. De enorme stroom wetgeving betekent dat Justitie in de toekomst „slechts tot op zekere hoogte" in staat zal zijn die kerntaak te vervullen.

uit de nota

● *Met de verbetering van de Middenlimburgse kanalen zal ook volgend jaar nog niet worden begonnen. Hoewel het ministerie van Verkeer en Waterstaat toegeeft dat modernisering, zoals verbreding van het kanaal Wessem-Nederweert, broodnodig is, kan er op korte termijn geen geld voor worden vrijgemaakt. Volgens Verkeer en Waterstaat zal het wel 1993 worden. Wel is op de begroting 3 miljoen gulden gereserveerd voor afbouw van de schutsluis in Panheel.*

● *Afgelopen jaar kwamen bij particuliere alarmcentrales bijna 400.000 alarmeringen binnen. In 94 procent van de gevallen was sprake van vals alarm. In 59 procent van de gevallen werd dit veroorzaakt door een menselijke fout. Eind 1988 waren 83.559 abonnees aangesloten op de gezamenlijke particuliere alarmcentrales.*

● *Studenten die zonder diploma het hoger onderwijs verlaten, kunnen in de toekomst een certificaat krijgen.*

● *De faculteit Bouwkunde van de universiteit van Delft blijft voorlopig bestaan, maar de faculteit Godgeleerdheid van de universiteit van Amsterdam gaat dicht.*

● *De werkgelegenheid voor hoger opgeleiden groeit veel sterker dan tot nu toe werd aangenomen. Daarom blijft een toename van de studentenaantallen gewenst. De voorspelde massale werkloosheid onder hoger opgeleiden in de verzorgende vakken blijft vermoedelijk uit.*

● *Nederland kampt rond 2000 vermoedelijk met een tekort aan 1600 wetenschappelijke onderzoekers in alle studierichtingen. Er komt een stimuleringsfonds om getalenteerde onderzoekers een plaats te bieden aan de universiteiten.*

● *De belastingverlaging volgens de plannen-Oort valt ruimer uit dan eerder gedacht. Het nieuw in te voeren laagste belastingtarief wordt geen 35,2 maar 34,9 procent. Bovendien is de belastingvrije som waarover geen belasting wordt betaald, verhoogd van 4500 naar 4568 gulden.*

● *Het kabinet heeft voorts besloten om de inkomenshoogten waarover de nieuwe belastingtarieven gaan gelden, te veranderen. Zo geldt het nieuwe laagste belastingtarief voor inkomens tot 42.123 gulden (was 41.500). Het 50-procents belastingtarief geldt nu voor inkomens tussen 42.123 en 84.246 (was 83.000). Het 60-procents tarief begint nu bij inkomens daarboven.*

● *De totale kosten van de belasting-plannen Oort komen neer op circa 4,75 miljard gulden, 550 miljoen gulden meer dan werd gedacht toen de voornemens in de Kamer werden besproken.*

● *Het kabinet heeft extra mankracht en geld beschikbaar gesteld aan de Binnenlandse Veiligheids Dienst om activisten op te sporen die regelmatig bij Shellstations de slangen doorsnijden en brand stichten. De BVD schenkt ook extra aandacht aan Ierse terroristische groeperingen die Britse militairen op het Europees vasteland tot doelwit hebben en aan de ontwikkelingen in het rechts-extremisme.*

● *Minister Brinkman en staatssecretaris Dees kondigen in de begroting Volksgezondheid enkele nota's aan, onder andere over WVC-beleid tegen seksueel geweld, en een brochure over de veiligheid van levensmiddelen. Aanleiding tot die brochure is de telkens weer oplaaiende discussie over het gebruik van hulpstoffen in voedsel. De vermelding van zogenoemde E-nummers, die duiden op chemische toevoegingen, wordt in 1990 verplicht.*

● *In het najaar sturen Brinkman en Dees een wetsontwerp rond over medische experimenten. In dat wetsvoorstel moeten vooral de experimenten met embryo's en foetussen tijdelijk geregeld worden. Dees en Brinkman vragen in hun begroting aandacht voor de vele ethische vragen die opduiken nu de medische wetenschap steeds meer mogelijkheden biedt.*

● *Het koninklijk huis heeft het vorig jaar zuiniger aan gedaan. Uit de begroting van het huis van de koningin blijkt dat alle leden geld hebben overgehouden op hun begroting. In totaal werd op een bedrag van ruim 10,5 miljoen gulden, 58000 gulden overgehouden.
De besparing is vooral te vinden op kosten van personeel en andere kosten.*

● *Voor volgend jaar zijn in de begroting de volgende bedragen voor de leden van het koninklijk huis opgenomen: koningin f 5.945.000; prins Claus f 1.163.000; prins Willem Alexander f 1.389.000; prinses Juliana f 1.577.000; prins Bernhard f 961.000.*

TROONREDE

Leden van de Staten-Generaal,

Na de vervroegde verkiezingen is op 14 september de nieuw gekozen Tweede Kamer bijeengekomen. Met de vorming van een nieuw kabinet is een aanvang gemaakt. Deze uiteenzetting van het regeringsbeleid zal dus sober zijn. In verscheidene delen van de wereld is er sprake van een streven naar meer vrijheid en een democratische rechtsorde. Steeds wijder wordt erkend dat deze ontwikkeling ook de beste basis biedt voor een rechtvaardige en welvarende samenleving.

Zo doen zich in een aantal Oosteuropese landen bemoedigende veranderingen voor. Deze verdienen onze steun en sympathie, in woord en daad, opdat de kille scheiding door het IJzeren Gordijn steeds meer plaats maakt voor samenwerking en goed nabuurschap.

De NAVO heeft afgelopen voorjaar haar veertigjarig bestaan herdacht. Ook de komende jaren zal het bondgenootschap onmisbaar blijven om vrede en veiligheid in ons werelddeel te waarborgen. Op het gunstige klimaat van de wapenbeheersing wil Nederland met zijn Atlantische partners actief blijven inspelen om tot verdere akkoorden te komen. Van bijzonder belang in dit verband zijn de onderhandelingen over conventionele strijdkrachten. Deze besprekingen bieden de gelegenheid grote onevenwichtigheden, die al zo lang een schaduw werpen over ons continent, om te zetten in een duurzaam evenwicht en te komen tot een geringere bewapening.

Met betrekking tot het veiligheidsvraagstuk zal de voortschrijdende eenwording West-Europa beter in staat stellen meer verantwoordelijkheden te dragen voor politieke en economische stabiliteit, zowel in de eigen regio als elders in de wereld. Voor zover het integratieproces de economie betreft, is de eerste opdracht de voltooiing van de Interne Markt. Hiermee worden goede vorderingen gemaakt. De regering ziet de verwezenlijking van een Economische en Monetaire Unie, waarvan de eerste fase thans in voorbereiding is, als een vervolg op de totstandkoming van de Interne Markt.

Bij het gestalte geven aan de sociale en culturele identiteit van Europa gaat het om éénheid in verscheidenheid. Met het voortgaan van de integratie is het echter wel belangrijk alleen datgene op Gemeenschapsniveau te regelen wat niet aan de individuele lidstaten kan worden overgelaten.

De interne versterking van de Gemeenschap zal niet ten koste mogen gaan van de openheid naar buiten. Integendeel, de toegankelijkheid moet vergroot worden, in het bijzonder tegenover de ontwikkelingslanden. De eigen verantwoordelijkheid van deze landen voor het op gang brengen van groei en ontwikkeling vormt het uitgangspunt van de strijd tegen armoede en achterstand. Niettemin hebben de rijke landen de plicht de inspanningen van de ontwikkelingslanden te steunen, zowel direct als met behulp van multilaterale organisaties.

De problemen die veel ontwikkelingslanden hebben met hun buitenlandse schuld, vormen een bron van aanhoudende zorg. Nederland streeft ernaar deze problemen tot een oplossing te brengen door samenwerking in het kader van het Internationale Monetaire Fonds en de Wereldbank. Voorts kunnen industrielanden belangrijk bijdragen aan de oplossing van het schuldenvraagstuk, door hun grenzen verder open te stellen voor buitenlandse handel en door voorwaarden te scheppen voor een voorspoedige economische groei en voor een duurzame verlaging van de rente.

Het is verheugend dat de betrekkingen met Suriname in belangrijke mate zijn genormaliseerd, zodat de ontwikkelingsrelatie kan worden hersteld.

Onze wereld wordt zich steeds duidelijker bewust van gemeenschappelijke zorgen; het grensoverschrijdende en vaak wereldomspannende karakter van het milieuvraagstuk is daarvan een voorbeeld. Nederland, dat zelf duidelijk te kampen heeft met milieuvervuiling en voor oplossingen veelal sterk afhankelijk is van het buitenland, zal de internationale aanpak van de problemen blijven stimuleren, zowel in Europees als in mondiaal verband. De conferentie in Den Haag dit voorjaar en de ministersconferentie dit najaar in Noordwijk, die gewijd zal zijn aan de problemen van atmosferische vervuiling en klimaatsverandering, geven hieraan concrete uiting.

Het in mei uitgebrachte Nationaal Milieubeleidsplan bevat behalve een langere-termijnstrategie voor herstel van het ecologisch evenwicht en voor een duurzame ontwikkeling, ook een uitgewerkt activiteitenprogramma voor een geïntensiveerd milieubeheer voor de periode tot en met 1994. De urgentie van de milieuproblematiek bracht mee dat met de voorbereiding van de uitvoering reeds een begin moest worden gemaakt.

● *Koningin Beatrix tijdens het uitspreken van de troonrede bij de opening van de Staten Generaal.*

De regering heeft de afgelopen maanden een aantal wetsvoorstellen en beleidsnota's ingediend die de slagvaardigheid en effectiviteit van het milieubeheer op een hoger niveau moeten brengen. Versterking van de samenwerking tussen overheid en sectoren die verantwoordelijk zijn voor bepaalde vormen van vervuiling, is een belangrijke voorwaarde voor een doeltreffende aanpak. Aanpassingen van produktieprocessen en consumptie-patronen zullen nodig zijn; ze doen een groot beroep op technologische creativiteit en bereidheid tot verandering in gedrag.

In het verkeer neemt de spanning tussen mobiliteit en milieu toe. De afgelopen maanden bleek dat weer herhaaldelijk. Aan de groei van het verkeer moeten grenzen gesteld worden. Tegelijk beseffen we hoe belangrijk het voor de welvaart is dat ons land hoofdingang van Europa blijft en zijn distributiefunctie kan blijven vervullen.

De regering heeft ingrijpende voorstellen gedaan om dit dilemma het hoofd te bieden. Het nieuwe kabinet moet kiezen met welke middelen het de belasting van het milieu door de auto kan verminderen en hoe er voldoende ruimte gegeven kan worden aan het zakelijke en het goederenverkeer. Pijnloze oplossingen zijn overigens niet voorhanden.

Twintig jaar geleden is de zorg voor de waterkwaliteit wettelijk geregeld. Met een actief milieubeleid werd toen een begin gemaakt. We kunnen nu zeggen dat de vervuiler niet voor niets heeft moeten betalen; de waterzuivering heeft heilzame gevolgen gehad. In andere opzichten zijn de problemen echter sterk onderschat: ze zijn nog steeds zo groot dat ze met nieuw elan moeten worden aangepakt. De onlangs verschenen Nota Waterhuishouding geeft de weg daarvoor aan.

Het komende jaar zullen de voornemens die zijn neergelegd in de Structuurnota Landbouw en het Natuurbeleidsplan, kunnen worden uitgewerkt. Hoofddoelstelling van de Structuurnota Landbouw is het bevorderen van een concurrerende, veilige en duurzame landbouw. Uitgangspunt is dat de landbouw een economische activiteit is die moet plaatsvinden met respect voor de instandhouding van het milieu als natuurlijke hulpbron. Het Natuurbeleidsplan heeft ten doel natuurlijke en landschappelijke waarden duurzaam te behouden, te herstellen en te ontwikkelen.

De geïndustrialiseerde wereld beleeft momenteel het zevende jaar van toenemende economische activiteit. In de naoorlogse periode is de duur van deze bloei alleen vergelijkbaar met de periode van economische voorspoed in de jaren zestig. Er zonder meer van uitgaan dat deze groei zich zal voortzetten, houdt echter grote risico's in.

In de afgelopen periode heeft Nederland op het punt van de ontwikkeling van de economie en de bedrijfsinvesteringen weer de aansluiting gevonden bij de andere Europese landen. Op een aantal terreinen doet ons land het zelfs beter. Vooral de groei van de werkgelegenheid in ons land is hoog; 500.000 mensen méér vonden daardoor werk. Dat is 2 procent per jaar in de periode 1984-1989. Voortzetting van deze groei is van groot belang.

De komende jaren zullen de kansen op werk voor langdurig werklozen – in het bijzonder uit etnische minderheden – én herintredende vrouwen verbeterd moeten worden. Een actief arbeidsmarktbeleid, bestaande uit scholing en het opdoen van werkervaring, verdient onverminderd voortzetting. De inspanningen zullen dichter bij de praktijk gebracht worden, indien het voorstel Arbeidsvoorzieningswet wordt aangenomen.

Ook in 1990 is een gematigde loonkostenontwikkeling van cruciaal belang voor voortzetting van de economische groei en herstel van de werkgelegenheid. Alleen een gematigde loonontwikkeling maakt een gelijkwaardiger inkomensontwikkeling voor onderscheiden groepen burgers verantwoord; dit zowel uit een oogpunt van werkgelegenheid als van de ontwikkeling van de collectieve uitgaven. Om die reden is spoedig overleg vereist tussen overheid en sociale partners over de ontwikkeling van de arbeidsvoorwaarden en de bestrijding van de werkloosheid in de komende jaren.

In afwachting van nieuwe regelgeving – onder verantwoordelijkheid van een volgend kabinet – gaat de regering thans uit van een verhoging van minimumloon en sociale uitkeringen met 1 procent per 1 januari aanstaande, volgens de nu geldende Wet Aanpassingsmechanismen.

De regering is ernstig bezorgd over de toename van het aantal personen dat wegens arbeidsongeschiktheid niet meer aan het arbeidsproces kan deelnemen. Zonder verdere maatregelen moet verwacht worden dat het aantal arbeidsongeschikten blijft stijgen. Sociaal en economisch gezien is dit niet aanvaardbaar.

De collectieve-lastendruk is de afgelopen kabinetsperiode licht gedaald ten opzichte van het feitelijk niveau in 1986. Er werd een begin gemaakt met het verlagen van belasting- en premietarieven. De wetswijzigingen naar aanleiding van de voorstellen van de Commissie-Oort worden inmiddels verwerkt in de loon- en inkomstenbelasting. In de periode van 1983 tot 1990 kon in het bijzonder het marginale tarief van belastingen en premies voor het overgrote deel van de burgers duidelijk dalen. Dit is mede van belang voor het goed functioneren van de arbeidsmarkt en het matigen van de loonkosten.

Naar verwachting komt het financieringstekort in 1990 uit op 5 procent van het nationaal inkomen. Ten opzichte van het tekort in 1983 is er sprake van een halvering. Hierbij mag niet vergeten worden dat in deze periode de aardgasbaten sterk zijn afgenomen. De terugdringing van het financieringstekort is mede mogelijk geworden doordat het aandeel van de uitgaven in het nationaal inkomen – zowel van het Rijk als van de gehele collectieve sector – is gedaald.

Niettemin zijn, vergeleken bij de andere landen van de Europese Gemeenschap, onze collectieve uitgaven, ons financieringstekort en onze staatsschuld nog steeds erg hoog. Het blijft daarom noodzakelijk waakzaam te zijn bij de verdere beheersing van de overheidsuitgaven, mede in het kader van Europa 1992.

Economische vernieuwing en bestrijding van de werkloosheid, vooral onder jongeren, vragen om hoge deelname aan onderwijs en scholing. Hierdoor komen ook de maatschappelijke en culturele taken van het onderwijs beter tot hun recht. De volwassenen-educatie is een middel om bij te blijven in de snel veranderende samenleving. In toenemende mate versterkt deze scholing bovendien haar bijdrage aan het verhogen van kansen op de arbeidsmarkt.

Wil ons land zijn welvaart op peil kunnen houden, dan zullen wij moeten investeren in een hoog opleidingsniveau met daaraan gekoppeld een sterk onderzoekbestel. Daarnaast roepen de snelle ontwikkelingen in wetenschap en techniek ethische vragen op, die zorgvuldige behandeling vereisen. De nota over het wetenschapsbeleid in de jaren negentig zet daarvoor de noodzakelijke lijnen uit.

Om op de langere termijn een goed en voor iedereen betaalbaar stelsel van gezondheidszorg te garanderen, wordt een tweede stap voorbereid in het vernieuwingsproces van de structuur en financiering ervan. Besluitvorming hierover is voorzien in het voorjaar van 1990. Belangrijk daarbij is vooral de overheveling van huisartsenhulp naar de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, waardoor iedereen voor de kosten van deze hulp verzekerd zal zijn.

Vanaf 1990 wordt niet alleen van ma nen maar ook van vrouwen die d achttien worden, verwacht dat zij e zelfstandig bestaan opbouwen. Het de taak van de samenleving dit ook derdaad mogelijk te maken. Dit ve activiteiten op het terrein van scholi en bemiddeling gericht op kansrij sectoren, verdere stimulering van po tieve actie en verruiming van de mo lijkheid om betaald werk en verzorge de taken te combineren.

Ten behoeve van de zorg voor en dienstverlening aan mensen met e handicap en ouderen wordt in 1990 e extra bedrag ter beschikking geste Voor een deel zal dit besteed kunn worden aan verlaging van de werkdr in de instellingen. Daarnaast wo voortgegaan met het verminderen v de achterstand, opdat de wachtlijst korter worden.

Recent heeft de regering een advi over het minderhedenbeleid ontvange van de Wetenschappelijke Raad vo het Regeringsbeleid. De regering b reidt een voorlopig standpunt vo waarin het accent zal liggen op effecti ver onderwijs aan en gerichte scholi van allochtone leerlingen, alsmede o een krachtige bestrijding van de lan durige werkloosheid onder deze gro pen.

Het mediabeleid staat sterk in de b langstelling. Wijziging van de omsta digheden, bijvoorbeeld door de Euro pese integratie op economisch en cult reel gebied, roept de vraag op of aanpa sing van de wet niet noodzakelijk i Een eerste antwoord in de vorm va twee wijzigingsvoorstellen van de Me diawet heeft de regering reeds gegeve

De kwaliteit van de wetgeving beho toenemende aandacht van alle betro kenen. Dit geldt niet alleen voor d eisen die uit het internationale en h communautaire recht voortvloeie maar in het bijzonder ook voor de effe tiviteit en handhaafbaarheid, eenvou en onderlinge afstemming. Vanuit h nieuwe Directoraat-Generaal Wetg ving bij het Ministerie van Justitie z de afzonderlijke ministeries daartoe o dersteuning worden geboden.

Bij de criminaliteits-bestrijding begi nen zich resultaten af te tekenen. Toc zullen bijzondere inspanningen nodi blijven om de omvang van de criminal teit verder terug te dringen. De sterkt en de uitrusting van de diensten en o ganen die met opsporing, vervolging e berechting van strafbare feiten bela zijn, zullen daarom ook in de komend jaren veel aandacht behoeven. De afg lopen jaren hebben verschillende vo men van criminaliteits-preventie hu waarde voor de praktijk bewezen. Het voor de bestrijding van de criminalite van groot belang dat de overheden, h bedrijfsleven, maatschappelijke inste lingen en individuele burgers, elk bi nen de eigen omgeving, zo weinig mo gelijk gelegenheid bieden voor het pl gen van misdrijven.

De relatie tussen het Rijk en de ander overheden is – mede door de bestuurs akkoorden – sterk verbeterd. Ook in d komende jaren verdient de relatie tus sen de verschillende overheden aan dacht. De positie van de grootstedelijk gebieden in de randstad is van groot be lang, niet alleen door de zich daar con centrerende problemen, maar ook van wege de aanwezige economische poten ties. Een voorlopige reactie van de rege ring op de eerder dit jaar uitgebracht adviezen van de Commissie-Montijn e de Raad voor het Binnenlands Bestuu is inmiddels verschenen. Alvorens een definitief standpunt te bepalen, word overleg gepleegd met de betrokken overheden.

De naderende voltooiing van de zoge noemde 'afslankings-operatie' kan al een belangrijke fase in het proces va sanering van de overheidsorganisati worden beschouwd. De stelselmatig verbetering van de kwaliteit en de doe matigheid van het overheidsappara zal de komende jaren echter – mede ge zien de positie van de overheid op de ar beidsmarkt – verder gestalte moeten krijgen.

Op de Nederlandse Antillen wordt ge werkt aan versterking van de economie en gezocht naar een nieuwe evenwichti ge vormgeving van de staatkundig structuur. Op Aruba worden nadere ge dachten gevormd over de toekomstig relatie met Nederland.

Leden van de Staten-Generaal,

Op weg naar het laatste decennium van deze eeuw rust op U een bijzondere ver antwoordelijkheid. Er is veel tot stand gebracht, maar er zullen nog belangrij ke keuzen moeten worden gedaan ter verankering van het recht van een ieder op een goed milieu, en ter bevordering van de democratische en sociale rechts orde, nationaal, Europees en mondiaal. Van harte wens ik U toe dat Gods zegen op Uw werk rust.

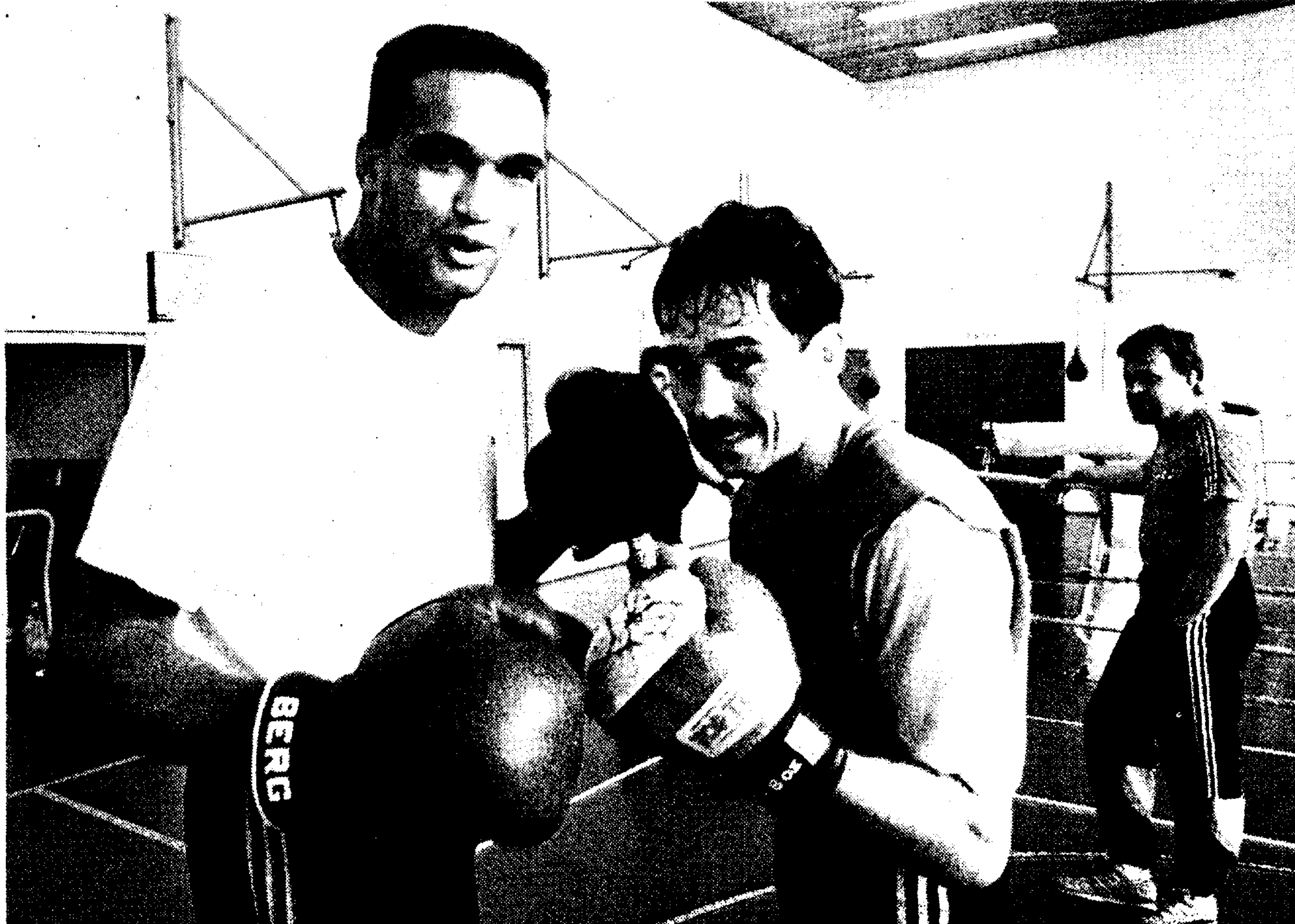
WK-lot koppelt Arnold Vanderlijde aan wereldkampioen

'Wéér die duivelse Savon'

door frans dreissen

MOSKOU/HEERLEN – Arnold Vanderlijde werd er even confuus van. Tijdens de loting voor de eerste ronde van het amateurwereldkampioenschap werd zijn naam gekoppeld aan die van de regerend titelhouder bij de zwaargewichten: Felix Savon uit Cuba. Uitgerekend de enige bokser waarvan de Sittardenaar nog nooit heeft kunnen winnen. „Ik schrok en dacht: shit, nu meteen al die Savon. Wat een pech". Het resultaat van de trekking sloeg in als een bom, maar zorgde niet alleen in het Nederlandse kamp voor consternatie. Ook de Cubanen waren onder de indruk. De schrik bij Vanderlijde maakte enkele ogenblikken na de onheilstijding alweer plaats voor berusting. „Want wil je wereldkampioen worden, dan moet je ze allemaal kunnen verslaan", hield de vice-wereldkampioen zich voor.

Vrijdagavond, rond de klok van zes Nederlandse tijd, begint Arnold Vanderlijde in Moskou aan mogelijk de belangrijkste negen (3x3) minuten uit zijn loopbaan. In feite hangt zijn toekomst van dat ene gevecht tegen Savon af. Ook al wil Vanderlijde dat niet volmondig toegeven en beperkt hij zich tot de voorzichtige uitspraak dat „de uitslag van het gevecht wel zal meespelen in de overweging om professional te worden".

● *Arnold Vanderlijde met zijn sparringspartner. In Moskou krijgt de bokser uit Sittard een tegenstander van groter formaat tegenover zich.* Foto: DRIES LINSSEN

„Ik ben behoorlijk gespannen, maar probeer me zo goed mogelijk in te stellen op het gevecht. Het wordt een zware dobber, zowel voor mij als voor Savon. We zullen er allebei voor moeten knokken. We zullen de aanval moeten kiezen. Het wordt erop of eronder".

Vanderlijde en Savon (22) zijn eigenlijk oude bekenden. Drie keer kwam het tweetal elkaar tegen in de ring. Driemaal ging de Sittardenaar voor de bijl. Vier jaar geleden, tijdens de WK-finale in Reno, zegevierde Savon royaal op punten (4-1). Tijdens de Worldcup in 1987 in Belgrado waren de rollen omgedraaid. Vanderlijde scoorde de meeste zuivere treffers, maar omdat de Cubaan de meeste uitstraling had, gunden drie van de vijf juryleden Savon opnieuw de toernooizege. Afgelopen jaar was het in Berlijn voor het eerst echt raak. Savon, net zo lang als Vanderlijde, fysiek sterker maar technisch minder begaafd, dwong de Sittardenaar in de tweede ronde tot opgave.

Vanderlijde wordt vaak verweten te lief te zijn; geen killer. Reden voor de Sittardenaar om zich te wenden tot Michel van Halderen, zijn huidige trainer. Van Halderen heeft zijn pupil getransformeerd tot een slagvaardiger type: een bokser die techniek aan kracht paart. Zoals bleek tijdens het Europees kampioenschap in Athene. „Ik hoop een beetje op dat verrassingseffect. Savon zal worden geconfronteerd met een nieuwe Arnold. Mijn tactiek is ten opzichte van een jaar geleden totaal veranderd. Het is alleen de vraag in hoeverre die tot uiting komt in de allereerste partij. Feit is wel dat ik me nog nooit zo beestachtig zwaar heb voorbereid op een toernooi als dit keer".

Jurering

Een ander pré lijkt de nieuwe wijze van jureren: per computer. Elk jurylid heeft de beschikking over twee knoppen. Een rode en een blauwe. Scoort de bokser uit de blauwe hoek dan dient de blauwe knop te worden ingedrukt en omgekeerd. Alleen zuivere treffers tellen. En pas als drie van de vijf juryleden tegelijkertijd op dezelfde knop drukken, wordt het punt geregistreerd. Met dit nieuwe 'telraamsysteem' kan het gesjoemel met uitslagen makkelijker worden ondervangen. „Dat kan in het voordeel zijn van Arnold", meent trainer Van Halderen. „Savon is een knokker. Hij ramt erop los. De stoten zijn hard, maar vaak onzuiver. Vanderlijde daarentegen bokst zuiver en hard. Zijn stoten zijn gebaseerd op techniek en sinds kort ook op kracht. En dat telt nu lekker aan".

Middengewicht Lammert Brink, de tweede Nederlandse vertegenwoordiger in Moskou, geeft Vanderlijde een redelijke kans van slagen tegen Savon. „Arnold heeft de laatste maanden een behoorlijke verandering ondergaan. Hij vangt beter op, is standvastig, heeft een verschrikkelijk sterke linkse stoot en beschikt over veel power. Ik geloof niet dat Savon zo'n Vanderlijde tegenover zich verwacht".

En Vanderlijde tot slot: „Het is vreselijk jammer dat er bij zo'n groot toernooi niet wordt gewerkt met een plaatsingsschema. Aan de andere kant geeft een eventuele overwinning op Savon me zo'n zelfvertrouwen, dat ik me ook door die andere rondes boks. Dan kan ook niets mij meer op mijn weg naar de wereldtitel tegenhouden".

Slecht eten

MOSKOU – De deelnemers aan het WK boksen in Moskou hebben zich bij de organisatie beklaagd over het slechte eten in het hotel. Het vlees is niet goed, groente is nauwelijks verkrijgbaar en de melk is niet te drinken. Vandaar ook dat Arnold Vanderlijde zijn verzorger Jeu Jöris heeft gevraagd om morgen wat extra voedsel mee te nemen.

Lammert Brink

MOSKOU – Lammert Brink, de Arnhemse middengewicht, krijgt het net als Vanderlijde zwaar te verduren in de eerste ronde. Brink zal vandaag reeds de handschoen moeten opnemen tegen de Tsjech Franek, de nummer twee op de Europese lijst.

Mezzenga en Veurink op reis

AMSTERDAM – Voor het internationale Tanner bokstoernooi welke tussen 16 en 22 oktober a.s. in Helsinki plaats vindt, heeft de Nederlandse boksbond twee Limburgse boksers aangewezen. De Landgraaf-bokser Marco Veurink zal hier in het zwaalwelter uitkomen, terwijl Silvio Mezzenga (de Amateur) de lichtgewichtklasse voor zijn rekening neemt.

Bridge-dames in WK-finale

PERTH – Bij het wereldkampioenschap bridge hebben de Nederlandse vrouwen, na een nek-aan-nekrace met de Bondsrepubliek Duitsland de finale bereikt. In een van de spannendste wedstrijden in de geschiedenis van het bridge gingen beide teams om beurten aan de leiding. De Westduitse vrouwen hecht als team, en vechtend voor iedere slag, toch iets beter, maar ook gemakkelijker fouten makend.

Een drama, dat op dit niveau zijn weerga niet kent, bracht uiteindelijk de beslissing. Het Westduitse paar Zenkel-Von Arnim eindigde door een misverstand in vier klaveren gedoubleerd met slechts twee troeven in de ene hand en een in de andere. De leider maakte niet meer dan vier slagen voor 1700 punten verlies, terwijl in vier harten elf slagen voor het oprapen waren.

Twee goede slems van Bakker-Gielens brachten de partijen na 104 spellen precies gelijk. Daarna liep Nederland uit, maar in het allerlaatste spel sloeg het noodlot toe. De Bondsrepubliek Duitsland maakte een drie sans-a-tout waarin Nederland down ging en opnieuw stonden de Westduitse vrouwen voor (268-250).

Nederland begon slecht met een klem met twee slagen weg, maar het drama Von Arnim betekende het keerpunt. Na 122 spellen was de stand opnieuw gelijk. Een juichkreet van Bep Vriend, die tot in alle hoeken te horen was, gaf de Westduitse ondergang aan. Marijke van der Pas bracht kundig een drie sans-a-tout thuis, waarin het Westduitse paar down was gegaan. Een historische overwinning was daarmee een feit. Nederland speelt in de finale tegen de Verenigde Staten dat Canada met groot verschil versloeg (344-197). Bij de mannen is de strijd nog niet beslist. De Verenigde Staten leiden met 331-148 tegen Australië. Brazilië staat met 293-245 voor tegen Polen. Er moeten nog 33 spellen worden afgewerkt.

Hagedoren favoriet in Elfde Promenadeloop

GELEEN – De 71-jarige Jean Willems bruist nog steeds van initiatieven. Vanavond houdt hij voor de elfde keer de Promenadeloop van Geleen. Het parkoers bevat minder bochten dan vorig jaar. Start en finish zijn in de Salmstraat, waar het naar zeggen ook goed winkelen is. De eerste start is om 19.00 uur. Dan vertrekken de meisjes en jongens tot met 12 jaar voor 1500 meter. De ouderen gaan een kwartier later weg voor drie of zes kilometer. Avoatleet Rob Sluypers is op de 3000 de kloppen man, met Hugo Kusters als gevaarlijke outsider.

Paul Hagedoren is met afstand favoriet voor de 10.250 meter, die om 20.00 uur begint. De Unitasatleet maakte dit jaar furore op de steeple door het Zuidnederlandse record van Wil Willems tot op 2.5 seconden te benaderen. Op grond van recente prestaties mag van Roger Klingen en Wil Pepels de meeste tegenstand worden verwacht. De Stichting Geleen Beweegt zou graag zien dat Wil zijn vader te zijner tijd opvolgt. Vandaar dat de nestor ook wel 'Pa' wordt genoemd. 'Pa' heeft voor een leuke prijzentafel gezorgd in het Cornerhouse, waar men tevens kan inschrijven.

● SITTARD – Vandaag, woensdag, wordt in sportpark De Baandert te Sittard een trimloop gehouden. Vanaf 19.00 uur wordt gestart voor 3000 of 5000 meter. Inschrijven kan ter plaatse.

'Ik heb grote verwachtingen van Parijs-Brussel'

Prikkel voor Van Poppel

door wiel verheesen

PARIJS/HEERLEN – Warm weer en een massasprint. Jean-Paul van Poppel heeft vandaag met het oog op Parijs-Brussel geen andere wensen, uitgezonderd vanzelfsprekend het verstoken blijven van tegenslag. „In ieder geval", aldus de vroegere Brabander, „hoop ik niet meer het zelfde mee te maken als twee jaar geleden. Toen draaide de koers weliswaar ook uit op een gevecht tussen een compact peloton, maar doordat ik tweehonderd meter voor de streep vol in de remmen moest omdat een paar concurrenten tegen het wegdek smakten, bleef ik toch met een kater zitten. Jammer, want Parijs-Brussel heeft een grote uitstraling. Ik heb er opnieuw grote verwachtingen van".

Jean-Paul van Poppel („volgende week hoop ik met zevenentwintigste verjaardag te vieren") herinnert zich de ontknoping in de eerste najaarsklassieker van 1987 nog als de dag van gisteren.

Remmen

„Het was", aldus de supersprinter die in de winter van de ploeg Raas naar het team van Peter Post overstapte, „voor het eerst dat de wedstrijd in het centrum van de Belgische hoofdstad eindigde. Naarmate wij Brussel naderden werd het steeds duidelijker, dat een sprint de beslissing moest brengen. Alle demarrages werden in de kiem gesmoord. In de Tour de France had ik de groene trui van het puntenklassement gewonnen. De zege in een klassieker als Parijs-Brussel zou het seizoen nog mooier maken, maar toen gebeurde datgene wat je in iedere massasprint te wachten staat. Opeens was er gevloek en het geluid van krakend materiaal. Bontempi ging tegen de grond. Zijn landgenoot Rosola en ik, die in het wiel van Bontempi reden, moesten in de remmen. Aan de andere kant van ons hadden Lieckens, Vanderaerden en Arras vrij spel. Wim Arras won, ik werd zesde".

Een revanche was vorig jaar niet voor Van Poppel weggelegd. Hij grinnikt en voegt er aan toe: „Ik mocht niet eens meedoen. Mijn op handen staande transfer van Superconfex naar Panasonic had daarmee te maken. Zo gaat dat nu eenmaal in het leven".

Ambitie

Ook zonder speciale revanchegedachten is Jean-Paul van Poppel gisteren „met extra veel ambities" naar Senlis, ten noorden van Parijs waar de karavaan vanmorgen om half tien start, afgereisd. Hij heeft in de voorbije weken bewezen, dat hij aan zijn mislukte Tour de France („Ik had zelf ook een heel ander verloop in gedachten, nadat ik een jaar eerder vier etappes won") geen morele klap heeft overgehouden.

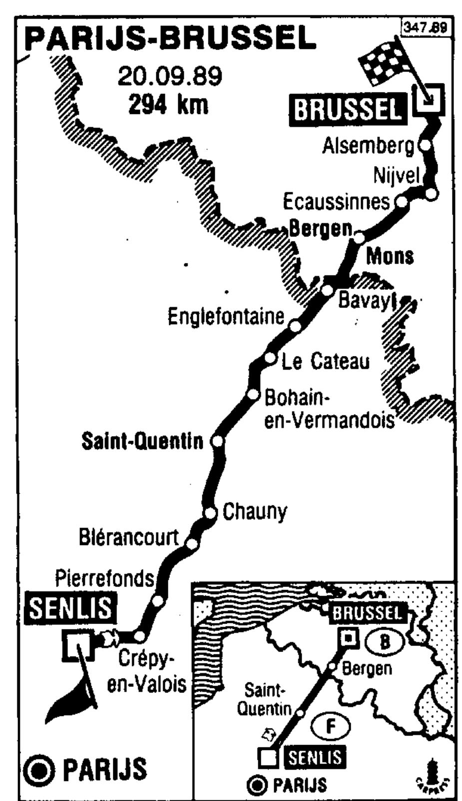

● *Jean-Paul van Poppel kijkt vol verwachting vooruit naar Parijs-Brussel.* Foto: DRIES LINSSEN

In de weken tussen Tour en het WK, waaraan hij overigens niet deelnam omdat hij op het parcours van Chambery niets te zoeken had, bewees hij zijn dadendrang. Hij won twee etappes in de Ronde van Nederland en hij gaf in de WK-generale met start en finish in Veenendaal eveneens het volledige peloton het nakijken.

„Voor menigeen zijn de successen in de voorbije weken geen topgebeurtenissen, maar winnen is toch altijd nog winnen", zegt hij. „Ik zegevierde na de Tour vijf keer, net zovaak als in de periode voorafgaande aan het evenement.

Toen greep ik o.a. in de Ronde van Italië met succes naar de dagprijs. Hoe dan ook, het is bekend, dat ik mij in mijn element voel als de weersomstandigheden warm zijn. Daar hopen wij dus op".

Bauer naar 7-Eleven

GENÈVE – Steve Bauer komt de komende drie jaar uit voor de Amerikaanse ploeg 7-Eleven. De 30-jarige Bauer, vijfde in het FICP-klassement, fietste voor de Helvetia-La Suisse formatie van Paul Köchli. De overgang werd gisteren door de Zwitsers bekend gemaakt in Geneve. De Nederlanders Manders, Veldscholten en Stevenhaagen blijven ook komend seizoen rijden voor de formatie van Köchli.

Bauer kon zich financieel aanmerkelijk verbeteren bij de door Mike Neel geleide Amerikaanse ploeg. Voor zijn huidige werkgever verschijnt Bauer nog aan de start van de najaarsklassiekers Parijs - Brussel en Parijs - Tours.

Uitslagen

VICHTE – Profkoers: 1. Frank Pirard 145 km in 3 uur en 42 minuten, 2. Deneut, 3. Heirweg, 4. Talen allen zelfde tijd.

Amateurs

SOUMAGNE – 1. Nelissen (110 km in 2.47 uur) 2. Gino Janssen; 8. Leon Boelhouwers; 16. Marcel Nuy; 20. Jo Meijers.

Gewichtheffer vlucht

ATHENE – Hafiz Suleymanov uit de Sovjetunie, wereldkampioen gewichtheffen in de klasse tot 56 kg, is uitgeweken naar de Turkse ambassade in Athene. Dit heeft de woordvoerder van de Turkse minister van buitenlandse zaken bekendgemaakt. Suleymanov is van Turkse origine.

Tennistransfers

GELEEN – De GTR/NIP-combinatie heeft voor de komende competitie zich verzekerd van een nieuwe speelster. Marinka Bartels uit het Brabantse Hoogerheide die haar studie aan de universiteit Limburg is begonnen zal het volgend jaar voor het Limburgse hoofdklasseteam uitkomen. De beide heren die vorig jaar speelden, Stefan Koch en Armand Custers zullen in het team blijven. Mara Eijkenboom is nog steeds in onderhandeling met de technische leiding van het team.

● GELEEN – Anique Snijders uit Geleen die tijdens het afgelopen seizoen in het Janssen Techniek Circuit in de B1-klasse de tweede plaats voor zich opeiste, stapt over naar Volley in Eindhoven.

'Ome' Hendrik Frijters overleden

HOENSBROEK – Gisteren is na een kort ziekbed, Hendrik Frijters, de trainer van boksclub Olympia Hoensbroek overleden. De in het Brabantse Steenbergen geboren Frijters werd 75 jaar. Een groot gedeelte van zijn leven was aan de bokssport in Limburg gewijd. Zo was hij in de beginjaren van de tweede wereldoorlog zelfs profbokser. In '75 startte hij met een vereniging „Olympia Hoensbroek". Gedreven door zijn idealistische instelling om de jeugd iets te bieden stond hij elke week drie avonden in de ring om pro deo trainingen te verzorgen. Binnen de nationale bokswereld genoot Hendrik Frijters, steevast als 'Ome Hendrik' aangesproken, grote bekendheid. De crematie van Hendrik Frijters zal vrijdag om 11.30 uur in Heerlen plaats vinden.

Donna Faber vervangt Graf

GENK – De organisatoren van de derde European Ladies Challenge in Genk zijn er niet in geslaagd een waardige vervangster voor de verhinderde Steffi Graf te vinden. De vrij onbekende Amerikaanse Donna Faber neemt de plaats van de Westduitse tenniskoningin in. Het Genkse invitatietoernooi wordt vanmiddag om 15.00 uur geopend met de partij tussen de Zuidafrikaanse Claire Wood (vervangster van Sandra Wasserman) en de Bulgaarse Katerina Maleeva. Het tennistoernooi in Genk, dat in de Limburghal gehouden wordt, eindigt aanstaande zondag. Nu Steffi Graf niet van de partij kan zijn wordt de Tsjechische Helena Sukova, nummer acht op de wereldranglijst als de grote favoriete voor de eindwinst beschouwd.

Sovjet-selectie

MOSKOU – In de Sovjetrussische selectie voor de strijd om de Europese volleybaltitel ontbreken een aantal gerenommeerde spelers. De grootste surprise van coach Partsjin bestaat er uit dat hij dit keer geen beroep doet op spelverdeler Lozev en zijn vermaarde aanvaller Zaitsev. De Sovjets, die zaterdag de verdediging van hun titel beginnen met het duel tegen Nederland, kunnen eveneens niet beschikken over de aanvallers Antonov en Patsjenko.

Provincie Limburg

Bureau Bibliotheek
Postbus 5700
6202 MA Maastricht
tel. 043-897386

mededeling M 166/38-89

Gedeputeerde Staten van Limburg, maken bekend, dat zij voornemens zijn aan Mineralen Kollée B.V. onder een aantal voorschriften een vergunning ingevolge de Afvalstoffenwet te verlenen voor het oprichten en in werking hebben van een inrichting voor het opslaan en bewerken van keramisch ovenpuin en keramisch produkt op een terrein, plaatselijk bekend Waubacherweg 18 te Brunssum. Het ontwerp van deze beschikking, alsmede de aanvraag en andere ter zake zijnde stukken liggen ter inzage van 22 september 1989 tot 6 oktober 1989 en wel: – in het Provinciehuis te Maastricht (bureau Bibliotheek) tijdens de werkuren; – in het gemeentehuis van Brunssum, tijdens de werkuren en bovendien zaterdags van 09.00 uur tot 12.00 uur, in de Openbare Bibliotheek, Lindeplein 3 te Brunssum, alsmede tijdens de werkuren na laatstgenoemde datum op deze plaatsen tot het einde van de termijn, waarbinnen beroep tegen de beschikking op de aanvraag kan worden ingesteld. De aanvrager, alsmede degenen, die bezwaren hebben ingebracht naar aanleiding van de aanvraag en een ieder die aantoont, dat hij daartoe redelijkerwijs niet in staat is geweest, kunnen tot bovengenoemde datum gemotiveerde schriftelijke bezwaren inbrengen tegen het ontwerp van de beschikking. Degene, die een bezwaarschrift indient, kan verzoeken zijn persoonlijke gegevens niet bekend te maken. Een bezwaarschrift moet worden ingediend bij Gedeputeerde Staten, Postbus 5700, 6202 MA Maastricht. Alleen degenen, die bezwaren hebben ingebracht op de wijze als bovenomschreven en een ieder die aantoont daartoe redelijkerwijs niet in staat te zijn geweest, zijn later tot het instellen van beroep gerechtigd.

WINNENDE STAATSLOTEN
3e TREKKING SEPT. '89.

797e Staatsloterij, 3e trekking 19 september 1989

In deze trekking ruim **290.000** prijzen samen bijna **ƒ 14.000.000,–**.
De hoofdprijs van **ƒ 500.000,–** is gevallen in de serie **AD** op het nummer **083209**.
19 troostprijzen van **ƒ 5.000,–** zijn gevallen op het nummer **083209** van elk van de andere series.
De extra prijs van **ƒ 250.000,–** is gevallen in de serie **AZ** op het nummer **091707**.
19 troostprijzen van **ƒ 2.500,–** zijn gevallen op het nummer **091707** van elk van de andere series.

20 prijzen van	ƒ **100.000,–**	op alle lotnummers	**0363**
20 prijzen van	ƒ **25.000,–**	op alle lotnummers	**0508**
20 prijzen van	ƒ **2.000,–**	op alle lotnummers	**0576**
200 prijzen van	ƒ **1.000,–**	op alle eindcijfers	**23**
200 prijzen van	ƒ **1.000,–**	op alle eindcijfers	**09**
2.000 prijzen van	ƒ **500,–**	op alle eindcijfers	**2**
2.000 prijzen van	ƒ **100,–**	op alle eindcijfers	**9**
2.000 prijzen van	ƒ **100,–**	op alle eindcijfers	**4**
2.000 prijzen van	ƒ **100,–**	op alle eindcijfers	**3**
2.000 prijzen van	ƒ **100,–**	op alle eindcijfers	**5**
20.000 prijzen van	ƒ **50,–**	op alle eindcijfers	**5**
20.000 prijzen van	ƒ **50,–**	op alle eindcijfers	**5**
20.000 prijzen van	ƒ **50,–**	op alle eindcijfers	**5**
20.000 prijzen van	ƒ **50,–**	op alle eindcijfers	**0**

EINDUITSLAG VAN DE DRIE TREKKINGEN

De prijzen zijn al bij elkaar opgeteld. Wanneer op een lot meer dan één prijs is gevallen, staat achter het nummer dat de hoogste prijs gewonnen heeft, het totale bedrag vermeld.

Lotnummers eindigend op:	Eindcijfer(s) of lotnummer(s):	Totaal prijzen bedrag:
1	1	1
	01	6
	51	6
	81	6
2	2	4
	078542	2.04
3	23	5
	053	25
	2393	1.00
4	54	5
	024	25
	904	10
	020054	25.05
5	5	1
	35	6
	75	6
	0905	1.01
	5275	1.06
6	56	5
	116	10
	326	10
	036376	100.00
7	050807	25.00
	057617	2.00
	096937	20.00
Extra prijs serie **AZ**	091707	250.00
Troostprijs andere series	091707	2.50
8	468	10
	488	10
	648	25
	065948	50.00
	080148	5.00
9		
Extra prijs serie **AD**	083209	500.00
Troostprijs andere series	083209	5.00
0	60	5
	200	50
	300	10
	500	10
	670	10
	9380	1.00

Zetfouten voorbehouden.

DE GEWONNEN PRIJZEN KUNNEN VANAF VRIJDAG 22 SEPTEMBER WORDEN GEÏND.

De Staatsloterij keert alles uit wat u wint: op de prijs wordt geen kansspelbelasting in mindering gebracht. U krijgt het volle pond. Volgende maand is er opnieuw ruim 33 miljoen gulden in de pot. De nieuwe loten zijn vanaf vrijdag te koop bij de bekende verkoopadressen.
In de Staatsloterij worden elke maand twee miljoen loten uitgegeven. En elke maand worden er één miljoen prijzen uitgeloofd. Verkoopadressen vindt u in de Gouden Gids, onder het hoofd 'Staatsloterij'. Er zijn zo'n 1.500 verkoopadressen in het hele land. Er is zeker een verkooppunt in uw directe omgeving bij. U kunt trouwens ook via uw bank- of girorekening meedoen. Maak f 25,– per lot over op bankrekening 51.44.44.444 of girorekening 5151 ten name van de Staatsloterij te Den Haag. Een paar dagen voor de eerste trekking krijgt u uw lotnummer(s) thuisgestuurd. De gewonnen prijzen worden na de derde trekking op uw bank- of girorekening bijgeschreven. Nog gemakkelijker is het om de Staatsloterij te machtigen voor automatische overschrijving. Dan weet u zeker dat u geen kans mist.
Alle inlichtingen: 070 - 498 798.

GEEN MOOIER LOT DAN 'N STAATSLOT.

[H]ans Schraders: 'Slechte entourage voor happening'

[B]enefiet in lege Kuip

Van onze sportredactie

[SP]IJKENISSE – Met overslaande stem deed marketingdes-[kun]dige Hans Schraders gisteren een laatste emotionele op-[roep] aan de pers om voetballiefhebbers naar de benefietwed-[strij]d van het Kleurrijk elftal tegen het Nederlands elftal te lok-[ken]. Ondanks de aandacht in de dagbladen en in het bijzonder [op de r]adio en televisie, waren er gisteravond slechts vijfduizend [kaar]ten verkocht voor het herdenkingsduel in de Rotterdamse [Kui]p.

[...]t u er alstublieft nog eens na-[...]kelijk de aandacht op", smeek-[te Sc]hraders, als commercieel brein [van] het organisatiecomité verbon-[den]. „Het is niet anders, helaas moe-[ten d]e mensen voor deze gebeurte-[nis h]et stadion 'ingeschreven' wor-[den]. Maak ze duidelijk dat het om [een m]anifestatie gaat. Het moet een [...]ening worden. Een leeg sta-[dion] is daarbij niet de juiste entou-[rage].

[Als h]et een beetje mee zit, en daarop [rekent] Schraders vurig, wordt het [aantal] verkochte kaarten vandaag [nog] verdubbeld. Maar meer dan [tienduizend] toeschouwers zullen de [tribu]nes van het Feyenoord-stadion [vermo]edelijk niet bevolken. De ge-[ringe] belangstelling voor de bene-[fiet ...]ten bate van de nabestaanden [van] de vliegramp op Zanderij is [...] een belangrijk deel toe te [schr]ijven aan de rechtstreekse tele-[visie]-uitzending.

[Go]kken

[...]t we doen is gokken op twee [...]den", aldus Schraders. „Dat [geld] van de NOS is er nu. Het zou [...] mooi zijn als we daarnaast nog [...] de Kuip vol kunnen krijgen. [Om] dat te bereiken moet de mensen [wor]den duidelijk gemaakt dat het [niet] zó maar een wedstrijd is. Het is [een] gebeuren ván en vóór vrienden.

Kleurrijk Elftal: (coach Kees Rijvers): Menzo, De Jong, Vink, Fräser, Monkou, Winter, Rijkaard, Vanenburg, Blackson, Meijer, Roy.
Nederlands Elftal: (coach Thijs Libregts); Van Breukelen, Van Aerle, Van Tiggelen, Ronald Koeman, Rutjes, Wouters, Been, Krüzen, Van 't Schip, Kieft, Rob Witschge.

We verwachten schitterend weer. Wat let de mensen om massaal naar Rotterdam te komen? Voor een optreden van pakweg Anita Meijer leggen ze ook vijftig gulden neer. Je zou toch denken dat ze dat ook neertellen voor een show van 22 acteurs".

Schraders sloot niet uit dat de toegangsbewijzen vandaag tegen gereduceerde prijzen aan de man zullen worden gebracht. Hij wenste zich daarover echter te beraden met zijn collega-organisatoren. Dat de mensen niet warmlopen voor de benefiet, betekent overigens niet dat er geen geld binnenkomt voor de nabestaanden. Inventief als hij is bedacht Schraders diverse acties om toch aan ongeveer één miljoen gulden te komen.

Schraders vond enkele bedrijven bereid om tegen een bedrag van ruim zesduizend gulden voor één keer hun werkende tekst op de reclameborden te veranderen in het gironummer van de Stichting Benefietwedstrijd Vliegramp Zanderij. „Dat moet de kijkers bewegen om geld over te maken. We rekenen op drie á vier miljoen kijkers. Ik zou graag zien dat ongeveer twee procent van hen een tientje stort. Dat zou dan toch al weer drie ton opleveren".

Stoeladoptie

Verder heeft een aantal bedrijven voor een dubbeltje per stoel het stadion 'geadopteerd', wordt het nieuw ontworpen shirt van Kleurrijk Nederland op de markt gebracht en kan er een bod worden uitgebracht op de wedstrijdbal. Bovendien is alle betaalde voetbalclubs gevraagd een bedrag over te maken. Vitesse deed al een toezegging om vijfduizend gulden te storten.

Tot nu toe is er in totaal drie ton binnen, veel minder dan de organisatie had gehoopt. „Maar ik vermoed dat er nog veel bijkomt. De campagne is eigenlijk pas de laatste dagen goed op gang gekomen. Zeg maar ná de uitzending van 'Sonja op zondag' en de reportage van 'Sport Studio' maandagavond", weet Schraders. „De medewerking van de pers is heel goed geweest, maar blijkbaar is er meer voor nodig om de mensen het stadion in te krijgen. Richt nog één keer de aandacht op dit duel. Een lege Kuip is onaanvaardbaar".

● *De gezichten van Coen Moulijn, Cor van der Gijp en Pim Verbeek (v.l.n.r.) worden er na BVV Den Bosch-Feyenoord niet vrolijker op.*

eredivisie

[...] Den Haag							3-3
[Den B]osch-Feyenoord							1-1

[Roda] JC	7	4	2	1	10	13- 9
[...]	7	4	2	1	10	12- 8
[...]	6	4	1	1	9	19-10
[...]	7	4	1	2	9	14-11
[Ut]recht	6	4	0	2	8	8- 5
[Fortu]na S	6	3	2	1	8	6- 3
[T]wente	7	2	4	1	8	9- 8
[...]dam	7	3	2	2	8	10-11
[...]	7	3	1	3	7	16- 8
[...]se	7	2	3	2	7	12-11
[Willem] II	7	2	2	3	6	14-11
[...]ingen	6	1	3	2	5	10-10
[...]a	6	1	3	2	5	7- 9
[Den H]aag	6	2	1	3	5	9-17
[...]	7	1	3	3	5	11-17
[Den B]osch	7	1	2	4	4	5-12
[...]em	7	1	1	5	3	7-14
[Feyen]oord	7	0	3	4	3	7-15

[Karak]teristieken
[Den B]osch - Feyenoord 1-1 (1-0). 26. Barend[se] [...], 55. Kiprich 1-1. Scheidsrechter: Van [...]. Toeschouwers: 6000. Gele kaart: Van [...]even (Den Bosch).

[...] FC Den Haag 3-3 (2-1). 12. Janssen [...] Lok 2-0, 25. Rijntjes 2-1, 50. Danen [...] Janssen 3-2, 90. Danen 3-3. Scheids[rechte]r: Houben. Toeschouwers: 3500. Gele [kaart:] Abbenhuis (Den Haag).

uefa-jeugd

[...]and-België	2-0
[...]and-Italië	0-2

bundesliga

[Eintra]cht Frankfurt-FC Sankt Pauli	4-1
[Karls]ruher SC-Boruss. Mönchengladb.	0-1
[...]gen-FC Kaiserslautern	3-2
[Ha]mburg-Fortuna Düsseldorf	1-0
[...] Braunschweig-Al. Aken	4-3

Reserve divisie C

[...]-NAC 2	5–1
[Helmo]nd Sp. 2-Eindhoven 2	3–2
[...]-MVV 2	uitg. –
[...]-VVV 2	4–1
[Roda] JC 2-Willem II 2	3–3

[...]2	3	3	0	0	6	10– 4
[Roda] JC 2	3	2	1	0	5	7– 5
[...]2	2	2	0	0	4	11– 2
[Eind]hoven 2	3	2	0	1	4	5– 3
[Wille]m II 2	2	1	1	0	3	6– 4
[Fort.] Sittard 2	2	1	0	1	2	7– 2
[...]	2	1	0	1	2	3– 3
[...]	2	1	0	1	2	4– 6
[...]	3	1	0	2	2	5– 9
[Helmo]nd Sp. 2	3	1	0	2	2	4– 8
[Den B]osch 2	2	0	0	2	0	4– 6
[...]	2	0	0	2	0	2–10
[...]	3	0	0	3	0	2– 8

[Progr]amma:
[Don]derdag a.s. 19.30 uur:
[Fort.] Sittard 2-Den Bosch 2

[Dinsda]g 26 sept. 19.30 uur:
[Willem] II 2-RKC 2
[...]2-Fort. Sittard 2
[Den B]osch 2-NEC 2
[...]2-Helmond Sp. 2
[Eindh]oven 2-PSV 2
[...]-RBC 2

Lat staat afgang Feyenoord in weg

DEN BOSCH – Het buizenframe boven Feyenoord-doelman Joop Hiele rekte dinsdagavond het trainersbestaan van Pim Verbeek in de Kuip met tenminste een competitieronde. Omdat de kopbal die Henk Grim in de voorlaatste minuut van het heuse degradatieduel in De Vliert met Den Bosch op de kruising van paal en lat strandde, bleef de topper van weleer uit Rotterdam-Zuid een blamerend vijfde seizoenverlies bespaard (1-1). En Verbeek een vervroegde afmars.

Rinus Israël, twee jaar geleden met een vette afkoopsom uit De Kuip weggestuurd, hoorde Verbeeks analyse van de pakkende, maar niet beste slag vrolijk lachend aan. „Feyenoord komt er wel bovenop," dacht de Amsterdammer in (opnieuw) Bossche dienst. „Het heeft te veel goeie voetballers om daar op de ranglijst te blijven staan." Al gaf Israël ook grif toe dat die overtuiging niet gebaseerd was op het beroerde spel dat de hekkesluiter met name voor de rust (ex-Feyenoorder Barendse scoorde toen de openingstreffer voor Den Bosch) op het gras legde.

Nadat Josef Kiprich bij zijn eerste en meteen ook laatste geslaagde actie, voordat verdediger Steve Wasiman hem kwam vervangen, Den Bosch-doelman Jan van Grinsven had geklopt (1-1) zette Feyenoord de uit het lood geslagen gastheer zowaar onder druk. Veel kansen leverde dat overwicht niet op. Minder in ieder geval dan Den Bosch zich verwierf. John Willems bediende Henk Grim tweemaal op maat.

De eerste kopstoot van de Groesbeker verdween in het zwerk, de tweede ketste af op de kruising, zodat de tijdbom onder de stoel van Verbeek nog even mag blijven tikken.

Fortuna 2 morgen in actie

HEERLEN – De voor gisteren vastgestelde competitiewedstrijd Fortuna 2-BVV Den Bosch 2 vond geen doorgang om BVV Den Bosch tegen Feyenoord speelde. De wedstrijd wordt morgen gespeeld. Aanvang 19.30 uur.

Van der Gijp geschorst

AARAU – René van der Gijp is met onmiddellijke ingang en voor onbepaalde tijd geschorst bij FC Aarau. Tot die beslissing is het bestuur van de Zwitserse club gekomen na een lange vergadering. Trainer Wolfgang Frank had Van der Gijp zondag al op non-actief gesteld.

De 28-jarige Van der Gijp moet de komende tijd spelen en trainen bij het jeugdelftal. Ook dient hij zich te laten onderzoeken door een arts van zijn keuze. Door een rugblessure kwam de Dordtenaar dit seizoen nog vrijwel niet in actie. Frank is teleurgesteld in Van der Gijp. De trainer verdenkt de speler ervan, dat hij de blessure simuleert. Overigens is de speler momenteel weer nagenoeg fit.

Het besluit Van der Gijp te schorsen werd unaniem genomen door het bestuur. Voordat het hoge woord werd uitgesproken, was een langdurige discussie gevoerd. Frank en de spelersraad werden daarbij gehoord, de voormalige Nederlandse international zelf was niet aanwezig.

Remise in laatste partij opent WK-perspectief

Sijbrands: uitdager

Van onze medewerker
EDDY BUDÉ

DEVENTER – In het laatste duel kwam hij net niet tot winst. Maar wie maalde er om. Met een fantastische 7–5 overwinning op de Rus Anatoli Gantwarg heeft Nederlands sterkste dammer Ton Sijbrands het recht verworven wereldkampioen Tsjisjzow uit te dagen. Deze match zal zeer vermoedelijk in het najaar in Nederland worden gespeeld.

De zesde partij was een waardige afsluiting van de tweekamp. Bijna zes uur hielden de twee matadoren het publiek in spanning. Wat Gantwarg in de vierde en vijfde partij niet deed, gebeurde in de zesde partij wel. Gantwarg ging tot het uiterste. Het gecompliceerde eindspel wist Sijbrands uiteindelijk toch niet te winnen. Na 59 zetten werd op voorstel van Sijbrands de punten gedeeld.

In tegenstelling tot de vierde en vijfde partij ging Gantwarg er gisteren vol tegen aan. In de zogenaamde Vermin-opening ontstond na een 15-tal zetten een verschrikkelijk spannende hekstelling met een opgedrongen zwarte schijf op 28.

Analyse

Een vol kwartier stak Sijbrand in de 17e zet. Het alternatief voor het gespeelde 17... 1–6 is 17... 10–14. „Dat heb ik uiteindelijk toch niet gespeeld, omdat ik de afwikkeling ingeleid door 18. 24–20 en 19. 34–30 vreesde", liet Sijbrands na afloop in de tot de nok gevulde analyseruimte zien. Een groot verschil met de partij is dat na 17... 10–14 schijf 47 niet opgespeeld mag worden.

Sijbrands gaf weer een fraai staaltje van zijn encylopische geheugen weg door er op te wijzen dat de stelling op de 22e verrassend veel weg had van de partij Tsjegholev-Koeperman in de Challenge Mondial 1966. „Wit had echter een schijf meer op de lange vleugel, hetgeen een subtiel verschil is met de onderhavige partij", liet Sijbrands het sprakeloze publiek weten.

Strop

Op de 25e zet kreeg Gantwarg de gelegenheid de stelling open te breken. „Terecht, anders steekt Gantwarg zijn nek in een strop", meende Sijbrands. Optisch leek het alsof de partij naar Gantwargs 25. 31–26 op een bloedeloze remise zou afstevenen. Sijbrands had echter goed getaxeerd dat de witte korte vleugel twee inactieve schijven bevatte. Bijna kreeg Sijbrands in het resterende afspel zijn opponent op de knieën. Echter twee dammen waren nog onvoldoende om Gantwarg te kloppen.

Terwijl de hele zaal ademloos toekeek hoe Sijbrands de varianten op het immense demonstratiebord voortoverde, liet Ada, Sijbrands' vrouw, weten dat met de prijsuitreiking moest worden begonnen. Enige hoge heren waren al eenkwartier aan het wachten. Met tegenzin stemde Sijbrands met „Nog vijf minuten", in.

Zetten Wit: Gantwarg; Zwart: Sijbrands 1. 33-29 20-25, 2. 32-28 17-22, 3. 28x17 11x22, 4. 39-33 14-20, 5. 44-39 10-14, 6. 50-44 5-10, 7. 37-32 7-11, 8. 41-37 11-17, 9. 46-41 6-11, 10. 31-26 2-7, 11. 37-31 19-23, 12. 32-28 23x32, 13. 38x27 14-19, 14. 42-38 19-23, 15. 29-24 20x29, 16. 33x24 23-28, 17. 38-33 1-6, 18. 47-42 17-21, 19. 26x17 12x32, 20. 42-38 11-17, 21. 38x27 17-21, 22. 48-42 21x32, 23. 42-38 10-14, 24. 38x27 7-11, 25. 31-26 22x31, 26. 33x22 18x27, 27. 26x37 16-21, 28. 37-32 27x38, 29. 43x32 11-16, 30. 49-43 21-27, 31. 32x21 16x27, 32. 34-30 25x34, 33. 40x29 13-18, 34. 39-33 27-32, 35. 41-37 32x41, 36. 36x47 14-20, 37. 43-38 18-22, 38. 45-40 6-11, 39. 40-34 11-17, 40. 44-39 9-13, 41. 34-30 20-25, 42. 39-34 17-21, 43. 24-19 13x24, 44. 30x19 15-20, 45. 29-23 22-27, 46. 33-29 3-9, 47. 19-14 9-13, 48. 14-9 20-24, 49. 9x18 24x42, 50. 47x38 27-31, 51. 23-19 31-36, 52. 38-32 36-41, 53. 34-29 21-26, 54. 32-28 26-31, 55. 28-22 31-37, 56. 22-17 37-42, 57. 17-11 42-48, 58. 18-13 8-12, 59. 11-6 remise (bedenktijd 2.40-2.45)

Over vier jaar louter zitplaatsen op Kaalheide

Roda JC wil tribunes compleet overdekken

Van onze sportredactie

KERKRADE – Roda JC is van plan de tribunes van stadion Kaalheide binnen vier jaar compleet te overdekken. De accommodatie moet tegen die tijd aan 18.000 bezoekers plaats bieden, die allemaal kunnen zitten. De uitvoering zal geschieden in drie fases en past in de plannen van de ambitieuze Kerkraadse club om uit te groeien tot een financieel, sportief en organisatorisch gezonde club, die kan wedijveren met andere clubs die in aanmerking willen komen voor een plaats in een eventuele Europese competitie.

De eerste, al eerder gememoreerde, fase is de bouw van in totaal 450 bussiness-seats. Hiervan komen er 150, bestemd voor de grootste Roda-sponsoren, in een verwarmde ruimte achter glas. De rest, 300 plaatsen, wordt geplaatst in de buitenlucht en is bestemd voor de sub-sponsoren. Achter de tribune verschijnt een bussiness-club, waar de geldschieters zich voor, tijdens en na de wedstrijd kunnen ophouden.

De extra inkomsten uit de bussiness-seats gaat de Kerkraadse club voor een deel besteden aan de ombouw van de overdekte staantribune tot zittribune. Met de renovatie hiervan, de tweede fase in feite, wordt waarschijnlijk in de loop van komend seizoen gestart. Of meteen alle plaatsen worden omgebouwd tot zitplaatsen is niet duidelijk, omdat Roda eerst overleg wil plegen met de trouwe supportersschare die momenteel ter hoogte van de middenlijn de staantribune bevolkt. De derde fase bestaat uit het overdekken van de ringen achter beide doelen. Geleidelijk zullen de daar aanwezige staanplaatsen dan verdwijnen en plaats moeten maken voor zitplaatsen.

Of deze laatste fase daadwerkelijk wordt uitgevoerd, hangt voor een groot deel af van de gemeente Kerkrade. Roda ziet de hinderlijke en ongezellige sintelbaan liever verdwijnen, maar dat zou betekenen dat atletiekvereniging Achilles-Top en ook het Wereld Muziek Concours een andere lokatie moeten zoeken.

Of de gemeente zo ver wil gaan is dubieus, al heeft Roda bij monde van voorzitter Kuijer erop geattendeerd dat Roda alleen in een aansprekend en modern stadion het visite-kaartje van Kerkrade kan worden. Mocht de plaatselijke overheid op generlei wijze over de brug willen komen, dan heeft Roda zelfs plannen om te verhuizen naar een andere lokatie in de Oostelijke Mijnstreek buiten Kerkrade.

Contracten

Roda JC is er momenteel alles aan gelegen de huidige selectiegroep te behouden. De onderhandelingen met Henk Fräser over contractverlenging zijn al geopend, maar de verdediger houdt voorlopig de boot af. Michel Broeders, dit seizoen opvallend sterk acterend, heeft inmiddels een nieuw tweejarig contract voorgelegd gekregen, maar ook hij twijfelt nog over zijn toekomst.

Stefan Pettersson herstelt voorspoedig

Van onze sportredactie

AMSTERDAM – Stefan Pettersson zal Ajax wellicht eerder uit de sportieve nood kunnen helpen dan aanvankelijk werd verwacht. De medische staf van Ajax dacht voorzichtig aan een rentree begin november. Aanvankelijk werd, na de knie-operatie op 2 mei, uitgegaan van een herstel van een jaar.

Pettersson is zaterdag met de baltraining begonnen. De Zweed wordt bij Ajax node gemist. Zondag, na de wedstrijd tegen RKC (0-0) beklaagde technisch directeur Leo Beenhakker zich over de schotloosheid van zijn ploeg. In drie wedstrijden produceerde zijn elftal niet één doelpunt. De tijdelijke vervanger van Pettersson, de Hongaar Fischer, voldoet niet. „Pettersson herstelt opmerkelijk snel", zegt fysiotherapeut Pim van Dord. „Het gaat dermate voorspoedig dat we denken dat hij eerder klaar is".

Koopwoede

● MANCHESTER – De koopwoede van Alex Ferguson lijkt onbegrensd. De manager van Manchester United kijkt daarbij niet op een pond meer of minder. In iets minder dan drie jaar gaf Ferguson 45 miljoen gulden uit voor de aankoop van nieuwe spelers.

De laatste twee in de rij zijn Paul Ince (middenvelder van West Ham) en Danny Wallace, die zaterdagmiddag kort voor de aftrap bij Millwall een contract tekende. Southampton ontvangt voor de aanvaller vier miljoen gulden.

Iets gecompliceerder is de transfersom geregeld voor Ince. West Ham kan een dezer dagen een bedrag ineens tegemoet zien van bijna drie miljoen gulden. Voor elke wedstrijd waarin Ferguson een beroep doet op de 21-jarige belofte moet Manchester United de Londense club nog eens 17.500 gulden betalen. Die overeenkomst geldt voor een periode van twee jaar.

Wensdroom

● MÜNCHEN – Jens Welzer is een van de 16.000 Oostduitsers die vorige week de kans aangreep zijn land te ontvluchten. De wensdroom van de 24-jarige doelman van Karl Marx Stadt is een profcontract bij Bayern München. Voorlopig mag hij echter alleen toekijken bij de training.

Jens König, ook al een keeper, verscheen maandag voor de eerste keer op de training bij VfB Stuttgart. De sluitpost van Wismut Aue bleef twee maanden geleden met zijn clubmakkers Thomas Weisz en André Köhler achter in de Bondsrepubliek. Dat tweetal heeft onderdak gevonden bij Eintracht Frankfurt. Die club verleende in een grijs verleden al eens 'asiel' aan Norbert Nachtweih en Jürgen Pahl. Nachtweih werd later voor een smak Westduitse Marken verkocht aan Bayern München.

Verongelukt

● TURIJN – Bij bouwwerkzaamheden in het voetbalstadion van Turijn is dinsdag een arbeider om het leven gekomen. Volgens een bericht van de Italiaanse televisie vond de man de dood nadat een steiger was ingestort. De stadions in Italië worden verbouwd voor de wereldtitelstrijd van volgend jaar.

Het is het tweede ongeluk bij de werkzaamheden binnen enkele weken. Op 30 augustus vielen in Palermo vier doden, toen een staalconstructie instortte. Sindsdien wordt extra gelet op het naleven van de veiligheidsvoorschriften bij de verbouwingen in de twaalf stadions voor het toernooi. Volgens Italiaanse media is het aantal slachtoffers als gevolg van het werk in de stadions nu dertien.

● KEULEN – FC Köln heeft besloten Oostduitse vluchtelingen gratis toegang te geven tot de thuiswedstrijden die de club in de Bundesliga speelt. De club wil daarmee helpen de integratie van de onlangs uit de DDR gevluchte Duitsers in de Bondsrepubliek te vereenvoudigen. „Nieuwe" Bondsrepublikeinen die in de buurt van Keulen terecht gekomen zijn, kunnen tegen de simpele overlegging van een identiteitsbewijs uit de DDR bij de club een kaart afhalen die voor de rest van het seizoen geldig is.

● *Mirjam Collart in V en L-shirt. Sinds gisteren is dat verleden tijd.* Foto: PETER ROOZEN

Geleense naar Foreholte

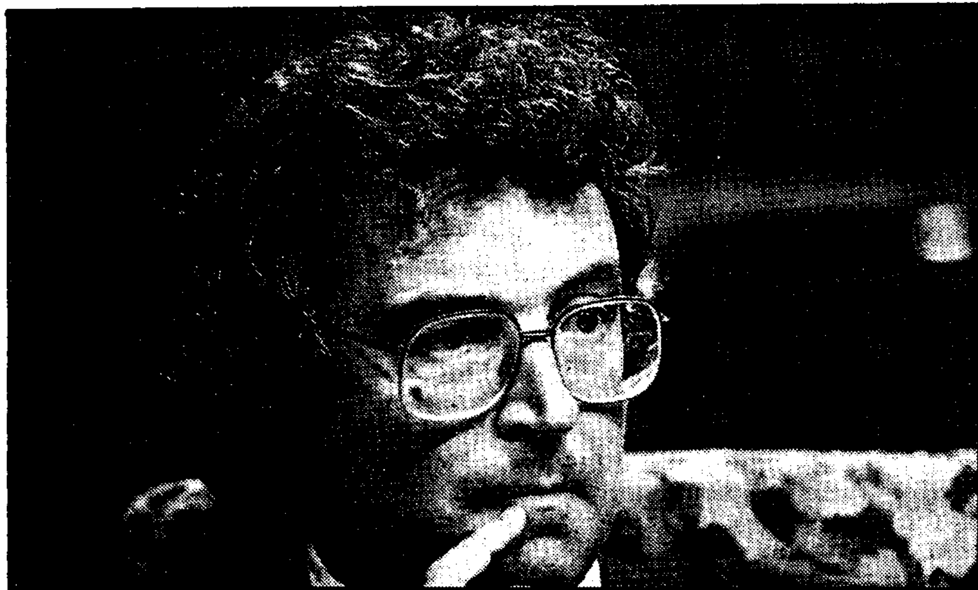
Mirjam Collart abrupt weg bij Herschi/V en L

Van onze sportredactie

GELEEN – Herschi/V en L-speelster Mirjam Collart heeft gisteren abrupt een einde gemaakt aan haar loopbaan bij de Geleense club. De 34-voudige international, een van de steunpilaren van V en L, bereikte gisteravond een akkoord met het financieel draagkrachtige Foreholte. Begeleidster An Plug van Foreholte bevestigde de overgang: „Mirjam speelt komend seizoen bij Foreholte".

Maandag liet de promovendus nog weten dat het niet kon ingaan op de eisen van Mirjam Collart. De opbouwspeelster zal voorlopig in Geleen, waar ze onder meer haar geld verdient met het geven van tennislessen, blijven wonen en is van plan drie keer per week met trainer Jan Kecskemethy, die in Roermond woont, op en neer te reizen naar Voorhout. Daarvoor krijgt ze een forse financiële vergoeding, terwijl de club bovendien binnen afzienbare tijd een baan voor haar gevonden hoopt te hebben.

Bij V en L sloeg het nieuws gisteravond op de training in als een bom. Trainer Piet Kivit wenst echter niet bij de pakken neer te zitten. „Het tijdperk Collart is bij deze voor mij afgesloten. Ik ga natuurlijk niet smeken of ze alsjeblieft bij V en L wil blijven. Natuurlijk komt haar vertrek zo kort voor de competitie ongelegen, maar het is mijn taak om daar een oplossing voor te zoeken. Ik kan deze wijze van handelen niet waarderen. Dat is trouwens ook een verwijt aan Foreholte. Ze vind het kennelijk onbeschoft om zo kort voor de competitie nog te gaan rotzooien bij andere clubs".

● *Hans Emans presenteert vanavond de actualiteitenrubriek 'Nieuwslijn'. (Nederland 2 – 21.20 uur.)*

Nederland 1

NOS
13.00-13.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
EO
15.00 Westbrook Hospital. Serie. Afl. 6: Liefde overwint.
15.25 Jonggeleerd. Jongeren bespelen hun muziekinstrument in het Openluchtmuseum te Enkhuizen. Presentatie: Petra Blokhuis.
15.55 Eekhoorns. De snelle bosbewoners. Natuurdocumentaire over eekhoorns.
16.25 Lassie. Jeugdserie. Afl.: Gevaarlijke golven (2). De boot met Lassie en Jack Peterson erin drijft stuurloos rond. Bob Erickson ziet het vanuit een helicopter en roept de hulp in van een reddingboot...
16.50 (TT)Kinderkrant. Jores in de sores, poppenspel.
17.30 Journaal.
17.45-18.05 Tijdsein buitenland. Blik over de grenzen met buitenland-commentator Aad Kamsteeg.
EO
18.30 Op kleine rails. 4-delige documentaireserie over modelspoorwegbouw. Afl. 3. (herh.).
19.00 Journaal.
19.18 Ronduit radar. Reportage van het optreden van gospelartiesten tijdens het negende Christian Artists Seminar te Dalfsen. Deel 2.
19.45 Rotorua. Land van de Maori's. Natuurfilm over een noordelijk eiland van Nieuw-Zeeland.
20.42 Een man als Norman. Norman is een vereenzaamde zonderling. Mike Atkins, zijn nieuwe buurman, probeert hem weer terug in de maatschappij te brengen.
21.34 Survival Assen. Een verslag van het survival-spel, t.g.v. het 175-jarig bestaan van de Koninklijke Marechaussee.
22.00 Met Uw mond en handen. Reportage over een sociaal hulpverleningsprogramma in Jeruzalem.
22.30 Journaal.
22.40 Tijdsein. Actualiteitenrubriek.
23.10-23.40 Marskramers. Serie gesprekken met religieuze mensen. Afl. 4.

Nederland 2

NOS
13.00-13.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
VOO
17.00 My little pony. Serie. Afl.: Kwaardaardige bloemen (2).
17.10 Superted. Serie.
17.30 Kuifje. Kinderserie. Afl. 3: De krab met de gulden scharen.
18.30 ●●Countdown. Muziekprogramma.
19.25 Family Ties. Amerikaanse comedyserie. Afl.: Het toneelstuk. Steven heeft een nogal radicaal toneelstuk geschreven, dat in de lokale schouwburg onder zijn regie opgevoerd zal worden. De Keaton-kinderen voelen zich echter in verlegenheid gebracht en Elyse weigert de hoofdrol te spelen.
20.00 (TT)●●Journaal.
20.29 Run the gauntlet. Sportspektakel in een serie van vier afleveringen. (herh.).
21.20 Nieuwslijn. Actualiteitenrubriek.
21.45 Travel Club. Toeristisch magazine. Vandaag: Zwitserland.
22.10 Veronica sport.
22.55 (TT)De Berghof. Hitler's verborgen machtscentrum, 4-delige documentaireserie over de Obersalzberg, waar Hitler zijn villa bouwde. Deel 3.
23.50-23.55 Journaal.

● *Adolf Hitler en Eva Braun in het derde deel van de documentaire 'De Berghof: Hitlers verborgen machtscentrum'. (Nederland 2 – 22.55 uur.)*

Nederland 3

NOS
09.00-09.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
NOT
10.00 Als muziek in je oren. Afl. 1.
10.30-11.00 Lief en leef. Afl. 1.
13.00-13.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
18.20 Nieuws voor doven en slechthorenden.
18.30 Sesamstraat.
18.45 (TT)Jeugdjournaal.
18.55 (TT)Het klokhuis. Kinderprogramma.
19.10 Van gewest tot gewest. Vandaag o.a. aandacht voor de bevrijding van Maastricht.
19.50 Politieke partijen.
20.00 Journaal.
SOCUTERA
20.21 De avonturen van een collectebus. Film over het Prinses Beatrix Fonds.
20.26 Alaska. Tv-film van Mike van Diem, met Willem Nijholt, Maeve van der Steen, Coen van Vrijberghe de Coningh e.a. Een werknemer is van plan te vertrekken met de vrouw van de baas en diens geld. De baas vindt de rode sjaal van zijn vrouw en dan...
21.16 De Nederlandse Filmdagen. Manifestatie met een overzicht van de Nederlandse filmprodukties van het afgelopen jaar.
21.52 Studio Sport.
22.30 Journaal.
22.40 Den Haag Vandaag.
OU
22.55 Spotje Open Universiteit.
23.00-23.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.

RTL Plus

06.00 Hallo Europa Guten Morgen Deutschland. Ontbijtshow.
09.10 Die Springfield Story. Amerikaanse serie. (herh.).
10.00 Der Preis ist heiss. Spelshow. (herh.).
10.30 Reich und Schön. Serie. (herh.).
11.00 Baretta. Politieserie. (herh.).
11.45 Ragazzi. Muziekprogramma voor de jeugd. (herh.).
12.30 Klassik am Mittag. M.m.v. het RTL-Orkest.
13.00 Heute bei uns. Aansl.: Inspektor Gadget, Franse tekenfilmserie. Afl.: Gadget und Spitzenhäubchen.
13.25 California Clan. Amerikaanse serie.
14.15 Knight Rider. Serie. (herh.).
15.00 Schauspielereien. Korte Oost-Duitse verhalen. Afl. 1: Für Sie tun wir doch alles.
15.45 Netto. Ihre Wirtschaft heute.
15.55 RTL aktuell.
16.00 Die Springfield Story. Serie.
16.50 Reich und Schön. Amerikaanse serie.
17.15 Der Preis ist heiss. Spelshow met Harry Wijnvoord.
17.45 RTL-Spiel met aansl.: Tekenfilm.
17.55 RTL aktuell.
18.00 Die Zwei mit dem Dreh. Amerikaanse serie. Afl.: Terror in der Luft.
18.45 RTL aktuell.
19.10 Karlchen.
19.12 Weerbericht.
19.20 Kampfstern Galactica. Amerikaanse serie. Afl.: Die Erpressung.
20.15 Jagd auf den Kino-Mörder. Amerikaanse speelfilm uit 1970 van Boris Sagal, met Warren Oates, Tom Selleck, Arthur Kennedy e.a.
21.55 Staranwälte, Tricks, Prozesse - L.A. Law. Amerikaanse serie. Afl.: Der massakrierte Schwan.
22.45 RTL aktuell.
22.50 Die Woche. Talkshow met Geert Müller-Gerbes.
23.55 Bergerac. Engelse serie. Afl. 3: Come out fighting.
00.50-00.55 Betthupferl.

Duitsland 1

09.45 ARD-Ratgeber. Das Internationale TV-Kochbuch. Vandaag: Een gerecht uit Joegoslavië.
10.00 Heute.
10.03 Neue Deutsche Heldensagen. Afl.3: Greta Shelly (herh.).
10.35 (TT)Alexander, der Lebenskünstler. (herh.).
12.10 Monitor.
12.55 Persoverzicht.
13.00-13.15 Heute.
14.40 ●●Teletekstoverzicht.
15.00 Tagesschau.
15.05 Die Campbells. Serie. Afl. 27: Das Urteil des Herzens. Grote verwarring bij de buren.
15.30 Hartmut Preuss. Doppelleben, afl. uit de serie Allerhande Leute over een gevangenbewaarder die in zijn vakantie met een circus op tournee gaat.
16.00 Die Trickfilmschau.
16.15 Kleine Erde, grosse Sorgen. Afl. uit de kinderserie Die unsichtbare Kraft.
16.45 Geschichten von anderswo. Documentaireserie voor kinderen. Vandaag: Kijkje in het dagelijks leven van een paar jongens in de tienerleeftijd van Turkije.
17.15 Tagesschau.
17.25 Einsatz in Manhattan. Serie. Afl.: Der Mann mit der Bombe.
18.26 Tagesschau.
18.30 Hier und Heute. Actualiteiten.
18.52 Bulman. Serie. Afl.: Adel in Nöten.
19.58 Programma-overzicht.
20.00 (TT)Tagesschau.
20.15 Noch ein Wunsch. Tv-spel van Thomas Koerfer naar een verhaal van Adolf Muschg, met Matthias Habich, Hannelore Elsner, Johanna Lier e.a. De advocaat Martin Wettstein leidt een voor het oog gelukkig gezinsleven met vrouw en zoon. Hij beleeft een liefdesaffaire met de jonge studente Anne. Dan raakt hij in een crisis en beseft uiteindelijk dat bij het ouder worden niet alle wensen meer in vervulling kunnen gaan.
22.00 Im Brennpunkt.
22.30 Tagesthemen.
23.00 ●●Das New York City Ballett. Choregrafieën van Jerome Robbins: 1. Antiques Epigraphs, van Ravel; 2. Fancy Free, van Bernstein.
23.55 Tagesschau.
00.00-00.05 Nachtgedanken. Beschouwing door Hans Joachim Kulenkampff.

Duitsland 2

09.45 Gezamenlijk ochtendprogramma ARD/ZDF.
15.25 ●●Teletekst-overzicht.
15.45 Programma-overzicht.
15.55 Heute.
15.58 Die Dschungelprinzessin. Tekenfilmserie. Afl.: Jana im Kampf mit dem Vulkan.
16.15 Logo. Jeugdjournaal.
16.25 Neues aus Uhlenbusch. Jeugdserie, met Thomas Rückschlag, Brigitte Janner, Hans Peter Korff e.a. Afl.: Die Wunschkrankheit.
16.55 Heute. Aansl.: Aus den Ländern.
17.10 ●●Tele-Illustrierte. Magazine met actualiteiten, sport en amusement.
17.50 (TT)Das Erbe der Guldenburgs. Serie met Brigitte Horney, Jürgen Goslar, Christiane Hörbiger, e.a. Afl.: Die endlose Nacht.
18.15 ●●Lottotrekking.
18.20 (TT)Das Erbe der Guldenburgs. Vervolg.
18.54 ●●Lottotrekking.
18.58 Programma-overzicht.
19.00 Heute.
19.30 ●●Na siehste! Muziek en gasten met Günther Jauch. Gasten. Tina Turner, Ute Lemper, Howard Carpendale e.a.
20.15 Studio I. Informatief magazine, gepresenteerd door Bodo H. Hauser.
21.00 Der Denver Clan. Amerikaanse serie, met John Forsythe, Linda Evans, John James e.a. Afl.: Jeff zwischen zwei Feuern.
21.45 Heute-Journal.
22.10 Kontext. Gott in Frankreich, documentaire over de invloed van de Franse revolutie op de kerk.
22.40 Die Sport-Reportage. Met Bundesliga-voetbal: VfB Stuttgart - Bayern München; Hamburger SV - Werder Bremen; 1. FC Köln - 1. FC Nürnberg; VfL Bocum - Bayer Leverkussen; Waldhof Mannheim - Borussia Dortmund.
23.30 Filmfest am Mittwoch. Das stürmische Leben des Joe Orton, Engelse speelfilm uit 1987 van Stephen Frears, met Gary Oldman, Alfred Molina, Vanessa Redgrave e.a. Film over het turbulente leven van de toneelschrijver Joe Orton en de verhouding met zijn vriend Kenneth Halliwell, met wie hij samenwoonde en die hem uiteindelijk vermoordde. (twee kanalen).
01.15-01.20 Heute.

● *Johanna Lier en Mattias Habich in 'Noch ein Wunsch'. (Duitsland 1 – 20.15 uur.)*

Duitsland 3 West

08.55 Gymnastik im Alltag. Afl. 13.
09.40 Telekolleg II. Cursus Wiskunde. Les 1. (herh.).
10.10-12.25 Schooltelevisie.
13.00 Monitor im Kreuzfeuer.
16.35 Teletekstoverzicht.
17.00 Schooltelevisie.
18.00 Telekolleg II. Cursus Engels. Les 29.
18.30 Sesamstrassse.
19.00 Aktuelle Stunde. Regionaal magazine met nieuws en sport.
20.00 In Sachen Natur. Milieu-magazine.
20.45 Schauplatz NRW.
21.30 West 3 aktuell.
21.45 Eff-Eff. vrijetijdsmagazine.
22.30 Rückblende.
22.45 Der große McGinty. Amerikaanse speelfilm uit 1940 van Preston Sturges. De labiele Dan McGinty wordt door een invloedrijke gangster tot het stadsbestuur toegelaten en wordt uiteindelijk door hem tot burgemeester benoemd, op voorwaarde dat hij trouwt. Wanneer Dan zijn 'weldoener' wil laten vallen, brengt dit fatale gevolgen met zich mee.
00.04 Laatste nieuws. Aansl.: Zur Nacht.

Duitsland 3 SWF

08.15 Tele-Gymnastik. Afl. 11.
08.30 Englisch im Telekolleg II. Cursus Engels. Les 29.
09.00-17.00 Schooltelevisie.
17.30 Englisch im Telekolleg II. Cursus Engels. Les 29. (herh.).
18.00 Sesamstrasse.
18.28 Tom und die Themse. Speelfilm voor kinderen. De diamantenhandelaren zijn er achter dat Tom hen in de gaten heeft.
18.51 Philipp. Kinderserie. Afl.: Der Hausputz. (herh.).
18.54 Kinder-Verkehrsspot.
18.56 Das Sandmännchen.
19.00 Abendschau Blick ins Land.
19.30 Schlagzicht.
20.00 Auf Wiedersehen in Kairo. Met Emma Thompson, Kenneth Branagh, Charles Kay, Rupert Graves, Alan Bennett, e.a. Afl. 5. Ägypten, April 1941. In Egypte aangekomen, staan de Pringles weer met lege handen. Beiden vinden echter spoedig een baan en bouwen een nieuwe kennissenkring op. Er heerst echter nog steeds oorlog en deze eist zijn tol.
21.00 Südwest aktuell Neues um Neun.
21.15 Berlin, Hunsrück. De levensgeschiedenis van auteur Andreas Bauer.
22.00 Output. Wetenschappelijk magazine.
22.15 Der parfümierte Killer. Amerikaanse speelfilm uit 1947. De overval op een zogenaamde beautyfarm, in feite een speelhol, loopt voor een van de gangsters en een politieman fataal af.
23.30-23.35 Laatste nieuws.

SAT 1

06.00 Guten Morgen mit SAT 1. **09.00** SAT 1 Blick. **09.05** Programma-overzicht. **09.10** Lassie. Amerikaanse avonturenserie. Afl.: Rodeo. **09.35** Kimba der weiße Löwe. Japanse tekenfilmserie. Afl.: Das Monstrum aus dem versteinerten Tal. **10.00** SAT 1 Blick. **10.05** General Hospital. **10.50** Teletip Natur. **11.00** SAT.1 BLICK. **11.05** Die Rote Schwadron. Engelse western uit 1960 van Burt Kennedy, met John Dehner, Richard Alden, Teresa Stratas e.a.Aansl. tekenfilm. **13.00** Tele-Börse. **14.00** Ihr Horoskop. Aansl.: Programma-overzicht. **14.05** Niklaas, ein Junge aus Flandern. Japanse tekenfilmserie. Afl.: Tante Noulette. **14.30** Catweazle. Engelse jeugdserie. Afl.: Schatzsuche. **14.55** Der Goldene Schuß. **15.05** General Hospital. Amerikaanse familieserie, met Stuart Damon, Leslie Charleson, Anthony Geary, Genie Francis, Rick Moses e.a. **15.50** Teletip Gesundheit. **16.00** Josh. Amerikaanse westernserie. Afl.: Aug um Aug. **16.26** Der Goldene Schuß. **16.35** Bonanza. Amerikaanse westernserie van William Claxton. Afl.: Die Rückkehr. **17.25** Teletip Markt. **17.35** SAT.1 Blick. **17.45** Programma-overzicht. **17.50** Raumschiff Enterprise. Amerikaanse science-fictionserie. Afl.: Das letzte seiner Art.**18.45** SAT 1 Blick. **19.00** Glücksrad. **19.30** Carson & Carson. Australische familieserie van Mandy Smith. Afl.: Wir sind alle Kinder Gottes. **20.25** SAT.1 Wetter. **20.30** Spenser. Amerikaanse misdaadserie van William Wiard. Afl.: Waffenspiele.**21.25** SAT.1 BLICK. **21.30** Hilfe, sie liebt mich nicht. Engelse komedie uit 1966 van Ralph Thomas. **23.20** SAT 1 Blick. **23.30** V… sicht, Hochspannung. Amerikaan… misdaadserie van Michael Pressm… met Richard Thomas, Mary Cros… Johnny Venocur, Jordan Charn… Joey Sagal. **00.50-01.00** Programm… overzicht.

SSVC

13.15 Playbus.
13.35 Neighbours. Serie.
14.00 News and Weather.
14.25 Women of today.
14.50 Sounds like music.
15.35 Comedy classics. Only whe… laugh.
16.00 Children's SSVC. Let's p… tend.
16.30 Johnny Ball reveals all.
17.00 The movie game.
17.25 The princess royal in La… America.
17.50 Fun and games.
18.15 Emmerdale Farm. Serie.
18.40 News and Weather.
18.55 Entertainment BFG. Met Jo… Crabtree.
19.05 Perception.
19.30 Coronation Street. Serie ov… bekende Volksbuurt..
19.55 Howard's way. Nieuwe dram… serie.
20.45 Sporting triangles. Serie.
21.10 L.A. Law. Serie.
22.00 News and Weather.
22.30 Snakes and ladders.
23.20-00.05 The Ryder Cup. They a… playing it again Sam!

Sky Channel

07.00 The DJ Kat Show. Kinderp… gramma met tekenfilms én een af… vering uit serie 'The flying kiwi'.
09.30 Panel pot pourri. Spelshows.
11.00 The Sullivans. Drama over familie aan de vooravond van Tweede Wereldoorlog.
11.30 Sky By Day.
12.30 A Problem Shared.
13.00 Another World.
13.55 General Hospital.
14.50 As The World Turns.
15.45 Loving.
16.15 Young Doctors.
16.45 Sylvanians. Amerikaanse kenfilmserie.
17.00 Countdown.
18.00 Rowing World Champio… hips.
19.00 Trans World Sport.
20.00 Spruce Meadows Maste… Showjumping.
21.00 Ryder Cup Golf 1989.
23.00-01.00 Football World Cup.
06.30 European Business Channe…

Super Channel

07.00 Daybreak.
08.00 The Mix.
15.00 Look Out Europe.
15.30 The Global Chart Show.
16.30 On the Air.
18.30 Transmission.
19.30 The Lloyd Bridges Show.
20.00 Beyond Tomorrow.
21.50 World news and Goodye… Weather.
22.00 Burke's Law.
22.55 Barnaby Jones.
23.50 World News and Weather. G… volgd door The Mix.
02.00-06.00 Italiaanse programma… van Rete Mia.

MTV Europe

Alle programma's in stereo.
07.00 VJ Kristiane Backer.
12.00 Remote Control.
12.30 XPO.
13.00 VJ Kristiane Backer.
15.00 Yo! Mix.
15.30 VJ Marcel Vanthilt.
17.00 The Coca-Cola report.
17.15 Milli Vanilli. Clips.
17.30 VJ Maiken Wexo.
18.30 Club MTV.
19.00 MTV At The Movies.
19.30 Remote Control.
20.00 US Top 20 Countdown.
22.00 Big Picture Special.
22.30 VJ Ray Cokes.
22.45 The Coca-Cola report.
23.00 MTV At The Movies.
23.30 VJ Marcel Vanthilt.
00.00 Your Scene.
00.30 Funk Mix.
01.00 Club MTV.
01.30 Night Videos.

TV-KANALEN, GOLFLENGTEN

Kabel- en CAI-abonnees: voor kanalen zie schema exploitant

■ = zwart wit programma
●● = stereo geluidsweergave
oo = tweetalig bij stereo-app.
TT = teletekst ondertiteling

TELEVISIE

Nederland 1: 5. 26. 29. 46. 51. 53 en 57
Nederland 2: 31. 33. 35. 49. 54. 56 en 60
Nederland 3: 23. 32. 34. 43. 48. 52 en 59
Duitsland 1: 9. 12. 24 en 46
Duitsland 2: 21. 29. 35 en 37
Duitsland 3 WEST: 39. 48. 50. 55 en 58
Duitsland 3 SWF: 40. 55 en 56.
België/TV 1: 10 en 44
België/TV 2: 25 en 47
België/RTBF 1: 3 en 8
België/Télé 21: 28 en 42
RTL Plus: 7. 26. 36. 46 en satelliet
Sat 1: 27 en satelliet
MTV Europe: satelliet
SSVC: 33. 40. 49 en 59
Sky Channel: satelliet.
Super Channel: satelliet
TV 5: satelliet

RADIO

Radio 1: 95.3 en 100.3 mHz: 747 kHz (402 m) en 1251 kHz (240 m)
Radio 2: 92.1 en 88.2 mHz (van 19.00-7.00 ook frequenties AM- en FM-zenders Radio 1)
Radio 3: 103.9 en 90.9 mHz
Radio 4: 98.7 en 94.5 mHz
Radio 5: 1008 kHz (298 m) en 891 kHz (337 m)
Omroep Limburg: 95.3 en 102.1 mHz
BRT 2: 555 m (540 kHz). FM 22. 36 en 39 (93.7-97.5 en 97.9 kHz)
Belg. Rundfunk: FM 5. 26 en 45
RTL: 208 m (1440 kHz van 5.30-19.00) - FM 6 en 33 (88.9 en 97 mHz) - KG 49.26 m (6090 kHz)
WDR 4: 93.9 en 91.9 mHz

België/TV 1

16.00 De tovenaar van Oz. 52-delige Japanse animatieserie naar de boeken van Frank Baum. Afl. 17: Voetreis naar de Kaatsheuvel.
16.25 Ramona. 10-delige Canadese jeugdserie van Randy Bradshow. Afl. 3: Zieke Ramona.
16.50 De kleinste zwerver. Canadese jeugdserie. Afl. 12: Leugenaar.
17.15 Magica. Serie over de prehistorie van de cinema. Afl. 3: Joseph Plateau.
17.30 Sinja Mosa. Braziliaanse serie met Lucelia Santos. Afl. 13.
17.55 Nieuws.
18.00 Tik tak. Animatieserie. Afl. 23.
18.05 Plons. Jeugdserie. Afl.: Plons en de blaaskaak.
18.10 ■Johan en de Alverman. 16-delige jeugdserie. Afl. 3.
18.35 Kilimanjaro. Nieuwsmagazine voor jongeren.
19.00 De zonen van Abraham. Documentaire serie van Paul Callebaut en Hengameh Panahi over religieuze groepen, die zich op Abraham beroepen. Afl. 3.
19.25 Mededelingen en programma-overzicht.
19.30 Nieuws.
20.00 Boemerang. Quiz waarin bekende Vlamingen het tegen elkaar opnemen ten bate van de Boemerangactie 1989.
20.10 Een zaak voor twee. Westduitse serie met Rainer Hunold, Claus Theo Gärtner e.a. Afl.: 70.000 Bar.

● *Rainer Hunold en Claus Theo Gartner in 'Een zaak voor twee'. (België/TV 1 – 20.10 uur.)*

Aansl.: Nationale Loterij, trekking van de hoge loten in Hoeselt.
21.10 50 prijzen van Jos Ghysen. Spelprogramma waarin drie duo's spelen rond de 26 letters van het alfabet.
21.50 Oogappel. Maandelijks magazine voor ouders over alles wat te maken heeft met kinderen en hun opvoeding. Vandaag: -De school: Huguette praat over huistaken; Bijdrage over boekentassen en Schoolmode; Boekenrubriek over kinderwoordenboeken. -De werking van Kind en Gezin; -Veiligheidstips voor de auto. -Medische rubriek: antibiotica. -Portret van een kinderanimator.
22.25 Kunst-zaken.
22.30 Nieuws. Aansl.: Paardenkoersen.
22.45 Saenredam, een schilder van ruimte. Saenredam geldt als één van onze grote meesters uit de 17e eeuw. Hij heeft zich als schilder bijna uitsluitend toegelegd op interieurs en exterieurs van kerkgebouwen.
23.10-23.15 Coda. Standbeeld, van Gerrit Achterberg.

België/TV 2

18.45 Rin. Japanse serie. Afl. 11.
19.00 Zonen en dochters. Australische serie.
19.23 2 x 7. Tv-spelletje met Mark Sesmemaeker.
19.28 Programma-overzicht.
19.30 Nieuws.
20.00 Voetballen. Live-uitzending Zwitserland-Portugal.
21.45 Sport. Samenvattingen van eerder op de avond gespeelde voetbalwedstrijden. Aansl. verkeerstip.

België/RTBF

15.45-16.30 Schooltelevisie. **18.00** Vacaturebank. **18.10** La boîte aux images. Kinderprogramma met Mameo, Mini monstres en Clémentine. **19.00** Journaal. **19.03** Ce soir. **19.30** Journaal en weerbericht. **20.05** Le joyau de la couronne. 15-delige Engelse serie naar de roman The Raj quartet van Paul Scott. Afl. 14: La boîte de Pandore. Na de oorlog wordt Perron assistent aan de universiteit van Cambridge. In '47 keert hij naar Mirat terug. **21.00** C'est à voir. Politiek en sociaal magazine. **22.05** Uitslagen van de Nationale Loterij. Aansl.: Coup de film, filmmagazine gepresenteerd door Terry Focant. **22.25** Openingsconcert van het Conservatorium te Luik. Het Orchestre Philharmonique de Liège et de la Communauté française o.l.v. Pierre Bartholomée. **23.20** Paardenkoersen. **23.25** Weerbericht en laatste nieuws. **23.55** Bourse, beursberichten. **00.00-00.10** La pensée et les hommes.

België/Télé 21

19.00 La pensée et les hommes, filosofisch magazine. **19.30-20.00** Journaal met simultaanvertaling in gebarentaal en weerbericht.

TV5

16.05 Brèves. **16.10** Club de L'Europe. **17.00** La Chance Aux Chansons. **17.30** La Vérité Est Au Fond de La Marmite. **18.00** Des Chiffres Et Des Lettres. **18.30** Récréation. **19.00** Pare Chocs. **19.30** Brèves Et Météo Européenne. **19.40** Papier Glacé. **20.00** Édition Spéciale. **21.30 La route des vacances.** **22.00** Journal Télévisé. **22.25** Météo Européene. **22.30** Sacrée Soirée. **23.55-00.50** Ex-Libris.

radio

Radio 1

Elk heel uur nws. 7.04 VARA Radio I Woensdageditie. (7.30 Nws.) 12.55 Meded. t.b.v. land- en tuinbouw. 13.09 TROS Aktua. 13.25 Journalistenforum. 14.06 TROS klantenservice. 15.45 Hallo met de TROS. 16.06 Tijdsein.18.45 Waar waren we ook alweer. 18.57 EO-Metterdaad hulpverlening. 19.02 Hobbyscoop. 19.30 Akkoord. 20.02 Langs de lijn 22.02 Podium van de Nederlandse Lichte Muziek. 23.05 Met het oog op morgen. 0.02 Volgspot. 1.02 Romance. 2.02 Clair-Obscur. 4.02 Nachtexpress. 6.02 In 't voorbijgaan. 6.07-7.00 Vandaag... donderdag.

Radio 2

Elk heel uur nws. 7.04 Ook Goeiemorgen. 9.04 Muziek terwijl u werkt. 11.04 Elsemieke. 12.04 Will wil wel. 14.04 Terug in de tijd. 15.04 Nederland muziekland. 17.04 Hier en nu.18.04 De wereld zingt Gods lof. 18.53 In 't voorbijgaan. 19.04 Water en vuur. 20.00-07.00 Zie Radio 1.

Radio 3

Elk heel uur nws. 6.04 De morgenstond. 7.04 Ronduit Music-time. 9.04 Muziek motief. 10.04 Expresso. 10.57 EO-Metterdaad hulpverlening. 11.04 Country trail. 12.04 Praise. 13.04 Toga Party. 14.04 Nozems-a-gogo. 16.04 Janssen & Jansen. 17.04 Ronflonflon met Jacques Plafond. 18.04 Driespoor. 19.03 Het Front. 20.03 La Stampa. 21.03 De Wereldontvanger. 23.03-24.00 Stompin'.

Radio 4

7.00 Nws. 7.02 Preludium. 8.00 Nws. 8.02 Het levende woord. 8.10 Platennieuws. 8.45 Te Deum Laudamus. 9.15 Onder de hoogtezon. 10.00 Orkestpalet: Radio Kamerork. 11.30 Pianomuziek. 12.05 In de schaduw van de meesters. Symfonieën naar Ovidius, van Dittersdorf (3). 12.30 Promenade: Robert Stolz dirigeert (11): Werken van Strauss. 13.00 Nws. 13.02 Lunchconcert. 14.00 Songs of praise, Latijnse kerkmuziek. 14.30 Giacchino Rossini. 15.00 In de kaart gespeeld. 17.00 Jacco's keus, operette-en musicalmuziek.18.00 Nws. 18.02 CeDéa, de verkiezing van de CD van het jaar. 20.00 Nws. 20.02 Blazers op CD. 22.00-24.00 Voor het stil wordt en wat later.

Radio 5

6.30-6.49 Scheepv.- en marktberichten en uitgebreid weerbericht. 9.00 Nws. 9.02 NOS sportief. 9.25 Waterstanden. 9.30 Typies Duits. 10.00 TROS Postbus 270 - Gerard de Vries. 11.00 De duvel is oud. 12.00 Nws. 12.05 Het oog van de naald. 13.00 Nws. 13.10 NOS Wereldwijzer. 14.00 Wijzer op 5. 15.00 Meer over minder. 16.00 TROS Schlagerfestival. 17.00 TROS Dierenmanieren. 17.40 Basicode 3 - magazine. 17.55 Meded. en Schippersberichten. 18.00 Nws. 18.10 TROS Kinderforum op vakantie. 18.20 Uitzending van de VVD. 18.30 Tempo Doeloe extra. 19.00 Progr. voor buitenl. werknemers. 20.30 De planeten. 21.00-21.30 Financieel management.

Omroep Limburg

7.15 Ochtendmagazine: Limburg Actueel, Gast van de Dag en Muziek. 8.05, 9.02, 10.02, 11.02 Kort Nws. 12.05 Middagmagazine: Limburg Actueel, De Buren, Agenda en Muziek. 13.05, 14.02, 15.02 en 16.02 Kort nieuws. 17.02 Reg-.weerber. 17.05 Limburg Actueel; Agenda en Muziek. 17.25 De Ronde van Limburg: doorpraten over actuele kwesties. 17.55 Kort nieuws. 18.05-18.07 Aankondigingen.

BRT 2

6.00 Nieuws. 6.05 Goede morgen, Morgen. (6.30-7.00 Nieuws., 7.30 Nieuws en R.V.A.-berichten.) 8.00 Nieuws. 8.10 Koffers § co. 9.30 Golgbreker. 10.00 Nieuws. 10.03 Het schurend scharniertje. 10.08 Het eerste bedrijf. 11.55 Mediatips. 12.00 Limburg Vandaag. 13.00 Nieuws. 13.10 Made in Germany. 14.00 Canape. 17.00 Limburg Vandaag. 18.05 Rijswijckfoon. 20.00 Funky Town. 22.00 Nieuws. 22.05 Jazz Kaffee. 23.30-6.00 Nachtradio. (0.00, 5.00 en 5.30 Nieuws.)

Belg. Rundfunk

6.35 Radiofrühstück. 7.15 Wunsch… kasten. 7.45 Veranstaltungskalen… der. 8.30 Für die Kranken. 9.10 Mu… sikexpress. 10.00-12.00 Gut Au… gelegt. 12.00 Veranstaltungskalen… der. Musik bei Tisch. 12.15 Veran… staltungskalender. 13.00 Frischau… 14.05 Musikzeit heute: Lieder, Chansons und Folk. 15.00 Nach… mittagsstudio. 16.05-18.00 BRF-In… tern. 18.10 Regionalnachrichten. BRF-Aktuell. 18.40-20.05 Orgel und Chormusik.

Luxemburg RTL

5.30 Guten Morgen! 9.00 Ein Tag wie kein anderer. 11.00 'Treff nach elf'. 12.00 RTL-Themen. 12.15 Is ja 'n Ding. 14.00 Viva. 16.00 Enter… jagd. 17.00 RTL-Themen. 17.15 Musikduell. 17.50 Sport-Shop. 18.00 Musikduell. 19.00 Neunzehn - Vierundzwanzig. 00.00-01.00 Traümtänzer.

WDR 4

4.05 Radiowecker. 6.05 Morgen… melodie. 9.05 Musikpavillon. 12.07 Gut Aufgelegt. 14.05 Auf der Pro… menade. 15.00 Café-Konzert. 16.05 Heimatmelodie. 17.00 Mu… sik-Express. 20.05 Zwischen Broadway und Kudamm. 21.00 Mu… sik zum Träumen. 22.30 Nachtex… press.

Statiegeldregeling de enige oplossing

Elektrische apparaten groeiend afvalprobleem

Stereotorens, computers, video-recorders, een tweede, elfs derde televisie: we vinden het allemaal steeds gewoer. Wasmachines en koelkasten zijn al helemaal niet meer eer weg te denken uit de Nederlandse huishoudens. nze huizen staan vol met elektronica, want het gemak ient de mens. Maar eenmaal afgedankt komt dit groeiend antal apparaten ook in steeds grotere getale op de schrootoop. En dat is een zorgelijke ontwikkeling, menen milieueskundigen. „Als je een computer aan stukken zou slaan, ou hij als chemisch afval worden aangemerkt vanwege de chadelijke stoffen die erin zitten. Maar voor apparaten eldt die wet niet," aldus Victor de Lange van de interfaultaire vakgroep milieukunde van de Universiteit van msterdam.

men met zijn collega Jan Krar heeft hij voor het ministerie Economische Zaken onderht hoe de groeiende stroom ktronisch afval kan worden eperkt. Hergebruik is daarbij toverwoord, maar is op dit ment economisch nog niet trekkelijk genoeg. De meeste paratuur komt daardoor op de rtplaats terecht, maar volgens amer en De Lange moet het gelijk zijn om via statiegeldreingen tot effectieve inzameg van afgedankte apparaten te men.

'n statiegeldregeling is ook al rgesteld in het Nationaal Miubeleidsplan (NMP). Minister pels wil de afvalstroom in het r 2000 met 5 procent omlaag engen. Hergebruik van afval et van 35 naar 60 procent. Het de bedoeling dat rond de uwwisseling nog maar 10 prot van het afval wordt gestort. is dat meer dan de helft.

ncrete wetgeving is er echter g niet. „Het is wel belangrijk die er zo snel mogelijk mt," zegt De Lange, „Als je nu et een statiegeldregeling bet, moet je er immers rekening ee houden dat het zo'n jaar of n duurt eer je de effecten echt gint te merken. Dan pas gaan apparaten kapot die met stageld zijn verkocht."

evensduur

en belangrijke oorzaak van de oeiende afvalstroom is dat apraten een veel kortere levensur hebben dan vroeger. Dat t niet zozeer aan een verminrde kwaliteit, alswel aan de elheid waarmee de industrie paratuur verbetert en veruwt. En we willen allemaal aag het nieuwste van het euwste in huis hebben. De omputer is daar een goed voorbeeld van. Als zo'n ding twee jaar ud is, staat er al lang een comlete nieuwe generatie in de winel die het nog sneller en nog beer doet. Er dus laat vrijwel niemand zijn kapotte computer repareren.

Volgens De Lange worden er op dit moment jaarlijks 50.000 computers afgedankt. Maar die afvalstroom groeit snel: begin jaren negentig zullen de eerste computers die in de koopwoede van de afgelopen jaren zijn gekocht, naar de vuilnisbelt verdwijnen. En dan gaat het jaarlijks 100.000 tot 200.000 apparaten. In de jaren daarop verwachten ze nog grotere aantallen.

Als die allemaal op de vuilnisbelt terecht komen, levert dat een gigantisch milieuprobleem op. Bovendien is het zonde: computers en andere elektronische apparatuur bevatten een grote hoeveelheid materialen die zeer goed hergebruikt zouden kunnen worden. Daarbij gaat het vooral om kostbare en minder kostbare metalen als goud, zilver, koper en aluminium. Maar, bij juiste verwerking, ook kunststoffen die in een aantal gevallen best hergebruikt kunnen worden.

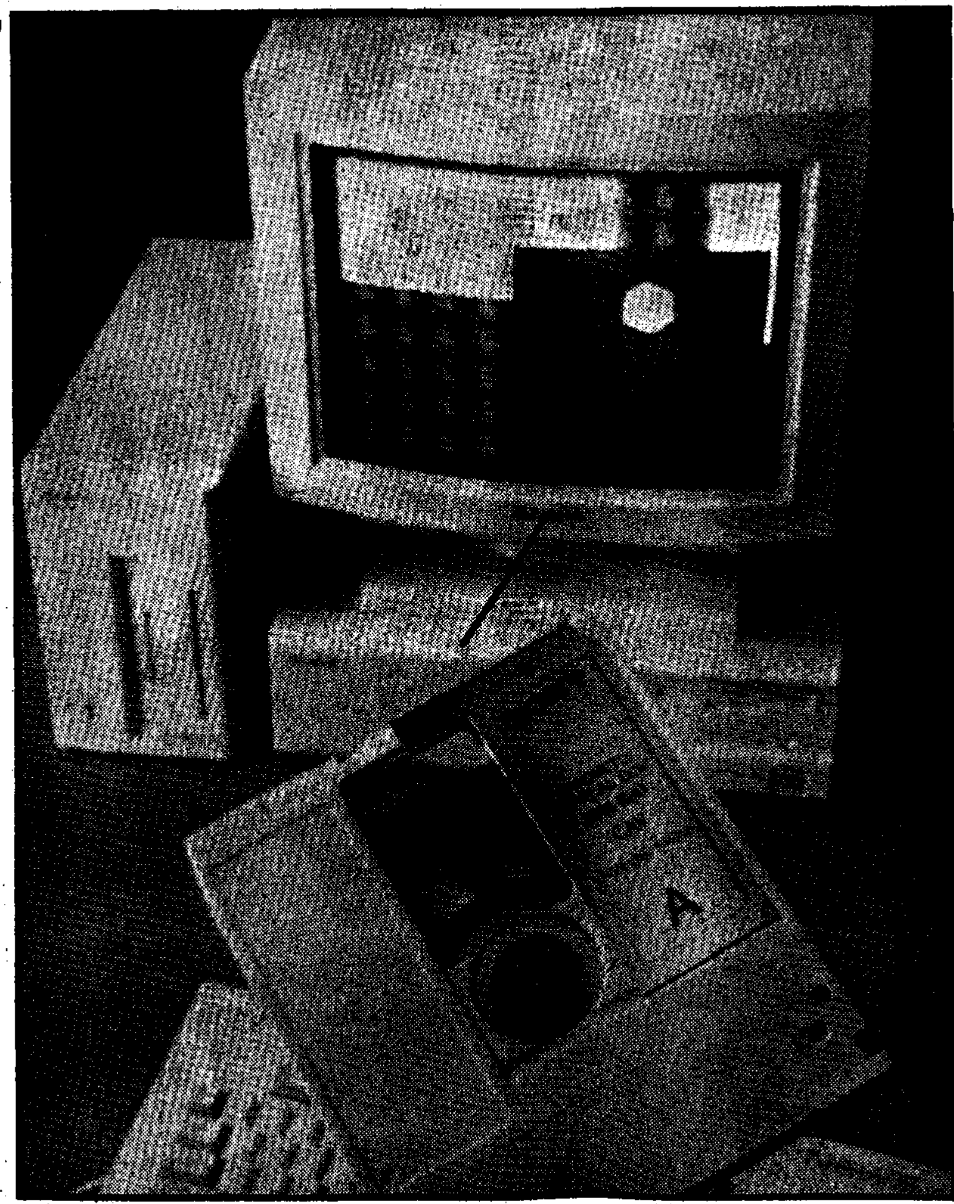
Op dit moment zijn die kunststoffen echter een van de grote knelpunten in het hergebruik van elektronische apparatuur. „Bij de verwerking daarvan wordt veel te weinig rekening gehouden met het afvalstadium," zegt De Lange. Hergebruik is eigenlijk alleen mogelijk als er geen sprake is van vermenging van kunststoffen. Maar fabrikanten verlijmen verschillende materialen of gebruiken coatings die hergebruik onmogelijk maken.

„Je kunt die materialen dan niet meer gebruiken, en bovendien zorgen veel van die stoffen er bij verbranding ook nog voor dat er meer schadelijke stoffen vrijkomen. In veel gevallen wordt er bij voorbeeld broom aan plastic toegevoegd. Als je dat verbrandt, komt er dioxine vrij," merkt De Lange op.

Etiket

Door er bij het ontwerp en de materiaalkeuze rekening mee te houden, kunnen fabrikanten veel doen aan het succes van hergebruik. Kramer en De Lange pleiten daarnaast voor een etiketteringssysteem, zodat van ieder apparaat bekend is wat voor grondstoffen erin gebruikt zijn. Op dit moment kost het analyseren van die materialen soms meer dan het hergebruik oplevert. Via een simpel etiket kan dat probleem in ieder geval worden opgelost.

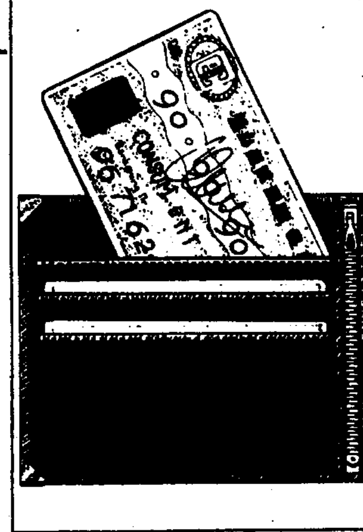
Een statiegeldsysteem is volgens Kramer en De Lange geen absolute garantie dat apparaten in toekomst echt hergebruikt zullen worden. Maar de kans daarop wordt wel groter, omdat het terugwinnen van kleine hoeveelheden grondstoffen eerder de moeite waard is als je over grote hoeveelheden afgedankte apparaten beschikt. Verder wordt storten steeds duurder, en een fabrikant die met veel ingeleverde spullen zit zal alleen al om die reden eerder aan hergebruik beginnen. „Bovendien houden bedrijven ook steeds meer rekening met hun imago," zegt De Lange. „Ze weten ook wel dat consumenten steeds kritischer worden op dit vlak. Niet voor niets zat een bedrijf als Philips in onze begeleidingscommissie. Men is met dit soort vraagstukken bezig."

● *De Magneto Optische Disk met de gigantische opslagcapaciteit van maximaal 594 megabyte.*

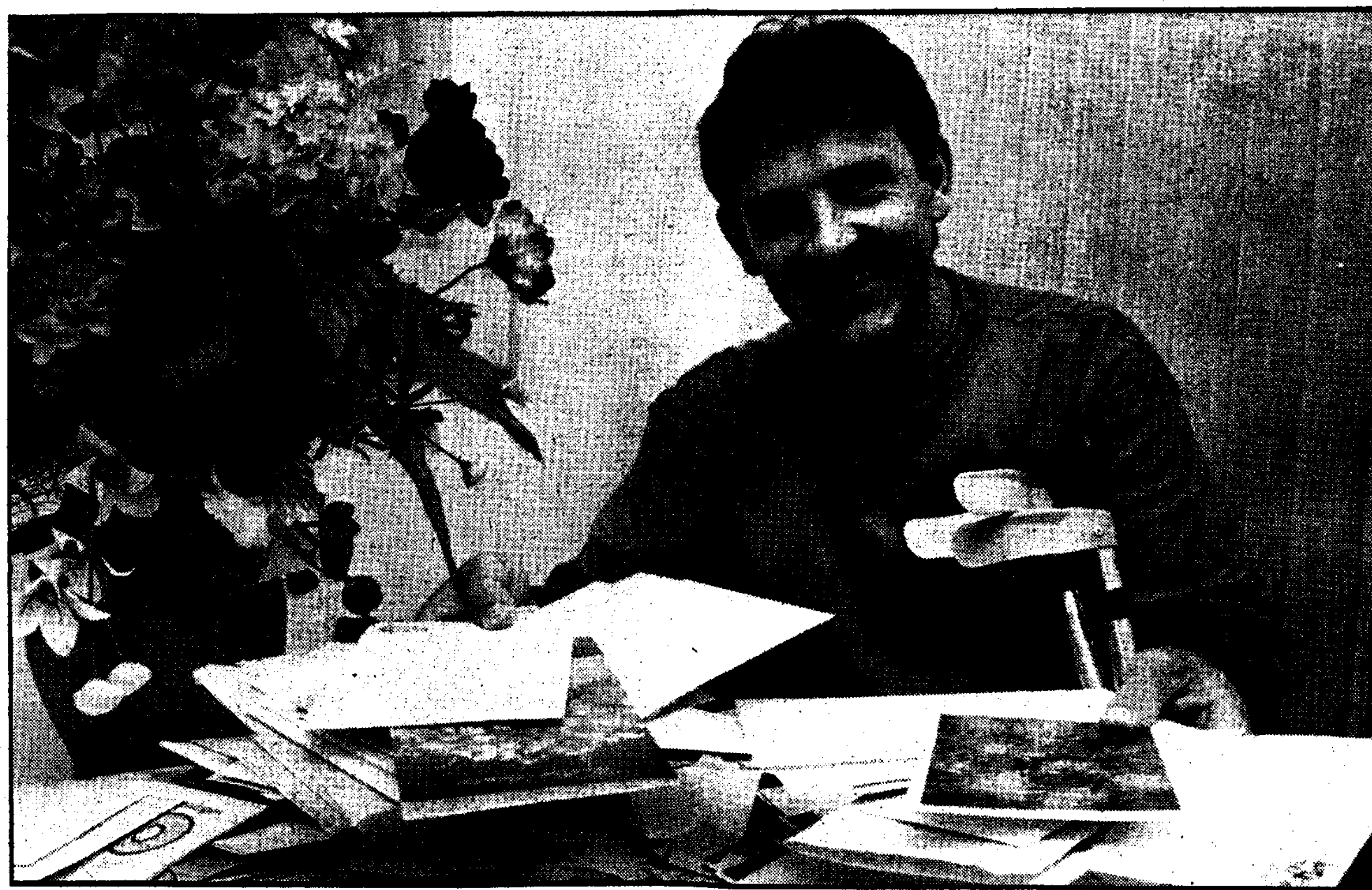
Veel Nederlanders staan in het rood na te dure vakantie

n op de tien Nederlandse vantiegangers staat op dit moent rood bij bank of giro door te uitbundige uitgaven in de vakantie. Dat is een groep van ongeveer 400.000 huishoudens. Het SWOKA, Instituut voor consumentenonderzoek, concludeert dit uit een steekproef onder achthonderd huishoudens waar het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (NIBUD) en AVRO's Servicesalon om gevraagd hadden. De vakantiegangers die aan de verkeerde kant van de streep zitten denken in het algemeen de roodstand binnen een maand of twee te kunnen wegwerken. Ze zijn te vinden onder allerlei categorieën van vakantiegangers, ongeacht leeftijd en inkomen. Het doet er niet toe of ze in eigen land zijn gebleven of naar het buitenland gingen. Rood staan komt ook niet minder voor onder de mensen die tevoren een vast vakantiebudget hadden vastgesteld. Overigens is dat maar een kleine groep. Driekwart van de vakantiegangers stelt zijn vakantiebudget kennelijk min of meer met de natte vinger op. Een kwart van de vakantiegangers budgetteerde, rekening houdend met het vakantiegeld (genoemd door 80 procent), huishoudgeld en spaargeld (beide genoemd door 40 procent). Slechts een zeer klein percentage van de ondervraagden had voor de vakantie een lening afgesloten.

Polaroid nu ook niet direct klaar

Polaroid introduceert de komende maand op de Europese markt conventionele films voor kleinbeeldcamera's. Daarmee betreedt het bedrijf, dat vooral bekendheid geniet als uitvinder van de direct-klaar fotografie, een nieuwe markt. De nieuwe kleurennegatief- en diafilm is bij wijze van proef een jaar geleden al op de markt gebracht in Spanje en Portugal. Dat leidde tot een marktaandeel van 5 procent. In heel Europa wordt jaarlijks voor ongeveer 13 miljard gulden aan 35 mm kleinbeeldfilms omgezet.

● *Johan Janssen komt op krukken naar zijn werk: gevolg van een ernstig autoongeluk dat hem overkwam tijdens zijn skivakantie in Oostenrijk. Daardoor moest ook zijn promotie enkele maanden worden uitgesteld. „Het is niet meer de arts-patiënt relatie die het geweest is," kan de Maastrichtse cardioloog Johan Janssen met een gerust hart denken. Want hij kreeg na het ongeval welgeteld 430 sympathie-betuigingen. Vaak getekend met: 'Fien en Wim, Irma en Kees, Jaap en Johan, Gerrie en Jaap'.*

Janssen zit een beetje onthand met al die goede wensen, omdat hij gewend is aan achternamen. De vraag die hij stelt is, 'Hoe zou ik mijn patiënten mijn dankbaarheid dan kunnen laten blijken?' Het antwoord lag voor de hand: 'Probeer het eens met een advertentie...' Of anders langs deze weg dan maar.

Foto WIDDERSHOVEN

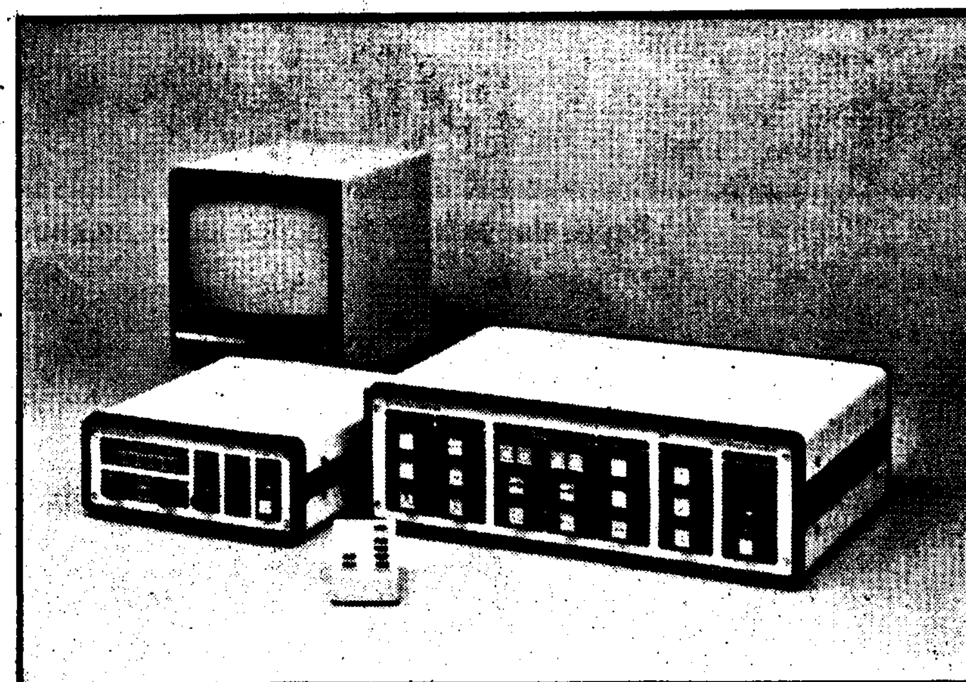
Hartröntgen 120 keer dosis longfoto

Cardioloog licht eigen vak door

Een 'hand in eigen boezem conclusie'. Zo kan de vinding van de hartspecialist Johan Janssen (34) worden genoemd die vrijdag in Maastricht promoveert op een onderzoek naar (overmatig) gebruik van röntgenstralen in het vakgebied cardiologie.

Janssen deed metingen naar de stralingen die cardiologen nodig hebben om goede foto's te krijgen van bijvoorbeeld kransslagader-vernauwingen, de zogenaamde catheterisatie. Volgens hem kan de stralingsbelasting daarbij oplopen tot een factor 120 van een longfoto. Anders uitgedrukt: De dosis bij een ca. 20 minuten durende catheterisatie beloopt ongeveer de natuurlijke straling die een mens in 70 jaar ondergaat.

Volgens de cardioloog is het met een recent ontwikkeld apparaat mogelijk om een reductie van de straling te krijgen van 30 tot 50 procent, zonder veel verlies van kwaliteit. Het toestel is een aantal jaren geleden reeds ontwikkeld door Pie Medical in Maastricht. Janssen berekende in welke mate het toestel bespaart op voor de gezondheid schadelijke röntgenstralen. De methodiek die eraan ten grondslag ligt heet Video Image Processing.

● *De Video Image Processor.*

Het principe is als volgt: Er wordt op de gebruikelijke wijze een röntgenfoto van de patiënt gemaakt, echter met een lagere straling. Daardoor dreigt de foto van mindere kwaliteit te worden. De opname na onderzoek wordt 'opgekrikt' tot een aanvaardbaar meer helder peil, waarbij een video en een computer de wezenlijke delen opwaarderen. Dus zonder 'ruis'.

Het toestel, genaamd Video Image Processor, afgekort VIP, kan in een bestaand röntgenapparaat worden ingebouwd. Kosten: ca. ƒ35.000 Maastricht had als eerste kliniek de beschikking over de VIP en zal weldra alle röntgeninstallaties ermee uitrusten, zo weet Janssen te melden. Klinieken in Duitsland, Amerika en ook in Nederland hebben het Maastrichtse voorbeeld gevolgd.

Op stapel staat een onderzoek naar effecten van cholesterolverlagers. Met de VIP kunnen de Maastrichtse cardiologen bekijken of deze medicamenten zorgen voor een vermindering van de afzet van 'plaques' in de vaatwand van de kransslagaders. Dat ze het niveau van het cholesterol in het bloed verlagen staat bij middelen als Questran en Zocor al vast.

In de bijlage van zijn proefschrift poneert promovendus Janssen als gebruikelijk eens reeks stellingen. De dertiende luidt: 'De incidentie (= het voorkomen) van ischaemische hartziekten in Limburg moet bij de regering leiden tot een bereidheid tot het toekennen van meer voorzieningen'. Janssen verwijst daarbij naar het plan Dekker met als kern: Bereidheid tot verandering'. „Sinds blijkt dat ischaemische hartziekten in sommige streken van Limburg veel meer voorkomen dan elders in Nederland moet het aantal voorzieningen hier eerder toe- dan afnemen," zo oordeelt hij. „Het strookt bijvoorbeeld niet met het voornemen om de vaatonderzoekkamer in het ziekenhuis van Weert te sluiten.

Het AZM in Maastricht heeft twee vaatkamers, het AMC in Amsterdam 10. Nu al staat vast dat de afdeling cardiologie, in het nog niet geopende nieuwe Academische Ziekenhuis, plaatsgebrek heeft," aldus de cardioloog.

Clinical Application of Video Image Processing in Cardiac Angiology; Johan Janssen.

Promotie: vrijdag aanstaande 12.00 uur. RL, Maastricht.

gezond op...beter af...

door jos benders, arts

Olivetti komt met... mechanische schrijfmachine

Grote firma's afwezig op Efficiencybeurs

Omdat veel grotere firma's op de Efficiency Beurs verstek laten gaan, valt de aanwezigheid van de grote Italiaanse computerfabrikant Olivetti des te meer op. Uiteraard toont de bekende producent een complete reeks produkten, waaronder werkstations, PC's, printers, netwerken, fax- en kopieer-apparatuur. Daarnaast zijn er nieuwe, draagbare computers, de modellen M-111 en M-211, met of zonder vaste schijf.

De absolute primeur van Olivetti is echter een mechanische schrijfmachine, de Valentine. Het is een opnieuw gefabriceerd koffermodel, dat 20 jaar geleden opgeld deed en nu blijkbaar opnieuw is uitgebracht. Olivetti vermeldt geen prijs en geeft ook niet aan of men denkt grote aantallen aan de man te zullen brengen op de EB-89.

Op het elektronische front wordt een nieuwe computer, de P500, getoond. Het is 80386-machine met een snelheid van 25 MHz die is uitgerust met de Micro Channel Architecture van IBM. Dit ondanks het feit dat Olivetti een van initiatiefnemers is van de EISA-bus, een alternatieve, interne structuur voor personal computers, vrij te gebruiken door alle merken en niet opgehangen aan allerhande IBM-patenten. Olivetti geeft als verklaring voor deze introductie 'dat er in de nog steeds groeiende PC-markt best plaats is voor twee standaards.'

Olivetti lijkt daarmee toch een knieval voor de IBM-standaard te maken. De fabrikant is evenwel niet de enige. In het segment van de betere PC's hebben ook Wang en Bull aangekondigd omstreeks deze tijd met op MCA-gebaseerde machines te komen. Langzamerhand lijkt MCA daardoor belangrijker te worden dan de nog steeds niet uitgebrachte, alternatieve EISA-standaard.

Op de EB-89 zal ook de eerste computer te zien zijn gebaseerd op de snelste en nieuwste RISC-processor van Intel, de 80486. Het is een primeur van het Engelse Apricot-bedrijf die daarmee een server-computer lanceert. De op de i486-gebaseerde PC werkt op 25 MHz en kan 25 MIPS (miljoen instructies per seconde) verwerken. De server werkt desgewenst onder OS/2, LAN-Manager, MS-DOS, MS-Net, Netware 286/386 en bijvoorbeeld ook Unix.

Tot de grote maatschappijen die acte de presence geven op de EB horen Nixdorf, Microsoft en Xerox. Bij Nixdorf ligt veel nadruk op software-oplossingen voor allerhande branches: confectiebedrijven, advocatuur en verzekeringskantoren bijvoorbeeld. Xerox concentreert zich als vanouds op documentverwerking, kopieerapparaten, faxen en tekstverwerking. In samenhang met kopieermachines en laserprinters is een complete Desk Top Publishing drukkerij te zien. DTP staat voor elektronische opmaak van pagina's.

Het Veldhovense bedrijf Simac toont tenslotte een reeks van netwerken en Magneto Optische Disk-eenheden van Sony. Het gaat om een losse disk met een geweldige opslagcapaciteit van 297 Mb of dubbelzijdig 594 Mb. De schijfjes zien er net zo uit als een compact disc. Zij hebben de standaard afmeting van 5 1/4 inch.

Kodak – ook aanwezig – gokt op het 3,5 inch formaat met vergelijkbare capaciteit en hoge betrouwbaarheid. De schijfeenheden moeten van dochter Verbatim komen. Deze fabrikant is echter nog niet helemaal klaar met de ontwikkeling.

Heel simpel nieuws voor PC-gebruikers: de met Teflon minder kwetsbaar gemaakte floppy. Stof, vingerafdrukken, zelfs koffievlekken deren deze floppy niet, zegt producent Kodak. Het gaat om de Kodak TFX 5,25 inch. Ook zijn de floppys voorgeformatteerd. De prijs wordt nog niet gemeld.